
Г л а с н и к
Етнографског института

Српске академије наука и уметности

LV (2)

Београд 2007

Г

Л

И

UDC 39(05)

ISSN 0350-0861

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY

BULLETIN
OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY
LV
No. 2

Editor in chief:

Dragana Radojičić

Editorial board:

Gojko Subotić, Radost Ivanova, Marina Martinova, Natalija Puškareva,
Elena Uzeneva, Milica Bakić-Hayden, Elefterios Alexakis, Peter Slavkovsky,
Sofija Miloradović, Bojan Žikić, Jelena Čvorović,
Mladena Prelić, Ljiljana Gavrilović

Secretary:

Marija Đokić

Accepted for publication by the reference of academician Dimitrije Stefanović and
associate member of the SASA Vojislav Stanovčić, at IX meeting of the
Department of Social Sciences SASA, on November 13th, 2007.

BELGRADE 2007

УДК 39(05)

ISSN 0350-0861

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ

ГЛАСНИК
ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА
LV
свеска 2

Главни и одговорни уредник:

Драгана Радојичић

Уређивачки одбор:

Гојко Суботић, Радост Иванова, Марина Мартинова, Наталија Пушкарева,
Елена Узенева, Милица Бакић-Хајдин Елефтериос Алексакис,
Петер Славковски, Софија Милорадовић, Бојан Жикић,
Јелена Чворовић, Младена Прелић, Љиљана Гавриловић

Секретар уредништва:

Марија Ђокић

Примљено на IX седници Одељења друштвених наука САНУ
одржаној 13. новембра 2007. године, на основу реферата академика Димитрија
Стефановића и дописног члана САНУ Војислава Становчића

БЕОГРАД 2007

Издавач:
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 35/III, Београд, тел. 011-2636-804
eisanu@sanu.ac.yu
www.etno-institut.co.yu

Рецензент:
академик Димитрије Стефановић
дописни члан САНУ Војислав Становчић

Лектор:
Софија Милорадовић

Превод на енглески:
Јелена Чворовић
Лада Стевановић

Коректор:
Марија Ђокић

Штампа:
Академска издања
Београд

Тираж:
500 примерака

Штампање публикације финансирано је из средстава
Министарства науке Републике Србије

Део радова у овом Гласнику резултат је рада на пројектима:
Србија између традиционализма и модернизације – етнолошка и антрополошка
проучавања културних процеса (бр. 147020), *Антрополошко испитивање комуникације у*
савременој Србији (бр. 147021) и *Етницитет: Савремени процеси у Србији, суседним*
земљама и дијаспори (бр. 147023), које је у целини финансирало МН РС.

СIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

39(05)

Гласник Етнографског института = Bulletin of the Institute of Ethnography /
главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Књ. 1, бр 1/2 (1952) –
Београд : Етнографски институт САНУ (Кнез Михаилова 36/IV), 1952 –
(Београд : Академска издања). – 24 cm

Годишње

ISSN 0350-0861 = Гласник Етнографског института

COBISS.SR-ID 15882242

Садржај Summary

<i>Драгана Радојичић</i> , Научно истраживачка делатност Етнографског института Српске академије наука и уметности.....	9
<i>Dragana Radojčić</i> , Scientific and Research Proceedings of the Institute of Ethnography, Serbian Academy of Sciences and Arts.....	17
<i>Срђан Радовић</i> , Етнологија у медијима транзиционе Србије.....	25
<i>Srđan Radović</i> , Ethnology, Media and Transitional Serbia.....	33
<i>Зорица Дивац</i> , Међународна сарадња Етнографског института Српске академије наука и уметности.....	41
<i>Zorica Divac</i> , International Cooperation of the Ethnographic Institute of SASA.....	49

Пројекти

<i>Драгана Радојичић</i> , Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса.....	57
<i>Dragana Radojčić</i> , In Between Traditionalism and Modernization: Ethnological/Anthropological Studies of Cultural Processes in Serbia	58
<i>Јелена Љворовић</i> , Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији.....	59
<i>Jelena Čvorović</i> , Anthropological Research of Communication in Contemporary Serbia.....	61
<i>Младена Прелић</i> , Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори.....	62
<i>Mladena Prelić</i> , Ethnicity, Contemporary Processes in Serbia, Neighboring Countries and Diaspora.....	64

Биографије и библиографије сарадника

Јана Баћевић.....	67
Гордана Благојевић.....	70

Љиљана Гавриловић.....	74
Ивана Грубишић.....	83
Зорица Дивац.....	85
Душан Дрљача.....	90
Ласта Ђаповић.....	103
Иван Ђорђевић.....	108
Јадранка Ђорђевић-Црнобрња.....	110
Сања Златановић.....	114
Милина Ивановић-Баришић.....	117
Александар Крел.....	124
Мирослава Лукић-Крстановић.....	127
Мирослава Малешевић.....	134
Биљана Миленковић-Вуковић.....	138
Маријана Митровић.....	140
Мирослав Нишкановић.....	141
Александра Павићевић.....	146
Мирјана Павловић.....	150
Младена Прелић.....	156
Срђан Радовић.....	161
Драгана Радојичић.....	163
Војислав Становчић.....	171
Лада Стевановић.....	193
Марта Стојић.....	196
Ивица Тодоровић.....	198
Весна Трифуновић.....	203
Јелена Чворовић.....	205

Прикази

<i>Ивица Тодоровић</i> , Рачко Попов, Български народен календар.....	209
<i>Лада Стевановић</i> , Александар Крел, Дечије игре, традиционалне спрске такмичарске дечије игре у Товаришеву.....	212

<i>Јана Баћевић</i> , Бојан Жикић, Антропологија AIDS-а.....	214
<i>Весна Трифуновић</i> , Излазак нове серије часописа Етноантрополошки проблеми на Филозофском факултету у Београду.....	218
<i>Весна Трифуновић</i> , Први број часописа Центра за етнологска и антрополошка истраживања – Антропологија.....	221
<i>Иван Ђорђевић</i> , Иван Ковачевић, Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије.....	223
<i>Горан М. Бабић</i> , Мирјана Ротер – Благојевић, Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века.....	227
<i>Марко Стојановић</i> , Секција етнолога – Музејско друштво Србије.....	230

Библиографије

<i>Александар Јанковић</i> , <i>Биљана Миленковић-Вуковић</i> , Допуна библиографије за 5 година.....	241
I Гласник Етнографског института САНУ.....	241
II Зборник радова Етнографског института САНУ.....	254
III Посебна издања Етнографског института САНУ.....	262
IV Остала издања.....	275

Драгана Радојичић

Етнографски институт САНУ

Научноистраживачка делатност Етнографског института Српске академије наука и уметности

Протекло је шездесет година од када је донета одлука о оснивању Етнографског института Српске академије наука и уметности, чији је првобитни задатак био да *организује систематско и планско проучавање насеља и порекла становништва, народног живота, обичаја и веровања, као и фолклора у нашој земљи и код наших народа*. Још давне 1894. године, на предлог академика Стојана Новаковића, Етнографски одбор при Српској краљевској академији (СКА) почео је са штампањем Српског етнографског зборника (СЕЗБ), са циљем да се у њему објављују резултати истраживања живота и обичаја српског народа. Издавање Српског етнографског зборника представљало је наставак и темељито проширење делатности Друштва српске словесности (основаног 1847. г.) и Српског ученог друштва (основаног 1865. г.), у чијим су издањима били заступљени описи српских предеоних целина. Програм систематских и стручних етнографских истраживања на основу упитника уведен је у СКА 1886. године.

Током шест деценија постојања Етнографског института САНУ, његовим радом су руководили: Војислав Радовановић, Боривоје Дробњаковић, Мирко Барјактаровић, Бранислав Којић, Атанасије Урошевић, Милорад Васовић, Петар Влаховић, Милка Јовановић, Десанка Николић, Душан Бандић, Никола Пантелић и Драгана Радојичић. Током дугог низа година, поред већ поменутих, свој допринос раду Института давали су научници: Александар Белић, Душан Недељковић, Александар Дероко, Миленко С. Филиповић, Петар Ж. Петровић, Драгослав Антонијевић, као и многи други вредни прегаоци. Данас Институт има стручан и подмлађен истраживачки тим, на чијем се челу налази др Драгана Радојичић, директор Института и руководилац једног од пројеката, затим су ту доктори наука: Ласта Ђаповић, Јелена Чворовић, Љиљана Гавриловић, Младена Прелић, Александра Павићевић, Ивица Тодоровић, Гордана Благојевић и докторанткиња Лада Стевановић, магистри: Зорица Дивац, Мирослава Малешевић, Мирослава Лукић-Крстановић, Мирјана Павловић, Мирослав Нишкановић, Јадранка Ђорђевић, Сања Златановић, Милина Ивановић-Баришић, Александар Крел, магистранти: Ивана Грубишић, Иван Ђорђевић и Марта Стојић. Поред 22 стално запослена истраживача, у рад на пројектима укључен је и дописни члан САНУ Војислав Становчић као руководилац једног пројекта, др Душан Дрљача, дугогодишњи истраживач ЕИ САНУ у

пензији, те два спољна сарадника – из Зајечара и Јужноафричке Републике. У Институту је на усавршавању четворо стипендиста – један докторант и три магистранта: Јана Баћевић, Срђан Радовић, Весна Трифуновић и Маријана Митровић, а запослена су још три етнолога, од чега два у библиотеци: Биљана Миленковић-Вуковић и Александар Јанковић, Марија Ђокић – секретар пројеката и Редакције издања Института. Три поменута сарадника, уз секретарицу Невенку Спасојевић, старају се за квалитетан рад истраживача.

Етнографски институт САНУ од 1950. године издаје *Зборник радова Етнографског института САНУ*, у коме се углавном налазе тематски сродни радови, као и саопштења са научних скупова, као и *Посебна издања*, која су посвећена тематским и обласним монографијама, расправама и грађи. Године 1952. Институт покреће и сопствени *Гласник*, а од 1980. године почињу да излазе и издања на страним језицима. Радови и студије објављивани у оквиру ових публикација настајали су као резултат истраживања на различитим пројектима, као на пример: *Стално праћење промена у народној култури, Етничке и етнолошке одлике становништва Србије, Етнолошко проучавање исељеништва из Србије, Етнолошко проучавање урбаних средина, Етнологија српског народа и Србије, Срби ван Србије и националне мањине на тлу Србије* итд.

Институт проучава етнички идентитет српског народа у земљи и расејању и етничке заједнице у Србији, као и традиционалне обрасце и вредности народне културе (материјалне, социјалне и духовне). Истраживачи прате процесе промена у структури становништва, у динамичном развоју и транзицији обележеној сталним миграцијама, а такође се баве и осавремењавањем и унапређивањем методолошког и теоријског рада на регионалним, тематским и општим етнолошким темама и проблемима. У Етнографском институту САНУ сакупљена је и објављена обимна етнографска грађа. Организовани су бројни научни скупови. Негују се међународна сарадња и издавачка делатност, у чему су учествовале генерације преданих истраживача и научника који су радили и раде у Етнографском институту САНУ.

Од времена када је основан па све до данас, Етнографски институт САНУ је једина национална и централна установа у Србији за систематско проучавање народне културе, живота и обичаја, етногенезе и етничког идентитета српског народа и других етноса, као и савремених етничких процеса. До пројеката започетих у 2002. години, бројни су и разноврсни резултати ове научне установе, која је посебно деведестих година XX века радила у отежаним финансијским условима. Штампани су бројни радови, пре свега у гласницима ЕИ САНУ и у посебним издањима,¹ као и монографије.²

¹ Гласник ЕИ САНУ XLV, Београд 1996, 1-180; Гласник ЕИ САНУ XLVI, Београд 1997, 1-276; Гласник ЕИ САНУ XLVII, Београд 1998, 1-203; Гласник ЕИ САНУ XLVIII, Београд 1999, Гласник ЕИ САНУ XLIX, Београд 2000; *Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору*, Посебна издања ЕИ САНУ 42, Београд, 1997, 1-142; *Етнички*

Поводом педесет година од оснивања Етнографског института објављена је Споменица,³ а велики издавачки подухват био је свакако и издавање допуњеног издања Српског митолошког речника.⁴ У сарадњи са Етнокултуролошком радионицом Сврљиг објављено је више бројева Етнокултуролошког зборника,⁵ У последњој деценији XX века покренута је и библиотека *Животопис*⁶ (објављено 4 свеске), у оквиру пројекта *Срби ван Србије*. Током свих ових година стално су обављана теренска истраживања, а сарадња са великим бројем научних институција, у земљи и ван ње, у сталном је порасту. У Етнографском институту САНУ посвећује се посебна пажња оспособљавању младих кадрова и стипендиста, а прихватање савремених трендова етно-антрополошке науке учинило је да ова научноистраживачка установа постане базна установа која се бави изучавањем свих сегмената српске културе и културе других етничких група које живе у Србији.

Рад Етнографског института САНУ могао би се поделити на основу истраживачког процеса у више целина:

- До половине осамдестих година XX века истраживана је цела територија Србије и то у области фундаменталних етничких истраживања: етничка слика области, култура становања, градитељство, привреда, обичаји, фолкор, трансформације културе настале услед индустријализације и урбанизације, те великих јавних радова (изградња колубарског басена, ХЕ Ђердап и пруге Београд-Бар). Проучавања урбаних средина била су систематски организована, а резултати су објављивани у издањима Института.

односи Срба са другим народима и етничким заједницама, Посебна издања ЕИ САНУ 44, Београд, 1998, 1-307.

² Десанка Николић, *Горње Драгачево – етнолошко проучавање културних промена*, Посебна издања ЕИ САНУ 41, Београд 1996, 1-192; Бојан Жикић, *Антропологија Едмунда Лича*, Посебна издања ЕИ САНУ 43, Београд, 1997, 1-131; Јадранка Ђорђевић, *Сроднички односи у Врању*, Посебна издања ЕИ САНУ 45, Београд 2001, 1-140; Александра Павићевић, *Народни и црквени брак у српском сеоском друштву*, Посебна издања ЕИ САНУ 46, Београд 2001, 1-145.

³ *Споменица Етнографског института САНУ 1947-1997*. Издата поводом педесет година од оснивања Етнографског института САНУ, Београд 1997, 9-137.

⁴ Ш. Кулишић, П. Ж. Петровић, Н. Пантелић, *Српски митолошки речник*, друго допуњено издање, Београд 1998, 1-504.

⁵ Етно-културолошки зборник I–X, Београд–Сврљиг 1995-2005.

⁶ Сара Вукелић-Ивошевић, *Од Јагетиха до Питсбурга*, Београд 1992, 7-157; Дејан М. Адам, *Сећање на детињство у селу Златици*, уредник: Душан Дрљача, Београд 1992, 6-107; *Живот оца Радована, проте мохачкога / забележио и приредио Милан Степанов*, Београд 1994, 7-105; *Аутобиографске белешке јереја Светозара С. Ластућа*, Библиотека Животопис, књ. 4, Етнографски институт САНУ у сарадњи са Самоуправом Срба у Мађарској, Будимпешта – Београд 2000, 7-178.

- Промене настају деведесетих година XX века, када долази до великог померања становништва, што је резултирало културном измешаношћу, али ови процеси нису праћени кроз организована етнолошка истраживања, пре свега због распада бивше Југославије и ратних догађања, те због немања довољно слуха и средстава за њих.
- Са почетком новог миленијума отпочео је рад на проучавању савремених етничких процеса, кроз проучавање народне културе, етничког идентитета, међуетничких комуникација, културних адаптација, као и принципа на којима се заснивају друштвени односи, а и односи према мањинама у мултикултуралном српском друштву.

Може се рећи да је 2001. година била преломна за рад Института. После демократских промена у Србији, а у вези са транзицијом кроз коју српско друштво пролази, отпочиње и нови циклус истраживачких пројеката. Тржишна економија захватила је и науку, тј. начин финансирања научних пројеката. Током 2001. године, на захтев Министарства за науку, технологије и развој Републике Србије, дати су програмски циљеви и план рада Етнографског института САНУ за 2002. годину, у оквиру конкурса за фундаменталне научноистраживачке пројекте МНТ РС. Такође је, на захтев Министарства, израђена *Монографија* о раду Етнографског института САНУ од оснивања до 2000. године, са комплетном библиографијом свих сарадника Института који учествују на пројектима. Институт се пријавио са два пројекта, за која су урађени потпуна документација и образложење тема и циљева истраживања. Пројекти су одобрени, па је тако, 2002. године започет рад на два нова, четворогодишња пројекта.

То су следећи пројекти:

1. *Традиционална култура Срба – системи представа, обреда и социјалних институција* (руководилац др Ласта Ђаповић). У оквиру приоритетне теме – *Традиционална култура Срба*, истраживања су била усмерена на монографска проучавања области и појава недовољно истражених у Србији. Настављено је проучавање елемената традиционалне културе Срба, који чине њихову етничку и културну идентификацију у дијаспори и утичу на очување њиховог етничког идентитета у мултиетничким срединама. Истраживања су била усмерена на монографска проучавања појединих сегмената традиционалне културе и мањих географских целина у Србији: Монографија ариљског краја; Схватање смрти у тужбалицама, клетвама и бајалицама; Наследно обичајно право у врањанском крају; Село као социјално-економско-религијска заједница на примеру заветине и литијског опхода; Сродство и сроднички односи; Исхрана у време празника и постова. Истраживани су Срби у дијаспори, њихова етничка идентификација и стратификација, с посебним освртом на односе у мултикултурној средини – у Мађарској (околина Будимпеште и Батања), Француској, Словенији, Грчкој, Румунији (Свињица), Калифорнији, као и Срби у Бањалуци од 1878. до 1918.

2. *Савремена сеоска и градска култура – путеви и трансформација* (руководилац др Драгана Радојичић). Пројекат се бавио истраживањима нових услова живота и облицима традиционалне културе на селу и у граду, који су измењени или су на старима створени нови. Приоритет у истраживању односио се на следеће теме: Врчин у трансформацији село – град; Елементи традиционалних односа и обичаја у породици 80-тих година XX века; Символички и митолошки аспекти процеса посткомунистичке транзиције у Србији; Алтернативна медицина у Београду; Јавна окупљања – ритуали и светковине у Србији крајем XX века; На прагу девојаштва – етнографија одрастања београдских основношколци; Брачни и породични живот у Србији у другој половини XX века; и Свадба – проблеми културног идентитета.

Рад на оба пројекта подразумевао је мултидисциплинарни и компаративни приступ истраживањима, а на њима је радило 16 истраживача Етнографског института САНУ и три пензионисана научна саветника. Поред истраживача, у раду на пројектима ангажоване су и библиотека и стручне службе.

Поред реализације поменутих пројеката, период од 2002. године наомамо, када је реч о Етнографском институту САНУ, карактерише и повећан обим издавачке делатности, као и укључивање иностраних научних радника из Бугарске, Русије, Грчке, САД и Словачке у рад Редакције. Редовно се издају Гласник⁷ и Посебна – монографска издања,⁸ а обновљена је едиција Зборник Етнографског института САНУ.⁹ У овом периоду у Етнографском

⁷ Гласник ЕИ САНУ L-LI, са библиографијом издања ЕИ САНУ од 1947-2002. године, Београд 2002; Гласник ЕИ САНУ LI (1-370), Београд 2004; Гласник ЕИ САНУ LIII, Београд 2005; Гласник ЕИ САНУ LIV (1-491), Београд 2006 и Гласник ЕИ САНУ LV, св. 1 и св. 2, Београд 2007.

⁸ Јелена Чворовић, *Gypsy Narratives: From Poverty to Culture*, Посебна издања ЕИ САНУ 51, Београд 2004; Љиљана Гавриловић, *Балкански костими Николе Арсеновића*, Посебна издања ЕИ САНУ 52, Београд 2004; Ивица Тодоровић, *Ритуал ума*, Посебна издања ЕИ САНУ 53, Београд 2005; Гордана Благојевић, *Срби у Калифорнији*, Посебна издања ЕИ САНУ 54, Београд 2005; Љиљана Гавриловић, *Југословенски етнограф Никола Арсеновић*, Посебна издања ЕИ САНУ 55, Београд 2006; Драгана Радојичић, *Између култура Истока и Запада - северозападна Бока Которска*, Посебна издања ЕИ САНУ 56, Београд 2006; Александра Павићевић, *На удару идеологија – Брак, породица и полни морал у Србији у другој половини 20. века*, Посебна издања ЕИ САНУ 57, Београд 2006; Никола Пантелић, *Породица и традиција у градовима Србије*, Посебна издања ЕИ САНУ 58, Београд 2006; Милина Ивановић-Баришић, *Календарски празници и обичаји у подавалским селима*, Посебна издања ЕИ САНУ 59, Београд 2007; Љиљана Гавриловић, *Култура у излогу: ка новој музеологији*, Посебна издања ЕИ САНУ 60, Београд 2007; Милета Букумирић, *Живот Срба у Гораждевцу*, Посебна издања ЕИ САНУ 61, Београд 2007.

⁹ Зборник радова ЕИ САНУ бр. 21, *Етнологија и антропологија: стање и перспективе*, Београд 2005; Зборник радова ЕИ САНУ бр. 22, *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – Балканска трансформација и европска интеграција*, Београд 2006; Зборник радова ЕИ САНУ бр. 23), *Култура у трансформацији*, Београд 2007.

институту САНУ направљени су пионирски кораци у раду на етнолошком филму,¹⁰ а Драгана Радојичић је три године за редом била председница савета Међународног фестивала етнолошког филма, који се одржава у Београду.

Током 2005. године, Институт се на нови конкурс Министарства за науку и заштиту животне средине за фундаменталне научноистраживачке пројекте пријавио са три пројекта, за која је било неопходно израдити комплетну документацију која се односила на период 2002-2005. година, као и образложење тема и циљева истраживања. Сва три пројекта су одобрена, па је у 2006. години започет рад на новим, петогодишњим пројектима.

Рад ЕИ САНУ на постојећим пројектима представља основу за будућа сондирања и истраживања етничке и антрополошке слике садашње Србије, која би била усмерена на представљање културне стварности и изналажење путева њене стабилизације. Нови пројекти су: *Србија између традиционализма и модернизације – Етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса* (руководилац др Драгана Радојичић), *Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији* (руководилац др Јелена Чворовић), *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* (руководилац Војислав Становчић, дописни члан САНУ и др Младена Прелић, научни сарадник ЕИ САНУ), и чине окосницу рада Института за наредни период.

1. Истраживања на пројекту *Србија између традиционализма и модернизације – Етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса* обухватају нове услове произишле из традиционалне културе изражене у руралној и урбаној средини било да се сагледавају кроз измењене облике стварања или кроз процес настајања нових на старим основама. Значај предвиђених истраживања је у томе да научни резултати буду применљиви у пракси, кроз популаризацију антрополошког и мултидисциплинарног приступа, а ради унапређења социо-економске политике. Етнолошко-антрополошка перспектива овог пројекта је у томе што омогућава сагледавање положаја и потреба индивидуе у модерном друштву, те олакшава и сугерише избор мера културне политике, која би требало да иде у правцу хуманизације и демократизације српског друштва. Политичка структурираност и условљеност репрезентације културе постоји на свим нивоима и резултира доживљајима културе/идејом о култури која се јавља у различитим периодима друштвене и политичке историје током 19. и 20. века. Значај пројекта је и у томе што ће дати преглед најважнијих промена и кретања на глобалном друштвеном плану, кроз трансформацију друштвених и културних односа на релацији урбано – рурално.

¹⁰ Јелена Чворовић, *Чиста крв нас чини Ромима*, документарни филм, 2004 (Награда XIII Међународног фестивала етнолошког филма и II награда на Фестивалу мањинских заједница)

2. Пројекат *Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији* бави се дијахроним антрополошким анализама разноврсних модела продукције и социјалне интеграције, који карактеришу комуникацију у етничким/културним групама у Србији на макро, локалном и индивидуалном нивоу. Предмет пројекта је анализа релација између најзначајнијих система/форми комуникације коју стварају и развијају етничке/културне групе. Пројекат има две компоненте: испитивање *оралних заједница* и испитивање *писане*, популарне културе ширег друштва у Србији. Упоредиће се усмено оријентисане културе заједница Рома и Влаха са писаном, популарном културом у Србији, уз претпоставку да су информације заправо друштвени, економски и политички *лепак*, тј. везе које обједињују и одржавају ове заједнице. Пројекат се бави питањима: како људи користе документе (усмене информације, текст или слику) да формирају представе о свету који их окружује и како се начин комуникације одражава на посматрано друштво. Циљ је да се разјасни како људи у свакодневном животу приступају информацијама и како користе различите форме комуникације као основ за изградњу социјалног/културног идентитета.
3. Пројекат *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* бави се проучавањем савремених етничких процеса и етницитета, који је, нарочито након седамдесетих година XX века, постао предмет бројних истраживања у друштвеним наукама. У савременом свету, етничке границе су у исто време и оснажене и релативизоване, а етницитет је неизоставни део културних и политичких процеса, док је мултиетницитет данас стварност за већину друштва, а посебно у нашем делу света. Циљ сложених истраживања на овом пројекту представља разумевање процеса етничких идентификација и њихових значења данас, а резултати истраживања указаће на евентуалне специфичности етницитета на Балкану/у Југоисточној Европи, као и на перспективе мултиетничности у Србији и региону.

Етнографски институт је кроз сталну сарадњу са научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству, кроз организацију научних скупова на којима се окупљају истраживачи и научници из разних научних дисциплина, из великог броја земаља, дао значајан допринос очувању традиције и сагледавању културних промена у земљи и окружењу.¹¹

Богата међународна сарадња Етнографског института САНУ настављена је и реализовала се кроз међународне пројекте, студијске боравке и учешће на конференцијама. Настављена је сарадња са Етнографским

¹¹ Етнографски институт САНУ одржава сарадњу са сродним институцијама и установама – са Одељењем за етнологију и антропологију београдског Филозофског факултета, са Етнографским музејем и Народним музејем из Београда, као и са музејима у унутрашњости. Контактима са страним културним центрима у Београду, пре свега са немачким, италијанским и руским.

институтом и музејем Бугарске академије наука, у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и БАН, на заједничкој истраживачкој теми: *Свакодневна култура Срба и Бугара у постсоцијалистичком периоду*. Ова вишегодишња сарадња резултирала је организовањем пет научних скупова, два у Софији, три у Србији – у Београду, Зрењанину и Крушевцу, на којима су поред научника из Бугарске и Србије учествовали и научници из Словачке, Русије и Македоније.¹² Са Институтом „Миклухо Маклај“ Руске академије наука (Москва) потписан је уговор о сарадњи на заједничким пројектима: *Етнички процеси у словенском свету после 1991. године, Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*. Током 2007. године је обновљена сарадња са Етнографским институтом Словачке академије наука, и биће потписан протокол о сарадњи на заједничком пројекту. Сарадња се већ две године уназад одвија и са колегама из Словеније, по принципу билатералне размене на пројекту *Срби у Словенији – Словенци у Србији. Етнoлошка истраживања идентитета и поглед на стање у струци*. Институт је, такође, потписао споразум о сарадњи са организацијом Дора Страту из Атине, а интензивирана је сарадња са Националним саветом буњевачке националне мањине у Суботици.

Важно је поменути и то да Институт редовно представља своја нова издања на Међународном сајму књига, који се сваке године у октобру одржава у Београду. Успешно се обавља размена институтских публикација са више од 80 установа у земљи и иностранству, а публикације се редовно промовишу на промоцијама у земљи и ван ње.

Целокупан рад Института усмерен је ка актуелним проблемима, што се и огледа у развоју савремене српске етнологије и антропологије. Својим шездесетогодишњим радом, ЕИ САНУ је кроз издавачку делатност, теренски рад, научне скупове, трибине, као и међународну сарадњу, постигао значајне резултате. У овим резултатима огледа се улога ове националне, научноистраживачке установе, која улаже напоре да прошири подручје етнoлошких истраживања и комуникацију са сродним хуманистичким дисциплинама.

¹² Резултат ова четири научна скупа представљају четири двојезична, српско-бугарска зборника, од којих су два издата у Бугарској, а два је издао Етнографски институт САНУ.

Dragana Radojičić

Scientific and Research Proceedings of the Institute of Ethnography, Serbian Academy of Sciences and Arts

Sixty years have passed since the foundation of the Institute of Ethnography, Serbian Academy of Sciences and Arts. At that time, the primary task of the Institute was to be an organization undertaking a systematic and planned research of settlements and origin of populations, folk life, customs and beliefs, as well as domestic folklore. In 1894, Ethnographic committee of the Royal Serbian Academy, following a suggestion by an academician Stojan Novaković, had started to print a journal named *Srpski Etnografski Zbornik* (Serbian Ethnographic Collection of Papers) with an aim to publicize the results of the research of life and customs of Serbian people. The publication of Serbian Ethnographic Collection of Papers presented an addition and detailed extension of the activities of the Society of Serbian Letters (founded in 1847) and Serbian Learned Society (founded in 1865), whose editions covered the descriptions of Serbian areas. The program of systematic and professional ethnographic research, based on questionnaire, was introduced to the Royal Serbian Academy in 1886.

During the past six decades of the foundation of the Institute, several directors ran the research and administrative activities: Vojislav Radovanović, Borivije Drobnjaković, Mirko Barjaktarović, Branislav Kojić, Atanasije Urošević, Milorad Vasović, Petar Vlahović, Milka Jovanović, Desanka Nikolić, Dušan Bandić, Nikola Pantelić and Dragana Radojičić. In addition, many other valid scientists have contributed to the work and activities of the Institute: Alekdandar Belic, Dusan Nedeljковиć, Aleksandar Deroko, Milenko S. Filipović, Petar Z. Perović, Dragoslav Antonijević and many others. At present, the Institute is proud to have a professional and young team of research scientists, led by PhD Dragana Radojičić, the Director and manager/project leader of one of the Institute projects; then the Institute PhDs are: Lasta Djapović, Jelena Čvorović, Ljiljana Gavrilović, Mladena Prelić, Aleksandra Pavičević, Ivica Todorović, Gordana Blagojević and a PhD candidate Lada Stevanović; MAs are: Zorica Divac, Miroslava Malešević, Miroslava Lukić-Krstanović, Mirjana Pavlović, Miroslav Niškanović, Jadranka Djordjević, Sanja Zlatanović, Milina Ivanović-Barišić, Aleksandar Krel; and MA candidates: Ivana Grubišić, Ivan Djordjević and Marta Stojić. In addition to the twenty two full time employees, the Institute has an honor to include an associate member of the Serbian Academy of Sciences and Arts, PhD Vojislav Stanovčić, as one of the project leaders, PhD Dušan Drljaca, a long time member of the Institute, now emeritus, and two affiliates, from Zaječar and South African Republic and four PhD and MA sti-

pendists: Jana Bačević, Srđan Radović, Vesna Trifunović i Marijana Mitrović. Moreover, three other ethnologists are employed full time: Biljana Milenković-Vuković and Aleksandar Janković as librarians and Marija Djokić as a secretary of the projects and Editorial board of the Institute. These employees, along with the Institute's secretary Nevenka Spasojević, contribute to the work quality of the researchers.

The *Collection of Papers of the Institute of Ethnography* is being published since 1950, made of mostly thematic papers and proceedings from conferences. *Special Editions* include monographs, case studies, discussions and archive sources. In 1952, the Institute has started to publish *Bulletin of the Institute of Ethnography*, and from 1980, publications in foreign languages are being published too. Articles and papers published in these editions came mostly as a result of the different Institute's projects, such as: *Continuously following changes in folk culture*, *Ethnic and ethnological features of the inhabitants of Serbia*, *Ethnological research of immigration*, *Ethnological studies of urban areas*, *Ethnology of Serbian people and Serbs*, *Serbs outside Serbia and national minorities on Serbian territories* and so on.

The Institute studies ethnic identity of Serbian people locally and abroad, as well as ethnic communities in Serbia, traditional patterns and values of folk culture (material, social and spiritual). The Institute places a special emphasis on all the changes in the structure of populations, dynamic development and transition, marked by constant migrations; furthermore, the great importance is paid on modern methodology and development of method and theory within regional, thematic and general ethnological subjects and problems. The Institute possesses and publishes the great amount of ethnographic data. Many scientific conferences are being organized, both internationally and domestically, and special attention is given to publishing activities, just as it used to be done by generations of dedicated researchers and scientists that have worked or still work at the Institute.

Since its foundation sixty years ago until the present day, the Institute of Ethnography has remained the only national and central institution in Serbia that systematically studies folk culture, life and customs, ethno-genesis and ethnic identity of Serbian people and other ethos, as well as contemporary ethnic processes. The results are vast and numerous, given especially the financial difficulties that this institution had to face during 1990's. Many articles have been published in spite of the entire impediment, mostly in *Bulletin* and *Special Editions*,¹ in addition to monographs.² The Institute celebrated its fifty anniversary by publishing

¹ Гласник ЕИ САНУ XLV, Београд 1996, 1-180, Гласник ЕИ САНУ XLVI, Београд 1997, 1-276; Гласник ЕИ САНУ XLVII, Београд 1998, 1-203; Гласник ЕИ САНУ XLVIII, Београд 1999, Гласник ЕИ САНУ XLIX, Београд 2000; *Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору*, Посебна издања ЕИ САНУ 42, Београд, 1997, 1-142; *Етнички односи Срба са другим народима и етничким заједницама*, Посебна издања ЕИ САНУ 44, Београд, 1998, 1-307.

² Десанка Николић, *Горње Драгачево – етнолошко проучавање културних промена*, Посебна издања ЕИ САНУ 41, Београд 1996, 1-192; Бојан Жикић, *Антропологија Едмунда Лича*, Посебна издања ЕИ САНУ 43, Београд, 1997, 1-131; Јадранка Ђорђевић, *Сроднички*

Spomenica,³ while a great publishing effort represented the publication of comprehensive Serbian Mythological Dictionary.⁴ In collaboration with Ethno-cultural workshop-Svrljig, several volumes of *Etnokulturoloski Zbornik* have also been published⁵. In the last decade of the 20th century, based on the project *Serbs outside Serbia*, another edition name *Životopis*⁶ started to come out, in four volumes so far.

During all these years, the emphasis on was on fieldwork and research, while domestic and international collaboration continued to grow. Within the Institute of Ethnography, a great care is provided for education of young scientists and fellows, while the general acceptance of contemporary trends in ethnology and anthropology have helped this institution to remain a basic centre for studying Serbian culture and cultures of other ethnic groups that reside in Serbia.

The field interests of the Institute of Ethnography could be divided into several parts:

- Until mid 1980's, the whole territory of Serbia was covered by research that could be classified as fundamental ethnic studies: ethnic description of a given area, culture of habitation, architecture, industry, customs, folklore and transformation of cultures brought about by urbanization and industrialization and public planning (Hydro-electric power plant Djerdap, Kolubara and railway road Belgrade-Bar). The research of urban areas was systematically organized and results published in all editions of the Institute.
- The changes during the 1990's (migration of the populations resulting in cultural intertwining) were not closely and systematically monitored due to the break up of the former Yugoslavia, wars and insufficient financial ends and lack of efforts.
- The new millennia brought about new emphasis: studies on contemporary ethnic processes and their reflection in folk culture, ethnic identity, inter-ethnic commu-

односи у Врању, Посебна издања ЕИ САНУ 45, Београд 2001, 1-140; Александра Павићевић, *Народни и црквени брак у српском сеоском друштву*, Посебна издања ЕИ САНУ 46, Београд 2001, 1-145.

³ *Споменица Етнографског института САНУ 1947-1997*. Издата поводом педесет година од оснивања Института САНУ, Београд 1997. с. 9 -137.

⁴ Ш. Кулишић, П. Ж. Петровић, Н. Пантелић, *Српски Митолошки Речник*, друго допуњено издање, Београд 1998, 1-504.

⁵ Етно-културолошки зборник I–X, Београд – Сврљиг 1995-2005.

⁶ Сара Вукелић - Ивошевић, *Од Јагетића до Питсбурга*, Београд 1992, 7-157; Дејан М. Адам, *Сећање на детињство у селу Златици*, Уредник: Душан Дрљача, Београд 1992, 6-107; *Живот оца Радована, проте мохачкога / забележио и приредио Милан Степанов*, Београд 1994, 7-105; *Аутобиографске белешке јереја Светозара С. Ластућа*, Библиотека Животопис, књ. 4, Етнографски институт у сарадњи са Самоуправом Срба у Мађарској, Будимпешта – Београд 2000, 7-178.

nication, cultural adaptations, founding principles in a given society and inter and intra relations within multicultural Serbian society.

The year of 2001 was a break-through for the Institute of Ethnography. This corresponded with the democratic changes and transition in Serbian society as a whole. New series of project were launched, with an impact from market economy that required a new ways of financing the projects. During 2001 the Institute provided aims and goals for the coming year, in response to basic research projects requirements by the Serbian Ministry of Science, Technology and Development. Also, a complete Monograph on the Institute of Ethnography (containing all the information relevant to the Institute's foundation and its activities until 2000, along with complete bio-bibliography of all the employees and affiliates on the projects) was supplied, as a response to the Ministry's requirements. The Institute applied for two projects, and supplemented all the necessary documentation (aims, goals and dissemination of the research). The projects were accepted, and in 2002, the Institute launched two new projects.

The projects were as follows:

1. *Traditional culture of Serbs – systems of presentations, rituals and social institutions*, led by manager/project leader PhD Lasta Djapovic. The priority of the project was monographic research of given areas and issues understudied in Serbia. In addition, the project continued to monitor traditional elements in Serbian culture that had made and still influence the ethnical and cultural identification of the Serbs living abroad and in multicultural environments. The research was directed toward monographic studies of particular segments of the traditional culture and smaller geographic areas in Serbia. Several monographs appeared as a result, such as: Arilje and the surrounding area; Understanding of Death in folk songs: curses, chants and mourning songs; Inheritance customary law in Vranje; Village as a socio-religious community; Kinship and kin relations; Diet during holidays and feasts. The research emphasis was on Serbs living abroad, their ethnic identification and stratification, with a special attention to inter-cultural relationships: in Hungary (Budapest and Batanya), France, Slovenia, Greece, Romania, California, and on top, the Serbs in Banjaluka in 1878-1918.
2. *Contemporary Rural and Urban Culture – ways and transformation*, led by PhD Dragana Radojicic, manager/project leader. This project addressed new ways of life and changes in traditional culture in both urban and rural environments. The research was directed toward these particular subjects: Vrcin – in between rural and urban; Traditional Elements in relations and customs of families in mid 1980's; Symbolic and mythological aspects of post-communist transition in Serbia; Alternative medicine in Belgrade; Mass public gatherings-rituals and celebrations in Serbia at the end of 20th century; Coming of age – ethnography of pubescent girls in Belgrade high schools; marital and family life in Serbia during the second half of 20th century; and Weddings – problems of cultural identity.

The methodology used in both projects comprised both multidisciplinary and comparative approach, employed by all sixteen researchers of the Institute and three emeritus affiliates. The activities on the projects also involved the participation of the library and other professional services.

In addition to the projects, the past couple of years were characterized by a growing publishing activity and creation of multinational editorial board for all the editions and publications of the Institute: scientists from Bulgaria, Russia, Greece, U.S.A., and Slovakia became members of the editorial board. Bulletin⁷ and Monographs/Special Edition⁸ became regular, while Collection of papers⁹ was brought back to life. This period also witnessed pioneer steps in ethnological film-making,¹⁰ while Dragana Radojicic served three years in a row as a President of the International Festival of Ethnological Film, held in Belgrade.

In 2006, the Institute of Ethnography launched three new projects, sponsored by the Serbian Ministry of Science and Ecology. These projects are supposed to carry on until 2010, while the previous ones (2002-2005) were documented and filed with the Ministry.

⁷ Гласник ЕИ САНУ L-LI, са библиографијом издања ЕИ САНУ од 1947-2002. године, Београд 2002; Гласник ЕИ САНУ LI, Београд 2004, (1-370). Гласник ЕИ САНУ LIII, Београд 2005. Гласник ЕИ САНУ LIV (1-491) Београд 2006 and Гласник ЕИ САНУ LV, св. 1 и св. 2, Београд 2007.

⁸ Јелена Чворовић, *Gypsy Narratives: From Poverty to Culture*, Посебна издања ЕИ САНУ 51, Београд 2004; Љиљана Гавриловић, *Балкански костими Николе Арсеновића*, Посебна издања ЕИ САНУ 52, Београд 2004; Ивица Тодоровић, *Ритуал ума*, Посебна издања ЕИ САНУ 53, Београд 2005; Гордана Благојевић, *Срби у Калифорнији*, Посебна издања ЕИ САНУ 54, Београд 2005; Љиљана Гавриловић, *Југословенски етнограф Никола Арсеновић*, Посебна издања ЕИ САНУ 55, Београд 2006; Драгана Радојичић, *Између култура Истока и Запада – Северозападна Бока Которска*, Посебна издања ЕИ САНУ 56, Београд 2006; Александра Павићевић, *На удару идеологија – Брак, породица и полни морал у Србији у другој половини 20. века*, Посебна издања ЕИ САНУ 57, Београд 2006; Никола Пантелић, *Породица и традиција у градовима Србије*, Посебна издања ЕИ САНУ 58, Београд 2006; Милина Ивановић-Баришић, *Календарски празници и обичаји у подавалским селима*, Посебна издања ЕИ САНУ 59, Београд 2007; Љиљана Гавриловић, *Култура у излогу: ка новој музеологији*, Посебна издања ЕИ САНУ 60, Београд 2007; Милета Букумирић, *Живот Срба у Гораждевицу*, Посебна издања ЕИ САНУ 61, Београд 2007.

⁹ Зборник радова ЕИ САНУ бр. 21, Етнологија и антропологија: стање и перспективе, Београд 2005; Зборник радова ЕИ САНУ бр. 22, *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – Балканска трансформација и европска интеграција*, Београд 2006; Зборник радова ЕИ САНУ бр. 23, *Култура у трансформацији*, Београд 2007.

¹⁰ Јелена Чворовић, *Чиста крв нас чини Ромима*, документарни филм, 2004. (Награда XIII Међународног фестивала етнолошког филма и II награда на Фестивалу мањинских заједница)

These new projects represent a foundation for future research and studies of ethnic and anthropological reality of the contemporary Serbia, and their aim is to represent the cultural reality. The new projects are: *In between traditionalism and modernization-ethnological/anthropological studies of cultural processes in Serbia* (led by PhD Dragana Radojičić); *Anthropological research of communication in contemporary Serbia* (led by PhD Jelena Čvorović); and *Ethnicity, contemporary processes in Serbia, neighboring countries and diaspora* (led by PhD Vojislav Stanovčić and PhD Mladena Prelić). These projects make the foundation of the Institute present and future work.

- Research activities on the project *In between traditionalism and modernization-ethnological/anthropological studies of cultural processes in Serbia* encompass new ways/conditions of life and new forms, generated through the traditional culture in urban and rural environments. The goal is to obtain an applied knowledge in a form of scientific results which could be utilized in practice of everyday life. The methodology includes multidisciplinary perspective that could provide a better insight of processes and changes in socio-economic reality. Using ethnological/anthropological perspective will allow better perception of the status, needs and life of every individual in modern society, hence, suggesting measures in cultural politics required for democracy. Cultural representations are depended and structured by political reality, and this is evident on all levels; in turn, this results in experiencing culture/ideas on culture in different periods of the social and political history during the 19th and 20th century. The significance of the project findings will be in the establishment of the most important changes and alterations on a global, social plan, seen through transformation of socio-cultural relations in the domain of urban-rural areas.
- The project *Anthropological research of communication in contemporary Serbia* addresses diachronic and anthropological issues of the different modes of production and social integration which characterize cultural communication in different ethnic communities within Serbia, both on a macro, local and individual level. The project deals with the principal means of communication and its various, complex interactions within and with the societies in which the processes of interpretations have been generated and developed. The analysis will contrast and compare oral cultures and popular contemporary Serbian culture, with the assumption that information is the social, economic and political glue that holds these societies together. Several questions will be addressed: how do people use documents (speech, text or images) to make truth claims about the world; what is the impact of communication design on a given society, and so on. The overall goal is to discover how people became competent in and use various communication forms in the everyday life as a means of maintaining their social identity.
- The project *Ethnicity, contemporary processes in Serbia, neighboring countries and diaspora* deals with the contemporary ethnic processes and ethnicity, which have been subjects of scrutiny in social sciences since 1970's. In the contemporary world, ethnic boundaries are at the same time enhanced and made un-absolute, while the notion of ethnicity itself is essentially contained in political and cultural processes. Multi-ethnicity so became a reality for majority of the so-

cieties, and especially so in the Balkans. The different scopes of the complex research in this project are connected with a common aim: to better understand ethnicity as a cultural process in modern socio-political context. The expected results should show eventual particulars of the ethnicity in the Balkans/Southeastern Europe, as well as point out to the possible perspective of multi-ethnicity in Serbia and wider region.

The Institute of Ethnography promotes continuous collaboration with research institutions both domestically and internationally; furthermore, numerous scientific meetings and conferences organized and supported by the Institute, where scientists and researchers from different countries employing different disciplines have a chance to meet and exchange experience and knowledge, have helped to preserve traditions and understanding of cultural change both locally and internationally.¹¹

Rich and various international collaboration of the Institute of Ethnography SASA is being realized in continuum through international projects, fellowships and conference attendance. Collaboration with the Institute of Ethnography and Museum of Bulgarian Academy of Sciences is flourishing in steady continuum, supported by the inter-academic collaboration of SASA and BAS, on the project jointly done: *Everyday Culture of the Serbs in Bulgaria in post-socialist period*. This long term collaboration resulted in five academic conferences, two in Sofia and three in Serbia – in Belgrade, Zrenjanin and Kruševac, attended by scientists from Serbia, Bulgaria, Slovakia, Russia and Macedonia.¹² In addition, a contract has been signed on future projects: Ethnic processes in the Slavic world after 1991, and Everyday culture in post-socialist period; these projects will be realized with the Institute Mikluho Maklaj of the Russian Academy of Sciences, Moscow. During 2007 we renewed cooperation with the Institute of Ethnography, Slovakian Academy of Sciences, and to sign a protocol on future joint projects. For more than two years, our Institute has an ongoing collaboration with colleagues from Slovenia, based on the principle on bilateral exchange on the project *Serbs in Slovenia-Slovenians in Serbia: ethnological research on identity and state of the affairs in ethnology*. Furthermore, our Institute has signed an agreement on collaboration with the organization Dora Stratu from Athens, Greece, while there is an ongoing intense cooperation with the National Council of Bunjevac Minority in Subotica.

On top, it is important to mention that the Institute of Ethnography regularly and continuously presents all of its editions at the International Book Fair in Belgrade. Furthermore, the Institute has an ongoing successful exchange of publica-

¹¹ The Institute of Ethnography maintains an active and successful collaboration with similar institutions – with the Department of Ethnology and Anthropology at Belgrade University of Philosophy, Museum of Ethnography, and National Museum, Belgrade, as well as with museums country-wide. It is in continuous contact with foreign cultural centers in Belgrade, foremost with German, Italian and Russian.

¹² The result of these four academic conferences is four bilingual, Serbian-Bulgarian Collection of papers, two of which were published in Bulgaria and two by the Institute of Ethnography, SASA.

tions with more than eighty institutions both domestically and internationally, while the publications are being commonly promoted likewise.

The entire activities and endeavor of the Institute of Ethnography are directed toward actual problems, which are in turn reflected in the development of contemporary Serbian ethnology and anthropology. The Institute of Ethnography SASA has managed to achieve considerable results through its many activities, such as publishing, fieldwork, conferences, public lectures and international collaboration. It is actually in these results that the role of this national, scientific-research institution is being reflected, and in the future the Institute will continue to broaden the scope of ethnological studies and communication with similar humanistic disciplines.

Срђан Радовић

Етнографски институт САНУ

Етнологија у медијима транзиционе Србије

Струјање знања и порука спроводи се у многољудним друштвеним заједницама преко читавог низа институционализованих канала комуникације и друштвене социјализације, који – макар одавали утисак демократичности и доступности због своје опште присутности – и у 21. веку већином функционишу захваљујући, пре свега, ограниченом броју креатора и медијатора знања и информација. Јавно комуницирање у савременим друштвима и даље није до краја двосмеран процес, те се масовна комуникација и јавни говор у највећој мери реализују у виду одашиљања порука и знања од стране друштвених елита ка масама, при чему елите, захваљујући таквој јавној комуникацији, конституишу јавност са циљем уређења социјално релевантних односа у друштвеној заједници.¹ Оваква се, социјално условљена комуникација обавља путем читавог низа друштвених и културних установа, од религијских организација до образовног система, међу којима све важније место заузимају средства масовних комуникација. Медији, као проводници културних и иних порука различитих друштвених и културних елита, у одлучујућој мери обликују не само јавно мњење, већ све више и свакодневицу и начин живота чланова друштва. Ова посредничка функција медија условљава да они не приказују пресликану слику стварности, већ селектовану и друштвено конструисану репрезентацију збиље. Таква природа средстава масовних комуникација води ка томе да они не могу аутоматски рефлектовати свет и стварност; напротив, долази до културно и идеолошки условљеног „састављања“ света и стварности.² Природа информација и реалности која се путем медија десеминира друштву условљена је на тај начин социо-културном констелацијом у оквиру заједнице у којој медији функционишу. Системи масовних комуникација и њихов садржај не могу исказати у великој мери ван референтних друштвених оквира, зацртаних од стране елита одређеног друштва. Не почетку новог миленијума, постиндустријске развијене земље труде се да себе представе као „друштва знања“, у којима се као најзначајнији национални ресурси виде знање, образовање и наука. У којој мери ово званично стремљење (често и ауто-репрезентација), не само у развијеним земљама, кореспондира са светом који се путем медија подастире јавности, као и са порукама и информацијама које се масовно одашиљу, односно, у којој је мери медијска култура, те свет

¹ Dubravko Škiljan, *Javni jezik, XX vek*, Beograd 1998, 110.

² Phillipe Schlesinger, *Putting Reality Together*, London: Constable 1978.

који еманира из њиховог комуницирања истовремено и свет науке? Без амбиције да разреши претходну недоумицу, осврт који следи покушаће да укаже на карактеристике емергенције научне информације и света науке (конкретно етнологије/антропологије) у медијску сферу транзиционе Србије, и то пре свега имајући у виду присуство истраживача Етнографског института САНУ и резултата њиховог рада у медијима последњих година, пригодно се осврћући на ову тему поводом 60 година постоања Института.

Сам транзициони карактер нашег друштва и даље условљава делимично недефинисане прилике у сфери медија у нас. Интернет је и даље подручје у целости непокривено било каквом легислативом, док је медијска регулатива за штампане и електронске медије донесена и спроводи се са мање или више успеха. Приватизација готово свих штампаних медија, који су раније били у државном власништву, у целости препушта овај сегмент масовних комуникација законима тржишта, што се у знатној мери ускоро очекује и код радијских и телевизијских емитера, у вези са најављеном приватизацијом локалних и регионалних медијских кућа. Јавна се интервенција у домену електронских медија очитује у друштвено контролисаном дељењу радијских и ТВ фреквенција, које се сматрају јавним добром, те у постојању јавних РТВ сервиса Републике и АП Војводине. Међутим, претпостављени јавни интерес се при подели радиодифузног спектра Србије не спроводи стриктно, у смислу условљавања комерцијалних емитера да приказују и друштвено корисне садржаје – попут образовног, културног или научног програма – што је чест случај у многим европским земљама.³ Наиме, приватна радијска и телевизијска предузећа имају по том питању приличну слободу у конципирању програма. Осим тога, и јавне радио и телевизијске куће, упркос финансирању путем претплате и смерницама својих управних одбора/већа који треба да се старају о квалитетној структури њихових програма, суочене су са тржишном утакмицом и све значајнији део њихове продукције и дистрибуције чине чисто комерцијални и забавно-рекреативни садржаји. Државне телевизије, какве су постојале у социјализму, те у западним земљама са монополом националних државних емитера, а које су у значајној мери и систематски десеминирале програме са претпостављеним високим културним статусом (документарни и научни програми, културне дебате, адаптације књижевних дела и сл.), са циљем уздизања укуса публике, и време када је телевизија била отворено „културна“, како наводи Бурдје (*Bourdieu*),⁴ по свему судећи је ствар прошлости у већини транзицијских земаља.⁵ У светлу претходних података, очита је тенденција да се свет медија у Србији, попут већине сегмената савремених друштава, у све

³ Видети: *Europe 2000: What Kind of Television*, European Cultural Foundation – European Institute for the Media, Manchester 1988, 41-45.

⁴ Pierre Bourdieu, *On Television*, The New Press, New York 1998, 48.

⁵ Јавни телевизијски емитери који би давали искључиво програме информативног, образовног и културног садржаја били су редовно изузетак а не правило, и они су присутни у малом броју земаља, међу којима и у САД (*Public Broadcasting Service*) – Stan Le Roy Wilson, *Mass Media/Mass Culture*, McGraw-Hill, New York 1993, 267.

већој мери уреди на принципима тржишног пословања, што неизбежно води све значајнијем пролиферовању садржаја забавног и уско комерцијалног садржаја и у електронским и у штампаним медијима.⁶

У другој фази транзиције у Србији долази до постепене, али и до сигурне прекомпозиције медијске сфере у складу са реформама које воде успостављању медијског тржишта, где медијске куће са својим издањима/програмима постају играчи на конкуритивном тржишту на коме се води борба за аудиторјум (са донекле специфичним положајем јавних електронских сервиса). У ситуацији када је профит водећи мотив пословања, логично је да научна информација и продукција научног карактера нису највероватнији адут у борби за гледаоце/читаоце. Место које су научно засновани (или ауторисани) програми и текстови имали у медијима у доба социјализма, када су државни радио и телевизија и значајан део штампе били и средство културне политике друштва, највероватније неће бити постигнуто у новим условима.⁷ Како се у таквој ситуацији (за коју не треба изгубити из вида да је и даље прилично хаотична у односу на друге постсоцијалистичке земље) научна информација и продукција, те научна експертиза, пробијају у медијску репрезентацију стварности, условљену тржишним пословањем и комерцијалном мотивацијом? Етнологија/антропологија ни у социјализму ни у време прве фазе транзиције у Србији (деведесетих година) није била у знатнијој мери заступљена у медијима, осим када је тема извештавања или писања била традицијска култура. Поље етнoлошке/антропoлошке експертизе

⁶ Цене продукције у штампи и електронским медијима условљавају, у комерцијалним условима пословања, привлачење публике кроз садржаје који најчешће нису из домена науке и високе културе. Са друге стране, интернет показује знатнију флексибилност по том питању, пошто су трошкови израде мрежних страница, чак и компликованих конфигурација, неупоредиво мањи него у случају класичних медија. Интернет је као медиј и знатно демократичнији, с обзиром на то да ауторство и израда страница теоретски доступни свима који су прикључени на глобалну мрежу. Свеопшта доступност има истовремено и лошу страну: непостојање сегментираних националних и тематских тржишта чини од сајбер света непрегледну шуму података и информација, до којих се најчешће мора доћи циљаном претрагом интернета. Постављање великих количина информација, све већих делова људског културног стваралаштва, репликовање садржаја са класичних медија на интернет, чини и такву непрегледну комуникациону базу, у све већој мери, важним извором података за класичне медије. Доступност интернета у нашој земљи, пак, још увек није општа и питање је када ће се достићи покривеност становништва глобалном мрежом у опсегу какав сада имају, на пример телевизија и радио. Процене о томе колики сегмент становништва Србије има прикључак на глобалну мрежу варијају од 8,1% популације (агенција *Internet World Stats*) до 13,3% (истраживање ЦЕСИД-а наручено од стране Телекома Србије) у 2005. години, што је далеко испод просечних 50% у Западној Европи (в. група аутора, *Мрежа у развоју*, Београдска отворена школа, Београд 2005, 59).

⁷ О овоме сведочи и фактичко стање медија у Србији данас: огромне тираже, а посебно читаност, остварују тзв. жута дневна штампа и таблоидна периодична штампа, чија је главна одлика писања – сензационализам (в. *Извештај савета за штампу Медија центра*, Досије о медијима 19, НУНС, Београд 2006.), а телевизијски емитери са националном покривеношћу све више емитују програме забавно-комерцијалног карактера (комерцијализације програма најочитији је на примеру Јавног сервиса РТС и Телевизије Б92).

ипак се у медијима постепено ширило и на друге области културе и друштва, што је било најевидентније преко медијских појављивања (и у виду објављивања текстова и као стручна консултација) Ивана Чоловића у, пре свега, тзв. квалитетној, несензационалистичкој штампи, попут дневних листова *Данас*, *Наша борба* и сл., недељника *Време* итд. Медији (и електронски и штампани) који имају традицију сериозног новинарства, те који систематски извештавају о дешавањима у култури и науци (*Политика*, *Данас*, *НИН* и сл.), уз медијске јавне сервисе (*РТС*, *РТВ*), истовремено су најпријемчивији за објављивање резултата етнолошких истраживања. То је већ уобичајено за *Трећи програм* Радио Београда (где се резултати научних истраживања, осим преко радијских таласа, објављују и путем штампане периодике), а повремено до тога долази и у другим медијима (нпр. објављивање, у форми фелтона, делова књиге Мирославе Малешевић – *Дидара: прича о једној Призренки*, у дневном листу *Данас*, од 29. марта до 18. априла 2005. г.). С друге стране, дискурс научног истраживања и дискурс сензационалистичке/жуте штампе и стриктно комерцијалних медија готово да немају додирних тачки, и интегрално (или парцијално) објављивање или емитовање стручних етнолошких текстова у оваквим медијима мало је вероватно. У сериозним (квалитетним) медијима такође има места и за извештавање о научној и стручној делатности научних установа (*Политика* и *Данас* тако редовно најављују, те кратко извештавају о Српско-бугарским етнолошким конференцијама, а јавља се и о промоцијама књига у издању Етнографског института САНУ). Иако то није од примарног медијског интереса, у протеклом периоду је и Етнографски институт САНУ као установа био у фокусу пажње јавности, пре свега захваљујући интервјуима директорке Драгане Радојичић у више медија (у *Политици Експрес*, са најавом на насловници новине – „Баштина без квалификације“, 8. новембар 2002. г., у *Базару*, на Радио Београду итд.).

Резултати научног истраживања у првом реду су намењени научној заједници и ретко су део садржаја медија који се обрађају најширој јавности, али медији могу бити промотер етнологије у смислу извештавања о резултатима и активностима етнолога, обрађајући се на тај начин заинтересованој стручној и широј јавности (нпр. путем разговора са ауторима монографија, попут гостовања Сање Златановић у емисији *Метрополис* културног програма ТВ Београд, марта 2004, поводом издавања њене књиге). Таква промоција наше дисциплине и установе могућа је не само кроз културне и научне програме и рубрике у медијима који их имају, већ и кроз информативне емисије. С обзиром на традицију српског информативног новинарства да у оквиру радијских и телевизијских емисија вести извештава и о важним културним и друштвеним догађањима, постоји простор, и на комерцијалним медијима, за извештавање о етнолошкој делатности (нпр. гостовање истраживача Етнографског института, Мирослава Нишкановића, на

Националном дневнику Телевизије Пинк 2006. г.).⁸ Кроз информативне емисије се, још више него о научно-истраживачкој делатности, извештава о културним догађањима, између осталог и о музејским експозицијама и фестивалима документарних филмова, који представљају медијски занимљивије теме од промоција књига и резултата научних истраживања, те се и преко оваквих скупова указивала (и указује се) прилика за јавну промоцију науке и научника.⁹ Тако је Љиљана Гавриловић пригодно отварања изложби и рада у Етнолошкој секцији Музејског друштва Србије, у својству истраживача Етнографског института, била присутна на више регионалних и локалних медија (Нови Сад, Лесковац, Смедерево). Локални медији могу бити значајно средство за промоцију етнологије кроз своје културне и информативне програме или рубрике, јер врло редовно извештавају о научним скуповима и културним догађајима у својим срединама, а показују и знатан интерес за резултате етнолошких истраживања која су везана за конкретни крај или регион.¹⁰ И у страним средствима информисања спорадично је присутна српска етнологија, пре свега у оквирима културних и научних програма јавних медија (нпр. извештај са гостовања истраживача и промоције нових књига нашег института у Софији, те интервју Зорице Дивац о етнологији у Србији и сарадњи са бугарским колегама на бугарском државном радију ове године).¹¹

Док је број медија који емитују или штампају резултате етнолошких истраживања ограничен, а извештавање о научној делатности у нашој дисциплини и у Етнографском институту САНУ повремено, стручна експертиза етнолога-антрополога за медије нешто је присутнија. Одређене теме медијског извештавања захтевају консултовање стручњака било у форми објављеног интервјуа, парафазирања разговора и давања изјава, било у форми ауторског чланка, а често, нажалост, и у облику селективног цитирања и препричавања аутора и њихових текстова. Област друштвеног живота за коју

⁸ Структура емисија вести, посебно полусатних радио и телевизијских информативних програма, најчешће садржи и вести из области културе и науке, те обично прати програмски следећи низ: вести из земље – вести из света – друштво – култура – спорт – време, што је традиционално још из времена монопола националних РТВ станица у социјалистичком периоду. Структура информативних емисија у колевкама електронских медија (САД и Велика Британија) донекле је другачија: политика – привреда – вести из света – друштво – занимљиви прилози – спорт (в. John Fiske, *Television Culture*, London – New York: Routledge 1987, 286).

⁹ Награда сарадници Института, др Јелени Чворовић, за документарни филм на 13. Фестивалу етнолошког филма 2004, била је истовремено прилика за јавну промоцију и етнолошке науке и установе.

¹⁰ Тако је, истраживање свадбених обичаја Сање Златановић на самом југу Србије инспирисало и емитовање посебне емисије на ту тему, у августу 2001. г. (под називом „Врањска свадба“) на локалној ТВ Врање, са гостовањем ауторке истраживања.

¹¹ Промоција и дисциплине и установе могућа је на различите начине. На пример, текст Биљане Миленковић-Вуковић, “Народне ношње на маркама“, објављен у магазину *JAT Airways-a, New Review* 2003/3, послао је хиљадама путника поруку о етнологији и Институту са тада педесет петогодишњом традицијом.

се користе етнолошки извори и разговара са стручњацима из наше дисциплине јесте најчешће традицијска култура и обичаји. Медијски посленици већином ексклузивно идентификују етнологију са овом облашћу културе, иако је истовремено и често поистовећују са неговањем обичаја и традиције, фолклорним стваралаштвом и културно-уметничким друштвима, паралелним и квазинаучним истраживањима културе и сл. И када избегну замке фолклоризма и псеудонауке, медији углавном не показују континуиран интерес за народну културу, што се, између осталог, види и преко непостојања посебне редакције за народну културу и обичаје на јавном сервису РТС-а.¹² Углавном несистематско интересовање новинара за овај сегмент културе поклапа се скоро у целости са обичајним календаром у Србији – етнологи се обично позивају да допринесу новинским и РТВ прилозима најчешће у време великих празника; нпр. међу последњима је био Ђурђевдан, када је интервју недељнику *НИН* дао Ивица Тодоровић („Да ли је свети Ђорђе убио аждају“ – *НИН* бр. 2940, 3. мај 2007).¹³ И док је етнологија у очима посленика јавне речи правилно виђена као дисциплина која проучава (и) народну културу, њено бављење питањима културних и етничких идентитета и односа није препознато у довољној мери. Штавише, она је као таква јаснија страним ауторима у медијима него домаћим (учешће Младене Прелић у научном програму државног аустријског радија *Ö1-ÖRF „Diagonal“* 2003, или гостовање Гордане Благојевић на грчкој државној телевизији *ET1* 18. маја 2007, у емисији „Одисеја“, са темом емиграције у Грчкој и Србији). Иако јавно препознавање етнологије као дисциплине која проучава и више од традиције и обичаја све више узима маха, њега не прати у довољној мери и учешће истраживача у медијским прилозима који се баве савременим аспектима културе; најчешће је по среди поклапање конкретних истраживачких интереса појединих етнолога са конјунктурним новинским темама. И у том случају ради се о значајном медијском пробоју дисциплине у области друштва и културе које су у академској заједници углавном препознате као поље изучавања етнологије. Рецентно јавно и медијско устоличавање нових српских брендова, као што су *EXIT* и Гуча, тако је било пропраћено и стручним објашњењима (нпр. преко интервјуа Мирославе Лукић-Крстановић *Вечерњим новостима* – „Није све у кајмаку и труби“ – 9. априла 2006, те кроз неколико разговора на Радио Београду), као што је то био и културни контекст евровизијског такмичења (ауторски текст Ивана Ђорђевића у *Политици* од 19. маја 2007 – „Политика лаких нота“). Да

¹² Овакве редакције имају многи национални емитери, па нпр. Хрватска радио телевизија има *Одсек емисија пучке и предајне културе* унутар *Програма за културу*, мада се примећује опадање интереса челништва за продукцију овакве врсте програма; в. Aleksej Pavlovsky, *Tradicijska kultura u programu HRT*, Представљање традицијске културе на сцени i у медијима, HED – Institut za etnologiju i folkloristiku – Međunarodna smotra folklor, Zagreb 2006.

¹³ Религијски празници и обичаји, као и духовна култура уопште, експлицирани су у медијима од стране етнолога чешће од осталих сегмената традицијске културе; нпр. разговор са Милином Ивановић-Баришић – „Без невоље нема богомоље“ - у *Вечерњим новостима* од 14. децембра 2006.

етнолози, као научници, али и као критичари културне свакодневице Србије, имају шта рећи по питању културних вредности транзиционог друштва, могло се прочитати и у ауторском тексту који је настао као реакција на један масовно посећен концерт у Београду (Александра Павићевић „О веселој удовици“ – *Данас*, 29-30. јуни 2002).

Присуство етнологије и етнолога читава се у медијима у новије време, на различите начине (објављивањем етнолошких радова, присуством установе, тј. Етнографског института, у медијима, извештавањем о резултатима етнолошких истраживања и делатности, стручном експертизом и ауторством текстова), углавном поводом тема из традицијске културе, али све више везано и за остале области етнолошког истраживања. То присуство у квантитативном смислу није знатно и томе често доприноси чињеница да се за поједине класичне теме етнологије у медијима, као консултанти, често ангажују аутори из других дисциплина и љубитељи и поштоваоци, а не стручњаци за културу (и традицијску), док су то повремено, најчешће, и дилетанти и представници псеудонауке. Када етнологије и има у средствима јавног информисања, најчешће су у питању медији које бисмо могли означити као сериозне, квалитетне медије: јавни електронски сервиси чија програмска политика подразумева и културну и научну едукацију и информисање јавности, те штампани медији са традицијом истраживачког новинарства и стручне експертизе тема из различитих домена друштвене стварности (попут *Политике*, *Данаса*, *Времена*, *НИН-а*, *Републике* и сл.). Поменути скупина медија је и природни савезник света науке (не само етнологије), када се размишља о присуству научних сазнања и експертизе ван кругова научне заједнице. Овако профилисани медији обављају дуплу функцију – задовољавање потражње за информацијом и образовањем и задовољавање захтева за добицима у довољној мери (за разлику од већине медија којима је профит готово искључиви циљ деловања). Медијски дискурс који производи хладан извештај уместо *infotainment-a*, а стручне коментаре и обзирне аргументе наместо сусретљивих инсценација догађаја и личности, најприближнији је и дискурсу и сврси науке.¹⁴ Уређивачке смернице искључиво комерцијалних (често и сензационалистичких) медија најчешће не подразумевају позајмљивање или рециклирање информација и резултата научних истраживања, а и када дође до тога, упитан је квалитет и контекст таквог уплива из света науке, чиме се поставља и питање да ли медијска присутност по сваку цену уопште и доприноси јавној промоцији одређене научне дисциплине.

Медији којима је потребна асистенција науке, конкретно етнологије, постоје јер, без обзира на све већу компетитивност медијског тржишта у нас, постоји публика која тражи научно засновану информацију, а постоје и медији са уређивачком политиком где је сарадња са светом науке и добродошла и исплатива. На етнологима је да овакву могућност искористе.

¹⁴ Jirgen Habermas, *Javno dobro koje država treba da štiti*, *Danas* 16-17. jun 2007., VI.

Наравно, присуство етнологије у медијској сфери не може одмаћи много даље од позиције коју етнологија има у нашем друштву, али одређени помаци јесу могући. Попут медијског, формира се и тржиште знања, и етнологија и етнологи ће, по свему судећи, морати да освајају и одржавају позиције у областима истраживања културе и друштва која су истовремено поља изучавања низа других друштвених и хуманистичких дисциплина. Освајање простора за дисциплину у систему друштвених наука у Србији отвара и лакшу проходност према јавној сфери. Стога је од круцијалне важности што ефикаснији рад на јавном препознавању етнологије и њених области изучавања, чиме се отварају и врата медија. Чињеница да се етнологија и етнологи често заобилазе од стране медијских посленика при обради низа тема које се нама из дисциплине чине природним пољем етно-антрополошке експертизе условљена је више слабостима саме дисциплине у нас него индолентношћу медија. Проблем јавног и медијског распознавања наше науке првенствено је проблем етнолога, а мање – јавности и медија. Та пожељна истакнутост етнологије као дисциплине тешко се може постићи и најблиставијим научним или јавним успесима етнолога појединца, чак се то не може ни значајнијом промоцијом установе – Етнографског института САНУ, већ пре свега путем организоване акције бранше као целине. Проминентност дисциплине у јавности која слабо разлучује финесе комплексних социо-културних миљеа, чак и када се ради о медијској или стручној јавности, постиже се цеховском организацијом која активно брани интересе дисциплине у научној заједници, а промовише своју науку у широј јавности. Ревитализација рада Етнолошког друштва Србије понајвише би допринела препознавању етнологије као релеватног поља културне експертизе код медијских посленика и, уопште, код медијатора комуникације у нашој земљи, и то не само због означавања нових сегмената друштвене збиље као релевантних за тумачења етнолога, већ и због одбране постојећих – не само од сродних дисциплина, већ и од уплива појединаца ван научне сфере. Уз цеховску промоцију етнологије, наша наука има могућност да се квалитетно представља преко медија, како због промоције дисциплине, тако и с циљем јавног ангажмана који је пожељан с обзиром на могућност да наука и научници, у сарадњи са медијима и другим сегментима стручног јавног мњења, утичу на друштвену и културну збиљу земље у процесу интензивне трансформације.

Srdjan Radović

Ethnology, Media and Transitional Serbia

The transfer of knowledge and messages in large scale human communities are being broadcast via numerous institutionalized channels of communication and socialization. Nevertheless, in spite of their general availability and democratic impression of accessibility in the 21st century, the knowledge and information are still being made and transferred by a limited number of creators and mediators. Public communication within modern society is still not being made into a two way street, hence, mass communication and public speech are mostly carried out in the forms of messages and knowledge passed down from social elites toward the masses; using such public communication, the elite is able to constitute the public opinion that reflects the maintenance of social hierarchy in a given community.¹ This kind of socially directed communication is transferred through a number of social and cultural institutions, from religious organization to educational systems, mass media being perhaps the most important ones today. Media, as carriers of cultural and other messages of different social and cultural elites, mold not only public opinion but also, more and more, everyday life and way of life of a members of a given society. This mediator function given to media also entails their role: media are not only communicating the pictured image of reality but also present a highly selective and socially constructed presentation of a given reality. Hence, the nature of the mass media implies that they cannot automatically reflect world and reality- on the contrary.² The nature of information and reality disseminated through media to a given society is, in this way, dependable of socio-cultural structure of a given society. Systems of mass communication and their content could not be expressed for the most part, outside the designated frameworks marked sharply by elite of a given society. At the beginning of the new millennia, post-industrial, developed countries are trying hard to present themselves as “societies of knowledge”, where the most significant national resources are knowledge, education and science. However, the question is, does this public effort (often even auto-representation), observed also in less developed countries, correspond with the world being presented through media in forms of messages and information? That is, could the media culture, along with the world reflected through it, be at the same time “the world of science”? This essay will address several characteristics of the emergence of “the scientific information” and the world of science, with a special emphasis on ethnology/anthropology; in addition, the essay will discuss media scope in transitional Serbia, presence of researchers of

¹ Dubravko Škiljan, *Javni jezik, XX vek*, Beograd 1998, 110.

² Phillipe Schlesinger, *Putting Reality Together*, London: Constable 1978.

the Institute of Ethnography, SASA and the results presented in media in the past several years.

The transitional character of the Serbian society reveals still undefined affairs in media sphere. Internet remains without law regulative, while the same process functions more or less successfully in printed and other electronic media. Many printed media (journals and periodicals) are transiting from the state to the private ownership, making themselves vulnerable to the market laws, and the same is expected among radio and television emitters, both locally and regionally. The public intervention is evident in socially controlled share of radio and television channels, considered to be public good. Also, there are public radio and television services of the Republic and autonomous region of Vojvodina. However, the sharing is not being directed according to the model that many European counties³ already adopted: there are no conditions that would regulate emissions of obligatory contents such as educational, cultural or scientific. The fact is, the private radio and television enterprises have considerable freedom in their emissions scheme. Besides, all public radio and televisions, even though they finance themselves partially through pre-paid system, are faced with the market game, forcing them to produce and distribute more commercial and entertainment contents. On the other hand, state televisions in socialistic period or in the western states, televisions with a monopoly of national state emitters are past tense. These broadcasters systematically disseminated programs with cultural contents (documentary and scientific programs, cultural debates, adaptations of literary works and so on), with an aim to raise and deepen the level of education and good taste; such concept, when the television was openly “cultural”⁴ is gone, especially so in the transitional states.⁵ Therefore, there is an obvious tendency among Serbia’s media (printed and electronic) to participate in the re-structuring of media space by promoting entertainment and commercial contents, according to the principles of market.⁶

³ *Europe 2000: What Kind of Television*, European Cultural Foundation – European Institute for the Media, Manchester 1988, 41-45.

⁴ Pierre Bourdieu, *On Television*, The New Press, New York 1998, 48

⁵ Public television broadcasters that produced and broadcasted contents of informative, educational and cultural programs were an exception and not the rule, and they are present in a limited number of states, U.S.A. among others (*Public Broadcasting Service*) – Stan Le Roy Wilson, *Mass Media/Mass Culture*, McGraw-Hill, New York 1993, 267.

⁶ Expenses in printed and electronic media dictate more commercial programs, which are not in the domain of science and culture. On the other hand, Internet is much more flexible on this matter, since the expenses in creating web pages are much less (in spite of its complexity) than in the case of classical media. Also, Internet is more democratic since the authorship and creation of web pages is assessable to almost anyone plugged into global network. This wide accessibility has a dark side: lack of segmented national and thematic markets, which in turn, makes cyber space into an unlimited space, reachable only through targeted search and surfing. The set-up of the large quantities of information, more and more parts of human cultural creation, and replication of contents taken from classical media into internet, makes this communication base even more important source of information for the classical media. In Serbia though, this wide accessibility to internet is still not achieved, and it is very questionable when this will be reached. Estimations on the Serbian population internet accessibility vary from source to source: 8,1% according to the

In the second phase of transition, Serbia's media are getting transformed according to the establishment of media market: media houses, with their own editions/programs become players on a competitive market for an auditorium (public electronic services are though in a special position). In this situation, dictated by a profit as the leading motif for broadcasting, it is reasonable to assume that scientific information and production of scientific programs are not the most attractive attribute for a wide audience (viewers and readers). Authorized or scientific programs that ones had their own place in socialist televisions are fading away, and it is not very likely that this situation will change in the new conditions.⁷ How then will scientific information and production make a break-through into media presentation dictated by market, profit and commercialism? As far as ethnology and anthropology are concerned, they were never, nor in the socialist period or transitional phase one, presented properly in media, with the exception of reporting on traditional culture. Still, the expertise in media of these two sister sciences became gradually wider, including their influence on other areas of culture and society. This was most evident from the appearances of Ivan Colovic (printed texts and professional consultation) in quality, non-sensationalistic prints such as daily papers *Danas*, *Nasa Borba* etc., and weekly *Vreme*. Media, both printed and electronic, with a considerable tradition in serious journalism – i.e., reporting on cultural and scientific events and discoveries (such as *Politika*, *Danas*, *Nin*), along with public services (RTS, RTV) are the most attentive for publishing issues in ethnology. This comes as a regular practice of the Third Program, Radio Belgrade (the results of ethnological research are being broadcast on the radio, and printed in their periodicals), while there are case that some other media report on the issues as well (for example, parts of scientific books turned into columns, see Miroslava Malesevic in *Danas*, March 29-18, 2005, *Didara: a story of a woman from Prizren*). On the other hand, the discourse of scientific research and discourse of tabloids/sensational reporting in tabloids and commercial media have almost nothing in common; integral or partial reporting of professional ethnological articles is not a very likely occurrence. In contrast, in more quality media, there is a place for reporting on professional activities of our scientific institutions (*Politika* and *Danas* regularly report on Serbian-Bulgarian ethnological conferences, new editions and publications of the Institute of Ethnography, and book promotions). And although not of a primarily media interest, the Institute was in the spotlight thanks to numerous interviews by the Director of the Institute, Dr. Radojicic, given to several media (*Politika Ekspres*, front page, says “heritage without qualification”, November 8, 2002, *Bazar*, Radio Belgrade and so on).

Internet World Stats, or 13,3% (research of ЦЕСИД-ordered by Telecom Serbia)in 2005, which is far less than an average 50% in Western Europe – see Група аутора, *Мрежа у развоју*, Београдска отворена школа, Београд 2005, 59.

⁷ This is evident from the actual state of the affairs in media today – huge prints and popularity are becoming the characteristics of tabloids, with an emphasis on sensationalism (report by the Council for media, Media Centre, Досије о медијима 19, НУНС, Београд 2006). At the same time, television broadcasters with national coverage broadcast more and more entertainment and commercial programs, the most obvious example being B92TV and RTS).

The results of scientific research are foremost dedicated to the scientific community, and rarely, they are a part of media addressing the wider audience; nevertheless, media could serve also to promote ethnology if they are to report on the various activities of our ethnologists (ethnologists Sanja Zlatanovic in TV Belgrade, Metropolis, March 2004, addressing her latest book). Such promotion of the discipline and the institution is possible through not only cultural programs but also informative. In commercial media sphere there could also be a place for reporting on ethnology (for instance, Miroslav Niskanovic in Pink, Nacionalni Dnevnik, 2006).⁸ Informative programs report also on museum exhibitions, issues and film festivals, since they are a much more interesting subjects for media than for instance, book promotions and scientific research; hence, these events serve to promote both science and scientists.⁹ This served as an opportunity for Ljiljana Gavrilovic to attend and address the openings of several museum exhibitions in Serbia and to promote at the same time, the work of the Institute at several locations, all reported by media: Novi Sad, Leskovac, Smederevo. In fact, local media could serve as an important means to promote ethnology through their cultural and informative programs, since they regularly report on all cultural and scientific events within their own local areas/regions.¹⁰ In foreign media the Serbian ethnology is sporadically represented, mostly in public programs with cultural and scientific contents (for example, the report on book promotions, guest lectures and visit of our researchers in Sofia, and the interview of Zorica Divac on the contemporary ethnological issues, in cooperation with the Bulgarian colleagues at the Bulgarian National radio in 2007).¹¹

While the number of media that report on results and issues of ethnology is limited, a professional expertise of ethnologists/anthropologists for media is more present. Certain subjects exploited by media require ethnological consulting (in the form of an interview, conversation, articles, essays, or selective citations and even misuse of citations). Most of the time, ethnologists are consulted in the matters of traditional life and culture. Also, media tend to identify ethnology with traditional culture and its maintenance, folklore creation and parallel and pseudo-scientific research of culture and so on. Even when they do succeed in avoiding traps of folklorism and pseudo- science, media in general do not show a continuous interest in folk

⁸ The structure of daily television and radio news contains news from culture and science, following the scheme: news from the country- world-society- culture-sports-weather forecast, which represents a traditional outline taken from the period of monopoly of national RTV stations from socialist period. The structure of informative programs in the cradles of electronic media (U.S.A. and Great Britain) is somewhat different: politics-industry-world news-society-various packages-sports-see John Fiske, *Television Culture*, London – New York: Routledge 1987, 286.

⁹ The ethnological/documentary film on Serbian Roma by PhD Jelena Cvorovic was awarded at 13th Festival of Ethnological Film in 2004, and this was also an opportunity for a public promotion of ethnology and the Institute.

¹¹ The promotion of the discipline and institute is possible through many different means: the text by Biljana Milenkovic Vukovic “Народне ношње на маркама“ published in journal *JAT Airways*, *New Rview* 2003/3, allowed thousands of passengers to receive a message on ethnology and the work of the Institute with the, 55 year old tradition.

culture – this is easily observe but the lack of special team for folk culture and customs in public service of RTS.¹² This non-systematic interest of media corresponds with customary calendar in Serbia- ethnologists are often being called to contribute with articles and TV pieces in times of holidays – the last being Djurdjevdan, when Ivica Todorovic gave interview for NIN (“Да ли је свети Ђорђе убио аждају“ – *НИН* no. 2940, May 3, 2007).¹³ So, even though ethnology as a science is recognized as a discipline with an authority in the questions of traditional and foilk culture, the science's impact and achievements in the domain of ethnicity and ethnic questions are not appreciated, especially so in the domestic media. In foreing media, there are appearances of Serbian ethnologists such as Mladena Prelic in Austrian state Radio *Ö1-ÖRF* „*Diagonal*“ 2003, and Gordana Blagojevic on the Greek state television with the subject emigration in Greece and Serbia, *Odyssey*, *ETI* May 18, 2007. Still, there appears that ethnology is likely to make a bigger break through in media, and not only as consultant in traditional cuture; such are the cases of the festivals in Guca and EXIT, the new Serbian brands, followed by a professional comments by Miroslava Lukic-Krstanovic in *Вечерње новости* – „Није све у кајмаку и труби“ – April 9, 2006, and several interview at Radio Belgrade, as well as presentation of Ivan Djordjevic's work on Eurosong (*Политка* May 19, 2007. „Политика лаких нота“). Hence, ethnologists as scientists and professionals can contribute to the cultural everyday life: the text on cultural values in transitional society, inspired by a concert in Belgrade by Aleksandra Pavicevic „О веселој удовици“ – *Данас*, June 29-30. 2002 clearly illustrates this.

The presence of ethnology and ethnologists in media recently is being finalized in many different ways (by publications of ethnological articles, presence of the institution in media, reporting on results of ethnological studies, professional expertize and authorized texts), but mostly concerning the subjects from the traditional culture and less so in other areas of ethnoogical studies. This is aided by public angagement of sceintists from other disciplines, even amateurs and fans, instead of the professional ethnologists. When ethnology is present in media, it is done so by more serious printed and electronic services, whose programs contain cultual and scientific education and public information (such as *Политика*, *Данас*, *Време*, *НИН*, *Република* and so on).

This group of media is a natural allies of the scientific world (not solely ethnology), when it comes to the presence of science and expertize outside the scientific community. Media with this kind of profile are doing twofold job: they satisfy a need for information and education and certain profit (unlike most media

¹² some national broadcasters do have these kind of teams: Croatian RTV has *Одсек емисија пучке и предајне културе* унутар *Програма за културу*, although with a vanishing interest, see Aleksej Pavlovsky, *Tradicijska kultura u programu HRT*, *Predstavljanje tradicijske kulture na sceni i u medijima*, HED – Institut za etnologiju i folkloristiku – Međunarodna smotra folklor, Zagreb 2006.

¹³ Religious holidays and customs and spiritual culture in general are being presented by ethnologists in media more often than some other segments of the traditional culture, for example, a conversation with Milina Ivanovic Barisic in *Вечерње новости*, December 14, 2006. – „Без невоље нема богомоље“).

that are solely guided by profit) – media discourse that produces cold report instead infotainment, professional commentaries and appropriate arguments instead tacky reporting of events and individuals. At the same time, this kind of discourse is the closest to the discourse and aim of science.¹⁴ On the other hand, the editorial approach of a more commercial broadcasters most often do not assume borrowings or replication of information and results of scientific research, and even when this is the case, the quality and context of such presentation are dubious. This brings up the question: does presence of any science in media contribute at all to the promotion of a given scientific discipline?

Nevertheless, there is a need for proper ethnology presentation in media, regardless of programmes competition, since a proportion of audience requires scientifically based information; there are media with editorial approach, where cooperation with scientific world is wellcome and is being paid off. Of course, the presence of ethnology in media cannot have more of an impact than the science has in the general society as a whole, but certain improvements are possible. Just as media market takes time to be formed and molded, the market of sciences takes time to establish as well: ethnology and ethnologists will have to taken on and keep their respective positions in spheres of culture research and society, which are at the same time the spheres of studies of various other social and humanistic disciplines. This would create, in turn, an easier access toward public sphere in general. Therefore, it is of a crucial importance that ethnology is recognized, along with all its perspectives and approaches, in media and society as such. The fact is, ethnology and ethnologists are being left out from many media mediators not just because there is no interest for such subjects, but on the contrary: this is also conditioned by serious weaknesses of the discipline itself. The problem of public and media recognition of ethnology is first and foremost the problem of the existing ethnologists, not so much of media and public per se. This desired recognition of ethnology as a discipline is difficult to achieve even with the top scientific results or public success of important individuals, or even with the promotion of the Institute of Ethnography by itself; this has to be achieved by an organized action of the whole profession. The prominence of a discipline in public, which reluctantly recognizes complex socio-cultural systems, even in the case of media and professional communities, are only possible through an organization that actively supports and defends a discipline's interest within a scientific community, and promotes, at the same time, its science to the general public.

Revival of the activities and work of Serbian Ethnological Society would contribute mostly to the recognition of ethnology as a relevant field of cultural expertise, among media and mediators of communication in general; furthermore, the revival could serve to mark new segments of social reality as important and needed to be explained by ethnologists, and also as a defense against other similar disciplines and individuals outside the scientific community.

¹⁴ Jürgen Habermas, *Javno dobro koje država treba da štiti*, *Danas* 16-17. June 2007, VI.

With a good organization, ethnology has a possibility to be appropriately presented in media, which in turn would help to promote the discipline itself with an aim of a public engagement, desired so because of the possibility for science and scientists, in collaboration with media and other parts of professional public opinion, to influence the social and cultural reality of Serbia in the process of an intensive transformation.

Зорица Дивац

Етнографски институт САНУ

Међународна сарадња Етнографског института Српске академије наука и уметности

Једна од значајних карактеристика савремених научних установа јесте и међународна сарадња. Значај међународне сарадње евидентан је и по томе што се користи као један од фактора у рангирању научних установа. Бројност и интензитет сарадње са научним установама у другим развијеним земљама представља одраз компетентности и конкурентности. Стога је међународна сарадња – стратегијско опредељење Етнографског института Српске академије наука и уметности (ЕИ САНУ).

Циљеви међународне сарадње Етнографског институте САНУ су следећи:

- Унапређење знања сарадника
- Креирање научних програма
- Интензивирање учешћа на међународним пројектима
- Организовање размене сарадника
- Штампање заједничких публикација.

Стратегија међународне сарадње мора респектовати досадашњи ниво спремности за сарадњу, расположиве ресурсе (људске и финансијске), постојеће контакте и заједничке интересе. Од деведесетих година прошлог века, међународна сарадња Етнографског института САНУ била је условљена, пре свега, политичким приликама у земљи. Промене које су тада настале довеле су до гашења већине до тада уговорених и успешно реализованих међународних пројеката (Словачка, Пољска, Немачка и др.). Изолација у којој се наша тадашња Југославија и финансијска немоћ Института додатно су онемогућавали било какву научну сарадњу са установама у иностранству. Истовремено, те политичке промене крајем прошлог века погодовале су успостављењу научних контаката са земљама са којима је Етнографски институт САНУ имао дугогодишњи прекид у организованој међународној сарадњи, такође због политичких прилика, али оних пре деведесетих година (нпр. због разлика у социјалистичком систему Бугарске и бивше Југославије, до 1996. године није било институционалне сарадње са Етнографским институтом и музејем Бугарске академије наука).

Већи помак у научној сарадњи са установама европских земаља учињен је након 2000. године. Стабилизација политичких прилика у нашој земљи омогућила је и поновну реализацију међународне научне сарадње

Етнографског института САНУ, и то првенствено преко личних контаката сарадника Института. Наиме, пријатељски контакти које су појединци одржавали са колегама у Мађарској, Румунији, Грчкој, Словенији, Пољској и другим земљама, допринели су да се превазиђе поменути прекид у међународној сарадњи Института, настао током последње деценије 20. века, и да се кроз личну сарадњу дође до институционализоване научне сарадње.

Свакако да обнављање међународне сарадње није увек текло једноставно. Наиме, етнологске/антрополошке научне установе земаља чланица Европске уније упућене су, пре свега, на међусобну научну сарадњу, тј. унутар својих, добро правно и финансијски организованих пројеката. Научне установе земаља које нису чланице Европске уније, такође, настоје да се што пре приближе Унији, те преферирају научну сарадњу са земљама које могу да им омогуће бржу интеграцију. Насупрот наведеним проблемима, због којих је са појединим институцијама успорено обнављање научне сарадње, постоје и етнологско/антрополошке установе које имају јак истраживачки интерес за научну сарадњу са Етнографским институтом САНУ. То су, углавном, научне установе из суседних земаља. Географска блискост и цивилизацијска повезаност показале су се као одлична основа за успешну научну сарадњу. Од 2000. године Етнографски институт је уговорио неколико међународних пројеката који су показали одличне резултате. Реч је углавном о билатералној сарадњи која се одвија у оквиру протокола о међународној сарадњи Српске академије наука и уметности и академија наука других земаља. Протоколи о научној сарадњи, склопљени под окриљем међуакадемијских споразума, базирани су на паралелном/компаративном раду на зједничкој теми, на принципу бездевизне размене сарадника, научне литература и публикација, на наизменичном организовању билатералних конференција и публиковању двојезичних зборника. Етнографски институт САНУ је од 2000. године сарађивао на међународним пројектима са неколико установа :

- Са Етнографским институтом и музејем Бугарске академије наука (БАН) потписан је 2000. године протокол о научној сарадњи.

Сарадње два института отпочела је традиционалном етнологском темом – *Упоредно истраживање обичаја животног циклуса у Србији и Бугарској*. Тема научне сарадње – истраживање обичаја животног циклуса једна је од базних тема етнологских проучавања, која омогућује широко поље истраживања јер обухвата све обичаје, ритуале и друштвено регулисане поступке који прате живот човека – од рођења, крштења, одрастања, склапања брака, свадбе, заснивања породице, старења, до смрти и погребног ритуала. Већ у јуну 2000. године организована је у Софији Прва конференција. За ту прилику је актуелизована основна тема билатерале, па је конференција у Софији организована на тему *Обичаји животног циклуса у периоду кризе* (учествовало је 14 сарадника Етнографског института САНУ). Реферати изложени на конференцији показали су како се економска криза у Србији и Бугарској одражава на обичајни живот појединца. Већина реферата је показала велику

компаративност српско-бугарског материјала, али и постојање разлика које су проистекле из различитих услова живота, као и из различитог положаја цркве у Србији и Бугарској. Наредне, 2001. године одржана је Друга српско-бугарска конференција у Београду, на тему *Обичаји животног циклуса у градској средини у периоду кризе* (учествовало је 10 сарадника из Софије). Обрађене су следеће теме: обичаји у вези са рођењем, затим крштење, посебно новије појаве крштења одраслих, родитеља и деце истовремено, или чак и целих породица, сиротиште као пример дерегулације обичаја животног циклуса, затим неки обреди који су везани за период одрастања, нпр. студентски испит као ритуални чин, или млади и масовна окупљања, односно – одрастање младих у периоду уличних демонстрација, сродство и принципи перцепције сличности међу сродницима, односно, на кога личе деца, свадбени обичаји, све чешће склапање црквеног брака (нпр. црквени брак у бугарској традиција или мода), свадба као показатељ идентитета, социјални аспекти старења жена, начин на који се жена суочава са проблемом престанка биолошких функција у културној средини која према томе има изразито негативан став, промене у сродничком систему, затим комшијски односи са својим свакодневним ритмом одржавања и установљеним правилима понашања, обреди који се примењују у случају личног неуспеха (нпр. немање деце), незапосленост, па све до читуља, тј памћења предака и посмртних обичаја и ритуала.

Након низа консултација, 2002. године продужена је научна сарадња Етнографског института САНУ са Етнографским институтом и музејем БАН. Потписани су нови протоколи о сарадњи на новој теми: *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској*. Тако је, тематски, научна сарадња из традиционалне проблематике прешла на решавање проблема друштвене свакодневице. У оквиру ове нове теме одржане су Трећа, Четврта и Пета српско-бугарска конференција. Трећа Конференција, *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској*, одржана је 2004. године у Софији. Реферати који су били изложени на овој конференцији бавили су се актуелним проблемом убрзане трансформације културе, праћене великим демографским, социјалним, политичким и економским потресима у балканским земљама. Четврта конференција, под називом *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – балканска трансформација и европска интеграција*, одржана је 2005. године у Зрењанину (учествовало је 7 сарадника из Бугарске). Упоредно излагање резултата проучавања свакодневне културе у Србији и Бугарској, као и у земљама које су прошле кроз сличне базичне друштвене процесе, а покушавају да се мање више успешно укључе у европске токове, показало је у ком правцу су се одвијали културни процеси, као и специфичности, сличности и разлике међу њима. На овој конференцији показало се да су за проблематику свакодневне културе заинтересовани и етнологзи из других бивших социјалистичких земаља, нпр. Руси, Словаци и Македонци, па је решено да се насловом пројекат не ограничава на Србе и Бугаре, већ да се и

другим учесницима пружи могућност да учествују. Пета српско-бугарска конференција, *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*, организована је 2007. године у Крушевцу (учествовало је пет бугарских етнолога). На конференцији је било речи о актуелним проблемима балканских земаља (како оних које су чланице ЕУ, тако и оних које се налазе у процесу придруживања), кроз изучавање свакодневне културе сопствених комплексних друштва.

Током седмогодишње сарадње Етнографског института САНУ са Етнографским институтом и музејем БАН публикована су четири двојезична зборника: *Жизненият циклус/Животни циклус*, Етнографски институт с музеј БАН, Софија 2000; *Обичаји животног циклуса у градској средини*, Посебна издања ЕИ САНУ 48, Београд 2002; *Всекидневната култура на Българите и Сърбите в постсоцијалистическия период*, Етнографски институт с музеј БАН, Софија 2005; *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција*, Зборник 22, ЕИ САНУ, Београд 2006.

Српско – бугарска научна сарадња одвијала се и кроз студијске боравке сарадника двају института (Ј. Дјорђевић је 2002. године била десет дана на терену у Ћустендилу, где је прикупљала податке о регулисању наследно-имовинских односа у породици) и учешћа појединаца на конгресима које је организовала једна од страна сарадница (три сарадника Института, Д. Радојичић, М. Малешевић и Ј. Ђорђевић учествовала су на Међународном скупу у Софији 2002. године : *Социјализам – реалност или илузије...*, а Р. Иванова је учествовала на научном скупу који је организовао Етнографски институт САНУ у Београду 2004. године: *Етнологија и антропологија – стање и перспективе*).

- Са Институтом за етнологију и антропологију „Н. Н. Миклухо-Маклај“ Руске академије наука (РАН), у оквиру Протокола о међународној научној сарадњи САНУ и РАН, Етнографски институт САНУ сарађивао је на две теме :
 1. *Етнички процеси у словенском свету после 1991. године*. Уговором који је обновљен 2003. године, планирани су следећи облици научне сарадње: размена истраживача кроз студијске боравке по принципу бездевизног реципроцитета, размена публикација и научних информација, узајамно публикување резултата истраживања, излагање резултата на научним конференцијама и организовање научних конференција посвећених теми сарадње.
 2. *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*. Уговор о сарадњи склопљен је 2006. године са намером да се и сарадници Института за етнологију и антропологију РАН укључе у српско-бугарску сарадњу. Већ 2007. године, у Саранску је организована у оквиру VII Конгреса етнографа и антрополога Русије, секција *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*. У раду те секције учествовало је и пет сарадника Етнографског института

САНУ. Сарадник Института за етнологију и антропологију из Москве, Марина Мартинова учествовала је на свим научним скуповима које је Етнографски институт САНУ организовао од 2000. године до данас.

- Сарадња са Научно-истраживачким центром Словеначке академије наука (Znanstevno raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti – ZRC/SAZU) одвија се у оквиру теме *Срби у Словенији – Словенци у Србији. Етнолошка истраживања идентитета и поглед на стање у струци*. Рад на овом међународном пројекту отпочео је 2006. године. Тим сарадника из Етнографског института САНУ ради на следећим темама: *Обичаји Срба у Белој Крајини* (Милина Ивановић-Баришић), *Институције Срба у Љубљани/Словенији* (Мирјана Павловић), *Нови талас досељеника из Србије у Словенију* (Јадранка Ђорђевић) и *Идентитет друге генерације Срба у Словенији* (Младена Прелић). Истовремено, тим сарадника из Научно – истраживачког центра Словеначке академије наука истражује следеће теме: *Везе интернираца из Другог светског рата са породицама које су их прихватиле у Бачкој* (Мојца Равник), *Упоредивање српске и словеначке савремене етнологије* (Ингрид Славец и Јуриј Фикфак), *Визуална антропологија у Србији* (Нашко Крижнар), *Животне приче Словенаца у Београду* (Моника Крупеј) и *Праћење судбине једне интерниране жене у Шид* (Марија Станоник). Рад на пројекту је конципиран тако да обе стране омогућавају сарадницима теренски рад, учествовање на научним скуповима и приступ архивама и библиотекама. Овај билатерални пројекат финансиран је од стране министарстава за науку Србије и Словеније.

Поједини сарадници Етнографског института САНУ сарађују са научним установама Словеније и ван заједничких пројектних тимова. У ванинституционализованој научној сарадњи учествују нпр. Лада Стевановић и Марта Стојић, које тесно сарађују са словеначким антрополозима и филолозима. Марта Стојић се бави проучавањем *избрисаних*, специфичне административне категорије у Републици Словенији. Она је магистрант студија антропологије на Факултету за друштвене науке у Љубљани. Тема њеног магистарског рада је *Избрисани Словеније као дискурзивни феномен*. Лада Стевановић, PhD студенткиња на ISH-у у Љубљани, на Одељењу за антропологију антике, где ради доктрат на тему *Смех на сахрани: антички грчки погребни ритуал из перспективе антропологије и рода*. Такође, она сарађује са преводиоцима са словеначког, и у септембру 2006. године била је координаторка преводилачке књижевне радионице са словеначког на тзв. бхс језике, у организацији *Mesta zensk* у Љубљани.

- Сарадња са мањинским српским организацијама у Мађарској, Самоуправом Срба у Мађарској у Будимпешти одвија се кроз тему *Срби у Мађарској*. У оквиру те теме је Младена Прелић написала и одбранила докторску тезу: *Етнички идентитет: Срби у Будимпешти и околини* (2003). Сараднице Етнографског института САНУ, Мирјана Павловић и Мирослава Лукић-Крстановић, сарађују са Самоуправом Срба у Мађарској, у Будимпешти и са Месном самоуправом Срба у Батањи на теми: *Срби у Батањи*. Етнографски институт САНУ сарађивао је са Етнографијом Срба у

Мађарској и организовао промоцију свих досадашњих бројева Етнографије Срба у Мађарској у Српској академији наука и уметности, у Етнографском музеју и у Универзитетској библиотеци.

- Сарадња у оквиру Тематског плана научне међуакадемијске сарадње Српске академије наука и уметности и Румунске академије наука (РуАН) одвијала се са Етнографским институтом РуАН и са Институтом за социолошка истраживања у Темишвару. Тема сарадње је *Етнолошка истраживања Срба у Свињици (30 година касније)/Проучавање Румуна у српском делу Баната*. Сарадњом су предвиђена теренска испитивања мањина од стране матичних института, по принципу бездевизне размене истраживача. Захваљујући овим међународним споразумима и билатералним пројектима, Мирјана Павловић је истраживала Србе у Румунији током 2002, 2003. и 2006. године. Сарадници Етнографског института САНУ учествовали су на неколико научних скупова у Румунији. На скуповима у организацији Катедре за србистику Факултета за књижевност, историју и теологију Западног универзитета у Темишвару учествовала је Мирјана Павловић (2005), Душан Дрљача (2007) и Ивица Тодоровић (2007). На конференцијама о мањинама, које организује Комплексни музеј у Араду, учествовали су Мирјана Павловић (2002, 2003. и 2006), Младена Прелић (2006 и 2007) и Александар Крел (2007).
- Године 2002. потписан је уговор о сарадњи на заједничком пројекту између Института за етнологију и културну антропологију Универзитета Адам Мицкијевич у Познању (Пољска) и Етнографског института САНУ. Пројектом су предвиђена теренска истраживања у национално мешовитој средини. Крајем 2002. године, сарадник Института за етнологију и културну антропологију Анцеј Бренч боравио је у Етнографском институту САНУ ради детаљније разраде пројекта.
- Сарадња са научним институтцијама у Грчкој била је у протеклом периоду веома жива. Пре свега, кроз студијске боравке сарадница Етнографског института САНУ, Гордане Благојевић и Александре Павићевић, које су се бавиле проучавањем Срба у Грчкој. А. Павићевић је истраживала *Живот српске емиграције у Атини*, а Г. Благојевић је радила у Грчкој на теми *Срби у Грчкој у 20. веку: трансформација идентитета* (доторска дисертација одбрањена 2007. године). Гордана Благојевић је сарађивала са Центром за проучавање грчке лаографије Атинске академије наука, Грчким етнолошким друштвом, Центром за проучавање југоисточне Европе у Атини и институцијом *Дора Страту* из Атине. Лична сарадња сарадника Етнографског института САНУ са грчким колегама и институцијама, размена публикација и објављивање више научних радова грчких колега у Гласнику Етнографског института САНУ (LIV из 2006. и LV из 2007.), као и учешће наших сарадника на научним скуповима у Грчкој и њихово појављивање у грчким медијима, резултирали су 2007. године институционализацијом сарадње, тј. потписивањем званичног споразума о научној сарадњи Етнографског института САНУ са институцијом *Дора Страту* из Атине, на заједничком пројекту *Folk dances as a reflection of*

socio-cultural relations in Serbia and Greece during the 20th century/Народне игре као израз социокултурних односа у Србији и Грчкој током 20. века.

- Године 2001. обнављана је сарадња са Институтом из Дрездена (Institut für Sächsische Geschichte und Volkskunde), на пројекту DEMOS – Internationale ethnographische und folkloristische Informationen. Сарадња се одвијала кроз рад уређивачког одбора чији је члан била Мирослава Лукић-Крстановић, која је у оквиру публикације *Europäische Ethnologien im neuen Millenium* објавила рад *Ethnological Production in Serbia – Programmes and Perspectives*.
- Етнографски институт САНУ сарађивао је и са Институтом за етнологију Словачке академије наука (СлАН), у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и СлАН. Сарадница Института за етнологију из Словачке, Зузана Профентова, била је гост Етнографског института САНУ 2005. године, када је у Зрењанину учествовала са рефератом на конференцији *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – балканска трансформација и европска интеграција*. Директорка словачког института, Габријела Килијанова учествовала је на конгресу *Слике културе – некад и сад*, који је Етнографски институт САНУ организовао поводом 60 година постојања, октобра 2007. у Крушевцу. Тако су започети договори о обнављању сарадње (прекинуте деведесетих година), а финализовани су децембра 2007. године потписивањем споразума о паралелним истраживањима на заједничкој теми, који треба да буде уврштен у Тематски план Протокола о сарадњи САНУ и СлАН.
- У оквиру пројекта *Срби у исељеништву* истраживани су *Срби у Лондону: Записи о парохјанима српске православне цркве у Лондону 2001-2003.* године (Зорица Дивац). Остварена је сарадња са српским институцијама и организацијама у Лондону: са Српском православном црквом „Св. Сава“, са Српским информативним центром, као и са организацијама (углавном невладиним) које се баве проблемима избеглица и мањина: Ealing Voluntary Service Council; Ethnic Minority Foundation – Centre for Ethnic Minority Voluntary Organizations и сл.
- У оквиру пројекта *Срби у исељеништву*, Гордана Благојевић је боравила у Калифорнији и тамо радила на теми *Срби у Калифорнији*. Сарађивала је са клубовима исељеника из Србије и са црквеним организацијама. Као резултат ових истраживања публикована је 2005. године у Посебним издањима Етнографског института САНУ број 54, књига *Срби у Калифорнији*.
- Преко већ поменутих личних контаката, сарадници Етнографског института САНУ сарађивали су и са невладиним организацијама које се баве Балканом. У форми инерактивних предавања и менторстава, америчким и јапанским студентима помагали су Мирослава Лукић-Крстановић, Младена Прелић, Јадранка Ђорђевић и Срђан Радовић (2005. и 2006. године).
- Поједине сараднице укључене су у међународне пројекте: Ивана Грубишић је као корисник стипендије индонежанске владе *Darmasiswa RI Regular*

Program боравила на студијама на Универзитету Sekolah Tinggi Seni Indonesia (STSI) Bandung у Бандунгу, Јава, где је прикупљала материјал за докторску тезу, Јелена Чворовић добила је једномесечну стипендију на Santa Fe Institute у оквиру *International Visitor Program* код ментора Ph.D Shannon Larsen-a, док је Гордана Благојевић укључена у реализацију међународног научног пројекта у сарадњи са Greek Dances Theatre – Dora Stratou под насловом *Folk dances as a reflection of socio-cultural relations in Serbia and Greece during the 20th century*.

Међународна сарадња Етнографског института САНУ базира се на личним и институционалним контактима. Свакако да лични контакти сарадника Института иницирају сарадњу институција на заједничким пројектима. За успех пројеката, који су углавном билатерални, неопходна је заинтересованост обе установе. Показало се да су комшијске културе посебно интересантне, пре свега због могућности узајамног проучавања мањина (нпр. *Етнолошка истраживања Срба у Свињици (30 година касније) / Проучавање Румуна у српском делу Баната*). Проучавати своје сународнике у суседној држави, то је први мотив за покретање заједничких пројеката. Међутим, током дугорочне сарадње, истраживачи почињу да померају своја интересовања са проучавања мањина, етничких и националних идентитета на истраживање неког заједничког проблема, проблема важног за обе уговорне стране (нпр. *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*). Окупљање етнолога/антрополога у оквиру билатералних пројеката око заједничких тема, које нису национално обојене, не значи да су се сарадници на пројекту одрекли етничког аспекта властите науке, или да су га запоставили. Напротив, он је интегрисан као реалан садржај мултиетничког и мултикултурног друштва, друштва богатог културним разликама. Како је, у најширем смислу, и сам живот/култура заправо предмет проучавања етнолога/антрополога, он се мора и пројектовати – не уско национално, већ у најширем спектру мултиетничких, мултирелигијских и мултикултурних вредности/сензибилитета.

Лична и институционална научна сарадња Етнографског института САНУ доприноси унапређењу етнолошке/антрополошке науке, утиче на то да се формира дух научне и пријатељске повезаности, јача међусобно поверење, покрећу нове идеје и омогућује успостављане универзалне димензије науке.

Zorica Divac

International Cooperation of the Ethnographic Institute of SASA

One of the important activities of each contemporary Institute of humanist studies is international cooperation. This kind of exchange and joint work appears to be an important criterion in the process of evaluating scientific institutions. The number and the intensity of cooperation with similar institutes from other developed countries, also reflects the competence and quality of work of certain institution. That is why the international cooperation is a strategic choice of the Ethnographic Institute of Serbian Academy of Science and Arts (SASA).

Aims of international cooperation of the Ethnographic Institute of SASA.

- Knowledge improvement of the researchers
- Creation of scientific programs
- Intensifying the participation in international projects
- Organizing researcher exchange
- Publishing joint publications

The strategy of international cooperation has to take into considerations several factors: previous level of readiness for cooperation, available resources (human and financial), existing contacts and common interests. Since the 1990ies, the international cooperation of Ethnographic institute SASA has been conditioned, above all, by the political circumstances in the country. The changes within that period brought to an end all arranged and successfully realized projects by that time (with Slovakia, Poland, Germany etc.). The isolation of our country and the financial helplessness of the Institute made any kind of cooperation with the institutions from abroad more difficult. At the same time, the political changes from the end of the last century appeared to be beneficial for establishing the contacts with the research institutions in the countries with which the Ethnographic institute SASA used to have long-standing break in the organized international cooperation that was caused by the political conditions, but also by the circumstances before 1990ies (e.g. because of the difference in the socialistic systems in Bulgaria and former Yugoslavia there was no institutional cooperation between the Museum of Bulgarian Academy of Science and Ethnographic institute all up to 1996).

The bigger move in the cooperation with the scientific institutions of European countries was done after the year of 2000. Stabilization of political circumstances in our country made possible for Ethnographic Institute SASA to establish new international connections, above all due to personal contacts of the Institute employees. Namely, personal contacts with the colleagues from Hungary, Romania,

Greece, Slovenia, Poland etc. brought an end to the mentioned break from the last decade of the twentieth century, and new, institutionalized professional connections have been established.

Of course, the renewal of international bounds was not always easy. Namely, ethnological/anthropological institutions in the countries of European union are, after all, directed to the mutual collaboration, in frame of their well financially and legally organized projects. Furthermore, the institutions in the field that are not yet the members of EU are eager to come closer to the Union as soon as possible, since this might help them in the quicker integration. Contrary to these problems that are making slower new international integration among similar institutions, there are also those ethnological/anthropological institutions that have very strong interest in the establishing scientific relations with the Ethnographic institute SASA. Geographic proximity and civilizational connection appeared to be of a great importance for the successful scientific relations. Since the year of 2000, Ethnographic institute participated several international projects with the excellent results. Mostly, it is a bilateral cooperation according to the Protocol on international cooperation of Serbian Academy of Science and Arts and Academies of other countries. The protocols on scientific cooperation are made in the frame of inter-academic contracts based on the parallel/comparative work on the same subject, on the principle of the researcher non-currency exchange, on the scientific publications and literature exchange, as well as on the alternating organization of bilateral scientific meetings and publishing of bilingual collections of papers. Since the year of 2000, Ethnographic institute SASA participated international projects with following institutions:

- With Ethnographic institute and museum of Bulgarian Academy of Science (BAN) the protocol on scientific cooperation was signed in the year of 2000.

The cooperation between the two institutes started with the traditional ethnological theme *Comparative Research of Life-cycle Rituals in Serbia and Bulgaria*. The topic of scientific collaboration – the research of life-cycle rituals – is one of the basic issues in the ethnological researches. Due to the fact that it includes all customs, rituals and socially regulated acts that follow human life – from birth, baptizing, growing up, wedding, establishing a family, getting old, dying and funeral ritual- it enables very wide field of researches. The conference was organized already in June, 2000. For this occasion the topic of bilateral work was actualized in a following way: *Rituals of Life-Cycle in the Period of Crisis*. Fourteen employees from the Ethnographic institute SASA participated in it. The papers of the Conference showed that the economic crisis is reflected in the life of individuals. The majority of researches revealed close compatibility of Serbian and Bulgarian material, but also they addressed the differences resulting from heterogeneous life conditions, as well as the different position of Church in Bulgaria and Serbia. During the next year, 2001, the second Serbian-Bulgarian conference was held in Belgrade. The theme was *The Rituals of Life-cycle in the Urban Area in the Period of Crisis*. Ten colleagues from Sophia participated in it. The issues that were treated are following: birth rituals; baptizing – especially among adults, parents and children at the same time, or even whole families to-

gether; orphanage as the example of deregulation of life-cycle rituals; rituals related to the growing up, e.g. student exam as ritual act; young people and mass gatherings, i. e. growing up in the period of street demonstrations; kinship and the way of perception similarity among kin; the wedding rituals, Church weddings, e.g. Church marriage in Bulgaria – tradition or fashion; marriage as indicator of identity; social aspect of women's growing old and way in which women face the end of biological functions in the cultural area that has very negative attitude to such a change; women in small Bulgarian city and the changes in the kinship system; neighboring relations – everyday rhythm and rules of behavior; the rituals in the case of personal failure (not having children, unemployment); obituaries and remembering of the dead, funeral customs and rituals.

After the number of consultations in the year of 2002, the scientific cooperation was continued between Ethnographic Institute SASA and Ethnographic institute and museum BAN. New protocols upon the cooperation and the new theme were agreed and signed: *Everyday Culture in the Post-Socialist Period in Serbia and Bulgaria*. That is how scientific cooperation changed its thematic course from the traditional issues to the problems of everyday social reality. In the frame of this new topic, third, fourth and fifth Serbian-Bulgarian Conferences were held: Third Conference *Everyday Culture in the Post-socialist Period in Serbia and Bulgaria* was held in Sophia in 2004. Papers on the Conference were dealing with up-to-date problems of rapid transformation of culture, followed by big demographic, social, political and economic turbulences in the Balkan countries. The Fourth Conference named *Everyday Culture in the Post-socialist Period in Serbia and Bulgaria – Balkan Transformation and European Integration* was held in Zrenjanin in 2005 (seven participants from Bulgaria were present). Displaying comparative results of the research of everyday culture in Serbia and Bulgaria – but also in the countries that went through similar social processes, which are trying now to join successfully European course – revealed which is the direction of the cultural processes, and which are the specificities and differences among them. It turned out at this conference, that the issue of everyday culture was interesting also to the ethnologists from other ex socialists countries – from Russia, Slovakia, Macedonia. In order make a space also for their participation, the title of the conference was not reduced to Serbia and Bulgaria. The fifth Serbian-Bulgarian Conference *Everyday Culture in Post-socialist Period* was organized in 2007 in Kruševac (five ethnologists from Bulgaria took part in it). It was mainly focused on the problems of the Balkan countries (those that are members of EU, and those in the process of adjoining, alike) through the reading of everyday culture of their own, complex societies.

During the seven years of cooperation between Ethnographic Institute SASA and Ethnographic institute and museum BAN, four bilingual collection of papers were published: *The Life-Cycle*, Ethnographic institute and museum BAN, Sophia 2000; *Customs of Life-Cycle in Urban Surrounding*, Special Editions Volume 48, Institute of Ethnography of SASA, Belgrade 2002; *Everyday Culture in Post-Socialist Period*, Ethnographic institute and museum BAN, Sophia 2005;

Everyday Culture in Post-Socialist Period Collection of Papers of the Ethnographic Institute, SASA Volume 22, Belgrade 2006.

Serbian-Bulgarian scientific cooperation was carried out also through the research stays of the researchers from the Institute (during 2002, J. Djordjević spent ten days in the field-research in Čustendil where she collected data about regulating hereditary relations in the family), as well as participation in the congresses organized by one of the sides in project (three researchers from the Institute: D. Radojičić, M. Malešević and J. Djordjević) took part in the International conference *Socialism – Reality or Illusions* in Sophia in 2002. R. Ivanova took part in the conference *Ethnology and Anthropology: Contemporary Standings and Perspectives* organized by Ethnographic institute SASA in Belgrade in 2004.

- In the frame of the Protocol upon international scientific cooperation of SASA and RAN, Ethnographic Institute SASA has cooperated with the Institute of Ethnology and Anthropology “N. N. Mikluho-Maklaj“ of The Russian Academy of Science RAN, with two topics:
 1. *Ethnic Processes in the Slavic World after 1991*– according to the contract (reaffirmed in 2003), following forms of scientific cooperation are planned: research exchange through the research staying according to the principal of non-currency reciprocity; the exchange of publications and scientific information; mutual publishing of research results; publishing of the results on the conferences and organizing scientific conferences devoted to the topics of joint projects.
 2. *Everyday Culture in Post-socialist Period* – contract about cooperation was made in 2006 with the aim of including researchers of the Institute of Ethnology and Anthropology RAN in already existing Serbian-Bulgarian cooperation. Already in the year of 2007, in the frame of Seventh Congress of Ethnographers and Anthropologists of Russia, the section *Everyday Culture in the Post-socialist Period* was organized. Five researchers from the Ethnographic institute in Belgrade participated. On the Russian side, Marina Martinov, researcher from the Institute of Ethnology and Anthropology from Moscow, participated all conferences that Ethnographic Institute SASA organized since 2000 all up to nowadays.
- The cooperation with Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts – SRC/SASA with the topic Serbs in Slovenia – Slovenians in Serbia; Ethnological researches of Identity and Anthropological Research of Identity and a View on the Situation in our Profession. Work on this project started in the year of 2006. The team of researchers from the Ethnographic Institute SASA works on following topics: Rituals of Serbs from Bela Krajina (Milina Ivanović-Barišić), Institutions of Serbs in Ljubljana /Slovenia (Mirjana Pavlović), New Immigrant Wave from Serbia to Slovenia (Jadranka Djordjević) and Identity of the Second Generation of Serbs in Slovenia (Mladena Prelić). The team from Scientific Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts deals with the following themes: The Relations between Internees from the WWII and the Families that Received them in Bačka (Mojca Ravnik), Compar-

ing Serbian and Slovenian Contemporary Ethnology (Ingrid Slavec i Jurij Fikfak), Visual Anthropology in Serbia (Naško Križnar), Life-stories of Slovenians in Belgrade (Monika Krupej) i Following the Destiny of a Woman Interned to Šid (Marija Stanonik). The concept of the work on common projects enables researchers of both sides to do a field-work, to participate conferences and to have free access to archives and libraries. This bilateral project is financed by Ministries of Science of Serbia and Slovenia.

Some researchers from the Ethnographic Institute SASA work together with the scientific institution in Slovenia, but out of the frame of joint teams and official cooperation. That kind of work is done by Lada Stevanović and Marta Stojić, who have close relations with anthropologists and philologists from Slovenia. Marta Stojić is doing a research about erased people. Since the year of 2007 she does her MA thesis at the Faculty for Social Sciences in Ljubljana, with the theme *Erased in Slovenia as Discursive Phenomenon*. Lada Stevanović is the PhD student at the Institutum Studiorum Humanitatis in Ljubljana, at the department for anthropology of antiquity, finishing her thesis with the subject *Laughing at the Funeral: Ancient Greek Funerary Ritual from the Perspective of Anthropology and Gender*. She also cooperates with the translators from Slovene and in the September 2006 she conducted South-Slavic Literary Translation Workshop from Slovene to Bosnian-Croatian-Serbian organized by City of Women festival in Ljubljana.

- The cooperation exists also with Serbian minority organizations in Hungary. The topic of this joint work is *Serbs in Hungary*. In the frame of this theme, Mladena Prelić wrote and defended her PhD thesis: *Ethnic Identities: The Serbs in Budapest and its Surroundings* (in 2003). Researchers of the Ethnographic Institute SASA, Mirjana Pavlović and Miroslava Lukić-Krstanović also work with the Self-Management of Serbs in Hungary and with the Community Self-Management of Serbs in Batanja on the topic: *Serbs in Batanja*. Ethnographic Institute SASA cooperated with publishers of Ethnography of Serbs in Hungary and supported organization of the promotion of all published Ethnographies of Serbs in Hungary in SASA, in the Museum of Ethnography and in the University Library.
- The cooperation in the frame of the Thematic plan of scientific international cooperation of Serbian Academy of Science and Arts and Romanian Academy of Science (RuAN) was established with the Institute of Ethnography RuAN and with the Institute of Sociological Research in Temisoara. The theme of this cooperation is *Ethnological Research of Serbs in Svinjica (30 years later) / Research of Romanians in the Serbian Part of Banat*. Field-research of the minorities is going to be done by the researchers from home-institutes according to the principal of non-currency exchange. Due to these international agreements and bilateral projects, Mirjana Pavlović researched Serbs in Romania during the years of 2002, 2003 and 2006. The researchers of Ethnographic Institute SASA participated several scientific gatherings in Romania. Mirjana Pavlović (in 2005), Dušan Drljača (in 2007) and Ivica Todorović (2007) participated conferences at the Department for Serbian Language at the Faculty of Literature, History and Theology

at the Western University in Temisoara. Mirjana Pavlović (in 2002, 2003 and 2006), Mladena Prelić (in 2006 and 2007) and Aleksandar Krel (in 2007) participated the conferences about minorities, organized by the Museum Complex in Arad.

- In the year of 2002, the contract about the joint project was signed between the Institute of Ethnology and Cultural Anthropology at the Adam Mickiewicz University in Poznań (Poland) and Ethnographic Institute SASA. The project plan refers to the field-researches in the nationally-mixed areas. At the end of the year 2002, Andrzej Brenz visited Ethnographic Institute SASA in order to work on detail development and project planning.
- The cooperation with scientific institutions in Greece has been recently very vivid. First of all, in the form of the research staying – of Aleksandra Pavićević and Gordana Blagojević, the employees from the Ethnographic Institute SASA. They both researched Serbs in Greece. The topic of Aleksandra Pavićević was *Life of Serbian Emigration in Athens*, and the one by Gordana Blagojević was *Serbs in Greece during the Twentieth Century: Transformations of Identity* (PhD thesis defended during 2007). Gordana Blagojević cooperated with numerous institutions in Greece: the Center for the Research of Greek Laography of the Athenian Academy of Science, Greek Ethnological Society, Center for the Research of Southern-Eastern Europe in Athens and *Dora Stratu* Institution in Athens. The personal cooperation of the researchers from the Ethnographic Institute SASA with the colleagues from Greece (the publications exchange, publishing scientific papers of Greek colleagues in the Bulletin of Ethnographic Institute SASA (LIV, 2006. and LV, 2007.), participation of our researchers at the scientific gatherings in Greece and their appearing in Greek media) resulted with the institutionalization of the cooperation of the Ethnographic Institute SASA and *Dora Stratu* Institution from Athens, with the signing the official agreement on scientific cooperation on the joint project: *Folk Dances as a Reflection of Socio-cultural Relations in Serbia and Greece during the 20th Century*.
- In the year of 2001, the cooperation was re-established with the Institute of Saxon History and Folklore from Dresden. The cooperation at the project DEMOS was achieved through the work of the editing board, whose member was Miroslava Lukić-Krstanović. In the publication *European Ethnology in New Millennium* she published the paper *Ethnological Production in Serbia – Programs and Perspectives*.
- Ethnographic Institute SASA cooperated also with the Institute of Ethnology of the Slovakian Academy of Science (SIAN) in the frame of inter-academic cooperation of SASA and SIAN. The researcher of the Institute of Ethnology from Slovakia, Zuzana Profantova, was a guest of the Ethnographic Institute SASA in the year of 2005, when she had a paper on the conference *Everyday Culture in the Post-Socialist Period in Serbia and Bulgaria – Balkan Transformation and European Integration* in Zrenjanin. The head of the Slovakian institute Gabrijela Kilianova participated the congress *Images of Culture – History and Present*, which Ethnographic Institute SASA organized on the occasion of sixtieth anni-

versary in the October 2007 in Kruševac. Thus, the negotiations that began about the re-establishing cooperation (interrupted during the 1990-ies) have been finalized during the visit of Dragana Radojičić i Zorica Divac to Bratislava, in December 2007, when the contract was signed about parallel researches on the joint topic, that should be included into the Thematic plan of Protocol about cooperation of SASA and SIAN.

- In the frame of the project *Serbs in the Emigration*, the research was done about *Serbs in London: Notes about Parishioners of the Serbian Orthodox Church* in London 2001-2003 (Zorica Divac). There has been established cooperation with Serbian institutions and organizations in London: Serbian orthodox church “St Sava”, Serbian Informative Center, Serbian Society, but also with organizations, mostly NGO-s that deal with the problem of emigrants and minorities: Ealing Voluntary Service Council, Ethnic Minority Foundation – Centre for Ethnic Minority Voluntary Organizations etc.
- It has been already mentioned that researchers from the Ethnographic Institute used many personal contacts in the cooperation with NGO-s dealing with Balkans. In the form of interactive lectures and mentorship Miroslava Lukić-Krstanović, Mladena Prelić, Jadranka Djordjević and Srdjan Radović (during 2005 and 2006) worked with American and Japanese students.
- As a part of the project *Serbs in the Emigration*, Gordana Blagojević traveled to California where she worked on the topic *Serbs in California*. She established contacts with the clubs of emigrants from Serbia and with the church organizations. The results of the research *Serbs in California* were published during 2005, in the Special edition of the Ethnographic Institute SASA, vol. 54.

The international cooperation of the Ethnographic Institute SASA is based on the personal and institutional contacts. Certainly, every personal contact of researchers from the Institute influenced cooperation of the institutions and work on the joint projects. The success of the projects, that are usually bilateral, is dependant on the interest of both institutions. It turned out that the neighbor cultures are particularly interesting, above all because of the opportunity to mutually research the minorities (e.g. *Ethnological Researches of Serbs in Svinjica (30 years later) / Research of Romanians in the Serbian parts of Banat*). It turned out that the interest for own compatriots in the neighboring country is the first motive for the initiation of joint projects. However, during the long-term cooperation, researchers are changing their interests from the minorities, ethnic and national identities, to the research of some other important phenomenon, crucial for the both sides (e. g. *Everyday Culture in Post-socialist Period*). Gathering of ethnologist/anthropologists in bilateral projects around the common topics that are not nationally oriented does not mean that the researchers on the project have neglected and abandoned ethnic aspect of their field. On the contrary, this aspect becomes integrated as a real content of the multiethnic and multicultural society, which is rich with cultural differences. Researching of life/culture shouldn't be limited to the narrow national frames. Instead, it should take into consideration the widest spectrum of multiethnic, multireligious and multicultural values/sensibilities. Personal and institutional scientific

cooperation of the Ethnographic Institute SASA contribute to the advancement of ethnologic/anthropologic science. It also reinforces the spirit of scientific and personal relations, empowers mutual confidence, brings about new ideas and makes possible establishing the universal dimension.

Пројекти

Драгана Радојичић

Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса

Пројекат бр. 147 020, руководилац др Драгана Радојичић

Истраживања на Пројекту обухватиће нове услове живота и новонастале облике произашле из традиционалне културе, изражене у руралној и урбаној средини, било да се сагледавају кроз измењене облике стварања или кроз процес настајања нових облика на старим основама. Под утицајем савремених европских модела културе, а уз ослањање на традиционализам, посебно у другој половини 20. века, убрзано се разграђују одређени облици културе, а нови системи представа о институцијама као што су брак, породица, сроднички односи, различити видови односа међу младима, те о екологији, култури становања, уређењу приватног и јавног простора, интеркултуралној комуникацији, обичајном и писаном праву, традиционалним и савременим ритуалима, старим и новим религијским представама и митолошким обрасцима, добијају потпуно нову друштвену димензију. Културни процеси који јесу предмет проучавања овог пројекта су динамички процеси, у развоју који још увек није окончан, а одвијају се пред очима истраживача који су савременици тих процеса. Намера Пројекта је да се уоче и фиксирају различите фазе развоја, законитости трансформација и правци процеса културних промена. Теме које чине предмет истраживања посебно су актуелизоване у садашњем времену. Чињеница је да се српско друштво налази у дуготрајном процесу промена, између још увек живих институција традиционалног културног наслеђа и захтева модерног времена. Стога и постоји потреба за успостављањем континуитета традиционалних вредности у новонасталим друштвено-политичким околностима. Дешавања су видна на свим нивоима друштва – од индивидуе до различитих социјалних група и установа. Значај предвиђених истраживања је у томе да научни резултати буду применљиви у пракси, кроз популаризацију антрополошког и мултидисциплинарног приступа, а ради унапређења социо-економске политике. Етнолошко-антрополошка перспектива овог пројекта је у томе што он омогућава сагледавање положаја и потреба индивидуе у модерном друштву, те олакшава и сугерише избор мера културне политике која би требало да иде у правцу хуманизације и демократизације српског друштва. Значај пројекта је и у томе што ће дати преглед најважнијих промена и кретања на глобалном друштвеном плану, кроз трансформацију друштвених и културних односа на релацији урбано – рурално.

Dragana Radojičić

**In Between Traditionalism and Modernization:
Ethnological/Anthropological Studies of Cultural Processes in
Serbia**

The research will encompass new ways/conditions of life and new forms, generated through the traditional culture in rural and urban environments, enclosed in the transformed forms of creation, or newly made on the old foundations. Under the influence of the contemporary European cultural models, certain forms of the culture, founded on traditionalism, found new ways of presentation. The cultural processes which are subject of this project are in 'act on-going, dynamic processes, happening right before the eyes of the researchers who are contemporaneous to the processes. The aim of the project is to establish and fix different phases of development, laws of transformation and directions of the changes in cultural processes. The subjects of this research are especially important. It is a well established 'act that the Serbian society undergoes through a deep, long term transformation, oscillating in between still vivid traditional cultural heritage and requirements posed by the contemporary time. Therefore, there is a need to establish a continuity of the traditional values in the newly created socio-political conditions. The changes are evident on all levels of the society, affecting individuals as well as different social groups and institutions. The importance of the proposed research is in its applied results in practice, by enhancing anthropological and multidisciplinary approach, and in a possibility to influence socio-economic politics. The usage of ethnological/anthropological perspective will allow perceiving status and needs of an individual in a modern society, which could, in turn, help and suggest a choice of measures of cultural politics needed for democratization of the society. The importance of the project is also seen in the establishment of the most important changes and alterations on a global, social plan, through transformation of social and cultural relations in the domain of urban-rural.

Јелена Чворовић

Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији

Пројекат бр. 147021, руководилац Јелена Чворовић

Пројекат има изразито антрополошки приступ испитивању комуникације. Он треба да анализира и интерпретира принципе значења комуникације, комуникационе процесе, као и њихове бројне комплексне интеракције у друштву (али и између друштава) у коме/којима су настале и развијале се. Дијахрона антрополошка анализа различитих модела продукције и социјалне интеграције, као незаобилазни део комуникације у различитим етничким/културним групама у Србији – на макро, локалном и индивидуалном нивоу, јесте окосница рада истраживача на овом пројекту. Посебна пажња биће посвећена анализирању релација између најзначајнијих система/форми комуникације различитих етничких/културних група.

Пројекат има две битне компоненте:

- испитивање „оралних заједница“, под чиме се подразумевају заједнице које своју традицију преносе усменим путем, за шта су одабране културе Рома и Влаха из североисточне Србије;
- испитивање „писане“, масовне (популарне) културе ширег друштва у Србији.

Култура се може третирати као систем комуникације регулисан социјалним правилима. Неки људи имају право да знају, други имају право да чују или виде, или пак да учествују, трећи имају право да користе... Разумевање протока информација и начина њиховог коришћења представља један од кључева за разумевање културе. Током прошлих декада, у Србији су развијени канали за проширивање протока информација, тако да послата информација може да стигне до што већег броја људи. Истовремено, усмено оријентисане заједнице имају потребу за строго усмереним информацијама, што им обезбеђује опстанак. Приступ знању у оба друштвена питања проистиче из социјалних и економских односа, и строго је регулисан. Почетак периода транзиције и увођење нових информационих технологија доноси промене у оба типа друштва, условљавајући њихов даљи развој. Разумевање дистинкције између нових технологија, новог схватања општег приступа знању и старих, традиционалних схватања о контролисаном приступу информацијама, као и начина на који нови приступ информацијама девалвира традиционално знање и ауторитет оних који га преносе, неопходно је да би се разумели ризици које овај процес уноси у интегритет друштва/друштава и испитиване културе/култура.

Основ таквог приступа комуникацији чини претпоставка да анализа треба да буде усмерена на заједницу и социјалну интеракцију између њених чланова дефинисану (повезану са) комуникацијом, а не на производе и предмете, без обзира на то да ли се ради о усменом предању или коришћењу интернета. Циљ је да се разјасни начин на који људи у свом свакидашњем животу приступају информацијама и то како они користе различите форме комуникације као основ за изградњу социјалног/културног идентитета. Понашање повезано са стварањем и коришћењем информационих „предмета“ јесте кључ за разумевање културе као система комуникације регулисаног социјалним системом.

Циљ пројекта је разумевање различитих форми комуникације у савременој Србији, путем коришћења антрополошког и историјског приступа, уз праћење њиховог социјалног и политичког контекста и места које имају у свакодневном животу људи. Да би се то постигло, установићемо:

1. значај схватања културе као комуникације, као и система социјалног регулисања приступа информацијама, те представе о потреби слободног/ограниченог тока информација у друштву;
2. базичне разлике између друштава/група/култура са усменом традицијом и савременим електронским информационом технологијама, као и последично деловање тих разлика на друштвене/културне промене, нарочито када се ради о увођењу нових комуникационих технологија;
3. приступ етноцентристичким схватањима слободе говора, штампе, уметничког стварања, потребе за знањем, као и доживљајем/схватањем приватности и поједностављене дихотомије фантастично :: не-фантастично.

Примењени циљ пројекта је разумевање тренда развоја друштва/културе и разрада могућих стратегија за убрзавање/креирање друштвених промена у циљу усклађивања са модерним друштвима, чиме би се постигла бржа интеграција у савремено европско мултикултурно друштво.

Jelena Čvorović

Anthropological Research of Communication in Contemporary Serbia

The project deals with diachronic and anthropological analyses of the different modes of production and social integration which characterize cultural communication in different ethnic groups and cultures in Serbia, both on a macro, local and individual level; the subject will be the analyses of the interrelation between the cultural communication systems/forms and the societies which spawn them and within which they develop. This project takes a distinctively anthropological approach to communication. It attempts to analyze and interpret the principal means of communication and communication processes and their numerous, complex interactions within and with the societies in which they have been generated and developed. The project will contrast and compare oral Roma and Vlax cultures and popular Serbian cultures, with the assumption that information is the social, economic and political glue that holds these societies together. Cultures are viewed as systems of communication regulated through a social system. To put it in another way, understand the flow of information and you have a key to understanding a culture. In the past decades, Serbian culture has been striving to invent more efficient ways to increase its capacity to "broadcast" as much information as possible to as many people as possible, while oral tradition societies needed to narrowcast information in a very controlled manner in order to survive. In both societies, access to knowledge is of particular social and economic consequence, and typically highly regulated. The foundation of this approach to communication is the assumption that the unit of analysis should be the community and the community members' social interaction with these events and not focus exclusively upon the product or artifact, be it a narrative or usage of internet. The goal is to discover how people become competent in and use various communication forms in their everyday lives as a means of maintaining their social identity. Social behaviors that surround the making and using of these communication "artifacts" are the key to understanding cultures as systems of communication regulated through a social system. The goal is to understand various forms of cultural communication in contemporary Serbia and seeing them in social and political context and considering their place in people's lives. We will establish: the utility of perceiving culture as communication and social systems as regulators of information and thereby dismissing the notion that information ever flows freely in any society; the basic differences between oral and literacy oriented societies and the implications of the differences for given societies, especially considering the introduction of a new communications technology; the attitude of ethnocentrism of Serbian notions of freedom of speech, role of the press, artistic license, the need to know, what constitutes privacy, and our simplistic dichotomy between fiction and non-fiction narratives. The applied goal is to indicate possible perspectives and particular strategies that could advance the aimed integration of the societies into European multicultural society.

Младена Прелић

Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори

Пројекат бр. 147023,
руководилац проф. др Војислав Становчић, дописни члан САНУ

Етницитет је од седамдесетих година XX века постао предмет бројних истраживања у друштвеним наукама, али сам феномен као да још увек измиче прецизном дефинисању и тумачењу. Етницитет је недовољно добро схваћен и протумачен у теорији, а у пракси често бива предмет политичких манипулација. Разумевање овог феномена осцилира између крајности есенцијализације и потпуне релативизације, па и негирања, док се испољавање етницитета у реалности креће од интеретничке комуникације и солидарности до драматичних конфликта, који могу да иду све до геноцида.

Етничке границе су у савременом свету истовремено оснажене и релативизоване, а етницитет је суштински уткан и у културне и у политичке процесе. Односи моћи, политички концепти државног суверенитета и модерних политичких заједница препилићу се са концептом етничких припадности и разграничавања, а сами концепти су у основи потпуно различити. Тиме се отвара потенцијал за конфликт, али и нужност размишљања о афирмацији (културних, друштвених, политичких, правних...) оквира за интеретничку комуникацију и сарадњу.

Мултиетницитет данас представља стварност за већину друштава. Испреплетеност етничких, верских, језичких граница сматра се значајном карактеристиком региона коме припада и Србија. Посебно у нашем делу света, питање тумачења и разумевања процеса етничких идентификација и односа моћи који се са њима преплићу има не само теоријске и научне, него и веома значајне последице у друштвеној и политичкој сфери. Све ово представља подлогу за покушаје научника да дају допринос бољем разумевању смисла, значења и начина на који етничке поделе и идентификације функционишу.

Етницитету у овом истраживању приступамо из угла културне антропологије/етнологије, који подразумева проучавање културних димензија феномена: конструкцију и симболизацију идентитета, интеретничку комуникацију, ситуациони приступ, субјективне димензије (разумевање процеса и њихових значења за актере), али и политичко-антрополошке димензије: проучавање односа моћи, етничких конфликта, као и облика политичких и правних система који омогућују или спречавају формирање и испољавање одређених образаца етничких идентификација, интеретничке комуникације и етничког конфликта.

Основно питање којим намеравамо да се бавимо јесте следеће: шта етничке поделе и етничка припадност значе на реалном и симболичком плану, односно – како функционишу (или како би најбоље могла да функционишу) мултиетничка друштва и у домену културе и у домену политике?

Замишљено је да се пројекат реализује кроз три основна тематска оквира:

1. Србија,
2. суседне земље/регион (Балкан, Југоисточна Европа),
3. дијаспора.

Истраживачи на пројекту бавиће се низом посебних тема, као што су:

владавина права и етничке групе; процеси етничких и националних идентификација – пример Србије у компарацији са другим земљама; положај, права и идентитет етничких мањина; Срби као мањина у суседним земљама, ширем региону и дијаспори (историјске и новонастале мањине, старе дијаспоре и нови миграциони таласи, односи дијаспоре и матице...); етнички и други групни идентитети (локални, регионални, верски...); идентитетске стратегије признатих, али и оспораваних и скривених мањина у процесу борбе за признање и видљивост; унутрашња (не)хомогеност етничких и националних идентификација (двојни и вишеструки идентитети, регионални локал патриотизам, интеграција избеглица, одсуство етничке или националне идентификације...); употреба популарне културе и културног наслеђа у грађењу етничких идентитета; стереотипи, социјална блискост/дистанца.

Ова посебна истраживања повезана су заједничким циљем – разумевањем етничитета као културног процеса у савременом политичком и друштвеном контексту. Тај контекст подразумева и широке, свеобухватне процесе, попут глобализације, транзиције, европских интеграција, али такође и локалне специфичности, локалне микроситуације, историјске и савремене контексте. Савременост посматраних проблема не искључује историјску перспективу у случајевима где та перспектива битно доприноси разумевању актуелног стања.

Крајњи домет овог истраживачког пројекта представљало би разумевање процеса етничких идентификација и њихових значења данас, разумевање динамике односа мањине и већине, комуникације и конфликта, а такође и указивање на плуралност и флексибилност, као и историјску контингентност етничких идентификација. Посебно, резултати истраживања требало би да укажу на евентуалне специфичности етничитета на Балкану/у Југоисточној Европи, односно – на перспективе мултиетничности у Србији и региону коме припада.

Mladena Prelić

Ethnicity, Contemporary Processes in Serbia, Neighboring Countries and Diaspora

The notion of ethnicity became a subject of considerable research in social sciences during the 970's, though it seems still today that the notion is not defined or explained in best terms. Not understood well in theory, ethnicity is in practice often a subject of misuse and political manipulation. The understanding of ethnicity oscillates in between essentialism and total relativism, while in reality it bounces from interethnic communication and solidarity to dramatic conflicts, sometimes ending in genocide. Ethnic boundaries in the contemporary world are at the same time enhanced and made not absolute, and ethnicity itself is essentially contained in cultural and political processes. Power issues, political concepts of state sovereignty and modern political communities are intertwined with the concept of ethnic belonging and boundaries, while the concepts themselves are basically different. This brings about a possibility of conflict and at the same time, a necessity for a reassessment on affirmation of (cultural, political, legal) matters concerning interethnic communication and cooperation. Multiethnic society is omnipresent today. The knit of ethnic, religious and language boundaries is considered as a significant characteristic of a contemporary Serbia and surrounding regions. Especially in our part of the world, the questions and understandings of ethnic identification processes and power relations, have not only a scientific and theoretical significance, but also carry considerable social and political consequences. All these represent a solid foundation for scientists who try to contribute to a better understanding of meanings, ways of ethnic division and identifications. As cultural anthropologists/ethnologists, we will deal with ethnicity through cultural phenomena – construction and symbolic representation of identity, interethnic communication, circumstantial approach, subjective dimensions (the understanding of processes and their meanings from the participants' point of view), and political/anthropological dimensions – exploring power relationships, ethnic conflict and particular types of political and legal systems that generate, encourage or restrain ethnic identification processes. The main question of the project is: what is the meaning of ethnic differentiations and belongings in a real life and on a symbolic plan, that is, how do multiethnic societies function in the domain of culture and politics? The project will be realized through three main thematic frames:

1. Serbia
2. neighboring countries/region (the Balkans, South Eastern Europe)
3. diaspora.

The researchers will investigate into a number of different subjects: rule of law and ethnic groups; ethnic and national identification processes in Serbia, in judge against other countries; status, rights and ethnic identity of the minorities;

Serbs as a minority in neighboring countries, wider region and diaspora (historical and new minorities, old diaspora and new migration waves, relationship of diaspora and mother country...) ethnic and other group identities (local, regional, religious); identity' strategies of the affirmed, as well as refuted and "hidden" minorities in their fight for recognition; internal variations of ethnic and national identifications (double and multi-identities, regional local patriotism, integration of refugees, absence of ethnic and national identification); use of popular culture and cultural heritage in development of ethnic identities; stereotypes, social closeness/distance. These different scopes of research are connected by the common goal-, which is, to understand ethnicity as a cultural process in contemporary political and social contexts. The contexts comprise wide, general processes such as globalization, transition, European integration, local characteristics, local, micro-events, historical and contemporary contexts. The contemporaneous of the observed problems does not exclude a historical perspective in cases where such a perspective could contribute to a better understanding of the reality. The principal goal of the project is the understanding of processes of ethnic identifications and their meanings today, the understanding of the dynamics in the relationship between the minorities/majorities, communications and conflict, pointing out to plurality and flexibility and historical dimension of ethnic identifications.

Биографије сарадника

Јана Баћевић

e-mail: jbasevic@f.bg.ac.yu

Јана Баћевић (1981), дипломирала 2004, и магистрала 2006. на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Добитница је награде „Боривоје Дробњаковић“ за најбољи дипломски рад. Докторску дисертацију под насловом „Романтична веза као културни конструкт“ пријавила 2006. године, а од октобра 2007. је на докторским студијама као Chevening стипендиста на Оксфордском универзитету у Великој Британији. Стипендиста је Министарства науке РС, од 2005. до 2007. на Одељењу за етнологију и антропологију, од 2007. у Етнографском институту САНУ, где као истраживач сарадник ради на пројекту *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса*. Почев од 2006. руководилац је семинара Социо-културне антропологије у Истраживачкој станици Петница. У периоду 2004-2007. радила као демонстратор на предметима *Методологија етнологије и антропологије* и *Историја српске етнологије* на основним студијама Одељења за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Ради и као преводилац за енглески језик за издања истог Одељења. Учествовала је као предавач и излагач на семинарима и конференцијама у земљи и иностранству, објављивала радове у домаћим и страним часописима и публикацијама.

Jana Baćević

Jana Baćević (1981), graduated in 2004, and finished her MA in 2006 from the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade. She won the award “Borivoje Drobnjaković” for the best graduate thesis. The title of her PhD thesis „Romantic relationship as a cultural construct“ was approved in 2006. Since October 2007 she has been enrolled at the PhD studies at Oxford University in Great Britain as the Chvening scholar. With the scholarship of the Ministry of Science RS she worked at the Department of Ethnology and Anthropology in the period between 2005 and 2007. She works as the associate researcher with the same scholarship in the Institute of Ethnography SASA, at the project *In between traditionalism and modernization: ethnological/anthropological studies of cultural processes in Serbia* since 2007. She is the head of the seminar of Socio-cultural anthropology in Petnica Science Center. In the period 2004-2007 she worked as the assistant lecturing two subjects at the undergraduate studies: *Methodology of Ethnology and Anthropology* and *History of Serbian Ethnology*. She also works as an English translator for the publications of the Department. She was a lecturer and a speaker on the seminars and conferences in the country and abroad, and she published papers in the domestic and international publications.

Области интересовања су јој антропологија образовања, когнитивна антропологија, социјална конструкција емоција, политичка антропологија, примењена антропологија. Her fields of interests are anthropology of education, cognitive anthropology, social construction of emotions, political and applied anthropology.

Библиографија

Чланци:

1. *Genderstereotype und Bildungspolitik am Beispiel serbisch-orthodoxer Religionsbücher*, „Die Gender-perspektive im Unterricht“, Fondacija Heinrich Böll i Kulturkontakt Austrija, Sarajevo 2003.
2. *Веронаука и(ли) евронаука: критике елемената реформе образовања 2000-2003*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 173-185.
3. *Anthropology, Education and Citizenship in the New Europe: Between Theory and Policy*, Symposia, Journal for Studies in Ethnology and Anthropology, Craiova 2006, 275-284.
4. „*Pogled unazad*“: *antropološka analiza uvođenja usmerenog obrazovanja u SFRJ*, Antropologija 1, Centar za etnološka i antropološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd 2006, 104-126.
5. *Od trga do tržnice: antropologija, kritike savremenog obrazovanja, i njihov značaj za Srbiju*, Etno-antropološki problemi 2, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Filozofski fakultet, Beograd 2006, 209-232.
6. *Honour and Shame: prilog alternativnoj istoriji srpske etnologije*, Etno-antropološki problemi 1, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Filozofski fakultet, Beograd 2006, 95-102.
7. *Kraljev savetnik ili kraljeva luda: Pjer Burdije i antropologija obrazovanja u Srbiji*, „Nasleđe Pjera Burdijea: Pouke i nadahnuća“, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd 2006, 49-57.
8. *Антропологија, туризам и транзиција*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 377-388.
9. *Srpska antropologija i suočavanje sa prošlošću*, Antropologija 3, Centar za etnološka i antropološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd 2007, 110-120.
10. *Дан заљубљених као Осми март транзиционе Србије: анализа једног (новог?) празника*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 77-89.

Прикази и хронике:

11. *Прича о нама: Клуб студената етнологије и антропологије*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2004.
12. *AnthropoEast: Poetics and Politics of Anthropology*, Craiova, Rumunija, Antropologija 2, Centar za etnološka i antropološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd 2006, 144-145.
13. *New Contexts in Teaching and Learning: International Perspectives, Birmingem, Velika Britanija*, Etnoantropološki problemi 1, Beograd 2006, 226-227.
14. *Program Socio-kulturne antropologije u Istraživačkoj stanici Petnica*, Etnoantropološki problemi 1, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Filozofski fakultet, Beograd 2006, 230-232.
15. *Da li se o postmodernizmu može pisati samo postmodernističkim, a o poststrukturalizmu poststrukturalističkim jezikom? (Nada Sekulić, O kraju antropologije.)*, Antropologija 3, Centar za etnološka i antropološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd 2007, 148-149.
16. *Бојан Жикућ, Антропологија АИДС-а*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), Београд 2007, 214-218.

Radovi u popularnim časopisima:

17. *Educatia publica intre politica nationalista si aceea a integrarii europene: un studiu de caz referitor la reforma invatamintului in Serbia*, IDEA arta + societate 20, Bukurešt 2005.

Гордана Благојевић

e-mail: blagojevicgordana@yahoo.com

Gordana Blagojević

Гордана Благојевић, рођена у Београду. Дипломирала на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета Универзитета у Београду 1999. године. Током 2000. године боравила у Калифорнији (САД) где је обавила теренска истраживања ради прикупљања материјала за израду магистарске тезе коју је одбранила 2002. г. на истом факултету. У Етнографском институту САНУ је, као стипендиста Министарства за науку и технологију Републике Србије укључена на пројекат *Етнологија српског народа и Србије*, а потом као истраживач-сарадник ради на пројекту *Традиционална култура Срба – системи представа, ритуала и социјалних институција* који финансира МНТР РС. Од 2003. стално запослена у Етнографском институту САНУ. Године 2003. и 2004, као стипендиста фондације Александар С. Оназис, проводи на студијама новогрчког језика на Филозофском факултету Каподистријског Универзитета у Атини (Interdepartmental program of the teaching of Modern Greek as a foreign language), а 2007. одбранила је докторску тезу на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета Универзитета у Београду. Тренутно ради на пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* који финансира Министарство за науку РС.

Gordana Blagojević was born in Belgrade. She graduated from the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade in 1999. During the year 2000 she was in California (USA) where she did a field research for her MA thesis, defended in 2002 at the same faculty. She started to work in the Ethnographic institute SASA with the scholarship of the Ministry of Science and Technology of Republic of Serbia, at the project *The Ethnology of Serbian People and Serbia*. Afterwards she started to work as the associate researcher at the project *Traditional Culture of Serbs – Systems of perceptions, rituals and social institutions* financed by MNTR RS. She has been employed in the Ethnographic Institute SASA since 2003. In 2003 and 2004 she had Onassis scholarship for learning Modern Greek at the Faculty of Philosophy, Kapodistiran University of Athens (Interdepartmental program for learning Modern Greek as a foreign language). In the year of 2007 she defended her Ph. D. thesis at the Department of Ethnology and Anthropology at the Faculty of Philosophy in Belgrade. At the moment she works on the project *Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora* financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia.

Од 2006. године члан Међународног савета за плес при UNESCO (The International Dance Council CID), а од 2007. ради на пројекту *Folk dances as a reflection of socio-cultural relations in Serbia and Greece during the 20th century*, у сарадњи са Дора Страту, институцијом за проучавање грчког фолклора (Атина, Грчка). Проучава мултикултуралност, етницитет, обредно-религијску праксу, културне контакте, антропологију плеса и музике, и народно стваралаштво. Говори енглески, руски и грчки језик.

She is the member of The International Dance Council CID UNESCO since 2006, and she works on the project *Folk dances as a reflection of socio-cultural relations in Serbia and Greece during the 20th century*, in the cooperation with Dora Stratu Institution for the research of the Greek folklore (Athens, Greece) since 2007. She researches multiculturalism, ethnicity, ritual-religious practice, cultural contacts, anthropology of music, dance and folk tradition. She speaks English, Russian and Greek.

Библиографија

Монографије:

1. *Срби у Калифорнији. Обредно-религијска пракса и етницитет верника српских православних парохија у Калифорнији*, Посебна издања Етнографског института САНУ књ. 54, Београд 2005, 1-268.

Чланци:

2. *Обичаји животног циклуса верника српских православних парохија у Калифорнији*, Зборник радова ЕИ САНУ 49, *Традиционално и савремено у култури Срба*, Београд 2003, 349-357.
3. *Прилог проучавању вампира у Срба или лужничке приче о вампиру*, Гласник Етнографског института САНУ ЛП, Београд 2004, 235-242.
4. *О лаографији и антропологији у Грчкој*, Зборник Етнографског института САНУ 21, *Етнологија и антропологија: стање и перспективе*, Београд 2005, 55-65.
5. *Ребетика (то реплѐтико) као животни стил и њене трансформације у Грчкој од краја XVIII до средине XX века*; Филолошки факултет Универзитета у Београду, катедра за неохеленске студије, асоцијација неохелениста „Јоргос Сеферис“, Зборник: *Неохеленско наслеђе код Срба I*, Београд 2005, 327-338.
6. *О рецепцији црквене византијске музике у Београду крајем 20. и почетком 21. века (или како је Стеван Мокрањац постао старији и српскији*

композитор од Стефана Србина), Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 153-171.

7. *Колонија Срба у Солуну – лична имена и етничко обележје према матичним књигама (1896-1945)*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 39-45.
8. *Folk dances as a symbol of ethnical identity of Serbs in diaspora*, “20th World Congress on Dance Research”, Athens 2006.
9. *Το ελληνικό στοιχείο στο Βελιγράδι και στο Ζέμουν από τον 17^ο έως τον 20^ο αιώνα*, Το βήμα των κοινωνικών επιστημών, Τόμος II’, τεύχος 49 Άνοιξη 2007, 25-33.
10. *Српске школе и настава српског језика у Грчкој у 20. веку*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 233-244.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу):

11. *Greeks in Belgrade and Zemun 17th – 20th century*, Међународни научни скуп „Грци Србији од 17. до 20. века“ у организацији Филозофског факултета Јањинског Универзитета (Грчка), октобар 2004.
12. *Rebetiko as a style of life and its transformation in Greece from the end of 18th to the middle of 20th century*, Међународни научни скуп “Неохеленско наслеђе код Срба” у организацији Одељења за новогрчки језик Филолошког факултета Универзитета у Београду, октобар 2005.
13. *Πανηγύρια στη Σερβία από το Μεσαίωνα μέχρι σήμερα* () Међународни научни скуп “The Public Festival: a Diachronic Glimpse at its socio-economic and political role” у организацији Грчког Отвореног Универзитета и Тракијског Демокритовог Универзитета (Грчка), новембар 2005.
14. *Етницитет српских миграната у дијаспори: Срби у Грчкој*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, 12. октобар 2006.
15. *Η απήχηση της μεγάλης Κρητικής Επανάστασης του 1866-69 στη серβική κοινωνία του 19^ο αιώνα*, Десети Међународни критолошки научни скуп одржан од 1. до 8. октобра 2006. у Хањи (Крит, Грчка), у организацији Филолошког друштва Хризостом (the Literary Society of “Chrysostomos”) под покровитељством Министарства културе Републике Грчке и UNESCO (www.chrysostomos-chania.gr).
16. *Greek and Serbian people through the functioning of Greek-Serbian Friendship societies from the 1990s*, Међународни научни скуп “Greece and the Balkans: 200 Years of Interaction, Exchange and Mutual Influence” у организацији the Oxford University Greek Society (Great Britain), одржан на Универзитету у

Оксфорду од 29. до, 30. априла 2006. године (www.oxfusers.ox.ac.uk/~greeksoc/balkans/prog.html)

17. Οι Σέρρες και οι γύρω περιοχές στη серβική ιστοριοграфија από την εποχή των τουρκικών κατακτήσεων έως και το πρώτο ήμισυ του 20ου αιώνα, Међународни научни скуп “The town of Serres and its territory from the ottoman conquest to current times” одржан од 6. до 9. априла 2006. године у Сересу (Грчка) у организацији the Municipal Enterprise for the Cultural and Social Development (D.E.P.K.A.) of Serres (Greece) (www.conference.depka.gr/abstracts_en.html).
18. *Етнички стереотипи: Срби виђени очима савремених Грка*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Љиљана Гавриловић

e-mail: ljiljana.gavrilovic@sanu.ac.yu

Ljiljana Gavrilović

Рођена 1953. године у Београду, где је завршила основну и средњу школу. Дипломирала 1978, а са темом: *Акварели Николе Арсеновића као извор за проучавање одевања у XIX веку*, докторирала 1993. године на Одељењу за етнологију Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Од 1981.-2000. године радила у Етнографском музеју у Београду, у Одељењу за документацију. У оквиру музеолошког рада припремила је и организовала ауторске изложбе:

- Фотографије Николе Зега
- Живот града и села
- Цинцари – дијаспора као историјска судбина
- Сцене са београдске пијаце, у Загребу, Трноши и на Копаонику
- Реални светови фантастике

и учествовала у припреми сталне поставке етнографског музеја 1984. године.

У оквиру музеолошког рада добила сва стучна звања, закључно са звањем музејског саветника 1996. године, а од 1992. до 1995. године била је и начелник Одељења за документацију.

Born in Belgrade in 1953, where she finished primary and secondary school. She graduated in 1978 with the thesis *Aquarelles by Nikola Arsenović as a source for researching fashion in the 19th century*. She received her PhD title in 1993, from the Department of Ethnology and Anthropology at the Faculty of Philosophy in Belgrade.

During the period 1981-2000 she worked in the Ethnographic Museum in Belgrade, for the Section of documentation. During her musicological work she organized and prepared authorized exhibitions:

- Photographs of Nikola Zega
- Life in city and in village
- Tzinzars – Diaspora as historical destiny
- Scenes from Belgrade market in Zagreb, Tronoša and Kopaonik
- Real worlds of Fantastic

She was also a member of the team that prepared the permanent exhibition of the Ethnographic Museum in 1984.

She gained all professional titles while working in the field of museology, including the title of the museology advisor in 1996. In the period 1992 – 1995 she was the head of the Documentation Section.

Радила на пројектима Етнографског института САНУ (1982-1984.), Филозофског факултета у Београду (1982-1987.) и Етнографског музеја у Београду (1983-1989. и 1994-1996.), на којима је испитивала свадбене обичаје и обичајно право с акцентом на породично право и положај жена, социјалне односе и друштвену структуру унутар локалних заједница и њихов однос са глобалним, савременим друштвом, као и породичне односе. Резултате ових истраживања објавила у стручним и научним часописима.

Од 2002. године ради у Етнографском институту САНУ. До краја 2005. године радила као истраживач у оквиру пројекта *Савремена сеоска и градска култура – путеви и трансформација*, а од почетка 2006. на пројектима: *Србија између традиционализма и модернизације – етнологија и антрополошка проучавања културних промена* и *Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији*.

She worked on the projects in the Ethnographic Institute SASA (1982-1984), of the Faculty of Philosophy in Belgrade (1982-1987), and of the Ethnographic Museum in Belgrade (1983-1989 and 1994-1996.). She researched wedding rituals and customary law, especially family law and the position of women, social relations and social structure in the frame of local communities and their relation with the global, contemporary society and family relations. She has published the results of these researches in scientific and specialized publications.

Since 2002 she works in the Ethnographic institute SASA. Till the end of 2005 she worked as a researcher on the project *Contemporary Rural and Urban Culture – Trajectories and Transformation*. Currently, she works on two projects: *Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes* and *Anthropological research of communication in contemporary Serbia* since the beginning of 2006.

Библиографија

Монографије

1. *Балкански костими Николе Арсеновића*, Посебна издања Етнографског института САНУ 52, Београд 2004, 1-229.
2. *Југословенски етнограф Никола Арсеновић*, Посебна издања Етнографског института САНУ 55, Београд 2006, 1-168.
3. *Култура у излогу: ка новој музеологији*, Посебна издања Етнографског института САНУ 60, Београд 2007, 1-225.

Чланци

4. *Struktura i funkcije obrednog šišanja (strižbe)*, Etnološke sveske I, Beograd 1978, 132-142.
5. *Тобелије – завет као основ стицања правне и пословне способности*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 47, Београд 1983, 67-80.
6. *Беса као ограничење самосуда*, Гласник Етнографског института САНУ XXXII, Београд 1983, 55-64.
7. *Korzo – generacijska polarizacija u strukturi grada*, Etnološke sveske V, Beograd 1984, 33-39.
8. *Формирање савременог модела свадбе*, Расковник XI, Београд 1984.
9. *Dodeljivanje dece posle razvoda braka kao pokazatelj položaja žene u društvu*, Etnološke sveske VI, Beograd-Svetozarevo 1985, 11-17.
10. *Naučna fantastika – mitologija tehnološkog društva*, Etnološke sveske VII, Beograd-Topola 1986, 58-64.
11. *Svadba kao način sticanja statusa porodice u okviru globalnog društva*, Zbornik XXXI Kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije, Skoplje 1986, 319-324
12. *Sudska praksa kao način prevazilaženja kolizije između pozitivnog i običajnog prava*, Etnološke sveske VIII, Beograd-Kruševac 1987, 141-145.
13. *Правна и пословна способност у обичајном праву и истраживањима Валтазара Божишића*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 51, Београд 1987, 147-154.
14. *Муслихуни на Сјеничко-пеиштерској висоравни – функције суда добрих људи у савременом друштву*, Зборник Сјенице 3-4, Сјеница 1988, 115-122.
15. *Utvrđivanje očinstva – odraz transformacije i kontinuiteta tradicijske porodice*, Etnoantropološki problemi 6, Beograd 1989, 48-52
16. *Обичајноправно регулисање породичних односа*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 52-53, Београд 1989, 43-71.
17. *Пробни брак у оквиру савремене муслиманске породице у југозападној Србији*, Зборник Сјенице 5, Сјеница 1989, 93-107.
18. *Mogućnosti primene istraživanja običajnog prava u kanalisanju socijalnih odnosa (na primeru albanskog običajnog prava)*, Etnološke sveske X, Beograd 1989, 105-111.
19. *Цинцари – дијаспора и етнички идентитет*, Етноантрополошки проблеми 7, Београд 1990, 57-60.

20. *Обичајно право као показатељ међукултурних утицаја (на примеру албанских насељеника на Сјеничко-пештерској висоравни)*, Етноантрополошки проблеми 8, Београд 1990, 25-28.
21. *Обавезивање странака у обичајноправном судском поступку на Сјеничко-пештерској висоравни*, Зборник Сјенице 6-7, Сјеница 1990-1991, 93-97.
22. *Одевање у функцији полног морала (са Мирјаном Менковић)*, Расковник XVII, Београд 1984, 63-66.
23. *Грудна марама у женској сеоској одећи београдске околине*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 108-115.
24. *Визуелни извори у етнолошким истраживањима*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 60, Београд 1996, 115-134.
25. *Женска ношња из београдске околине на акварелима Николе Арсеновића*, Етноантрополошки проблеми 12, Београд 1998, 51-78.
26. *Женски сениорат у браковима у књажевачкој области крајем XIX века*, Књажевац и околина (ГЕМ 61 и 62), Београд 1999, 515-537.
27. *Kir Janja – stvarnost ili stereotip o Cincarima*, Nova srpska politička misao, posebno izdanje 3 (2002): Etnički stereotipi, Београд 2002, 117-124.
28. *Mekluan i san o Zlatnom Dobu Šljive*, Nova srpska politička misao, Nova edicija VIII, 1-4, Београд 2004, 123-135.
29. *Интернет: предмет и извор етнографских истраживања*, Етнокултуролошки зборник IX, Сврљиг 2004, 181-184.
30. *Implicitna ideologija kao ograničavajući faktor multikulturalizma*, Modeli kulturne politike u uslovima multikulturalnih društava na Balkanu i evrointegracionih procesa, Niš 2004, 111-118.
31. *Етнографија виртуелне реалности*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 9-16.
32. *Костими из Боке Которске на акварелима Николе Арсеновића*, Гласник Етнографског музеја у Београду 67-68, Београд 2004, 23-34.
33. *„Etnografska muzeologija“: da ili ne?*, Рад Музеја Војводине 46, Нови Сад, 2004, 317-325.
34. *Прелудијум за антропологију медија*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 143-150.
35. *Вредност речи у посткомунистичкој Србији*, „Всекидневната култура на Българите и Сърбите в постсоциалистическия период“, София 2005, 25-30.

36. *Красно лице за свет*, „Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи“, САНУ, Научни скупови СХ, Одељење друштвених наука 25, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 2005, 435-442.
37. *Појединац и породица*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 197-212
38. *Етнографска музеологија: мост преко узбуркале воде*, Зборник 13-14, Народни музеј Ниш, Ниш 2005, 269-276
39. „*Етнографска музеологија*“ и/или примењена антропологија, Крушевачки зборник 11, Народни музеј Крушевац, Крушевац 2005, 29-41.
40. *Multikulturalizam u Vojvodini*, Зборник радова „Сусрети култура“, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Нови Сад 2006, 195-203.
41. „*Да Винчијев код*“ – пробни камен припадности, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 87-100
42. *Право на рађање и идеја равноправности – од традиције до транзиције*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 207-223.
43. *Одевање између јавног и приватног*, Историја приватног живота у 19. веку, Слио, Београд 2006, прир. Ана Столић, Ненад Макуљевић, 403-426.
44. *Cyber-muzej: muzejski prostor i kako ga savladati*, Рад Музеја Војводине 47-48, Музеј Војводине, Нови Сад 2006, 253-260.
45. *У потрази за идеалним описом музејског предмета*, „Етнолошка музејска документација у Србији на почетку трећег миленијума – стање, перспективе“, Зборник радова Музејског друштва Србије 3, Чачак 2006, 1-6.
46. *Лепота традиционалних места: физички и сви остали простори*, Зборник радова „Традиционална естетска култура: естетска димензија куће“, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Ниш 2006, 35-44.
47. *Muzeologija u vakuumu*, Етноантрополошки проблеми 1, 2 (н.с.), Одељење за етнологију и антропологију, Филозофски факултет, Београд 2006, 45-58.
48. *Etnografski muzeji/zbirke i konstrukcija identiteta*, Antropologija savremenosti, Zbornik radova (ur. Saša Nedeljković), Etnološka biblioteka 23, Beograd 2007, 172-189.
49. *Ко сам ја? – музеји у потрази за идентитетом: пример југа Србије*, Лесковачки зборник XLVII, Лесковац 2007, 11-18.

50. *Музејски етнографски предмет: између опанка и Мона Лизе*, Музејско друштво Србије, Зборник радова 4 (ур. Ема Радуловић) Народни музеј Крушевац и Музејско друштво Србије, Крушевац 2007, 17-24.
51. *Тело – бојно поље природе и културе*, Гласник антрополошког друштва Југославије 42 (ур. Љ. Тијанић), Београд 2007, 427-436.
52. *Живот у новој средини: балканска избегличка прича*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 63-92.
53. *Приче о истини и толеранцији: креатори и креирани*, Гласник Етнографског института САНУ LV, Београд 2007, 29-43.
54. *Srpske избеглице на Internetу између одбијања и приhvатања realности*, Antropologija 3, Centar za etnološka i antropološka истраживања Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Beograd 2007, 70-85.
55. *Cyber Museum: Tools for Heritage Protection*, Condition of the Cultural and Natural Heritage Protection 1, Proceedings of the Regional Conference held in Kladovo, Serbia (ed. M. Popović-Živančević), ICOM SEE and National Museum in Belgrade 2007, 167-177.
56. *Документација етнографског музејског предмета и нова музеолошка парадигма*, Зборник 15, Народни музеј Ниш, Ниш 2007, 237-246.

Каталози изложби

57. *Фотографије Николе Зеге*, Етнографски музеј у Београду, Манакова кућа, Београд 1983.
58. *Цинцари – дијаспора као историјска судбина*, Етнографски музеј у Београду, Београд 1989.
59. *Аматерска фотографија у етнолошким истраживањима*, (каталог изложбе фотографија Живот града и села), Етнографски музеј у Београду, Манакова кућа, Београд 1989.
60. *Реални светови фантастике*, Етнографски музеј у Београду, Београд 1991.

Саопштења на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено)

61. *Структура и функције бесе*, Конгрес Савеза етнолошких друштава Југославије, Дојран 1978.
62. *Остваривање личног идентитета у патријархалном друштву*, XIII Конгрес Савеза етнолошких друштава Југославије, Задар 1989.
63. *Испитивање обичајноправног положаја жене у функцији интеграције албанске локалне заједнице у глобално друштво*, Научни скуп САНУ и КАНУ „Етнографска испитивања у САП Косово“, Приштина 1989.

64. *Појединац и породица*, Научни скуп „Породица српског народа и њена култура“, Београд 1990.
65. *Акварели Николе Арсеновића: вредност ликовних извора у испитивању материјалне културе*, Научни скуп „Интеракције култура“, Сплит 1990.
66. *Свети Ђорђе између аждаје и Alien-а*, Редовна годишња скупштина ХЕД-а, Загреб 1991.
67. *Мљетски гуњ половином XIX века*, Научни скуп „Живот оточанки“, Преко (Задар) 1991.
68. *Играни филм као извор за антрополошка истраживања*, Саветовање „Филм и антропологија“, Манастир Прохор Пчињски 1994.
69. *Истраживач и визуелни запис*, Саветовање „Филм и антропологија“, Манастир Прохор Пчињски 1995.
70. *Ауторизована дискусија са Осмог међународног симпозијума „Методолошки проблеми проучавања традиционалне и савремене културе“*, Етно-културолошки зборник X, Сврљиг 2005, 36, 52, 79-80, 81, 84-85.
71. *Женска идентичност: континуитет балканског патриархалног общества*, VI конгрес етнографов и антропологов Русије, Санкт-Петербург 28. 06-2.07. 2005.
72. *Аромунци из Македоније у савременој Србији*, Међународни научни скуп „Иселеништво од Македонија од појавата до денес“, Струга 21-23. октобар 2005.
73. *Матица између мита и стварности*, Међународни научни скуп „Положај националних мањина у Србији“, САНУ, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 24-26 новембар 2005.
74. *Rekonstrukcija „tradicionalne“ odeće i mitovi o estetici i dugom trajanju*, „Kultura i transformacije: otočke perspektive“, Godišnji skup Hrvatskog etnološkog društva, Vis, Komiža, 14.-17.9. 2006.
75. *Нормативна и популарна култура: Србија на „путу у Европу“*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Београд 12. октобар 2006.
76. *Реконструкције и репрезентације културе: музеологија као парадигма конструкције слика културе*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
77. *Заустављено време: преобликовање традиционалне свакодневнице у континуирани празник*, Симпозијум са међународним учешћем „Традиционална естетска култура: свакодневље и празник“, Центар за

научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Одсек за проучавање народа, Ниш, 17. новембар 2006.

78. *Слике завичаја, слике баштине: heimat музеји, „етно“-простори и екомuzeји*, Скуп Секције етнолога Музејског друштва Србије, Пожаревац, мај 2007.
79. *Музеји при социјализме*, VII конгрес етнографов и антропологов Русије, Саранск 9-14 јула 2007. г.
80. *Супермен у Србији или камење и идентитет*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.
81. *Нови живот мртвих тела*, Симпозијум са међународним учешћем „Традиционална естетска култура: тело и одевање“, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Одсек за проучавање народа, Ниш, 23. новембар 2007.

Прикази, осврти, критике

82. *Прослава 80 година Етнографског музеја у Београду*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 45, Београд 1981.
83. *Ђ. Крстић, Обичајно право код Куча*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 45, Београд 1981.
84. *М. Елиаде, Свето и профано*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 46, Београд 1982.
85. *Л. В. Тома, Антропологија смрти*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 46, Београд 1982.
86. *Изложба: Раденко Перић, колекционар*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 47, Београд 1983.
87. *А. Р. Редклиф-Браун, Структура и функције у примитивном друштву*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 47, Београд 1983.
88. *Антропологија жене, зборник*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 48, Београд 1984.
89. *Е. Лич, Култура и комуникација*, Гласник Етнографског Музеја у Београду 48, Београд 1984.
90. *Р. Костић, Pas као полаженик*, *Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu* 50, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 203-204.
91. *Ђ. Petrović, Sklavina*, *Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu* 50, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 194-195.
92. *Лј. Radenković, Mesto isterivanja nečiste sile u narodnim bajanjima slovensko-balkanskog areala*, *Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu* 50, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 209.

93. *Drugi naučni skup folklorа Vojvodine, održan 1987. godine u Vršcu, Saopštenja*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 212.
94. *Lj. Gavrilović, Pravna i poslovna sposobnost u običajnom pravu i istraživanjima Valtazara Bogišića, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu 51 (autoreferat)*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 208-209.
95. *M. Radovanović, Srpski rječnik i Vukovo shvatanje o običajima*, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu 51, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 160-161.
96. *R. Findrik, Zapažanja o značaju i ulozi ognjišta u organizaciji prostora stare gradske kuće, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu 51*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 189.
97. *Đ. Simonović, Seoska naselja u Mačvi od Raavaničke povelje do kraja prve vlade kneza Miloša Obrenovića 1839. g, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu 51*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 188-189.
98. *Đ. Petrović, Zlatovez, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu 51*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 195.
99. *XIII Savetovanje Saveza etnoloških društava Jugoslavije i XI Savetovanje Etnološkog društva SR Srbije održano 1987. godine u Kruševcu*, Demos 3-1989, band 29, Berlin 1989, 177.
100. *M. Todić, Историја српске фотографије*, Гласник Етнографског музеја у Београду 57, Београд 1994, 331-333.

Остало

101. *Информатизација података о етнографском материјалу у Републици Србији*, Етнографски музеј у Београду 1992, (27 стр, 4 табеле, 22 стр. маске за унос података).
102. *Уредништво: „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“*, Зборник Етнографског института САНУ 21

Ивана Грубишић

e-mail: ivgrub@yahoo.com

Ivana Grubišić

Рођена у Београду 1976. Године 2003. дипломирала Етнологију и Антропологију на Филозофском факултету у Београду а 2004. уписала постдипломске студије на истом факултету. У 2000. години радила у Тогоу, Африка, у оквиру истраживања из области етнотанике (лековито биље, традиционална медицина и религија), Фондација Franz Weber, Monterux, Швајцарска; такође била сарадник и предавач из области Антропологије у Истраживачкој станици Петница у Ваљевоу. Током 2004. г. похађала Школу биолошке антропологије у Загребу, а завршила је и курс из ботанике на Фармацеутском Факултету, Универзитета у Београду. 2005/06. била је сарадник Universitaet fuer Bodenkultur (BOKU) – University of Natural Resources and Applied Life Sciences Ethnobotany and its Contribution to Sustainable Rural Development, и сарадник Универзитета у Калифорнији, Davis (UC Davis). Завршила је курс из етноекологије у Малезији: Field methods in assessing tropical biological and cultural diversity, Tioman Island, Malaysia. Од априла 2005. г. запослена као истраживач приправник у Етнографском Институту САНУ. У мају 2007. године, добила је стипендију индонежанске владе *Darmasiswa RI Regular Program* и повремено борави на студијама на универзитету Sekolah Tinggi Seni Indonesia (STSI) Bandung у Бандунгу, Јава, где прикупља материјал за докторску тезу. Говори енглески и руски језик.

Born in Belgrade in 1976. Graduated in 2003 from the Department of Ethnology and Anthropology at the Faculty of Philosophy in Belgrade. In 2004 she enrolled postgraduate studies at the same faculty. During the year of 2000 she worked in Togo (Africa) in the frame of the ethnobotanic research (healthy plants, traditional medicine and religion) led by Franz Weber Foundation, Monterux, Switzerland. She was also collaborator and lecturer in the field of Anthropology at the Petnica Science Center in Valjevo. During the year of 2004 she attended the School of biological anthropology in Zagreb and she finished the botanic course at the Faculty of Pharmacy of the Belgrade University. During 2005 – 2006 she was the collaborator at the Universitaet fuer Bodenkultur (BOKU) – University of Natural Resources and Applied Life Sciences Ethnobotany and its Contribution to Sustainable Rural Development. She also collaborated with the California University Davis (UC Davis). She finished the course of ethnoecology in Malaysia: Field methods in assessing tropical biological and cultural diversity, Tioman Island, Malaysia. She is employed as the researcher in the Ethnographic Institute SASA, since April 2005. In May 2007 she received a one year scholarship of the Indonesian Government *Darmasiswa RI Regular Program*. From time to time she attends the studies at the University Sekolah Tinggi Seni Indonesia (STSI) Bandung, Java, doing a filed research for her PhD thesis. She speaks Russian and English.

Библиографија

Чланци

1. *Етноботаника – нова дисциплина*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 415-431.

Саопштења на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

2. *Значај природне средине у свакодневном и сакралном животу у Србији, Етноботаничке студије свакодневног и сакралног живота у Србији*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Београд 12. октобар 2006.

Зорица Дивац

e-mail: zorica.divac@sanu.ac.yu

Zorica Divac

Зорица Дивац рођена је у Београду где је и завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је на Филозофском факултету, Катедра за Етнологију 1975. године. Магистарске студије завршила је 1983. године. Од 1976. године запослена је у Етнографском институту САНУ.

У оквиру пројеката у Етнографском институту САНУ радила је на проучавању породице, духовног сродства, трансформација у друштвеном животу, брачних и ванбрачних односа. У актуелном пројекту Министарства науке: *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса* истражује тему: *Брачни односи и друштвена стратификација – традиционално и модерно у стилу живота брачних заједница*. Учествовала је на бројним конгресима у земљи и иностранству. Руководила је етнолошким делом мултидисциплинарног пројекта *Ђердап: Етнолошко истраживање традиционалне културе у измештеним насељима Ђердапа* (1985/1989). Била је уредник публикације: *Обичаји животног циклуса у градској средини*, Посебна издања ЕИ САНУ бр 48, Београд 2002, и публикације *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*, Зборник ЕИ САНУ 22, Београд 2006. Руководи међународном сарадњом Етнографског института САНУ у оквиру које координира више међународних пројеката.

Zorica Divac was born in Belgrade where she finished primary and secondary school. She graduated from the Faculty of Philosophy, the Department of Ethnology in 1975. She defended her MA thesis in 1983. Since 1976 she is employed in the Ethnographic Institute SASA.

Working on the projects of the Ethnographic Institute SASA she has been researching family relations, spiritual kinship, transformations of social life, marital and unmarital relations. The topic of her research in the frame of the current project of the Ministry of Science (*Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes*) is: *Marital relations and social stratification – traditional and modern in the life of marital communities*. She was a head of the multidisciplinary project *Đerdap: Ethnological research of traditional culture in the resettled villages of Đerdap* (1985 – 1989). She was an editor of the publication: *Rituals of life cycle in the urban area*, Special editions of EI SASA no. 48, Belgrade 2002, and of the publication *Everyday Culture in Post-Socialist Period*, Collection of Papers of the Ethnographic Institute, SASA Volume 22, Belgrade 2006. She is managing international cooperation of the Ethnographic Institute SASA, coordinating several international projects.

Бави се истраживањима социјалне културе, посебно породице, породичних односа и сродства. Говори енглески и француски језик, служи се грчким и словачким.

She researches social culture, especially family, family relations and kinship. She speaks English and French and uses Greek and Slovak.

Библиографија

1. *Неке етно-антрополошке карактеристичке деце села Долово* (код Панчева), Гласник Етнографског института САНУ XXVI, Београд 1977, 59-77.
2. *Prilog proučavanju savremenih promena u porodičnim obredima (ispitivanja u Donjem Uvcu)*, Etnološke sveske I, Etnološko društvo SR Srbije, Beograd 1978, 142-153.
3. *Промена величине породице у вези са савременим миграцијама – на примеру сеоских насеља општине Прибој*, Статистичар 7-8, Београд 1980, 257-261.
4. *Структура породице и неким насељима прибојског и пријеполског краја*, Сеоски дани Сретена Вукосављевића VIII, Пријепоље 1981, 215-220.
5. *Савремене трансформације обредних улога у породици*, Гласник Етнографског института САНУ XXXII, Београд 1983, 79-89.
6. *Sučesne transformacije uloh členov rodiny*, Slovensky narodopis 31 /3-4, Bratislava 1983, 459-468.
7. *Адопција као обред прелаза*, Гласник Етнографског института САНУ XXXIII, Београд 1984, 47-56.
8. *Испитивање породице и брака у околини Београда*, Зборник радова Етнографског института САНУ 14-16, Београд 1984, 85-106.
9. *Wspolczesne przemiany obrzedow rodzinnych w okregu Donjeg Uvca*, Poznanski towarzystwo przyjaciol nauk, Sprawozdania nr 1979-1981 r. Wydzial historii i nauk spolecznych, Poznan 1984, 90-97.
10. *Трансформације сеоске породице у савременим условима*, Зборник радова Етнографског института САНУ 17-18, Београд 1985, 9-97.
11. *Kulturalis integracio a komasag (kumstvo) peldajan*, III Nemzetkozi Neprajzi Nemzetisegkutato Konferencia (International Conference on Ethnographic Nationality Research), Bekescsaba 1986, 131-139.
12. *Stosunki miedzy mezem i zona w serbskiej rodzinie tradycyjnej i wspolczesnej*, Kultura tradycyjna w zyciu wspolczesnej rodziny wijskiej, Uniwersytet Im. A. Mickiewicz w Poznaniu, Seria Etnografia 12, Poznan 1986, 125-131.

13. *Magijsko izazivanje i lečenje impotencije*, Тимочки медицински гласник, Зборник радова III научног састанка Историја здравствене културе Тимочке крајине XIV,2, Зајечар 1989, 83-88.
14. *Магијско изазивање и лечење импотенције*, Развитак 29/2, Зајечар 1989, 87-89.
15. *Брак и породица у селима Ваљевске Колубаре, Истраживања*, Ваљевска Колубара IV, Ваљево 1990, 328-339.
16. *K chapaniu manželstva v srbskom ludovom prostredi*, Slovensky narodopis 39/1-2 Bratislava 1992.
17. *Mount Šara Workers' Life Stories About Interethnic Cooperation*, V Nemzetkozi Neprajzi Nemzetisegkutato Konferencia (International Conference on Ethnographic Nationality Research), Bekescsaba 1993 / Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 103-110.
18. *Белешке са Кавказа* (са Д. Антонијевић), Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 194-210.
19. *Породични живот Срба у селима пријеполског краја*, Милешевски записи – Годишњак, Пријепоље 1995, 97-110.
20. *Схватање брака у североисточној Србији*, „Традиционална култура у животном циклусу становништва источне Србије и суседних области“, Сврљшки зборник I, Сврљиг 1995, 160-168.
21. *Свадебни обичаји у Средачкој жупи и Гори*, „Шарпланинске жупе Гора, Опоље и Средска – антропогеографско-етнолошке, демографске, социолошке и културолошке карактеристике“, Посебно издање Географског института САНУ “Јован Цвијић” 40/II, Београд 1995, 186-202.
22. *Годишњи празници – прилика за обичајно дружење младих у традиционалном селу североисточне Србије*, Етнокултуролошки зборник II, Сврљиг 1996, 175-184.
23. *Међународна сарадња*, Споменица – Педесет година Етнографског института САНУ 1947-1957, Београд 1997, 132-137.
24. *Припреме за брачни живот у селима североисточне Србије*, „Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору“, Посебна издања Етнографског института САНУ 42, Београд 1997, 135-144.
25. *Karakteristike Roma nastanjenih u selu Dolovo kod Pančeva*, „Cigane moj“ – Romi u Vojvodini, Pčesa, edicija Istorija poljoprivrede, salaša i sela 13, Kikinda – Novi Sad 1997, 367-377.
26. *Мењање – прихватање славе у источној Србији*, Етнокултуролошки зборник IV, Сврљиг 1998, 149-155.

27. *Premarital Relations in North-eastern Serbia*, VI Nemzetkozi Neprajzi Nemzetisegkutato Konferencia (International Conference on Ethnographic Nationality Research), Bekescsaba 1998, 337-350.
28. *Ка етнографији села: записи из подјеличког краја*, (са М. Крстановић, М. Радовановић и Д. Николић) Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 125-143.
29. *Свадбени обичаји – породични и социјални односи*, Зборник „Животни циклус“, Реферати Бугарско-српског научног скупа 12-16 јун 2000, Етнографски институт с Музеи, Софија 2000, 55-65.
30. *Брак и породица Срба у Сиринићкој жупи*, Зборник Етнографског музеја у Београду 1901 – 2001, Београд 2001, 365 – 376.
31. *Muslims and Serbs of Sredska Zupa*, „Culture of the Minorities Around the Turn of Milenium“, The VIIth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Bekescsaba – Budapest 2001, 242-251
32. *Комшијски „ритуали“*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 227-235
33. *Pre-Marital Relations – Entering Adulthood*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Beograd 2002-2003, 91-101.
34. *Врачање у североисточној Србији*, Традиционално и савремено у култури Срба, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 111-123.
35. *Ванбрачна заједница и правна регулатива*, „Всекидневната култура на българите и сѐрбите в постсоцијалистическия период“, Трета българо-сѐрбска научна конференция, София 2005, 160-177.
36. *Породичне и брачне (не)прилике у Србији (19. век)*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 210-232.
37. *У потрази за професијом – млади у транзицији*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 151-158.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

38. *Вештачко сродство у Старом Влаху*, Научни скуп „Стари Влах у времену и простору“, Ивањица, октобар 1999.
39. *О породици у Србији*, Међународни научни скуп „Породица на прагу миленијума“, Трнава (Словачка), новембар 1999.
40. *Брачни односи и друштвена стратификација – традиционално и модерно у стилу живота брачних заједница*, Национални скуп са међународним

учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.

41. *Породични живот и „европско“ радно време*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Душан Дрљача

e-mail: eisanu@sanu.ac.yu

Др Душан Дрљача, научни саветник Етнографског института САНУ, рођен у Бихаћу 1931. године. Дипломирао етнологију на Катедри за етнологију Филозофског факултета у Београду 1953. године, докторирао 1984. године. Радио од 1955-1960. у Земаљском музеју у Сарајеву, а од 1960-1998. запослен у Етнографском институту САНУ, где и данас ради на пројекту *Етницитет: Савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*. Од 1959-1961. г. Боравио је на специјалистичким студијама у Пољској (Универзитет у Вроцлаву, стипендија Пољске владе), а 1985. боравио у САД где је обавио истраживања у оквиру пројекта *Етнологишко проучавање исељеништва из Србије*. Од 1994-2003. био је редовни професор по позиву на Филозофском факултету у Бања Луци.

Др Душан Дрљача је сарађивао на већини пројеката Етнографског института САНУ од 1960. године. Од 1983. руководилац је истраживачких пројеката института везаних за исељеништво, националне мањине и етницитет. Ангажован је у раду више научних тела (члан Комисије за културно-историјске науке РЗН Србије, секретар Међуакадемијског одбора за историју колонизације, Комисије за проучавање села при САНУ, Комисије за научни рад Матице исељеника) и стручних удружења.

Dušan Drljača

Ph. D. Drljača, scientific advisor of the Ethnographic Institute SASA, was born in Bihać in 1931. He graduated ethnology from the Department of Ethnology at the Faculty of Philosophy in Belgrade in 1953 and defended his Ph. D. thesis in 1984. In the period between 1955-1960 he worked in the National Museum in Sarajevo. He was employed in the Ethnographic Institute SASA (1960-1998), where he still works on the project "Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora". He was at the specialist studies in Poland (the University of Wrocław, the scholarship of the Polish government) in the period between 1959-1961. During 1985 he was doing a research in USA working on a project *Ethnologic research of emigration from Serbia*. As a full-professor he worked at the Faculty of Philosophy in Banja Luka (1994-2003).

Ph. D. Dušan Drljača has worked on the majority of projects of the Ethnographic Institute SASA. since 1960. He was a director of the research projects related to emigration, national minorities and ethnicity since 1983. He works as a member of several scientific bodies (member of the cultural-historical board of RZN Serbia, secretary of the Inter-academic board for history of colonization, member of the board for village research SASA, board for scientific work of emigrants register, etc.) and scientific societies.

He is the author of three monographic studies, numerous scientific papers (258

Аутор је три монографске студије и низа научних и стручних радова (258 библиографских јединица) објављених у земљи и иностранству. Био је предавач по позиву на Универзитетима у Љубљани (1984), Познању (1986), Кракову (1988), Лођу (1988), Вроцлаву (1993).

Бави се истраживањима: миграција, исељеништва, националних мањина, етничитета, промена традицијске културе/урбанизација, народне архитектуре и етно-филма.

Носилац је два пољска одликовања за заслуге на пољу културе (1966. и 1985.) и више других признања. Бави се и стручним и научним преводилачким радом. Говори пољски, руски и немачки језик.

bibliographic units) published in country and abroad. He was a guest lecturer at University in Ljubljana (1984), Poznań (1986), Kraków (1988), Łódź (1988), and Wrocław (1993).

He researches: migration, emigration, national minorities, ethnicity, changes of traditional culture / urbanization, folk architecture and ethno film.

He received two Polish awards for the contribution to culture (1966 and 1985) and several other rewards. He also works as a scientific and specialized translator. He speaks Polish, Russian and German.

Библиографија

Књиге

1. *Колонизација и живот Пољака у југословенским земљама*, Посебна издања Етнографског института САНУ 29, Београд 1985, 1-207.
2. *Między Bośnią, Bukowiną, Serbią i Polską, Studia i szkice etnologiczne*, wyd. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Wrocław 1997, 1-248.
3. *Руснаци у етнографских записима*, Друштво за руски јазик, литературу и културу, Нови Сад 2006, 1-171.

Уреднички послови

4. Дугогодишњи уредник Билтена Етнолошког друштва Југославије, Београд 1965-1976.
5. Уредник Зборника Радова Етнографског института САНУ књ. 20, Београд 1989.
6. Покретач и уредник Библиотеке Животопис, ЕИ САНУ књ. 1, 2, 3 и 4, Београд 1992-2000.

Расправе и чланци

7. *Рад босанско-херцеговачких музејских установа у 1956. и 1957. години*, Музеји 11-12, Загреб 1956-1957, 75-83.
8. *Мутанчије у Мркоњић-Граду*, Гласник Земаљског музеја XII, Сарајево, 1957, 47-67.
9. *Valjanje i stupanje sukna u Bosni i Hercegovini*, Glasnik Zemaljskog muzeja XIV, Sarajevo 1959, 61 – 76.
10. *Neka pitanja Etnološkog atlasa Jugoslavije*, Etnološki pregled 2, Beograd, 1960, 153-159.
11. *Naselja, kuće i ostale zgrade u Livanjskom polju*, Glasnik Zemaljskog muzeja XVI, Etnologija, Sarajevo 1961, 141-158.
12. *Drogi powrotu*, Odra 7, Wrocław 1961, 55 -58 (коаутор dr K. Kwasniewski)
13. *Zarys stanu badan etnologicznych w Jugoslawii*, Lud XLVII, Wrocław 1962, 544-560.
14. *Нестајање отворених огњишта у условима социјалистичке изградње у нашој земљи*, Зборник радова Етнографског института САНУ 4, Београд 1962, 95-104.
15. *Прилог проучавању имена „Маџар“ у северозападној Босни*, Зборник крајишких музеја I, Бањалука 1962, 122-129
16. *Kako zaštititi i čemu nameniti napokretne etnografske spomenike*, Зборник Савезног института за заштиту споменика културе XIV, Београд 1963, 145-146.
17. *Етнолошки поглед на пољска и југословенска испитивања послератних миграција*, Етнолошки преглед 5, Београд 1963, 11-91.
18. *Будући етно-парк на Златибору*, Гласник Етнографског музеја у Београду 26, Београд 1963, 251-255.
19. *Projekt etno-parka Pounja u Bihaću*, Зборник крајишких музеја II, 1963/64, Бањалука 1964, 89-96.
20. *Die Freilichtmuseen Jugoslawiens*, Ethnographica 5-6, 1963, 1964, Vrnо 1964, 193-198.
21. *Промене у структури села Сип као последица изградње хидроелектране „Бердан“*, Развитак 4-5, Зајечар 1966, 21-24.
22. *Poljski Bosanci ili bosanski Poljaci*, Odjek 12, Sarajevo 1966, 10.
23. *Hercegovci na granici*, Odjek 4, Sarajevo 1967, 12.

24. *Les musees ethnographiques en plein air en Yougoslavie*, Schweizerisches Archiv für Volkskunde, 63 Jahrgang, Heft 1/2, Basel 1967, 34 – 46 (коаутори: dr M. Draškić i dr D. Pavlović).
25. *Мogućности за стварање етно-парка „Штубичке пивнице“ код Неготина*, Развитак 5, Зајечар 1967, 33-35.
26. *Нова етничка кретања и прегруписавања у Србији у вези с развојем индустрије (на примеру развоја Младеновца, Колубарског базена и Титовог Ужица)*, Цвијићев зборник, Београд 1968, 223-230 (коаутор Б. Влаховић).
27. *Trebinjci u Banatu*, Odjek 11, Sarajevo 1968, 11.
28. *Badania etnograficzne osiedli zagrożonych na obszarze Żelaznej Bramy w Jugosławii*, Łódzkie Studia Etnograficzne t. X, Łódź 1968, 149-166.
29. *Neka zapazanja o životu i običajima sarajevskih Jevreja*, Radovi IX Savetovanja etnologa Jugoslavije, Zenica 1970, 285-298.
30. *Об измененіях в положеніи национальных меньшинств в Югославии*, Труды VII Международного конгресса антропологических и этнографических наук, том 8, Москва 1970, 475-479.
31. *Prispevok k vyskumu Slovakov polskeho povodu v Ostojičeve*, Slovensky Narodopis XVIII, Bratislava 1970, 249-254.
32. *О различитом прилагођавању Херцеговаца у Банату*, Рад војвођанских музеја 20, Нови Сад 1971, 339-349.
33. *Темнишварски часопис „Нови живот“ о југословенским народностима у Румунији*, Зборник радова САНУ, Нова серија 1, Етнографски институт 5, Београд 1971, 133-137.
34. *Italiani in Bosnia. Parlano il tirolese con Serbi e Polacchi*, Panorama anno XX, № 11, Rijeka 1971, 6-7.
35. *Italiani in Bosnia. Si canta sempre „Quel mazzolin di fiori“*, Panorama anno XX, № 12, Rijeka 1971, 10-11.
36. *Češi a Moravane a Mačine Brdu*, Jednota, ročník XXVI, číslo 21, Daruvar 1971, 15.
37. *Češi a Moravane a Mačine Brdu*, Jednota, ročník XXVI, číslo 22, Daruvar 1971, 15.
38. *Češi a Moravane a Mačine Brdu*, Jednota, ročník XXVI, číslo 23, Daruvar 1971, 15.
39. *Češi a Moravane a Mačine Brdu*, Jednota, ročník XXVI, číslo 24, Daruvar 1971, 15.
40. *Насељавање и размештај Русина и Украјинаца у Срему*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 59-63.

41. *Матичне књиге и школски летописи као извор за проучавање прошлости Русина у Срему*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 64-69.
42. *Неке одлике живота и обичаја Русина у Срему*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 167-174.
43. *Стихови на надгробним споменицима – особит вид народног лирског поетског изражавања војвођанских Русина*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 167-174.
44. *Национално мешовити бракови сремских Русина*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 186-191.
45. *Прилог проучавању традиционалне културе Украјинаца у Инђији*, Традиционална култура југословенских Русина (Прилози), Нови Сад 1971, 210-216.
46. *Етнографски запис о Русинима и Украјинцима у Петровцима и Миклушевцима*, Нова думка, рок I, число 1, Вуковар 1971, 75-79.
47. *Зос сучасней лирскеј поезиј воиводјанских Русинох*, Шветлосц 4, Нови Сад 1971, 344-349.
48. *Национално мишани малженства сримских Русинох*, Шветлосц 1, Нови Сад 1972, 83-86.
49. *Матични књижки и школски летописи к жридоло за преучоване прешлосци Русинох у Сриме*, Шветлосц 3, Нови Сад 1972, 247-250.
50. *Kratka povijest i ljetopis o postanku obće pučke niže (gr.-kat.) škole u Mikluševcima*, Нова думка, рок II, число 2, Вуковар 1972, 93-94.
51. *Jugoslovanski dokumentarni film z etnološko tematiko*, Slovenski etnograf 1, XXIII–XXIV (1970-1971), Ljubljana 1972, 105-112.
52. *Прилог проучавању кретања становништва ђердапских насеља у време изградње ХЕ „Ђердап“*, Зборник радова Етнографског института САНУ 6, Београд 1973, 57-67.
53. *Заједничке и особене етнографске одлике у угроженим расинским селима*, Багдала XV, 168, Крушевац 1973, 20-24, (коаутор Д. Савковић).
54. *Риболов на ђердапској деоници Дунава*, Зборник радова Етнографског института САНУ књ. 6, Београд 1973, 11-128, (коаутор др С. Зечевић).
55. *Кућна заједница у расинском селу Златари*, (Радови симпозијума: Облици и структура породице у Југославији – развој и промене), Етнолошки преглед 11, Београд 1973, 137-150, (коаутор Д. Савковић).
56. *Etnološki prilog proučavanju Rusina u Berkasovu*, Нова думка, рок II, ч. 4, Вуковар 1973, 129-135.
57. *Etnološka građa iz Bačinaca*, Нова думка, рок II, ч. 3, Вуковар 1973, 65-69.

58. *Нова етнолошка испитивања у насељима Србије која ће потпуно или делимично нестати*, Гласник Етнографског института САНУ XXII, Београд 1973, 169-192.
59. *Предлог за заштиту угрожених сеоских објеката у Расини*, Багдала XVI, 180, Крушевац 1974, 20-22, (коаутор Д. Савковић).
60. *Етнолошке промене у насељима Србије која се измештају*, (Симпозијум: Етнолошко проучавање савремених промена у народној култури), Посебна издања Етнографског института САНУ 15, Београд 1974, 235-243.
61. *Етнолошка проблематика угрожених насеља на подручју „Бердана II“*, Развитак, 6, Зајечар 1974, 88-94.
62. *Из живота крушевачких радника (настањених) у колонији „14. октобар“*, Етнолошки преглед, књ. 13, Београд 1975, 21-29.
63. *Село Љубичевац у дунавском Кључу*, Развитак 4-5, Зајечар 1975, 51-57.
64. *Марија Домбровска о Пољацима у Босни*, Зборник за славистику Матице српске 10, Нови Сад 1976, 133-148.
65. *Суп у Кључу*, Зборник радова Етнографског института 8, Београд 1976, 11-42.
66. *Голубиње у Поречу*, Зборник радова Етнографског института САНУ 8, Београд 1976, 79-98.
67. *Брњица*, Зборник радова Етнографског института САНУ 8, Београд 1976, 141-150.
68. *Poljaci u Hrvatskoj*, Etnološki pregled 14, Beograd 1977, 93-102.
69. *Poljaci u Derventi i okolini*, Glasnik Zemaljskog muzeja BiH u Sarajevu, Etnologija, N. Serija, sv. XXX/XXXI, Sarajevo 1975/1976, Sarajevo 1978, 237-261.
70. *Бајања – descintesa у кључким селима*, Развитак 4-5, Зајечар 1978, 80-86 (коаутор У. Пејкић)
71. *О сложености проучавања етничких процеса код пољских досељеника у Југославији*, Новопазарски зборник 2, Нови Пазар 1978, 75-83.
72. *Мogućности и потребе стварања етно-паркова у Србији*, Саветовање: Проучавање и заштита етнографских добара и народног градитељства у СР Србији, Београд, мај 1978, 22-28.
73. *Прилог етнолошком проучавању брака и породице у приградским селима околине Пирота*, Пиротски зборник 8-9, Пирот 1979, 379-402.
74. *Запажања о браку и свадби у кључким селима*, Развитак 4-5, Зајечар 1979, 80-89.

75. *Organizacija muzeów skansenowskich w Jugosławii*, Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku 25, Sanok 1979, 30-35.
76. *Problemi i perspektive stvaranja etno-parkova u Srbiji*, Etnološke sveske II, Beograd 1980, 40-43.
77. *Etnografski ambijent u Sirogojnu – spoj privrednih i muzeoloških interesa*, Etnološke sveske II, Beograd 1980, 60- 66, (коаутор R. Findrik).
78. *Промене у кући и становању – кроз стално праћење промена у народној култури на селу, 1971-1975*, Зборник радова Етнографског института САНУ 10, Београд 1980, 91-105.
79. *Za jedan ili više etnoparkova u okolici Zagreba*, Etnološka istraživanja 1, Zagreb 1981, 135-140.
80. *La langue regionale des Polonais en Bosnie comme l'un des elements des processus ethniques Culques problemes ethnologiques de l'etude des peuples et des nationalites*, Edition speciales № 2, EI SASA, Beograd 1981, 27-31.
81. *A Bosniaban eli lengylek nyelvi Valtozosai mint az etnikai folymatok elemei*, A II Bekesesabai nemzetkozi neprajzi nemzeti segkutato konferencia eloadasai 1, Budapest-Bekscsaba 1981, 79-86.
82. *Етнолошка грађа о становништву Брзе Паланке у последњих сто година*, Зборник радова Етнографског института САНУ 11, Београд 1981, 117-128.
83. *Приступ етнолошком проучавању исељеништва из Србије*, Зборник радова Етнографског института САНУ 12, Београд 1981, 1-8. (коаутор С. Зечевић).
84. *Нека етнолошка запажања о становништву кључких села у последњој деценији*, Развитак 3, Зајечар 1982, 29-37.
85. *Женски сениорат у печалбарским браковима пиротских села у последњих сто година*, Посебна издања Етнографског института САНУ 25, Београд 1982, 87-98.
86. *Творци и носиоци народног стваралаштва међу преосталим Пољацима у Југославији*, Народно стваралаштво г. XXI, св. 82-84, Београд 1982, 60-67.
87. *Матичне књиге као извор за проучавање етничких процеса*, Гласник Етнографског института САНУ XXXI, Београд 1982, 51-60.
88. *Југословенски документарни филм на етнографске теме из Македоније*, Етнолошки преглед 17, Београд 1982, 169-173.
89. *Neka etnička pitanja u Bosni u vezi s naseljavanjem Poljaka krajem XIX veka*, Etnološki pregled 18, Beograd 1982, 121-128.
90. *Etnološko proučavanje iseljeničtva iz Srbije*, Međunarodni problemi, g. XXXIV, broj 3-4/82, Beograd 1982, 413-419, (коаутор S. Zečević).

91. *Matične knjige kao izvor za proučavanje etničkih procesa*, Gledišta 1-2, g. XXIV, Beograd 1983, 80-89.
92. *Нека запажања о становништву крајинских села у последњој деценији*, Развитак 3, Зајечар 1983, 14-19.
93. *Промене у браку и породици у приградским селима Пирота*, Зборник радова Етнографског института САНУ 14-16, Београд 1984, 415-424.
94. *Учесничко посматрање као вид проучавања брака и породице у граду*, Етнолошке свеске 5, Београд 1984, 19-22.
95. *Етнолошке белешке о становништву златарског краја*, Ужички зборник 13, Титово Ужице 1984, 489-504.
96. *Одлике и слабости стварања мреже етно-паркова у Србији*, Заштита споменика народног градитељства, Београд 1984, 169-172.
97. *Утицај става и надзора средине на социјални положај Пољацима досељених у југословенске земље*, Етнолошке свеске VI, Београд – Светозарево 1985, 17-21.
98. *Laczenie sie niespokrewnionych rodzin we wschodniej Serbii*, Kultura tradycyjna w zyciu wspolczesnej rodzinz wiejskiej, Poznan 1986, 117-124.
99. *A tobbsegi es kisebbsegi kultura kolisönbatasa Bosznia pledabjan a XIX szazad vegeen es a XX szazad közepeen*, A Beksczabai konferencia 3, Budapest – Bekescsaba 1986, 415-421.
100. *Теренски записи о божићним обичајима у Расини*, Багдала XXVIII, 204, Крушевац 1986, 24-29, (коаутор Д. Савковић).
101. *Значај етнолошких стационарних и поновљених проучавања једног насеља*, Етнолошке свеске VIII, Београд – Крушевац 1987, 21-28.
102. *Лично име као ознака етничког идентитета*, Етнолошке свеске IX, Београд – Нови Пазар 1988, 73-80.
103. *A Life Between Two World*, Homeland, Beograd 1988, 16-17.
104. *Jezici i kulture i kontaktu (na primeru jugoslovenskih Poljaka)*, Zbornik I Међународног скупа: Jezici i kulture u doticajima, Pula 1989, 83-90.
105. *Сведеност имигрантске поткултуре Срба у Сједињеним Америчким Државама*, „Прилози проучавању етничког идентитета“, Зборник радова Етнографског института САНУ 20, Београд 1989, 45-56.
106. *Reductive Character of the American Serbs Immigrant Subculture*, Zavičaj 350-351, Beograd 1989, Beograd 1990, 18-19.
107. *Groblja Srba u dijaspori kao svedočanstva savremenih etničkih procesa*, Etnoantropološki problemi 7, Beograd 1990, 67-73.

108. *Опште и посебно у чувању и губљењу етничког идентитета Срба у расејању*, Гласник Етнографског института САНУ XXXIX, Београд 1990, 21-31.
109. *Национално мешовити бракови Срба у околини Будимпеште*, Сеобе Срба некад и сад, Београд 1990, 295-310.
110. *Неке етнолошке промене у вези са спољним радним миграцијама из Бердапског подручја*, Истраживања ђердапских насеља, Гласник Етнографског института САНУ XL, Београд 1991, 49-74.
111. *Ludność obszaru Żelaznej Bramy (Dzierdap, Jugosławia) – 2 o lat później*, Lodzkie Studia Etnograficzne t. XXX, Lodz 1991, 77-98.
112. *Problematika etnološkog proučavanja Srba u Mađarskoj*, Nemzetiség-Identitás, A IV Nemzetközi Neprajzi Nemzetiségkutató Konferencia Előadasi, Bekscsaba-Debrecen 1991, 131-138.
113. *Sličnosti i razlike u tradicijskoj kulturi jugoslovenskih Rusina*, Zbornik II Međunarodnog skupa: Jezici i kulture u doticajima, Pula 1991, 127-136.
114. *Tulaczka bosniackich Bukowincow w ostatnim pięćdziesięcioleciu Bukowina – Wspólnota kultur i języków*, Warszawa 1992, 39-46.
115. *Лична исповест исељенице Сапе Ивошевић – Вукелић*, Животопис 1, Београд 1992, 153-156 (Поговор)
116. *Присећања из младости опанта из Румуније Дејана М. Адама*, Животопис 2, Београд 1992, 103-105 (Поговор)
117. *Етнологија пред новим етничким процесима*, Гласник Етнографског института САНУ XLI, Београд 1992, 121-130.
118. *Przynależność religijna jako podstawa tożsamości etnicznej (na przykładzie Muzułmanów w Serbii)*, Sprawy Narodowosciowe – Seria nowa t. II/1993/, z. 1/2/, Poznan 1993, 127-134.
119. *Tzintzars Among the Serbs in Hungary*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 61-72.
120. *Исељенички почетак и крај Србина из Лике, Никола Обрадовић (1898-1993)*, Задужбина г. VI, број 23, Београд 1993, 14.
121. *Српско или румунско порекло народне игре „срба“ у Европи*, Задужбина г. VI, број 24, Београд 1993, 14.
122. *Важнији токови савремених миграција и етничких кретања у старовлашком крају*, Ужички зборник 22, Ужице 1993, 59-74.
123. *Об отношениях между основным населением и национальным меньшинством (Сербы и русские в Сербии)*, Москва 1994, 72-89.
124. *Монографије села као извор за проучавање Срба у Румунији*, Темишварски зборник I, Нови Сад 1994, 131-136.

125. *Два живота одједном протојереја Радована Степанова*, у: Живот оца Радована, проте мохачкога, Животопис књ. 3, Београд 1994, 101-105.
126. *Život i običaji Srba u Mađarskoj prema opisima u monografijama naselja*, Folklor es tradicio, Budapest 1994, 346-353.
127. *Etnische teritoriale Homogenisation in Jugoslawien vom Ende des zweiten Weltkriegs bis zum Jahre 1900*, Ethnologia Europea 5, Internationaler Kongress der Societe Internationale d' Ethnologie et de Folklore (SIEF), Abstracts, Wien 1994, 96.
128. *Видео записи обновљених обичаја*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1994, 181-186.
129. *Женски сениорат у браку становника југоисточне Србије*, Етнокултуролошки зборник I, Сврљиг 1995, 151-159.
130. *Колонизација страног живља у Босни и Херцеговини крајем XIX века с посебним освртом на досељавање Пољака*, Зборник радова Историјског института САНУ књ. 12, Београд 1995, 213-224.
131. *Z dziejow i folkloru bukowinskiх Polakow, Bukowina-Blaski i cienie "Europy u miniaturze"*, Warszawa 1995, 123-138.
132. *Tzintzars among the Serbs in Hungary*, Kulturak talalkozasa – Kulturak konfliktusai, Bekescsaba – Budapest 1995, 87-91.
133. *О етничком саставу градских и сеоских насеља Раишке области*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 143-150.
134. „Слава“ код Срба у Србији, у селу и вароши Н. Рувидића (приредио Д. Дрљача), „Задужбина“ г. IX, број 33, Београд 1996, 4.
135. *Етничка територијална хомогенизација у претходној Југославији*, „Српске земље и свет“ број 6, Бањалука 1996, 17-19.
136. *Етнолошки радови о источној Србији у зајечарском „Развитку“*, Етнокултуролошки зборник 2, Сврљиг 1996, 285-288.
137. *Serbska etnologia wobec nowych procesow etnicznych*, Sprawy Narodowosciowe, Seria nowa, tv, z. 2/9, Poznan 1996, 113-123.
138. *Прилог проучавању етничког идентитета Русина и Руса у Србији*, Положај мањина у СР Југославији, Научни скупови САНУ LXXXIV, Одељење друштвених наука 19, Београд 1996, 723-730.
139. *Kontakty etniczne galicyjsko – bosniackie w roku 1895*, "Lud", t. LXXX, Poznan – Warszawa – Wroclaw 1996, 55-66.
140. *Der serbisch – rumanische Kolo (Kreistanz) Srba / Sirba in den Karpathenraum und seine weitere Verbreitung*, A VII Nemzetkozi neprajzi /nemzeti segkutato konferencia elgadasai, Bekescsaba 1996, 11-23.

141. *Словеначки и српски истраживачи о радништву досељеном у Словенију*, „Срби у Словенији“, Београд 1996, 87-95.
142. *Прилог проучавању етничког идентитета Русина у Србији*, Зборник радова зор Трећег шветовог конгреса Русинох (Руснацох, Лемкох), Руски Керестур 1997, 132-140.
143. *О етничком/националном идентитету источнословенских и западнословенских досељеника у југословенске земље*, Српске земље и свет, број 9-10, Бањалука 1997, 24-26.
144. *За истинске вредности градитељског наслеђа*, у: Сеоска и стара градска насеља у делу Зорана Б. Петровића, Архитектонска и етнографска истраживања, Београд 1977, 107-108.
145. *Српско/румунско коло у Карпатима и његово даље ширење*, „Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору“, Посебна издања Етнографског института САНУ 42, Београд 1997, 19-27.
146. *Земљоописание врлетне и беспутне Босне* (Здравко Д. Маријанац: Босна и Херцеговина у XIX вијеку очима странаца – Земља и људи) "Задужбина" X, 40, Београд 1997, 12.
147. *Научна предавања*, Споменица Етнографског института САНУ 1947-1997, Београд 1997, 41-46.
148. *О кући, Вуку и Божидару*, у: Старе српске куће као градитељски подстицај, Куће Боже Петровића, Београд 1997, 172-173.
149. *Етнологија у Републици Српској након етничког сукоба*, Гласник (Herald) Географског друштва Републике Српске, свеска 2, Бањалука 1997, 107-111.
150. *Olim, savlanut – Адаптацијске теешкоће сарајевских Јевреја у Израелу*, Зборник Филозофског факултета, серија А: Историјске науке књ. XIX, Београд 1997, 283-295.
151. *Семантика и организација простора у свадбеном обреду*, Ј. Адамовски (превели с пољског Д. Дрљача и Б. Сикимић), Кодови словенских култура 3, Београд 1998, 14-26.
152. *Навечерје – главни или уводни жртвени обред о слави у неким јужним и источним областима Србије*, Етно-културолошки зборник IV, Сврљиг 1998, 73-78.
153. *Ethnology in the Serbian Republic (Union of Bosnia and Herzegovina) after the Ethnic conflict*, The task of ethnology, Cultural anthropology in Unifying Europe, Prace Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk, Nr. 8, Poznan 1998, 85-93.
154. *Русские в Сербин*, в.: Русские в современном мире, Москва 1998, 248-282, (коаутори: М.С. Кашуба, М. Мартынова).

155. *Колективно памћење у етничким односима и етнички сукоб*, „Етнички односи Срба са другим народима и етничким заједницама“, Посебна издања Етнографског института САНУ 44, Београд 1998, 21-37.
156. *Visualising the Invisible: Images of Violent Death and the Understanding of Central Themes in the Balkan*, Naučni skup, Williamsburg, USA, 1998 (коаутор С. Наумовић)
157. *Нека питања порекла и кретања становништва рачанског краја*, Рачански зборник 4, Бајина Башта 1999, 19-44.
158. *Етнологија у Републици Српској и српски духовни простор*, Научни скупови АНУ Републике Српске I, Одељење друштвених наука I, Бања Лука – Српско Сарајево 1999, 391-421, (коаутор Р. Ракић).
159. *Znameniti srbski intelektualci v sosednjih deželah*, Intelektualci v diaspori, Ljubljana 1999, 211-216.
160. *Записи усменог народног ставаралаштва Ђердапског Подунавља*, Етнокултуролошки зборник V, Сврљиг 1999, 121-125.
161. *О завичају и људима*, Гласник Географског друштва Републике Српске. 4, Бањалука 1999, 129-132.
162. *Исељеници из Црне Горе у Дулуту (Минесота, САД) - према црквеним матицама*, АНУ Црне Горе 54, Подгорица 2000, 47-64.
163. *Неки незаобилазни принципи у стварању етно-паркова*, Гласник Етнографског института САНУ XLIX, Београд 2000, 69-74.
164. *Живот Срба граничара Западне Славоније*, Задужбина, год.12, број 52, Београд 2000, 11.
165. *М. Бјеловитић, Старе Плавнице*, Гласник Географског друштва Републике Српске, Бањалука 2000, 167-169.
166. *Етнографска запажања Светозара С. Ластиха*, Аутобиографске белешке С. Ластиха, Животопис 4, Београд – Будимпешта 2000, 163-171.
167. *Бирао је и ценио своје сараднике*, „Бранислав Којић – сећање на архитекту“, Београд 2001, 52-54.
168. *Gusle, guslarji in njihova društva pri srbskih izseljencih v ZDA*, Dve domovini 14, Ljubljana 2001, 135-142, (коаутор Ј. Ђорђевић).
169. *Обреди прелаза код Пољака у југословенским земљама*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 55-65.
170. *Радови Миленка С. Филиповића о Србима у расејању*, Гласник (Herald) Географског друштва Републике Српске св. 7, Бањалука 2002, 169-175.
171. *О Кочићевом доприносу познавању традиционалног живота у обичаја у Босанској крајини*, г. I, број 1, Београд 2002, 26-28.

172. *Próby utrzymania wieloetniczności na przykładzie miasta Prnjavor i jego okolicy/Republika Serbska, Bośnia i Hercegowina, Ich małe ojczyzny*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2003, 283-292.
173. *Неке одлике народних обичаја Срба у Мађарској*, Друштвене науке о Србима у Мађарској, Научни скупови САНУ СІ, Одељење друштвених наука 22 и Самоуправа Срба у Мађарској, Будимпешта 2003, 89-100.
174. *The Ways of Overcoming Group Isolation: Ethnically/Nationally Mixed Marriages*, *Ethnologia Polona*, vol. 24, Poznań 2003, 43-51, (коаутор I. Medar)
175. *Видовдан у народним обичајима и веровањима Срба*, Етнографија Срба у Мађарској 4, Будимпешта 2003, 24-33, (коаутор М. Ивановић Баришић)
176. *Миртин вијенац и поткана у свадбеном фолклору пољских досељеника у наше крајеве*, „Духовност српске“ – часопис за културу, науку и умјетност, број 18, Теслић 2004, 15-20.
177. *Искусства Етнографског института у проучавању Срба у окружењу*, „Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи“, Научни скупови САНУ књ. СІХ, Одељење друштвених наука књ. 25, Београд 2005, 281-290, (коаутор М. Прелић).
178. *Чипуљићке калајџије, Бањаши на Балкану – идентитет етничке заједнице*, Посебна издања Балканолошког института књ. 88, Београд 2005, 311-320.
179. *Проблематика националног самоопредељеня Лемкох в новшеј польскеј литератури*, *Studia Ruthenica* 10, Зборник радова, Нови Сад 2005, 51-62.
180. *Значај фолклорних теренских записа у проучавању етничких процеса (на примеру малобројних Пољака у Србији)*, 110 година полонистике у Србији – Зборник радова Славистичког друштва Србије, Београд 2006, 287-293.
181. *Означеня етнічного идентитету*, Русини, Руснаци, Ruthenians, 1745-2005, I, Нови Сад 2006, 265-268.
182. *Етнографија Срба у Мађарској 4 (2003)*, Етнографија Срба у Мађарској 5, Будимпешта 2006, 27-30.

Ласта Ђаповић

e-mail: lastabdj@yahoo.com

Lasta Đapović

Рођена у Београду 1946. године, основну школу и гимназију класичног смера завршила у Београду. Године 1965. уписала се на београдски Филозофски факултет, Одељење за етнологију, где је дипломирала 1970. године. Исте године, запослила се у Етнографском институту САНУ. Одбранила магистарску и докторску тезу, које су касније објављене у оквиру посебних издања Етнографског института САНУ. Од 1996. године је у звању научног сарадника.

Ласта Ђаповић је своју делатност усмерила на две области: обичаје и веровања и архитектуру, односно културу становања. Као добар познавалац културе становања у Србији, била је дугогодишњи сарадник Међународне комисије за проучавање Карпата и Балкана (МКККБ) – секције за архитектуру. Објавила је већи број радова у издањима Етнографског института, Македонском фолклору, Словенском народопису, Летопису Матице српске итд.

Учествовала је на бројним научним скуповима у земљи и иностранству. Од 2001-2005. године била је руководилац једног од два пројекта Етнографског института САНУ – *Традиционална култура Срба – системи представа, обреда и социјалних институција*, које је финансирало Министарство за науку, технологије и развој Републике Србије.

Lasta Đapović was born in 1946 in Belgrade, where she finished primary school and classical high school. She enrolled Faculty of Philosophy (the Department of Ethnology) in 1965 and graduated in 1970. It was the same year that she started to work in the Ethnographic Institute SASA. She defended her MA and Ph.D. theses and published them afterwards as the editions specials of the Ethnographic Institute SASA. She has the title of the scientific advisor since 1996. She worked on many projects of the Institute.

Lasta Đapović focused her research on two main fields: rituals and believes, and architecture i.e. culture of residence. As a specialist for culture of residence in Serbia, she was a member of International board for researching Carpathians and Balkans (MKKKB) – architecture section. She published numerous papers in the EI editions, in Makedonski folklor, Slovenski narodopis, Letopis Matice srpske etc.

She participated numerous scientific gatherings in the country and abroad. In the period 2001-2005 she was a director of one of the two projects of EI SASA at that time – *Traditional Culture of Serbs – Systems of perceptions, rituals and social institutions*, financed by Ministry of science, technology and development of Serbia.

Од 2002-2006. је организовала и водила Научну трибину Етнографског института САНУ на којој су своје радове излагали научници из земље и иностранства. Од 2001-2004. била је члан Редакције Етнографског института САНУ. Такође је вишегодишњи (од пре 2000. г.) члан Управног одбора Етнографског института САНУ.

She also organized and conducted scientific forum of Ethnographic institute SASA (2002-2006) where researchers (from country and abroad) presented their papers. She was also member of the editorial board of EI SASA (2001-2004), as well the member of the Management board of EI SASA (since 2000 and earlier).

Библиографија

Књиге

1. *Заклетва на тлу СФР Југославије*, Посебна издања Етнографског института САНУ 16, Београд 1977, 1-108.
2. *Земља, веровања и ритуали*, Посебна издања Етнографског института САНУ 39, Београд 1995, 1-274.

Чланци

3. *Један ритуал индијанског племена Оглала Сиу*, Летопис Матице српске, јул 1973, Нови Сад 1973, 58-65.
4. *Обрада корала на отоку Зларину*, Гласник Етнографског института САНУ XXV, Београд 1976, 187-192.
5. *Завет и заклетва – сличности и разлике*, Гласник Етнографског института САНУ XXVIII, Београд 1979, 59-69.
6. *Једна забелешка о сахрањивању*, Гласник Етнографског института САНУ XXVIII, Београд 1979, 147-148.
7. *Нека питања из обичајног живота*, Зборник Етнографског института САНУ 10, Београд 1980, 135-139.
8. *Ispitivanje promena u kulturi stanovanja prigradskih naselja industrijskih centara na primeru Pirota*, Slovenski narodopis 2-3/29, Bratislava 1981, 246-249.
9. *Bibliographia ethnographica Carpatobalkanica*, svezak 1, *Ludova architektura*, Vrno 1981, 46-65.
10. *Заклетва у вереничком и свадбеном ритуалу*, Македонски фолклор 29-30, Скопље 1982, 65-69.

11. *Култура становања и промене у њој у пиротском крају*, Зборник Етнографског института САНУ 14-16, Београд 1984, 375-413.
12. *Земља у басмама*, Македонски фолклор 33, Скопље 1984, 153-159.
13. *Покушај објашњења једног ритуала*, Етнолошке свеске 6, Београд-Светозарево 1985, 47-49.
14. *Честице космогонијског мита*, Гласник Етнографског института САНУ XXXVI, Београд 1988, 123-130.
15. *Веровања и празноверице*, Посебна издања Етнографског института САНУ 30, свеска 4, Београд 1992, 97-108.
16. *Један поглед на однос човек – простор*, Гласник Етнографског института САНУ XL, Београд 1992, 161-166; (Етнолог, Скопље 1992, 203-209).
17. *Зрак на тајни – тумачење једне басме*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 27-33.
18. *Проблеми испитивања културе становања у граду*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 159-168.
19. *Екологија, етнологија и религија*, “Екологија и друштво”, Еко-центар, Београд 1997, 75-83.
20. *Склад човека и природе у веровањима*, Гласник Етнографског института САНУ XLV, Београд 1996, 131-137.
21. *Топографија Божића*, Етно-културолошки зборник II, Сврљиг 1996, 75-79.
22. *Улога животиња при насељавању и подизању станишта*, Етно-културолошка зборник III, Сврљиг 1997, 199-205.
23. *Девојка, младожења и момак*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 143-149.
24. *Земља као симбол етничитета*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 79-85.
25. *Крупањске приче*, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 119-124.
26. *Одредница Заклетва, у Лексикон српског средњег века*, Приредили: Сима Ћирковић и Раде Михаљчић, Knowledge-Београд, Београд 1999, 204-205.
27. *Схватање смрти у тужбалицама*, „Животни циклус“, Софија 2000, 301-308.
28. *Earth as a Symbol of Serbian ethnicity*, ROOTS & RITUALS, The construction of ethnic identities, Het Spinhuis, Amsterdam 2000, 477-485.
29. *Zemlja i basme protiv zmijskog ujeda*, Antropologija bolesti i zdravlja, „Ženid“, Београд 2000, 168-174.

30. *Сиротиште као пример дерегулације обичаја животног циклуса – период кризе*, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 129-144.
31. *Силовање – правна регулатива некад и сад*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 103-121.
32. *Проблематика смрти у тужбалицама*, Традиционално и савремено у култури Срба, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 123-131.
33. *Проклетие как мерило значимости*, Коммуникативное поведение Вып. 9, Коммуникативное поведение славянских народов, Вороњеж 2004, 178-183.
34. *Највећа жртва, Жртвовање сопственог детета као мотив у словенској народној књижевности*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 243-256.
35. *Јован Мишковић – етнограф*, „Мисао и дело Ђенерала – академика Јована Мишковића“, Зборник радова, Војна академија војске Србије и Црне Горе, Школа националне одбране, Београд 2004, 82-88.
36. *Представе о земљи*, „Дани европске баштине“, Београд 2005, 31-37.
37. *Зла судбина деце сурових родитеља*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 367-380.
38. *Јован Мишковић – заборављени етнограф и географ*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 345-361.
39. *Етнографска грађа у делу Јована Мишковића*, (коаутор Биљана Миленковић Вуковић), Гласник Етнографског института LIV, Београд 2006, 445-474.
40. *Схватање смрти у савременим читуљама*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 429-447.
38. *Пут ка срећном бивствовању*, Приватни живот код Срба у деветнаестом веку, од краја осамнаестог века до почетка Првог светског рата, СЛЮ, Београд 2006, 427-444.
39. *Ритуалне радње за берићетну летину*, Приватни живот код Срба у деветнаестом веку, од краја осамнаестог века до почетка Првог светског рата, (приредили: Ана Столић и Ненад Макуљевић), СЛЮ, Београд 2006, 444-453.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

45. *Traditional Cosmological Notions in the Lands of the Southern Slavs*, Proceedings of the International Conference "Ethnic Traditional Culture and Folk Knowledge" Moskonj, 21-24 March 1994.
46. *Схватање оностраности код нас*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.

Прикази, осврти, хронике

47. *Gypsy Lore Society – treća serija sv. XLIX deo 3-4, za juli-oktobar 1970*, Гласник Етнографског института САНУ XIX-XX, Београд 1973, 49-51.
48. *VI Seminarium ethnologicum*, Гласник Етнографског института САНУ XXII, Београд 1974, 279-280.
49. *Georg Whorton James, Indian basketry, New York 1972*, Гласник Етнографског института САНУ XXIII, Београд 1975, 173-175.
50. *Dušan Bandić, Neki tipovi "sečnog" oružja u našim narodnim verovanjima i magiji, GEM 35, Bgd 1972.; Demos 3/1974, 222.*
51. *Milutin R. Đuričić, Arbanaška zakletva – beja, ZbNŽOJS knj. 46, Zagreb 1975, Matica srpska, Zbornik za društvene nauke 61, Novi Sad 1976, 271-272.*
52. *О симпозијуму "Живот и обичаји Рома у нашој земљи"*, Гласник Етнографског института САНУ XXVI, Београд 1977, 254-259.
53. *L. Đapović, Zakletva na tlu SFR jugoslavije, Demos 1/1978, 63-64.*
54. *Сарадња етнолога и архитеката*, Гласник Етнографског института САНУ XXIX, Београд 1980, 125-126.
55. *John Michell The Earth Spirit, its Ways, Shrines and Mysteries, New York 1975*, Гласник Етнографског института САНУ XXX, Београд 1981, 204-207.
56. *Етничка традиционална култура и народна знања*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1994, 235-236.
57. *Karolj Kerenji, Kćeri sunca, Čačak 1994*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 342-344.
58. *Nikita Iljič Tolstoj, Jezik slovenske kulture, Prosveta, Niš 1995*, Гласник Етнографског института САНУ XLV, Београд 1996, 166-168.
59. *Татомир Вукановић, Енциклопедија народног живота, обичаја и веровања у Срба на Косову и Метохији – VI – почетак XX века*, Гласник ЕИ САНУ L-LI, Београд 2003, 245-246.

Иван Ђорђевић

e-mail: scedo@eunet.yu

Ivan Đorđević

Иван Ђорђевић (1977), рођен, школовао се и живи у Београду. Дипломирао је 2003. године на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Наредне године уписао је постдипломске студије на истом одељењу, на смеру Општа етнологија и антропологија. Запослен је у Етнографском институту САНУ од 2005. године, у својству истраживача приправника. Тренутно је ангажован на пројекту *Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији*, и довршава магистарску тезу под називом *Антрополошка анализа употребе 'традицијских' мотива у домаћој научно-фантастичној књижевности*. Објавио је више научних радова и приказа у домаћим и међународним часописима. Области интересовања везани су за антрополошко истраживање књижевности, политичку антропологију и антропологију спорта. Говори енглески језик.

Ivan Đorđević (1977) was born, educated and lives in Belgrade. He graduated in 2003 from the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade. In 2004 he enrolled postgraduate studies at the Department of General Ethnology and Anthropology. He is employed in the Ethnographic Institute SASA since 2005. At the moment he is engaged in the project *Anthropological research of communication in contemporary Serbia* and finishes MA dissertation with the title *Anthropological analysis of 'traditional' motives usage in Serbian SF literature*. He published papers and reviews in international and domestic publications. His fields of interest are related to anthropological research of literature, political anthropology and anthropology of sports. He speaks English.

Библиографија

Чланци

1. *Prvi kontakt*, Kultura – Časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku 107/108, Beograd 2004, 205-219.
2. *Улична прослава Нове године у Београду*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 81-90.
3. *Идентитет у 'виртуелној заједници': случај форума „Знак Сагите“*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 263-275.

4. *Chinesen in Serbien – (un)erwünschte Gäste*, Ost-West, Europäische Perspektiven, 7. Jahrgang 2006, Heft 2, Freisen 2006, 115-122.
5. *Употреба традицијских мотива у фантастичној књижевности*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 101-111.
6. *Трансформација 'социјалистичких' празника у транзиционој Србији. Случај обележавања Дана победе над фашизмом*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ, Београд 2006, 391-404.
7. *Спорт и национални идентитет. Фудбалска прича 'непостојеће нације'*, Антропологија 1, Београд 2006, 22-34.
8. *Владе Дивац – недовршена транзициона бајка*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 61-75.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

9. *У потрази за идентитетом – анализа идеолошких дискурса у савременој Србији*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
10. *Утеривање патриотизма: Антрополошка анализа конструисања „култа“ кошаркашке репрезентације Србије у спортској штампџи*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Прикази

11. *Доел М. Халперн, Српско село – друштвене и културне промене у сеоској заједници 1952-1987* – приказ, Етноантрополошки проблеми, год. 1, св. 1 (н.с.), Београд 2006, 217-218
12. *Иван Ковачевић, Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), Београд 2007, 223-227.

Јадранка Ђорђевић-Црнобрња

e-mail: jadranka.djordjevic@sanu.ac.yu

Јадранка Ђорђевић Црнобрња, рођена 1971. године у Копривници (Република Хрватска). Године 1994. дипломирала, а 1999. магистрирала на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета, Универзитета у Београду. Од 1995. до 1997. запослена на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Од 1997. до 1999. стипендиста Министарства за науку и технологију за последипломски студиј. Од 1999. запослена као истраживач-приправник у Етнографском Институту САНУ, а од 2003. је у звању истраживач – сарадник. Тренутно је ангажована на Пројекту *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса*, који финансира Министарство за науку Републике Србије. Током 2006 – 2007. сарађује на међународном пројекту: *Срби у Словенији, Словенци у Србији. Етнолошка истраживања идентитета и поглед на стање у струци*. Пројекат се реализује између Етнографског института САНУ из Београда и Inštituta za slovensko narodopisje ZRC-SAZU из Љубљане. 2003. Уписала докторске студије на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Од 2001. године сарађује на међународном пројекту који се реализује између Етнографског института САНУ из Београда и Етнографског института БАН из Софије.

Jadranka Đorđević-Crnobrnja

Jadranka Đorđević Crnobrnja was born in Koprivnica (the Republic of Croatia) in 1971. She graduated in 1994 and defended her MA thesis in 1999 from the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy, Belgrade University. She was employed at the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy from 1995 till 1997. In the period between 1997 and 1999 she was scholarship holder of the Ministry of Science and Technology for her postgraduate studies. She is employed in the Ethnographic Institute SASA since 1999, and she has a title of associate researcher since 2003. At the moment she is engaged in the project *Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes* financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. 2006 – 2007. She also collaborates on the international project *Serbs in Slovenia and Slovenians in Serbia Anthropological research of identity and a view on the situation in our profession* (2006-2007). This is a common project of the Ethnographic Institute SASA in Belgrade and the Institute of Slovenian Ethnology ZRC-SAZU in Ljubljana. She enrolled doctoral studies at the Department of Ethnology and Anthropology, Faculty of Philosophy in Belgrade in 2003. She also works on the international project of the Ethnographic Institute SASA in Belgrade and Ethnographic Institute BAN in Sophia.

Бави се страживањима у области правне етнологије, социјалне културе, српске дијаспоре у Словенији, проблема избеглиштва у Србији на примеру избеглих и прогнаних лица из Хрватске у Србији, а такође и интернета као вида комуникације. Учествовала на више европских конференција и домаћих симпозијума. Сарадник је Истраживачке станице „Петница“.

Her focus is on the ethnology of law, social culture, Serbian Diaspora in Slovenia, the problem of Serbian emigration on the example of expatriated people from Croatia in Serbia, as well as the internet as a means of communication. She participated several international conferences and domestic scientific gatherings. She is also associate of Petnica Science Center.

Библиографија

Монографије:

1. *Сроднички односи у Врању*, Посебна издања Етнографског института Српске академије наука и уметности 45, Београд 2001, 1-139.

Чланци:

2. *Наследно право и својински односи у градској породици у Врању*, Врањски Гласник XXIX – XXX, Врање 1996/97, 87-105.
3. *Породична слава Св. Архангел Михаило у селу Дубница код Врања*, Етнокултуролошки Зборник IV, Сврљиг 1998, 311-315.
4. *Народни вез на сватовским пешкирима у селима Врањског Поморавља*, Етно-културолошки Зборник V, Сврљиг 1999, 203-207.
5. *Обичаји о рођењу и сроднички односи у Врању*, Зборник радова „Жизненият циклџ/Животни циклус“, Етнографски институт с музеј БАН, Софија 2000, 37-48.
6. *Gusle, guslarji in njihova društva pri srbskih izseljencih v ZDA*, Dve domovini/Two Homelands 14/2001, Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, Ljubljana 2002, 135-141, (коауторство Душан Дрљача).
7. *Промене у односима сродника услед смрти члана породице*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 363-374.
8. *Равноправието на половеите при наследяване. Реалност и илюзия*, „Социјализмът: реалност и илюзии. Етнологични аспекти на всекиднев-

- ната култура“, Сборник доклади от международна научна конференция, Етнографски институт с музей – БАН, София 2003, 76-87.
9. *The period of Crisis and Kinship Relations – in the Region of Vranje*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2002-2003, 87-96.
 10. *Прилог проучавању наследно-својинских односа у другој половини XX века – на примеру Врања и околине*, Традиционално и савремено у култури Срба, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 259-268.
 11. *Kinship and the Period of Crisis in the region of Vranje*, Times – Places – Passages, Ethnological Approaches in the New Millennium, 7th SIEF – Conference, Selected papers, ed. A. Paladi-Kovacs, Budapest 2004, 610-617.
 12. *Одлике родбинске терминологије у врањском крају*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 283-293.
 13. *Преглед словеначких часописа из етнологије (2000-2003)*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 327-334.
 14. *Наслеђивање у постсоцијалистичком периоду у Бугарској и Србији*, „Всекидневната култура на Българите и Сърбите в постсоцијалистическия период“, Етнографски институт с музей БАН, София 2005, 175-186.
 15. *Die Gleichberechtigung der Geschlechter bei Erbschaften: Realität oder Illusion?*, Sozialismus: Realitäten end Illusionen, Ethnologische Aspekte der sozialistischen Alltagskultur, Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Ethnologie der Universität Wien, Band 24, K. Roth (Hg.), Wien 2005, 169-176.
 16. *Полна припадност и наслеђивање*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 213-222.
 17. *Internet – The Virtual Matchmaker*, Traditiones 35/1, Inštitut za slovensko narodopisje in glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU, Ljubljana 2006, 183-194.
 18. *Интернет комуникација и брачно посредовање*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – балканска трансформација и европска интеграција“ – Зборник радова Етнографског института САНУ књ. 22, Београд 2006, 267-278.
 19. *Ко кога наслеђује? – врањски крај у другој половини двадесетог века*, „Култура у трансформацији“, Зборник радова Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 47-61.
 20. *Наслеђивање између обичаја и закона*, Рад Музеја Војводине 49, Нови Сад, 2007, 201-210.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

21. *Институција наслеђивања у светлу етнолошко/антрополошких изучавања обичајног права у Србији крајем XIX века – на примеру Врања и околине*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.

Прикази и хронике:

22. *"Etnolog" – Glasnik Slovenskega etnografskega muzeja*, 5 (LVI), 6 (LVII), 7 (LVIII), Ljubljana, 1995., 1996., 1997, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 187-189.
23. *„Народно градитељство и култура становања у светлу етнологије у источној Србији и суседним областима“ – Шести међународни научни скуп одржан у Зајечару од 28. до 30. септембра 2000*, Саопштења, књ. XXXII, Београд 2000, 201-202.

Сања Златановић

e-mail: szlat@eunet.yu

Sanja Zlatanović

Сања Златановић је рођена 1972. године у Врању. Дипломирала је (1995) и магистрирала (2001) на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Ради на докторској тези *Однос етничког и других облика колективног идентитета: теренска истраживања српске заједнице на југоистоку Косова*. На пројектима Етнографског института САНУ ради од 1996. године, најпре као стипендиста Министарства за науку и технологију, а сада као истраживач-сарадник. Од 2001. године ради као истраживач на пројекту *Савремена сеоска и градска култура – путеви и трансформације* који је финансирао Министарство за науку и технологију Републике Србије, а од 2006. ради на пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*, које такође финансира Министарство за науку Републике Србије. Сања Златановић је објавила једну књигу и већи број научних радова у домаћим и страним публикацијама.

Sanja Zlatanović was born in 1972 in Vranje. She graduated (1995) and defended her MA thesis from the Department of Ethnology and Anthropology, at the Philosophical Faculty in Belgrade. Currently she is doing a Ph. D. thesis with the title *The relation between ethnic and other forms of collective identity: field research of the Serbian community at the Southeast Kosovo*. She is engaged in the projects of the Ethnographic Institute SASA since 1996 – first as a scholarship holder of the Ministry of Science and Technology, and now as associate researcher. In the period from 2001 till 2005 she worked as a researcher on the project *Contemporary Rural and Urban Culture – Trajectories and Transformation*. She has been engaged in the project *Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora*, which is also financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia, since 2006. Sanja Zlatanović published one book and numerous scientific papers in domestic and international publications.

Библиографија

Монографија:

1. *Свадба – прича о идентитету: Врање и околина*, Посебна издања Етнографског института САНУ 47, Београд 2003, 1-180, табле I–XIX.

Чланци:

2. *Новокомпонована народна музика на линији традицијско – савремено*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 167-172.
3. *Свекрва и невеста или прича о песми и дару*, Етнокултуролошки зборник V, Сврљиг 1999, 185-188.
4. *Реафирмација традиције и свадбени ритуал*, „Жизненият циклъл/Животни циклус“, Етнографски институт с музей БАН, Софија 2000, 223-230.
5. *Значењски склоп традицијске свадбе – Врање и околина*, Етнологија 4, Софија 2001, 7-50.
6. *Romany Wedding Ritual in the Vranje Region of Serbia*, „The minorities at the turn of millennium (chances, possibilities, challenges)“, Lectures of VIIIth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Békéscaba, 2-4 October 2001, Békéscaba – Budapest 2001, 149-154.
7. *Савремена свадба – прича о идентитету*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 291-301.
8. „*Zasevka*“ *и свадби Рома*, Kultura 103/104, Београд 2002, 194-202.
9. „*Sve je bilo kao u staro Vranje*“ – *свадба и промишљање идентитета у периоду транзиције*, „Културни и етнички идентитети у процесу глобализације и регионализације Балкана“, Центар за балканске студије I и Југословенско удружење за научно истраживање религије IX, Ниш 2002, 231-236.
10. *Celebration of Vasilica in Vranje*, „Roma Religious Culture“, Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion, YU Roma Center, Ниш 2003, 93-97.
11. „*Шопови*“ у *Косовском Поморављу*, „Скривене мањине на Балкану“, Балканолошки институт САНУ, Посебна издања 82, Београд 2004, 83-93.
12. *Василица и самоодређење Рома*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 155-164.
13. *У потрази за изгубљеним контекстом: лазарице у Призрену*, „Избегличко Косово“, Лицеум 8, Универзитет у Крагујевцу и Центар за научна истраживања САНУ, Крагујевац 2004, 11-18.
14. *Ратна свакодневица: енклава Витина на Косову и Метохији*, „Всекидневната култура на Българите и Сърбите в постсоциалистическия период“, Етнографски институт с музей БАН, Софија 2005, 239-245.
15. *Картина Запада в анклавe*, „В поисках 'западного' на Балканах“, Балканские чтения 8, Институт славяноведения РАН, Москва 2005, 162-166.
16. *Свакодневица у енклави*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 83-92.

17. *Djorgovci: An ambivalent identity*, Romani Studies 5, Vol.16/2, Liverpool University Press 2006, 133-151.
18. *Пут до Токија: етнонационализам у Врању од 1999. године*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 357-370.
19. *Свадба и конструисање идентитета*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 35-45.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

20. *Преговарање о идентитету: Роми који то и јесу и нису*, Међународни научни скуп „Положај националних мањина у Србији“, САНУ, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 24-26 новембар 2005.
21. *Однос етничког и других облика колективног идентитета у мултиетничком друштву*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
22. *Жизњ под протекторатом*, VII Конгрес етнографов и антропологов Русије, Саранск 9-14. 07. 2007.
23. *Летница: слика превазилажења етничких граница*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Осврти и прикази:

24. *Никита Иљич Толстој, Језик словенске културе, Просвета, Ниш 1995*; Гласник Етнографског института САНУ XLV, Београд 1996, 168-169.
25. *Dimitrije O. Golemović, Etnomuzikološki ogledi, XX vek, Beograd 1997*; Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 240-242.
26. *Кодови словенских култура бр.3, Свадба, Слио, Београд 1998*; Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 186-187.
27. *Биљана Сикимић (ур.), Бањаши на Балкану: идентитет етничке заједнице, Балканолошки институт САНУ, Посебна издања 88, Београд 2005*; *Нова српска политичка мисао*, http://www.nspm.org.yu/Prikazi/2007_banjasi.htm

Милина Ивановић-Баришић

e-mail: milina.barisic@sanu.ac.yu

Милина Ивановић-Баришић рођена је 1958. године у Београду, где је, после завршеног школовања, студирала Етнологију на Филозофском факултету у Београду. Дипломирала је 1982. године, а магистрала 2003. године. Године 1982/83. радила је у Заводу за заштиту споменика културе у Смедереву, као стручни сарадник – приправник, а од 1986-1989. године радила је у Народном музеју у Врању у звању кустоса. Током 1994. године радила као стручни сарадник, у приватном предузећу за производњу и промет производа старих заната „Балтик“. Исте године долази у Етнографски институт САНУ где прво ради у библиотеци Етнографског института на сређивању књижног фонда. Од 2002. године учествује у раду на пројекту ЕИ САНУ *Традиционална култура Срба*, који је финансирало Министарство за науку Републике Србије, као истраживач, а од 2003. после магистрирања, и као истраживач сарадник. Сада ради на пројекту *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса*. У 2007. години, отпочела је рад на теми *Срби у Белој Крајини, у оквиру пројекта Срби у Словенији – Словенци у Србији*. Обавила је више теренских истраживања, проучава годишње обичаје, ношњу и одевање, народну архитектуру итд. Вршила је истраживања за Етнолошки Атлас Југославије.

Milina Ivanović-Barišić

Milina Ivanović-Barišić was born in Belgrade in 1958. She studied Ethnology at the Faculty of Philosophy in Belgrade. She graduated in 1982 and defended her MA thesis in 2003. She worked in the Institute for Protection of Cultural Monuments (1982-1983). Since 1986 till 1989 she worked in the National Museum in Vranje as a museum custodian. During 1994 she worked as an associate expert in the company for production and trade of traditional craft products called “Baltic“. This is also the year when she came to the Ethnographic Institute SASA. In the beginning she worked on organizing of library holdings. Since 2002 she was engaged in the project of EI SASA *Traditional Culture of Serbs* financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia, first as a researcher, and since 2003 (after defending her MA thesis) as an associate researcher. At the moment she is engaged in the project *Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes*. In 2007 she began a research about Serbs in Bela Krajina in frame of the project *Serbs in Slovenia and Slovenians in Serbia Anthropological research of identity and a view on the situation in our profession*. She has done several field researches. Her focus is on the annual rituals, clothes, folk architecture etc. She also worked on the Ethnological Atlas of Yugoslavia.

Учествује на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. Била је члан Редакција часописа Вршачки венац и Етнокултуролошког зборника, била је секретар Етнолошког друштва Србије, а радила је и као стручни сарадник на изради сценарија и снимању филма *Вирџина* редитеља Срђана Карановића. Поред ауторских изложби, објавила је и већи број научних радова, као и две монографије.

She participates scientific and specialist gatherings in country and abroad. She was a member of the editorial board of *Vršački venac* and *Etnokulturološki zbornik*. She was also a secretary of Ethnological society of Serbia and she worked as an expert associate on the scenario and screening of the film *Viržina*, by Srđan Karanović. Apart from authorized exhibitions, she published numerous scientific papers and two monographic publications.

Изложбе:

- Врање (Народни музеј): *Сеоска и градска ношња* (стална музејска поставка) 1986.
- Загреб (Музејски простор): *Чаролија нити* (стручни сарадник на одабиру предмета и каталожкој обради) 1988.
- Врање (Народни музеј): *Покућство на Македонија*. (сарадник на поставци) 1988.
- Београд (Југословенска књига: палата Албанија) *Најлепши дечији цртеж* (организација и поставка) 1994.

Библиографија

Монографије:

1. *Narodne nošnje Kosova – Rugovo* (uporedni prevod: Věrejtje Hyrěse; Traditional costume of Rugovo, Costume folklorique du Rugovo, Die Volkstracht in Rugovo), Biblioteka "Narodne nošnje Jugoslavije", Kulturno prosvjetni Sabor Hrvatske, Zagreb 1988, 1-127.
2. *Календарски празници и обичаји у подавалским селима*, Посебна издања Етнографског института САНУ 59, Београд 2007, 1-411.

Чланци:

3. *Ваљавице у врањском крају*, Гласник Етнографског института XXXV, Београд 1986, 91-110.

4. *Либаде – из збирке градске ношње Народног музеја у Врању*, Врањски гласник XX, Врање 1987, 219-232.
5. *Лик човека у народној уметности врањског краја*, Врањски гласник XX, Врање 1987, 237-247.
6. *Нарицање у Вуковим делима*, Етнолошке свеске VIII, Београд – Крушевац 1987, 15-20.
7. *Сеоска кућа у Крајишту*, Етнолошке свеске VIII, Београд – Крушевац 1987, 153-158.
8. *Култура становања у насељу Асамбеир у Врању*, Етнолошке свеске IX, Београд – Нови Пазар 1988, 139-144.
9. *Ношња и накит у епским песмама косовског циклуса*, Расковник 55-56, Београд 1989, 201-210.
10. *Осврт на садашњу Косовску ношњу*, Етнолошке свеске X, Београд 1989, 153-159.
11. *Традиција и савременост у книнском крају*, Етноантрополошки проблеми 8, Београд 1990, 29-36.
12. *Монашка трпеза*, Православље (1-15. август), бр. 609-610, Београд 1991.
13. *Арапи – обредна поворка у Великом Селу 1995. године*, Гласник Етнографског института XLIV, Београд 1995, 320-325.
14. *Један запис о крстоношама*, Расковник, јесен-зима, Београд 1995, 48-49.
15. *Odelo i rekviziti u obrednim povorkama zimsko-prolećnog ciklusa*, Zbornik radova međunarodnog festivala folklorа „Vršački venac“ 1, Vršac 1996, 40-46.
16. *Покладе у околини Београда*, Етно-културолошки зборник II, Сврљиг 1996, 102-106.
17. *Традиционална исхрана у Србији*, Етнолог 7-8, Скопје 1997, 103-107.
18. *Vidovdan – mit, legenda, običaji, verovanja*, Zbornik radova međunarodnog festivala folklorа „Vršački venac“ 2, Vršac, 29-35.
19. *Природа у годишњем циклусу обичаја у источној Србији*, Етно-културолошки зборник III, Сврљиг 1997, 73-77.
20. *Процес взаимнодејствия двух культур в этнологическом и социологическом аспекте*. „Народная одежда Румынов, Чехов, Словаков и Венгров в Южном Банате, Художественное моделирование и народные традиции“, Материјали второй Международной научной конференции, Санкт-Петербург 1998, 67-74. (коаутор Драгана Јовановић-Вечански)
21. *Породична слава и заветина у сврљишком крају*, Етно-културолошки зборник IV, Сврљиг 1998, 153-157.

22. *Лепота ткања у југоисточној Србији*, Нишки зборник 10, Ниш 2001, 113-124.
23. *Народна ношња у Ивањичком крају*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 155-169.
24. *Годишњи обичаји у подавалским селима*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 47-59.
25. *Видовдан у народним обичајима и веровањима Срба*, Етнографија Срба у Мађарској 4, Будимпешта 2003, 24-33. (коаутор Душан Дрљача)
26. *Етнологија и сродне науке*, Јединство наука данас: интердисциплинарни приступ сазнању, Филозофски факултет у Бањој Луци, Научни скупови 4/II, Бања Лука 2003, 237-245.
27. *Срби у Хрватској – етнOLOшка разматрања*, Теме – часопис за друштвену историју 2, Ниш 2004, 779-788. Исто: <http://ni.ac.yu/Teme/>, [779]-[788.], Summary.
28. *Временско одређење празника и годишњих обичаја у подавалским селима*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 257-266.
29. *Традиционално наслеђе и савременост*, „Традиција и савременост“, Филозофски факултет у Бањој Луци, Научни скупови 5/II, Бања Лука 2004, 743-754.
30. *Задушнице-вид комуникације живих са мртвима*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 293-305.
31. *Срби у Хрватској (етнOLOшки приступ истраживању)*, „Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи“, Зборник радова са научног скупа одржаног 26- 29. новембра 2003. године, САНУ, Научни скупови СIХ, Одељење друштвених наука 25, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 2005, 365-377.
32. *Дневне миграције и њихов утицај на сеоску свакодневицу на примеру околине Београда*, Научни симпозијум „Србија и савремени процеси у Европи и свету“, Географски факултет и др., Београд – Тара, 26. и 27. мај 2005, 439-444.
33. *Общение живых с мертвыми в посмертном ритуале*, Коммуникативное поведение славянских народов, Воронеж 2006, 128-135.
34. *Одевање и мода*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 245-257.
35. *Традиционална религиозност и ревитализација православља деведесетих година 20. века*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској: Балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник радова Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 123-134.

36. *Кућа и друштвене промене у другој половини 20. века*, Зборник радова: „Традиционална естетска култура : естетска димензија куће“, Универзитет у Нишу: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Ниш 2006, 67-75.
37. *Промене у годишњим обичајима у подавалским селима*, „Култура у трансформацији“, Зборник радова Етнографског института 23, Београд 2007, 215-235.

Каталози изложби

38. *Čarolija niti*, Katalog izložbe, Zagreb 1988 (каталожки бројеви 632-640).

Библиографије:

40. *Библиографија издања Етнографског института САНУ 1947-1997*, Споменица Етнографског института 1947-1997, Београд 1997, 67-132. (коаутор Александар Јанковић)
41. *Библиографија радова Видосаве Стојанчевић*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 43-54.
42. *Библиографија радова Видосаве Стојанчевић*, Споменица поводом смрти Видосаве Стојанчевић, приредио Владимир Стојанчевић, Београд 2001, 106-118.
43. *Библиографија издања Етнографског института*, Гласник Етнографског института L-LI, Београд 2003, 171-237. (коаутори Биљана Миленковић Вуковић, Александар Јанковић)

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

44. *Традиционална исхрана у Србији*, 2. међународни научни етнолошки симпозијум: Традициите во исхраната на балканските народи, (8-10. мај). Банско (Струмица) 1996.
45. *Традиционална религиозност у другој половини 20. века*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
46. *Од празновања до славља*, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитет у Нишу – одсек за проучавање народа, Симпозијум са међународним учешћем „Традиционална естетска култура: свакодневље и празник“, Ниш 17. новембар 2006.
47. *Празнична култура друге половине 20. века*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

48. *Тело и модни трендови*, Симпозијум са међународним учешћем „Традиционална естетска култура: тело и одевање“, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Одсек за проучавање народа, Ниш, 23. новембар 2007.

Прикази, хронике:

49. *Анкица Панџић, Старе карте и атласи, Повијесни музеј Хрватске, Загреб 1987*, Гласник Етнографског музеја 51, Београд 1987, 316-317.
50. *Јован Јанићијевић, У знаку Молоха – антрополошки оглед о жртвовању, Београд 1986*, Гласник Етнографског музеја 51, Београд 1987, 321-322.
51. *Ћаролија нити, Каталог изложбе, Загреб 1988*, Врањски гласник XXI, Врање 1988, 259-261.
52. *Богумил Храбак, Арбанашки упади и побуне на Косову и у Македонији од краја 1912 до краја 1915 године, Врање 1988*, Историјски гласник 1-2, Београд 1989, 165-166.
53. *Љубинко Раденковић, Народна бајања код Јужних Словена, Балканолошки институт САНУ, Београд 1996*, Гласник Етнографског музеја 60, Београд 1996, 178-180.
54. *Миодраг Николић – Гија, Зуце – село под Авалом, Библиотека Хроника села, Београд 1996*, Гласник Етнографског института XLV, Београд 1996, 178-180.
55. *Десанка Николић, Горње Драгачево – етнолошка проучавања културних промена, Посебна издања Етнографског института САНУ 41, Београд 1996*, Задужбина, (лист Вукове задужбине) март – јун, Београд 1997, 13.
56. *Љубинко Раденковић, Символика света у народној магији Јужних Словена, Посебна издања Балканолошког института САНУ 67, Београд 1996*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 244-246.
57. *Драгослав Антонијевић, Дромена, Посебна издања Балканолошког института 72, Београд 1997*, Гласник Етнографског музеја 62, Београд 1998, 378-379.
58. *Међународна конференција, „Art Design and Folk Tradition“, Гласник Етнографског института LXVII, Београд 1998*, 199-200.
59. *Радоје Д. Цветић, Пиносава – подавалско насеље, библиотека Хронике села, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004*, 358-360.
60. *Тома Миленковић, Калмици у Србији 1920-1944, Институт друштвених наука, Београд 1988*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 423-427.

61. *Бранко Ћупурдија, Породица колониста у Бајмоку 1945-1948, Српски генеалошки центар, Београд 2005, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 482-486.*

:

Александар Крел

e-mail: kajasale@eunet.yu

Александар Крел, рођен у Београду 1968. године. Године 1993. дипломирао а 2003. магистрирао на Одељењу за етнологију и антропологију, Филозофског факултета у Београду. Од 1995. до 1997. запослен на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду, а од 1998. до 1999. године радио у Музеју града Новог Сада, као кустос – етнолог, затим од 2001. до 2003. године у Етнографском музеју у Београду, такође као кустос – етнолог. Током 1993. и 1994. године учествовао у реализацији пројеката: *Јеврејска гробља на тлу Југославије* и *Усмена хроника Ивањичког краја*. За време професионалног ангажмана у Музеју града Новог Сада 1999. године положио стручни испит за звање кустоса-етнолога. Од 2003. запослен као истраживач – сарадник у Етнографском институту САНУ. Тренутно је ангажован на пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*, који финансира Министарство за науку Републике Србије. Бави се истраживањима у области социјалне културе и комуникације, превасходно у сфери дечје игре и социјализације деце, затим етничким идентитетом и културним одликама националних мањина у Србији (посебно Јевреја и Немаца).

Aleksandar Krel

Aleksandar Krel was born in Belgrade in 1968. He graduated in 1993 and defended his MA thesis in 2003 from the Department of Ethnology and Anthropology, at the Faculty of Philosophy in Belgrade. From 1995 until 1997 he was employed at the Department of Ethnology and Anthropology, at the Faculty of Philosophy in Belgrade and from 1998 till 1999 he worked in the Museum of the town of Novi Sad, as a museum custodian/ethnologist. In the period 2001 – 2003 he was employed in the Ethnographic Museum in Belgrade as a custodian ethnologist. During 1993 and 1994 he was engaged in two projects: *Jewish cemeteries in Yugoslavia* and *Oral Chronicle of Ivanjica*. During his professional engagement in the Museum of Novi Sad, he passed the professional examination and received the title of custodian ethnologists. He has been employed as an associate researcher in Ethnographic Institute SASA since 2003. At the moment he works on the project *Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora* financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. He researches in the fields of social culture and communication, with the main interest on the children games and children socialization. His focus is also on the ethnic identity and cultural national minorities in Serbia (in particular Jewish and German).

Библиографија

Монографије

1. *Дечије игре*, Етнолошка библиотека 13, Београд 2005, 1-304.

Чланци:

2. *Развој ћурчијског заната у оквиру цеховске организације у Новом Саду*, Рад Музеја Војводине 46, Нови Сад 2004, 185-193.
3. *Путеви трансформације традиционалних дечјих игара у Товаришеву*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 91-108.
4. *Од етнографског ка антрополошком приступу проучавању дечјих игара у Србији*, „Етнологија и антропологија: стање и перспективе“, Зборник етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 273-279.
5. *Традиционалне такмичарске игре као инструмент социјализације у Товаришеву*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 351-365.
6. *Промене стратегије етничког идентитета Немаца у Суботици у другој половини 20. века*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 319-332.
7. *Функционалне и формалне карактеристике пинцике*, Рад музеја Војводине, 47/48, Нови Сад 2006, 183-196.
8. *The German National Minority in Subotica: Symbols of Ethnic Identity*, http://www.inst.at/trans/16Nr/14_4/krel16.htm, Wiena, 2006.
9. *Две традиционалне дечије игре из Војводине: ћушкање и чилегање*, Рад Музеја Војводине 49, Нови Сад 2007, 191-200.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

10. *Положај немачке националне мањине у Војводини на примеру Немаца у Суботици*, Међународни научни скуп „Положај националних мањина у Србији“, САНУ, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 24-26 новембар 2005.
11. *Етнички идентитет немачке националне мањине у региону Војводине у другој половини 20. и почетком 21. века*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.

12. *Немачка национална мањина у Војводини у периоду транзиције*, AL IX-LEA SIMPOZION INTERNATIONAL DE ANTROPOLOGIE CULTURALA, Арад 23-25. маја 2007. године.
13. *Слике културе некад и сад: немачка национална мањина у Сомбору*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Мирослава Лукић-Крстановић

e-mail: miroslava.lukic@sanu.ac.yu

Мирослава Лукић Крстановић рођена је у Београду. Основне и постдипломске студије етнологије и антропологије завршила је на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. Од 1982. године запослена је у Етнографском институту Српске академије наука и уметности у Београду.

У оквиру пројеката Етнографског института више од деценије бави се истраживањима етничитета и прекоокеанске емиграције. Године 1984. добила је стипендију Министарства науке за истраживања исељеништва у Канади. Резултати истраживања објављени су у виду монографије *Срби У Канади – живот и симболи идентитета* у издању Етнографског института САНУ.

Деведесетих година у тиму са Мирјаном Павловић истражује проблеме етничког идентитета мањинских заједница у суседним земљама на примеру српске етничке заједнице у Мађарској (Battonya).

Последњих десет година своја истраживања фокусира у оквиру области културних студија и антропологије комуникације. Истраживања се заснивају на праћењу односа културе и политике. У оквиру пројекта Института ради на истраживањима феномена јавних ритуала и светковина са посебним освртом на музичке спектакле, што је и тема докторске дисертације.

Miroslava Lukić-Krstanović

Miroslava Lukić Krstanović was born in Belgrade. She finished undergraduate and postgraduate studies at the Department of Ethnology and Anthropology, at the Faculty of Philosophy in Belgrade. She has been employed at the Ethnographic Institute in Belgrade SASA since 1982.

She worked on several projects in the Ethnographic institute, researching ethnicity and overseas emigration. During the 1984 she was receiving the scholarship of the Ministry of Science for researching emigration to Canada. The results of this research have been published as the monograph *Serbs in Canada – life and identity symbols* (EI SASA publication).

She researched ethnic minority problems in the neighboring countries (the example of Serbian ethnic minority in Hungary, Battonya) in the team with Mirjana Pavlović during 1990ies.

Last ten years her focus is on the cultural studies and anthropology of communication. Her main interests are relations of culture and politics. Her work on the projects of the Institute is focused on the research of public rituals and festivities, with the special interest in the musical spectacle, which is also the theme of her PhD thesis.

Резултате истраживања је презентовала на домаћим и међународним конференцијама (Холандија, Аустрија, Немачка, Мађарска, Словачка, Хрватска, Бугарска и др.) у оквиру етнолошких и антрополошких асоцијација као што су DEMOS, SIEF, EASA, InASEA, Етнолошко друштво Србије и др. Објавила је преко четрдесет радова у домаћим и страним публикацијама.

Мирослава Лукић Крстановић била је члан међународне редакције DEMOS – Internationale Ethnographische und Folkloristische Internationalen Redaktion од 1995. године. Обављала је и редакцијске послове Етнографског института САНУ. Вишегодишња је сарадница и предавачица у Истраживачком центру Петница.

Мирослава Лукић Крстановић је добитница две награде: „Боривоје Дробњаковић“ из области етнологије.

She presented the results of her researches at the conferences in the country and abroad (Holland, Austria, Germany, Hungary, Slovakia, Croatia, Bulgaria etc.), and in the frame of anthropological associations such as DEMOS, SIEF, EASA, InASEA, Ethnologic society of Serbia etc. She published more than forty papers in domestic and international publications.

Since 1995, Miroslava Lukić Krstanić was the member of international editorial board of DEMOS – Internationale Ethnographische und folkloristische Internationalen Redaktion. She also took part in the editorial work of the Ethnographic Institute SASA. For many years she has been a lecturer in Petnica Science Center. Miroslava Lukić Krstanić has won two awards: “Borivoje Drobnjaković” in the field of ethnology.

Библиографија

Монографије:

1. *Срби у Канади – живот и симболи идентитета*, Посебна издања Етнографског института САНУ 36, Београд 1992, 1-240.

Чланци:

2. *Организовање друштвеног живота српских исељеника у Канади*, Гласник Етнографског института САНУ XXXIV, Београд 1985, 25-37.
3. *Новија проучавања етничког идентитета: Америчке и канадске теоријске оријентације*, Гласник Етнографског института САНУ XXXV, Београд 1986, 61-72.
4. *Срби у Канади – Етнички симболи и ритуална пракса*, Етнолошке свеске 9, Београд 1988, 88-95.
5. *The ethnicity of Serbs in Canada: Ritual symbols*, „Завичај“, Матица исељеника СР Србије, 340/41, 16-17; 342/43, 17-19, Београд 1989.

6. *Srbi u Kanadi: Problem etničkog identiteta*, Zbornik radova sa međunarodnog skupa „Seobe Srba nekad i sad“, Beograd 1990, 187-195.
7. *Solidarnost kao etički i ideološki fenomen: Srbi u Kanadi i SAD*, NEMZETISÉG – IDENTITÁS, A. IV. Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségtudató Konferencia Előadásai, Békéscsaba-Debrecen 1991, 299-305.
8. *Srbi u Kanadi: etnički identitet i politika*, Zbornik radova sa Međunarodnog znanstvenog skupa „Jezici i kulture u doticajima između lokalnog i sveopšteg“, Pula 1990.
9. *Исељеничка прича: мит и реалност* (са Мирјаном Павловић), Гласник Етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1989, 69-83.
10. *Значај извора у проучавању етничког идентитета – Срби у Батањи*, Гласник Етнографског института САНУ XL, Београд 1991, 145-161.
11. *Путујуће приче из далека*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 129-144.
12. *Схватање рада у сеоској свакодневици*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1994, 157-163.
13. *Значај извора у проучавању мањинских група: Срби у Батањи, Континуитет традиционалне културе*, Мађарско-југословенска Конференција Фолклора, Будимпешта 1991, *Folklór és Tradíció VII.*, MTA Néprajzi Kutatóintézet, Budapest 1994, 274-279.
14. *Intra and Intergroup Relations according to the Battonya Serbs Reports (1990-1991)*, *Kultúrák Találkozása-kultúrák Konfliktusai*, Az V. Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségtudató Konferencia Előadásai, Békéscsaba 1995, 281-286.
15. *Масовна политичка окупљања – приче из живота*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 221-235.
16. *Mass political Gatherings – Traditional and contemporary Forms and Meanings*, *Ethnologia Balkanica*, Bulgarian Academy of Sciences Ethnographic Institute with museum, "Prof. Marin Drinov" Academic Publishing House Sofia 1995, 179-190.
17. *Emigrant Tales*, „Soočenje Mita in Realnosti ob prihodu izseljencev v novo okolje“, Zbornik referatov s simpozija, Inštitut za izseljenstvo Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana 1996, 41-53.
18. *Причања из живота и легенде Срба у Батањи*, „Етнички и етнокултурни контакти у Панонско-Карпатском простору“, Посебна издања, Етнографског института САНУ 42, Београд 1997, 91-101.
19. *Феномен масовних окупљања у теоријском дискурсу*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 111-123.

20. *Etnologische und folkloristische Forschungen in Serbien 1990-1995*, DEMOS – Internationale Ethnographische und Folkloristische Informationen, 33/1, Dresden 1997, 83-86.
21. *Ethnological and Folkloristic Researchs in Serbia 1995-1997*, DEMOS – Internationale Ethnographische und Folkloristische Informationen, Dresden 1998, 299-301.
22. *Tales about the life of Serbs in Battonya*, „One thousand years of coexistence in the Carpathian basin“, Lectures of VIth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Békéscsaba-Debrecen 1998, 181- 185.
23. *Ka etnografiji sela – zapisi iz podjeličkog kraja* (са З. Дивац, М. Радовановић, Д. Николић), Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 125-143.
24. *Public Gatherings as Part of Everyday Life: Experiencing Events in Hyper-Reality*, iNtergraph: Journal of dialogic anthropology, Volume 1, issue 2, May 2000, www.intergraphjournal.com
25. *Продукција свадбене светковине у Београду – од ритуала до спектакла*, „Жизненият цикл“, Реферати бугарско-српског научног скупа, Етнографски институт с Музеи, Софиа 2000, 211-223.
26. *Научна тумачења сабора*, Зборник Етнографског музеја у Београду 1901-2001, Етнографски музеј, Београд 2001, 131-140.
27. *Vox adolescentiae: Мој јавни живот и спектакли*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 145-161.
28. *Ethnological Production in Serbia: Programmes and Perspectives*, „Europäische Ethnologien im neuen Millenium“, (ed.) Brigitte Emmrich, Johannes Moser, Thelem 2002, 51-66.
29. *Mass Gatherings Seen as Political and Cultural Events: Social dramas and Serpectacles*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 23-33.
30. *Срби у Батањи: методолошки оквир истраживања етничитета*, Друштвене науке о Србима у Мађарској, Српска академија наука и уметности, „Самоуправа Срба у Мађарској“, научни скупови књига С1, Одељење друштвених наука књига 22, Будимпешта 2003, 123-130.
31. *Спектакл и друштво – проучавање музичких манифестација у Србији*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 221-235.
32. *Божјићи обичаји Срба у Батањи* (са Мирјаном Павловић), „Етнографија Срба у Мађарској“, 4, Будимпешта 2003, 85-97.

33. *Ethnology zoom of mass events. Belgrade street drama of the nineties*, „Times, places, Passages“, (ed. A. Paládi-Kovács), 7th SIEF Conference, Akadémiai Kiadó, Budapest 2004, 54-61.
34. *Фолклорно стваралаштво у бирократском коду – управљање музичким догађајем*, Гласник Етнографског института САНУ ЛП, Београд 2004, 53-65.
35. *Balkan-Blechblasmusik: Folklore, ideologie und Kommerz*, Ost-West Informationen, Vierteljahresschrift, Jg. 16, Nr.2/2004, Graz 2004, 7-12.
36. *Читање популарне културе: музичке сцене у идеолошком промету*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 187-199.
37. *Срби у Батањи: етничка амблемизација светковине*, „Положај и идентитет српске мањине у Југоисточној и централној Европи“, Српска академија наука и уметности, научни скупови СІХ, Одељење друштвених наука 25, Београд 2005, 341-352.
38. *Етнографско тумачење публике EXIT NOISE SUMMER FEST*, Гласник Етнографског института САНУ ЛПП, Београд 2005, 241-261.
39. *Политика трубаштва – фолклор у простору националне моћи*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 187-205.
40. *Приватни живот на јавној сцени светковина*, Историја приватног живота у 19. веку, СЛЮ, Београд 2006, 779-807.
41. *Кутак за животне приче, писма, дневници и мемоари*, „Ми смо здраво што и вама желимо, приватна преписка као вид породичне комуникације“, каталог изложбе, Крушевац 2006, 45-55.
42. *Антрополошки концепт спектакла у мрежи ритуала, светковина и догађаја*, Гласник Етнографског института Српске академије наука и уметности LV (1), Београд 2007, 141-155.
43. *Методe и извори истраживања етничности: Срби у Батањи*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 93-102;
44. *Спектакли ХХ века: политичке арене и културне сцене у Србији*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 169-188

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

45. *City spectacles in Belgrade: Popular Music and Ideologies*, „Urban Life and culture in Southeastern Europe“, Internacional Association for Southeast European Anthropology 3th Conference, Belgrade 2005.
46. *Популарна култура и културно наслеђе – јавни ритуали и светковине*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
47. *Етнички и културни идентитет етничке мањине: Срби у Батањи*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
48. *Музички спектакл у излогу политике – Производња визуелне перцепције*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Библиографије и хронике

49. Библиографија (са анотацијама): *Етнологија, антропологија и фолклористика 1995-1997*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 250-276.
50. *Извештај са ДЕМОС конференције, Братислава 1997*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 247.

Прикази и осврти

51. *Исељеништво народа и народности Југославије и његове узајамне везе са домовином*, Зборник радова Етнографског института САНУ 12, Београд 1982, ??.
52. *Драгослав Антонијевић, Обичаји и обреди балканских сточара*, Гласник Етнографског института САНУ XXXII, Београд 1983, 133-135.
53. *Stanley B. Barrett, The rebirth of Anthropological Theory*, Гласник Етнографског института САНУ XXXIII, Београд 1984, 149-155.
54. *Fred W Riggs, Ethnicity, Intercosta Glossary*, (са Мирјаном Павловић), Гласник Етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1990, 225-228.
55. *Француска мисао у Београду*, Гласник Етнографског института САНУ XL, Београд 1991, 175-178.

56. *Between the archives and the field: A dialogue on historical anthropology of the Balkans* (eds) Miroslav Jovanovic, Karl Kaser, Slobodan Naumovic, Beograd, Udruzenje za društvenu istoriju Teorija 1, Graz Yur Kunde Südosteuropas/Band II/27, Гласник Етнографског института XLVIII, Београд 1999, 158-159.

Мирослава Малешевић

e-mail: masha1956@gmail.com

Miroslava Malešević

Рођена у Београду 1956. године, где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала на Одељењу за етнологију Филозофског факултета у Београду. Магистрирала на истом факултету 1985. године. Запослена у Етнографском институту САНУ као истраживач-сарадник. У тој кући реализовала више научних пројеката, представља своје радове на научним скуповима и објављује их у домаћим и иностраним часописима.

Области интересовања:

- Питања места, улога и искустава жена, како у традиционалном, тако и у савременом патријархалном (углавном србијанском) друштву.
- Нација, идентитет и национализам.

Тренутно је ангажована на два пројекта Етнографског института: *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса* и *Антрополошко испитивање комуникације у савременој Србији* – оба пројекта финансира Министарство науке Републике Србије.

Miroslava Malešević was born in Belgrade in 1956 and finished primary school and gymnasium in this city. She graduated from the Department of Ethnology and Anthropology in Belgrade and defended her MA thesis at the same faculty in the year 1985. She is employed in the Ethnographic Institute as associate researcher. Miroslava Malešević has worked on many scientific projects in this institute. She participates scientific gatherings and publishes scientific papers in publications in country and abroad.

Her fields of interest are: the issue, role and experiences of women both in traditional and in contemporary patriarchal (mainly Serbian) society, nation and nationality.

At the moment she is engaged in two projects of the Ethnographic Institute: *Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes* and *Anthropological research of communication in contemporary Serbia* financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia.

Библиографија за период 1997-2007.

Монографије:

1. *Didara: Životna priča jedne Prizrenke*, Etnološka biblioteka 14, SGC (ur. M. Niškanović), Beograd 2004, 1-215.

2. *Žensko. Etnografski aspekti društvenog položaja žene u Srbiji*, Etnološka biblioteka 25, SGC (ur. M. Niškanović), Beograd 2007, 1-255.

Чланци:

3. *Дијета – масовна женска неуроза*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 173-188.
4. *A Day of Living Loosely, One Thousand Years of Coexistence in the Carpathian Basin. Lectures of the VI International Ethnographic Conference on Nationality Research* (ed. Eperjessy Erne et al), Bekescsaba-Debrecen 1998, 457-461.
5. *Свакодневица сеоске омладине*, Гласник Етнографског института XLVII, Београд 1998, 153-165.
6. *Reklamna bajka o zdravom duhu u vitkom telu*, „Antropologija bolesti i zdravlja, zbornik“ (ur. M. Đurić-Srejić i Č. Hadžinikolić), Srpsko antropološko društvo, Beograd 2000, 161-168.
7. *Na pragu devojštva: problem odrastanja osnovnoškolke u Beogradu*, „Жизненият цикл/Животни циклус“, Етнографски институт с музей БАН, Софија 2000, 107-123.
8. *Coming of Age of Elementary Schoolgirls in Belgrade*, Selected papers of 7th SIEF Conference „Times, Places, Passages (Gender and Ethnology)“, Budapest 2001, 672-678.
9. *Менопауза – последња мистерија крви*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Посебна издања Етнографског института САНУ 48 (ур. З. Дивац), Београд 2002, 199-217.
10. *Обичаји око порођаја и традицији западне Србије*, Museum 3, Šabac 2002, 263-271.
11. *The Belgrade Elementary Schoolgirls' Junior Prom*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2002-2003, 35-42.
12. *Obšestvenoto ravnopravie pri ženite i mužete v godinite na obnovavane i stroitelstvo*, „Социјализмът: реалност и илүзии. Етнологични аспекти на всекиднев-ната култура“, Сборник доклади от меѓународна научна конференция, Етнографски институт с музей – БАН, Софија 2003, 175-182.
13. *Nationaler Kosmopolitismus*, „Ost-West Gegeninformationen“, (eds. J. Gaisbacher, U. Brunnbauer), Center for the Study of Balkan Societies and Cultures, Graz April 2003, 35-39.
14. *Има ли нација на планети Рибок?*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, (ур. Д. Радојичић), Београд 2003, 237-258.

15. *Are There Nations on Planet Reebok? Local vs. Global Identity among Young Serbs*, Ethnologia Balkanica, vol. 7 (ed. K. Roth), Sofia, Munich 2003, 181-194.
16. *Снови о будућности: како дечаџи и девојџице виде своје родне улоге*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 43-51.
17. *Традиџија у транзиџији: у потрази за „још старијим и лепшим“ идентитетом*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21 (ур. Љ. Гавриловић), Београд 2005, 219-234.
18. *Velika je i mala matura*, Mapiranje mizoginije u Srbiji, zbornik, tom 2, (прir. M. Blagojević), AŽIN, Београд 2005, 297-305.
19. *Die gesellschaftliche Gleichberechtigung von Mannern und Frauen im sozialistischen Jugoslawien: Aufbau und Ausbaujahre*, „Sozialismus: Realitäten und Illusionen“, Europäische Ethnologie 24, (Klaus Roth Hg.), Verlag des Instituts für Europäische Ethnologie, Wien 2005, 119-129.
20. *Etnografija odrastanja*, Misao 18, god. III, Novi Sad 2005.
21. „*Оправослављење*“ идентитета српске омладине, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 135-151.
22. *The Introduction of Religion to State Schools in Serbia and „Orthodox(ising) the Identity of Serbian Youth*, Ethnologia Balkanica. Journal for Southeast European Anthropology 9, Sofia, Munich 2005, 225-239.
23. *Православље као срж „националног бића“ поскомунистичке Србије*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – Балканска трансформација и европска интеграџија“, Зборник Етнографског института САНУ 22 (ур. З. Дивац), Београд 2006, 99-121.
24. *Европа: криза идентитета*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 69-86.
25. *Хришћански идентитет секуларне Европе*, Гласник Етнографског института САНУ LV(1), Београд 2007, 9-28.
26. *Културни обрасци у обликовању женског идентитета. Проблем одрастања основношколки у Београду*, „Култура у трансформацији“, Зборник радова Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 7-20.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

27. *Разумевање дискриминаџије и однос према различитим видовима другости међу младима у Србији*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.

28. *Митови о „нашој“ посебности – медијска конструкција идентитета*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
29. *Насиље идентитета*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Осврти и прикази:

30. *Katherine Verdery, What was Socialism and What Comes Next*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 178-181.
31. *Plava čarapa (povodom istoimene knjige Nadežde Četković)*, *Kultura* 102, januar, Beograd 2002.
32. *Odabrane ikone (povodom knjige Svetlane Slapšak, Ženske ikone XX veka)*, *Kultura* 105/106, Beograd 2002, 297-300.
33. *Instrumentalizacija tradicije (povodom knjige Sanje Zlatanović, Svadba-priča o identitetu)*, *Nova srpska politička misao*, Beograd 2005.

Биљана Миленковић Вуковић

e-mail: biljana.vukovic@sanu.ac.yu

Biljana Milenković Vuković

Етнолог и библиотекар. Рођена 24. новембра 1961. године у Београду где је завршила основну и средњу школу. Дипломирала на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду са темом *Етнолошке карактеристике места Сечња у Банату*. Волонтирала у Етнографском институту САНУ, а у Библиотеци Етнографског института САНУ ради од 1998. године у стручном звању библиотекара. Приређује персоналне и тематске библиографије. Објавила више стручних радова из библиотекарства и етнологије.

Ethnologist and librarian. Born on November 24th 1961 in Belgrade, where she finished primary and secondary school. Graduated from the Department of Ethnology and Anthropology at the Faculty of Philosophy in Belgrade with the thesis *Ethnologic characteristics of Sečanj in Banat*. She has worked in the Ethnographic Institute SASA first as a volunteer. She has been employed as a librarian since 1998. She works on personal and thematic bibliographies and publishes scientific papers in the field of ethnology and library science

Објављени радови:

1. *Библиографија издања Етнографског института САНУ 1947-2003*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 171-237, (коаутори Александар Јанковић, Милина Ивановић-Баришић).
2. *Narodne nošnje na markata = Folk costumes on postage stamps // New Review : JAT Airways* (Beograd). No. 53, [бр.] 3 (2003), 96 (илустр. у боји).
3. *Библиографија проф. др Бурђице Петровић – 1. део (1927-2003)*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 335-355.
4. *Библиографија изабраних радова о Србима у Мађарској, Румунији, Хрватској, Словенији, Македонији и Албанији*, „Положај и идентитет Српске мањине у југоисточној и централној Европи“ Зборник радова са научног скупа одржаног 26-29. новембра 2003 године, (уредник Војислав Становић), Научни скупови / САНУ књ. 109, Одељење друштвених наука, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, књ. 25, Београд 2005, 443-496.
5. Helena Zdravković, *Politika žrtve na Kosovu: identitet žrtve kao primarni diskurzivni cilj Srba i Albanaca u upornom sukobu na Kosovu, Literatura* (saradnik na bibliografiji Biljana Milenković-Vuković), Etnološka biblioteka knj. 17, Srpski genealoški centar, Beograd 2005, 257-281.

6. *Етнографска грађа у делу Јована Мишковића – 1. део*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 445-473, (коаутор Ласта Ђаповић).
7. Džuel M. Halpern, *Srpsko selo: društvene i kulturne promene u seoskoj zajednici (1952-1987), Izabrana bibliografija*, (saradnik na bibliografiji Biljana Milenković-Vuković) Etnološka biblioteka, Posebna izdanja knj. 2, Srpski genealoški centar, Beograd 2006, 365-369.
8. *Библиографија издања Етнографског института САНУ 2003-2007*, Гласник Етнографског института САНУ LV св. 2, Београд 2007, (коаутор Александар Јанковић)
9. Olga Zirojević, *Srbija pod turskom vlašću 1459-1804, Bibliografija književnih priloga* (saradnik na bibliografiji Biljana Milenković-Vuković), 2. pregledano i ilustrovano izdanje, Etnološka biblioteka knj. 21, Srpski genealoški centar, Beograd 2007, 329-333.

Маријана Митровић

e-mail: pansjao@yahoo.com

Marijana Mitrović

Маријана Митровић (1982) је завршила етнологију и антропологију на Филозофском факултету у Београду. Такође је завршила студије при Центру за женске студије у Београду као и главни програм БОШ-а. Тренутно је на мастер студијама теорије уметности и медија на Универзитету уметности у Београду. Од фебруара 2007. ангажована у Етнографском институту САНУ као истраживач – стипендиста Министарства Републике Србије на пројекту *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса*

Marijana Mitrović (1982) graduated from the Department of Ethnology and Anthropology, at the Faculty of Philosophy in Belgrade. She also finished program at the Women Studies Center in Belgrade and the main program of BOŠ (Belgrade Open School). At the moment she is enrolled at master studies in the theory of arts and media at the University of Arts in Belgrade. She is engaged in the Ethnographic Institute a scholarship holder of the Ministry of Science of the Republic of Serbia on the project “Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes”, since February 2007.

Библиографија:

Чланци:

1. *Izvođenje tehnološkog tela*, Zbornik radova XIII generacije studenata BOŠ 8, BOŠ, Beograd 2007.
2. *Visceralno i virtuelno: – telo, tehnologija i internet teatar*, The Post, studentski antropološki časopis 2, god. II, Beograd 2006.
3. *Kako žene „kuvaju“ krv?*, The Post, studentski antropološki časopis 2, god. II, Beograd 2006, ???.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено)

4. *Агенти спектакла: Политике тела у турбо-фолку*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Мирослав Нишкановић

e-mail: mcn250271@EUnet.yu

Miroslav Niškanović

Мирослав Нишкановић, рођен 1951. године у Книну, дипломирао (1976) и магистрирао (1994) на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду.

Каријеру је започео у Земаљском музеју Босне и Херцеговине у Сарајеву 1976. године, где је радио у Одељењу за етнологију на радном месту: *Етнолог за поријекло становништва и етногенезу* (1976-1992). Поред тога био је *задужен и водио збирку „турског“ оружја*. Обавља је функције *шефа* Одсјека за духовну културу и *начелника* Одељења за етнологију. Био је *Одговорни уредник Гласника Земаљског музеја, свеска за етнологију* и *Одговорни истраживач научноистраживачког пројекта Карактеристике традицијске културе с обзиром на промјене друштвено-економских односа на селу у Босни и Херцеговини*.

Бави се истраживањима миг-рација и порекла становништва, затим генеалогским истраживањима, и из ових области је објавио више радова и књига. Резултате истраживања презентује на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству, као и у стручним и научним часописима, највише у *Гласнику Земаљског музеја – свеска за етнологију*.

Објавио две књиге, више радова у домаћим и страним часописима, преко 150 научно-популарних текстова у новинама, сарађивао на радију и телевизији као аутор прилога или коментатор из најшире етнолошке проблематике.

Miroslav Niškanović was born in 1951 in Knin. He graduated in 1976 and defended MA thesis at the Department of Ethnology and Anthropology, the Faculty of Philosophy in Belgrade.

He started his career in the National Museum of Bosnia and Herzegovina in Sarajevo (1976) where he worked in the Ethnology section as: ethnologist for the origin of people and ethnogenesis (1976-1992). Apart from that, he was in charge for the collection of “Turkish” arms. He was also the chief of the Spiritual Culture Section and the head of the Ethnology Section. He was editor in chief of *Glasnik Zemaljskog muzeja* (Ethnology Volume) and the researcher at the scientific research project “Characteristics of traditional culture regarding changed socio-economic relations in the village of Bosnia and Herzegovina”.

He researches migrations, origin of population, genealogies and he publishes papers and books in this field. He presents the results of these researches on scientific gatherings in country and abroad and publishes papers in scientific and specialized publications, most of all in *Glasnik Zemaljskog muzeja* (Ethnology volume).

He published two books and many papers in publications in country and abroad and more than 150 scientific-popular texts in newspapers. He collaborated with radio and TV stations as the author commenting wide range of ethnological issues.

Рецензент је и уредник више књига и публикација по позиву. He is a reviewer and editor of many books and publications.

Библиографија

Монографије:

1. *Јовановићи*, Библиотека „Српска презимена“ 2, Београд 1997, 1-36.
2. *Породични корijени – једно недовршено истраживање*, Српски geneалошки центар, Ванја Лука – Београд – Сарајево 2001, 1-168.
3. *Српска презимена – Порекло, значење, распрострањеност*, Београд 2004, 1-285.

Чланци:

4. *Илиндански дернек код турбета Ђерзелез Алије у Герзову*, Novopazarski zbornik 2, Novi Pazar 1978, 163-168.
5. *Prilog proučavanju stanovništva Zmijanja*, Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, etnologija, nova serija, sveska 33 (1978), Sarajevo 1979, 5-18.
6. *Porijeklo stanovništva Drežnice*, Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, etnologija, nova serija, sveska 38 (1983), Sarajevo 1983, 1-61.
7. *Становништво села Герзова у Босанској Крајини*, Гласник Земаљског музеја Босне и Херцеговине, етнологија, нова серија, свеска 40 (1985), Сарајево 1985, 131-160.
8. *Porijeklo stanovništva tešanjskog kraja*, Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, etnologija, nova serija, sveska 41/42 (1986/1987), Sarajevo 1987, 1-23.
9. *Улога и значај аудио-визуелне документације у Одјељењу за етнологију Земаљског музеја*, Гласник Земаљског музеја Босне и Херцеговине, етнологија, нова серија, свеска 45 (1990), Сарајево 1990, 147-151.
10. *Pregled etnoloških istraživanja migracija i porijekla stanovništva Bosne i Hercegovine*, Migracije i Bosna i Hercegovina od ranog srednjeg vijeka do najnovijih dana – njihov uticaj i posljedice na demografska kretanja i promjene u našoj zemlji, održanog u Sarajevu – Institut za proučavanje nacionalnih odnosa Sarajevo, Sarajevo 1990, 31-41.
11. *Преглед етнoлошких истраживања Босне и Херцеговине*, „Босна и Херцеговина од средњег века до нивијег времена“, Историјски институт САНУ, Зборник радова 12, Београд 1995, 135-145,

12. *Scensko izvođenje igara u gradovima Bosne i Hercegovine krajem 19. i početkom 20. veka*, Zbornik Međunarodnog festivala folklorа „Vršački venac“ 1, Vršac 1996, 24-29.
13. „*Маџарска гробља*“ у предањима Подунавља и Посавине, Посебна издања Етнографског института САНУ 42, Београд 1997, 111-116.
14. *Етнички састав становништва Бања Луке крајем 19. и почетком 20. века*, Посебна издања Етнографског института САНУ 44, Београд 1998, 175-186.
15. *Генеалошка знања у Срба*, Реферати бугарско-српског научног скупа 12-16 јуни 2000, Етнорасфки институт с музеј, Софија 2000, 55-64.
16. *Здравнице херцеговачке Петра Мариновића*, Даница – српски народни календар за годину 2002, Београд 2001, 235-239.
17. *Путописно у етнoлошким истраживањима*, „Књига о путопису“, Зборник радова, Институт за књижевност и уметност, Годишњак XVIII, Серија Б, Историја књижевности 4, Београд 2001, 235-240.
18. *Читуље и памћење предака*, Посебна издања Етнографског института САНУ 48, Београд 2002, 355-362.
19. *Research of Genealogy of Ordinary People Families Among The Serbs – Sources and Literature*, u: *Généalogie & Héraldique – Actes du 24th congrès international des sciences généalogique & héraldique – Besancon – France 2/7 mai*, *La Vie Généalogie* n° 28 *Généalogie*, Paris 2002, 285-292.
20. *Јабланић – Раденовић – Павловић, порекло, значење, распрострањеност*, „Земља Павловића – средњи вијек и период турске владавине“, Академија наука и уметности Републике Српске, Научни скупови књ. V, Одјелење друштвених наука књ. 7, Бања Лука – Српско Сарајево 2003, 567-577.
21. *Љубојевићи – из историје једног старовлашког рода*, „Стари Влах у времену и простору“, Зборник радова са научног скупа одржаног у Новој Вароши 29, 30, 31. октобра 1988, Београд 2003, 175-183.
22. *Пристап етнoлошком проучавању Срба у Бањалуци крајем XIX и почетком XX (1878-1918)*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Етнографски институт САНУ, Посебна издања 49, Београд 2003, 303-307
23. *Naselja Drežnice i njihovo stanovništvo – Srednji vijek sa najstarijom istorijom i turski period*, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine u Sarajevu*, *Etnologija*, nova serija 46 (1991), Sarajevo 2004, 127-183.
24. *Science and Scientific Research, Activities Insufficiently Used Within the Possibilities Envisaged by the Dayton Peace Accords and Importance of Scientific and Cultural Institutions*, „The Republic of Srpska – Tenth Years of the Dayton Peace Agreement“, Academy of Sciences And Arts of the Republic of Srpska, Scientific Conferences Book No VIII, Social Sciences Department Book No 15, Banja Luka 2005, 509-514. (sa Stevan Karamata, Svetlana Šiljegović).

25. *Градска привреда у Врбаској бановини у време Светислава-Тисе Милосављевића*, „Светислав-Тиса Милосављевић – Зборник радова“, Историјски институт Бања Лука, Бања Лука 2005, 103-123.
26. *Prezimenu Bunjevac*, Zbornik radova sa simpozijuma O Bunjevcima u Subotici 7-9. decembra 2006. godina, Nacionalni savet bunjevačke Nacionalne manjine i Srpska akademija nauka i umetnosti, Novi Sad 2007, 215-227.

Каталози изложби

27. *Oružje kroz vjekove (osmanski period)*, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 48. /Katalog napisan u kaoutorstvu sa: mr Brunislav Marijanović, Ivana Marijanović i Tihomir Glavaš./.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено)

28. *Name and Surname as a sign of ethnic identity* (Bosnia and Hercegovina 1992-1996), (SIEF), Roots and Rituals: Managing Ethnicity, Amsterdam, 1998.
29. "Mađarska groblja (Hungarian Cemeteries)" in the Tradition of Podunavlje and Posavina, VIth International conference on ethnographic nationality research "One thousand years of coexistence in the Carpathian basin" (the reflection of the coexistence of the nationals in the Danube basin in their national tradition), Bekescsaba 1998.
30. *Срби у Босни и Херцеговини*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
31. *Светосавске и друге бесједи у Босни и Херцеговини крајем 19. и почетком 20. века*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Осврти и прикази:

32. *Трибина: WWW. агресија: Ка етнографији комуникације Интернетом у времену рата*, Филозофски факултет у Београду, 17. јула 1999, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 200-203. (коаутор Мирослава Лукић-Крстановић).
33. *Радмила Кајмаковић, рођ. Николић* (In memoriam), Гласник етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 145-150, (коаутор Ђ. Петровић).

34. *Porodični korijeni - jedno nedovršeno istraživanje*, Srpski genealoški centar, Banja Luka - Beograd - Sarajevo 2001, 168.
35. *Олга Зиројевић, Булгур - (не)заборављена намирница, Музеј "Старо село" - Сирогојно, Сирогојно 2002, стр. 54*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 252-253.
36. Влајко Палавестра: *ИСТОРИЈСКА УСМЕНА ПРЕДАЊА ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ - Хисторијска усмена предања - Зборник предања - Коментари*, Етнолошка библиотека, Посебна издања књ. 1, Београд 2003, 1-504. (М. Нишкановић приредио за штампу, написао предговор и белешку о аутору.)

Александра Павићевић

e-mail:

aleksandra.pavicevic@sanu.ac.yu

Aleksandra Pavićević

Рођена 1969. године, у Београду. Студент етнологије и антропологије на Филозофском факултету Универзитета у Београду постала 1990. године. Дипломирала у јуну 1995, а магистрала у децембру 1998. године. Звање доктора етнологије и антропологије стекла у децембру, 2005. године. Током 1996. и 1997. године радила на пројектима Филозофског факултета, као стипендиста Завода за тржиште рада. Као стипендиста Министарства за науку и технологију, 1999. године, почела да ради на научно – истраживачким пројектима Етнографског института САНУ, *Традиционална култура Срба – систем представа, обреда и социјалних институција*, и *Савремена сеоска и градска култура – путеви и трансформације*, које је финансирало Министарство за науку и технологију Републике Србије, а 2000. године примљена је у стални радни однос. Сада ради на пројектима: *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса и Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији*, које финансира Министарство за науку Републике Србије. Објављује у домаћим и иностраним научним публикацијама.

Aleksandra Pavićević was born in Belgrade in 1969. She enrolled at the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade in 1990, graduated in Jun 1995 and defended her MA thesis in December 1998. She received the title of the Ph. D. of ethnology and anthropology in December 2005. During 1996 and 1997 she worked on the projects of the Faculty of Philosophy with the scholarship of Labor Market Service. As a scholarship holder of the Ministry of Science and Technology she started to work on the projects of the Ethnographic Institute SASA: “Traditional Culture of Serbs – Systems of perceptions, rituals and social institutions” and “Contemporary Rural and Urban Culture – Trajectories and Transformation“, financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. She is employed in the Institute, since 2000. At the moment she is engaged on two projects: “Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes” and “Anthropological research of communication in contemporary Serbia” financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. She publishes in scientific publications in the country and abroad.

Члан је Међународне асоцијације за антропологију југоисточне Европе (INASEA- International Association for Southeast European Anthropology), са седиштем у Грацу.

She is a member of INASEA- International Association for Southeast European Anthropology, in Graz.

Библиографија

Монографије:

1. *Народни и црквени брак у српском сеоском друштву*, Посебна издања Етнографског института САНУ 46, Београд, 2001, 1-147.
2. *На удару идеологија*, Посебна издања Етнографског института САНУ 57, Београд, 2006, 1-400.

Чланци:

1. *Делинкуца*, Расковник 91-92, пролеће/лето 1998. 5-8.
2. *Моћ жена у традиционалном друштву*, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд, 1999, 73-95.
3. *Етнологија у школама*, Задужбина, децембар 2000. година XII, бр 53, 9.
4. *Склапање брака у савременом српском друштву*, „Обичаји животног циклуса у градској средини“, Зборник радова са Друге српско-бугарске научне конференције, Београд 5-9. септембра, 2001, Београд 2002, 279-291.
5. *Weding Act in Serbia in the Light of Social Changes*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд, 2003, 79-86.
6. *Срби у Грчкој, Национални идентитет скорашњих емиграната*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд, 2003, 329-338.
7. *Eine neue Migrationstypе*, „Serbia und Monte Negro, Wohin jertz?“, Ost West gegen Informationen, Gratz 2003.
8. *Ambiguity of Integration Processes: the Serbs in Greece, National Identity of the New Immigrants*, Ethnologia Balkanica 8, Sofia, Muenster, New York, 2004, 103-115.
9. *Нека питања спољних миграција становништва током друге половине 20. века, Време за преиспитивање југословенског?*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд, 2004, 129-136.

10. *Границе равноправности*, Култура 105/106, Београд, 2003, 306-310.
11. *Идентитет етнологије и (не)оствареност антропологије*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21 (ур. Љ. Гавриловић), Београд 2005, 163-172.
12. *Идеологија слободе и полни морал*, „Свакодневни живот у постсоцијалистичком периоду у Бугарској и Србији“, Софија 2005, 116-123.
13. *Два примера српске емиграције, Словенија и Грчка*, Зборник радова са научног скупа: „Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи“ одржаног 26-29. новембра, 2003. године у Београду, Научни скупови САНУ СІХ, Београд 2005, 421-434.
14. *Шта ради и где седи Бели анђео*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, 2005, 187-195.
15. *Cremation as New Age Urban Phenomenon*, „Urban Life and Culture in Southeast Europe“, *Ethnologia Balkanica* 10, Београд 2006, 251-262.
16. *Огњено сахрањивање – Рана историја модерног спаљивања мртвих*, „Приватни живот код Срба у 19. веку“, СЛЮ, Београд 2006, 984-999.
17. „Друштво Огањ за спаљивање мртваца у Београду“ *Развој, идеје и симболи*, Гласник Етнографског института САНУ LIV Београд, 2006, 289-303.
18. „Слобода“ од родитеља, *Живот савремене омладине у Србији у светлу процеса демократизације друштва*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – Балканска трансформација и европска интеграција“ Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 255-265.
19. *Друштвена политика према породици. Подруштвљавање или крај једне историјске форме?*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 115-124.
20. *Живот савремене сеоске омладине – на примеру села Дубона код Младеновца*, „Култура у трансформацији“ Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 21-34.
21. *Брачни и породични живот. Друштвена политика и процеси трансформације*, Приватни живот у Србији у 20. веку, Клио, Београд, 2007, 59-100.
22. *Последња тајна*, Приватни живот у Србији у 20. веку, Клио, Београд, 2007, 912-923.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

23. *Модерно спаљивање посмртних остатак – развој идеје и унутрашње контроверзе*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
24. *Друштвене институције у провинцији – између глобалног и локалног*, Национални скуп са међународним учешћем: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
25. *Death in Foreign Country*, Konferencija (Post) Yugoslav Migration, State of Research, Perspective and New Approaches, Berlin 8-10 decembar 2007, u organizaciji Free Universitat Berlin.
26. *Socialisation of Family, Support or Control*, Regionalni simpozijum Social Behaviour and Family Strategies in the Balkans (16th-20th cent), Bukurešt 9-10 jun 2006 , u organizaciji New European College.
27. *Савремени српски мушкарци, Стереотипи, улоге, имиџи и реалност*, VII конгрес етнографов и антропологов Русији, Саранск 9-14 јула 2007. г

Осврти и прикази:

28. *Историја етнологије Жана Поаријеа*, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII Београд, 1999, 151-153.

Мирјана Павловић

e-mail: mirjana.pavlovic@sanu.ac.yu

Mirjana Pavlović

Рођена 1957. године у Београду, где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је 1983. године на Одељењу за етнологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, са темом *Предвиђање будућности у Београду*, а 1988. године на истом факултету и магистрала са темом: *Проблем етничког идентитета Срба у Чикагу*. Од 1987. године запослена у Етнографском институту САНУ, данас у звању истраживач-сарадник. Објавила је монографију: *Срби у Чикагу проблем етничког идентитета*, као и више радова у домаћим и страним научним часописима. У оквиру институтских пројеката тренутно ангажована на Пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*, који финансира Министарство за науку Републике Србије где проучава етницитет Срба у иселјеништву (Чикаго, САД) и српских мањинских заједница у суседним земљама: Батања, Мађарска и Темишвар, Румунија, као и српске заједнице у Словенији. Осим тога бавила се и на проучавањем алтернативне медицине у Београду. Основне области научног интересовања су етницитет/етнички идентитет и његови симболи, ритуали, значења и функција, као и народна и алтернативна медицина и њихов однос са научном медицином у данашње време.

Mirjana Pavlović was born in 1957 in Belgrade where she finished primary and secondary school. She graduated in 1983 from the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade with the topic "Anticipating Future in Belgrade" and defended an MA thesis at the same faculty with the theme: "Ethnic Identity Problems of Serbs in Chicago". She is employed in the Ethnographic Institute SASA since 1987, at the moment as an associate researcher. She published monographic book "Serbs in Chicago – the problem of ethnic identity"; as well as many papers in publications in the country and abroad. Currently, she works on the project "Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora" financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. She researches the ethnicity of Serbs in emigration (Chicago, USA) and Serbian minorities in the neighboring countries (Battonya in Hungary and Temisoara in Romania), as well as Serbian communities in Slovenia. Apart from that she researched alternative medicine in Belgrade. Her main interests are ethnicity/ethnic identity and its symbols, rituals, meaning, as well as folk and alternative medicine and their relation to the scientific medicine today.

Библиографија

Монографије:

1. *Срби у Чикагу, Проблем етничког идентитета*, Посебна издања Етнографског института САНУ 32, Београд 1991, 1-180.

Чланци:

2. *Двојни идентитет – Срби у Чикагу*, Етнолошке свеске IX, Нови Пазар 1988, 97-104.
3. *Maternji jezik kao jedan od etničkih simbola*, Zbornik radova Prvog međunarodnog skupa "Jezici i kulture u doticajima", Pula 1989, 182-186.
4. *Испољавање етничког идентитета Срба у Чикагу*, Прилози проучавању етничког идентитета, Зборник радова Етнографског института САНУ 20, Београд 1989, 33-43.
5. *Исељеничка прича – Мит и реалност* (коаутор Мирослава Лукић-Крстановић), Гласник Етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1989, 69-81
6. *Dual identity – Serbs in Chicago*, Завичај 343 и 344, Београд 1989, 18-19.
7. *Српски етнички фестивал у Чикагу*, Nemzetiség-identitás a IV Nemzetközi neprajzi nemzetiségkutató konferenciára előadásai, Bekescsaba 1991, 351-355.
8. *Појмовно-методолошки оквир проучавања етничког идентитета Срба у Батањи*, Гласник Етнографског института САНУ XL, Београд 1991, 131-144.
9. *Прорицања судбине – знамења*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 144-155.
10. *Појмовно-методолошки оквир проучавања етничког идентитета Срба у Батањи*, "Континуитет традиционалне културе", Реферати V. мађарско-југословенске конференције фолклора, Будимпешта 1994, 269-273.
11. *Фактори етничности Срба у Батањи*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1994, 193-200.
12. *Медицина у Београду – Између традиције и савремености*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 235-246.
13. *Ethnicity Factors among the Battonya Serbs*, "Meeting of cultures - conflicts of cultures", Vth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Békéscsaba- Budapest 1995, 316-321.
14. *At the crossroads of the myth and reality – Serbs overseas*, „The confrontation between myth and reality on the arrival of the emigrants to a new land“, ZRC

- SAZU, Inštituta za iseljništvo, Naučni centra Slovenske akademije nauka i umetnosti, Ljubljana 1996, 87-98.
15. *Исто и различито – Срби у Батањи*, Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору, Посебна издања ЕИ САНУ 42, Београд 1997, 103-110.
 16. *Religija i etnička pripadnost*, Гласник Етнографског института САНУ XLVI, Београд 1997, 101-111.
 17. *Some and different, The Serbs in Battonya*, VIth International conference on ethnographic nationality research „One thousand years of coexistence in the Carpathian basin“ (the reflection of the coexistence of the nationals in the Danube basin in their national tradition), Bekescsaba 1998, 151-158.
 18. *The role of religion in managing the ethnic identity of emigrants*, „Roots and Rituals: Menaging Ethnicity“, Books of Abstracts of 6th International Conference of the Société International d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Amsterdam 1998, 121 (u izvodu).
 19. *Различитост и заједнички идентитет – Срби у Чикагу*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 55-65.
 20. *Mihajlo Pupin's Character in Emigration and Domestic Press*, , Zbornik radova simpozijuma "100th Birth Anniversary of Louis Adamic – Intellectuals in diaspora", ZRC SAZU, Inštituta za iseljništvo, Naučni centra Slovenske akademije nauka i umetnosti, Ljubljana 1999, 171-178.
 21. *Појам болести у различитим медицинским системима*, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 95-106
 22. *Животни циклус и етницитет – Срби у Чикагу*, Обичаји животног циклуса у периоду кризе, Софија 2000, 82-88.
 23. *Popovich Brothers: Tamburitza in the life of Serbian community in the Chicago*, Two homelands 14, Inštitut za slovensko iseljenstvo, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 2001, 143-149.
 24. *Преглед етнoлошких проучавања и теренских истраживања Српске етничке заједнице у Батањи (Battonya)*, Етнографија Срба у Мађарској 3, Будимпешта 2001, 28-42 (коаутор Мирослава Лукић-Крстановић).
 25. *Ethnic organization in community life of Serbs in Chicago*, "Times- Places – Passages," Ethnological Approaches in the New Millennium, Selected Papers of 7th International Congress of the Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF), Institute of Ethnology, Hungarian Academy of Sciences, Budapest 2004, 601-609.
 26. *Minority institutions – Serbs in Battonya*, The Minorities at the turn of Millennium (chance, possibilities, challenges), 7th International Conference on Ethnographic Minorities Research, B k csaba – Budapest 2001, 246-250.

27. *Sărbii și românii din Bătania (Hu). Problema inter-relațiilor dintre cele două comunități minoritare*, Interetnicitate în Europa centrală și de est, Colecția minorități 4, Complexul muzeal Arad, Arad 2002, 151-162
28. *The Role of Immigrant Organisation in Community Life – Serbs in Chicago*, Glasnik EI SANU L-LI, Beograd 2002-2003, 61-69.
29. *Теоријски оквир проучавања етничности Срба у Батањи*, Друштвене науке о Србима у Мађарској, Српска академија наука и уметности и Самоуправа Срба у Мађарској, Будимпешта 2003, 115-122 .
30. *Божјићи обичаји Срба у Батањи*, Етнографија Срба у Мађарској 4, Мађарско етнографско друштво у Будимпешти, Будимпешта 2003, 85-98
31. *Serbii din Timișoara: structure etnică a comunității minoritare*, Minoritarul imaginar minoritarul real, Colecția minorități 5, Complexul muzeal Arad, Arad 2003, 364-374.
32. *Етнички идентитет Срба у Темишвару*, Традиционално и савремено у култури Срба, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 339-348.
33. *Етнички идентитет – Срби у Темишвару*, Књижевни живот год XLVII, бр 3 (131) сеп. Темишвар 2003, 8-9
34. *Матерњи језик као један од етничких симбола Срба у Темишвару*, Гласник Етнографског института САНУ 52, Београд 2004, 117- 127.
35. *Глобализација и регионални културни идентитет*, „Етнологија и антропологија – стање и перспективе“, Етнографски институт САНУ, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 209-217.
36. *Етницитет и интеграција у историјском контексту*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 93-104.
37. *Center – Pherifery: The Ethnicity of Serbs in Timișoara*, Klaus Roth, Ulf Brunnbauer eds (Eds.) „Urban Life and Culture in Southeastern Europe, Anthropological and Historical Perspectives“, Ethnologia Balkanica 10, Journal for Southeast European Anthropology, 2006,159-165.
38. *Институције српске мањине у Темишвару*, Probleme de Filologie Slavă XIV, Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, Catedra de limbi și literaturi slave, Timișoara 2006, 309- 318.
39. *Божјићи обичаји Срба у Темишвару*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 333-344.
40. *Sărbii din Timișoara. Identitatea bănățeană*, Regiuni, etnii și identități regionale, Colecția minorități 8, Complexul muzeal Arad, Arad 2007, 188-200.
41. *Асимилација и мањинске организације Срба у Темишвару у историјском дискурсу*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 119-134.

42. *Међунационални односи: Срби у Батањи*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 135-150.
43. *Ускршњи обичаји Срба у Батањи*, Етнографији Срба у Мађарској 5, Будимпешта 2006, 51-62

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

44. *Dual Identity- Serbs in Chicago*, XII ICAES, Zagreb 1988
45. *Problem etničke identifikacije, Srbi u dijaspori*, II Међународни зnanstveni skup "Jezici i kulture u doticajima" – "Između lokalnog i sveopšteg", Pula 1990.
46. *Intra-ethnic differences – Ethnic identity of Serbs in Chicago*, 34Th. World Congress of International Institute of Sociology: „Multiple Modernities in an Era of Globalization“, Tel Aviv 11. – 15. juli, 1999.
47. *Различити аспекти идентитета Срба у Темишвару*, Међународни научни скуп: Положај и идентитет српске мањине у Југоисточној и централној Европи, Међудодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права САНУ, Етнографски институт САНУ и Центар за истраживање етницитета, 26-29. 11. 2003.
48. *Етнички/национални идентитет српске мањинске заједнице на мултиетничким просторима (Темишвара, Батање и Чикаго)*, Национални скуп са међународним учешћем: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Етнографски институт САНУ, Београд 12. октобар 2006.
49. *Serbs in Chicago, Emigrant Circles till 1980s*, Naučni skup: „125th Anniversary of Diplomatic Relations between the USA and Serbia“, University of Belgrade, Faculty of Political Science, juni 2007.
50. *Regional Identity – Serbs in Timisoara*, 4th Conference InASEA Region, Regional Identity and Regionalism in Southeastern Europe, Book of Abstracts, Timisoara 2007, 99
51. *Транзиција и обичајни живот Срба у Темишвару*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Прикази

52. *Fred W Riggs (ur), Ethnicity, Intercoccta glossary, Concept and Terms Used in Ethnicity Research, International Conceptual Encyclopedia for the Social Sciences Vol. 1, USA 1985, 234c*, Гласник етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1989, 225-228, (коаутор Мирослава Лукић-Крстановић).

53. *Mirjana Pavlović, Problem očuvanja etničkog identiteta Srba u Čikagu*, Demos 29 (1989) 3, 171-172.
54. *Етнолошке свеске (зборник)*, Етнолошко друштво СР Србије, Београд 1989, Гласник Етнографског института САНУ XXXIX Београд 1990, 176.
55. *Језици и културе у дотицајима (зборник)*, Педагошки факултет у Ријеци, Знанствено наставне делатности Пула, Пула 1989, Гласник Етнографског института САНУ XXXIX, Београд 1990, 173-174.
56. *Nada Milošević-Đorđević, Srpske narodne pripovetke i predanja iz leskovačke oblasti*, Beograd 1988, Demos 30 (1990) 3, 200-201.
57. *Милена Давидовић, Деца страних радника, Друга генерација југословенских економских емиграната у земљама Западне Европе, Социолошка анализа*, Београд 1999, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 161-163.

Младена Прелић

e-mail: mladena.prelic@sanu.ac.yu

Mladena Prelić

Младена Прелић (1961) рођена је и школовала се у Београду. Дипломирала је, магистрала и докторала на Одељењу за етнологију (и антропологију) Филозофског факултета у Београду. Од децембра 1991. до данас запослена је у Етнографском институту САНУ, од децембра 2005. у звању научни сарадник. Већином се бави проблемима етничког идентитета и етничких мањина. Године 1993. добила је награду „Боривоје Дробњаковић“ за магистарски рад коју додељује Етнографски музеј у Београду. Током 1994-1995. додељена јој је стипендија Министарства просвете и културе Мађарске, а 1996. године стипендија Фондације за етничке и националне мањине из Будимпеште за теренско истраживање Срба у Будимпешти и околини. Учествовала на више домаћих и међународних научних скупова. Објавила је преко 30 научних радова, као и књигу *Срби у Селу Ловри у Мађарској током XX века*. Тренутно је ангажована на пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*.

Mladena Prelić (1961) was born and educated in Belgrade. She graduated from the Department of Ethnology (and Anthropology) of the Faculty of Philosophy in Belgrade, where she also defended MA and Ph. D. theses. She has been employed in the Ethnographic Institute SASA since December 1991. She received the title of scientific associate in December 1995. Her main interests are issues of ethnic identity and ethnic minorities. Her MA thesis was rewarded by Ethnographic Museum in Belgrade, with the award "Borivoje Drobnjakovic" in 1993. During 1994 and 1995 she was receiving a scholarship of the Hungarian Ministry of Education and Culture, and in 1996 a scholarship from the Foundation of Ethnic and National minorities from Budapest. With this scholarship she did a field research related to Serbs in Budapest and its surroundings. She published over 30 scientific papers as well as the book "Serbs in the village Lovra in Hungary during 20th Century". At the moment she is engaged in the project "Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora" financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia.

Библиографија

Монографије:

1. *Срби у селу Ловри у Мађарској током XX века*, Издао, Будимпешта, 1995, 1-288.

Чланци:

2. *Срби у Ловри на Чепелском острву поред Будимпеште 1896-1989. године – Дилеме истраживача после уводних истраживања*, Етнолошке свеске X, Београд 1989, 362-371.
3. *Анализа женске итамне између два рата у Београду*, Гласник Етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1989, 105-124.
4. *Davanje ličnih imena u srpskom selu Lovri pored Budimpešte (1896-1990)*, Nemzetiseg-identitas, A IV nemzetkozi neprajzi nemzetisegkutato konferencia eloadasai, Bekescsaba-Debrecen 1991, 362-370.
5. *„Мир-јам одговара читаоцима“ – Писма читалаца Недељним илустрацијама 1932-1940*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 81-102.
6. *Praznici Srba u Lovri u periodu posle Drugog svetskog rata*, Folklor es tradicio VII, MTA Neprajzi kutato intenzet, Budapest 1994, 144-156.
7. *Teorija o nacionalizmu Ernesta Gellnera*, „Kulture u tranziciji“ (ur. Mirjana Prošić-Dvornić), Plato, Београд 1994, 57-68.
8. *Школски уговори у Бачкој крајем XVIII века*, Споменик СХХХIV, Одељење историјских наука 9, САНУ, Београд 1995, 129-153.
9. *Serbs in the Village Lovra-Lorev near Budapest and their Ethnic Stereotypes*, „Meeting of Cultures – Conflict of Cultures“, Lectures of Vth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Bekescsaba-Budapest 1995, 326-329.
10. *Етнички идентитет Срба у Будимпешти*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 151-158.
11. *Revival of the Serbian National Myth (the Myth of the Battle of Kosovo) in the Contemporary Public Speech in Serbia*, Ethnologia Balkanica, Ethnografic Institute with Museum, БАС, Софија 1995, 191-206.
12. *После Фредрика Барта: Савремена проучавања етничитета у комплексним друштвима*, Гласник Етнографског института САНУ XLV, Београд 1996, 101-122.
13. *Српско-мађарски бракови у Будимпешти и околини*, „Етнички и етнокултурни контакти у панонско-карпатском простору“, Посебна издања Етнографског института САНУ 42, Београд 1997, 81-89.
14. *Рад Етнографског института Српске академије наука и уметности на проучавању миграција из Србије и наших националних мањина у суседним земљама*, Споменица Етнографског института САНУ 1947-1997, Београд 1997, 47-53.
15. *Савремена српска заједница у Мађарској и њен етнички идентитет*, Етнографија Срба у Мађарској 1, Будимпешта 1997, 24-42.

16. *Срби у Мађарској: Један поглед на савремену ситуацију*, „Етнички односи Срба са другим народима“, Зборник радова Етнографског института САНУ 21, Београд 1998, 219-229.
17. *Szerb-magyar vegyeshazassagok Budapesten es kornyeken*, Lectures of VIth International Conference on Ethnographic Nationality Research, Bekescsaba-Debrecen 1998, 483-488.
18. *Обнова светосавских прослава код Срба у Будимпешти*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 121-134.
19. *Матерњи језик код Срба у Мађарској као симбол етничког идентитета*, Етнографија Срба у Мађарској, 3, Будимпешта 2001, 98-106.
20. *The Serbs in Hungary: Strategies of Identity*, „The Minorities at the Turn of the Millenium: Chances, Possibilities, Challenges“ (eds. Ando Gyirgyi et al), Lectures of VIIth International Conference of Ethnographic Nationality Research, Bekescsaba, 2-4 october 2001, Bekescsaba – Budapest 2001, 577-582. (изашло из штампе 2004.)
21. *Sarбии din Ungaria: Autoidentificare / Srби u Mađarskoј: Samoидентификација*, Interetnicitate in Europa Centrala si de Est, Colectia minoritati 4, Complexul Muzeal Arad 2002, 138-150.
22. *Неки аспекти етничког идентитета Срба у Мађарској*, Зборник Друштвене науке о Србима у Мађарској, Научни скупови CI, Одељење друштвених наука 22, САНУ – Самоуправа Срба у Мађарској, Будимпешта 2003, 81-88.
23. *Ethnic Identity: Serbs in Hungary / Етнички идентитет: Срби у Мађарској*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 71-77.
24. *Проучавање етничког идентитета – нека теоријска питања*, „Традиционално и савремено у култури Срба“, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 275-285.
25. *Крсно име (крсна слава) код Срба у Мађарској у функцији одржавања етничког идентитета*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 109-115.
26. *Неки проблеми проучавања етнициитета / етничког идентитета у културној антропологији*, „Етнологија и антропологија: стање и перспективе“ (ур. Љ. Гавриловић), Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 199-207.
27. *Култура и идентитет националне мањине: Срби у Мађарској*, „Всекидневната култура на Българите и Сърбите б постсоциалистическия период“ (ур. Р. Иванова), III бугарско-српска научна конференција, Етнографски институт с музеи БАН, Софија 2005, 216-223.
28. *Искусства Етнографског института у проучавању Срба у окружењу*, (коауторство са Д. Дрљачом), „Положај и идентитет српске мањине у

југоситочној и централној Европи“ (ур. Војислав Становчић), САНУ, Научни скупови СХ, Одељење друштвених наука 25, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 2005, 281-290.

29. *Етничка егзогамија као фактор конструкције идентитета: пример Срба у Будимпешти и околини*, Гласник Етнографског института САНУ ЛП, Београд 2005, 51-65.
30. *Ethnic Exogamy and Identity: Attitudes and Reality among Serbs in Hungary*, у: Reginald Byron and Ullrich Kockel, (eds.), „Negotiating Culture: Moving, Mixing, and Memory in Contemporary Europe“, Muenster, Berlin, and London 2006: LIT Verlag, 157-181.
31. *Идентитет и култура националне мањине и народна традиција: неке дилеме на примеру Срба у Мађарској*, Етнографија Срба у Мађарској, 5, Будимпешта 2006, 63-76.
32. *Корак ближе Европи или корак даље од ње: Србија у потрази за европским идентитетом на почетку 21. века*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – балканска трансформација и европска интеграција“ (ур. З. Дивац), Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 29-50.
33. *Identitatea bunevatilor din Bacika: anumite aspecte si directi posibile de cercetare (Identitet Bunjevaca u Вацкој: neki problemi i mogućnosti istraživanja)*, Regiuni, etnii si identitati regionale, Complexul Museal Arad, Colectia Minoritati, 8, Arad 2007, 174-187.
34. *Етнички идентитет Срба у Мађарској: резултати истраживања*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 103-117.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

35. Бачки Буњевци: проблем идентитета у историјској и савременој перспективи, Међународни научни скуп „Положај националних мањина у Србији“, САНУ, Међуодељенски одбор за проучавање националних мањина и људских права, Београд 24-26 новембар 2005.
36. *Процеси етничких и националних идентификација*, Национални скуп са међународним учешћем, Округли сто: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Београд, 12. октобар 2006.
37. *Првих шездесет година Етнографског института САНУ (1947-2007): осврт на пређени пут*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Стручни преводи:

38. Erik Hobsbom, Terens Rejndžer (прир.), *Izmišljanje tradicije*, Biblioteka XX vek, knj.126, Beograd 2002, 245-448.

Прикази:

39. *Folklor es tradicio, V, Budapest, 1986*, Гласник Етнографског института САНУ XXXVII, Београд 1988, 183-185.
40. *Folklor es tradicio, VI, Budapest 1988*, Гласник Етнографског института САНУ XXXVIII, Београд 1989, 236-239.
41. *Српска Византија, прир. Бојан Јовановић, Београд, 1993*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1993, 251-252.
42. *The Anthropology of East European Review, Special Issue, War among Yugoslavs, Vol.11, No 1 and 2, Spring and Fall, 1993.*, Гласник Етнографског института САНУ XLIII, Београд 1994, 238-240.
43. *Godišnjak za društvenu istoriju, godina 1, sveska 1 i 2, Beograd, 1994.*, у: Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 347-349.
44. *Roots and Rituals, VI конференција Међународног удружења за етнологију и фолклор (СИЕФ) Амстердам, 20-25. април 1998*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 197-199.
45. *Округли сто Друштвене науке о Србима у Мађарској, Београд, 6-8. децембра 1998*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 195-197.
46. *Filip Putinja i Žoslin Stref-Fenar, Teorije o etnicitetu, Biblioteka XX vek, Beograd 1997*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 181-184.
47. *Аутобиографске белешке јереја Светозара С. Ластућа (прир. П. Ластућ и Н. Ластућ), Животопис, књ. 4., Етнографски институт САНУ и Самоуправа Срба у Мађарској, Београд – Будимпешта, Етнографија Срба у Мађарској 3, Будимпешта 2001, 144-146.*
48. *Mizoginija i zapadna kultura (Zorica Tomić: Muški svet)*, Kultura 105/106, Beograd 2002, 301-305.
49. *Скривене мањине на Балкану, ур. Биљана Сикимић (Балканолошки институт САНУ, Посебна издања, 82, 2004)*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 214-220.

Срђан Радовић

e-mail: srdjan@europe.com

Srđan Radović

Рођен 1976. у Титограду. Основно и средње образовање завршио у Београду. Дипломирао на Филозофском факултету у Београду (Одељење за етнологију и антропологију) на којем је тренутно постдипломац на смеру Општа етнологија и антропологија (тема магистарског рада *Културна конструкција представа о Европи у Србији*). Од 2005. године ангажован је као истраживач-стипендиста на пројекту који финансира Министарство за науку Републике Србије: *Савремена сеоска и градска култура – путеви трансформације*, а од 2006. г. на новом пројекту Етнографског института САНУ *Антрополошко испитивање комуникације у Србији*. Аутор је неколико научних радова, приказа и превода, повремено предавач у Истраживачкој станици Петница и на *School for International Training*. Истраживачки интерес усредсређен је на питања идентитета, савремене културе и медија. Говори енглески и италијански језик, служи се немачким језиком.

Srđan Radović was born in 1976 in Titograd. He finished primary school and secondary school in Belgrade. He graduated from the Faculty of Philosophy in Belgrade (Department of Ethnology and Anthropology) and at the moment he is enrolled at postgraduate studies at the at the Department of General Ethnology and Anthropology (the title of his MA paper is “Cultural Construction of Representation(s) of Europe in Serbia”). He has been receiving a scholarship from the Ministry of Science of the Republic of Serbia since 2005. First he was engaged in the project “Contemporary Rural and Urban Culture – Trajectories and Transformation”, and at the moment he works on the new project of the Ethnographic Institute SASA – “Anthropological research of communication in contemporary Serbia”. He publishes papers, reviews and translations and works as the associate lecturer in Petnica Science Center and in the School for International Training. His research is focused on issues of identity, contemporary culture and media. He speaks English and Italian and he uses German.

Библиографија:

Чланци

1. *Дневник о цунамију*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 277-291.
2. *Релативизам и антропологија*, Гласник Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 389-402.

↩ Гласник Етнографског института САНУ LV (2) ⇨

3. *Представе београдских средњошколаца о Европи*, Антропологија бр. 1, Центар за етнолошка и антрополошка истраживања, Београд 2006, 61-73.
4. *Виртуелни етнографски музеји: Предворје музеја и увод у народну културу*, Гласник Етнографског музеја 70, Београд 2007, 43-59.
5. *Глобализација идентитета у закаснелој транзицији: представе о Европи и Србији међу студентима у Београду*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 45-59.
6. *Етнологија у медијима транзиционе Србије*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), Београд 2007, 25-40.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу):**

7. *Утицај јавних дискурса на идентитете грађана Србије*, Национални скуп са међународним учешћем, Округли сто: Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Београд, 12. октобар 2006.
8. *Окцидентализам у Србији: неке карактеристике културне концептуализације у периоду транзиције*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Прикази

9. *Гласник Етнографског института LIV*, Антропологија бр. 3, Центар за етнолошка и антрополошка истраживања, Београд 2007, 144-145.

Драгана Радојичић

e-mail: dragana.radojicic@sanu.ac.yu

Др Драгана Радојичић, директор Етнографског института Српске академије наука и уметности, рођена у Херцег Новом, где је завршила основно и средње образовање. Дипломирала је 1984. године на Филозофском факултету у Београду на Катедри за етнологију, потом је 1989. године на истом факултету магистрирала и докторирала 1992.г. Говори италијански и енглески језик.

Радила је у Историјском институту Црне Горе у периоду од 1984-1994. године као асистент а затим као научни сарадник. Од школске 1994/1995. до 2001. године радила је на Филозофском факултету у Никшићу и Факултету за поморство у Котору. На Одсеку за социологију Филозофског факултета у Никшићу држала је предавања из предмета *Етнологија*, а на Факултету за поморство у Котору из предмета *Пословне комуникације*. Од 2001-2005. г. била је гостујући професор на Филозофском факултету у Никшићу и на Факултету за поморство у Котору. Усавршавала се 1990/91.г. на Универзитету у Падови (Италија). Била је дугогодишњи члан Савета/Сената Универзитета Црне Горе, члан је Редакција часописа: *Историјски записи* (Историјски институт, Подгорица), затим *Етно-културолошки зборник* (Сврљиг 2002-2005.), *Етно-антрополошки проблеми* (Филозофски факултет, Београд 2005.), Етнографског института САНУ, као и главни и одговорни уредник часописа: *Бока – Зборник за науку, културу и умјетност* (1998-1999).

Dragana Radojčić

Dr Dragana Radojčić, a head of the Ethnographic Institute of the Serbian Academy of Science and Arts was born in Herceg Novi where she finished primary and secondary school. She graduated in 1984 at the Faculty of Philosophy in Belgrade at the Department of Ethnology. In 1989 she defended her MA and in 1992 her Ph. D. thesis. She speaks Italian and English.

Dragana Radojčić worked (first as the assistant and afterwards as the scientific associate) in the Historical Institute of Monte Negro in the period 1984-1994. From 1994 until 2001 she worked at the Faculty of Philosophy in Nikšić and at the Faculty for Navigation in Kotor. She was a lecturer of ethnology at the Department of Sociology, Faculty of Nikšić. In Kotor, at the Faculty of Navigation she had a course about Professional Communication. From 2001 until 2005 she was a visiting professor at the Faculty of Philosophy in Nikšić and at the Faculty for Navigation in Kotor. She attended advanced studies during 1990 and 1991 at the University of Padova (Italy). For many years she was a member of the University Council of Monte Negro and the member of the editing board of several scientific publications: *Istorijski zapisi* (Institute of History, Podgorica), *Etno-kulturološki zbornik* (Svrljig 2002-2005), *Etnoantropološki problemi* (Faculty of Philosophy, Belgrade 2005), Ethnographic Institute SASA, as well as the editor in chief of the publication *Boka – Zbornik za nauku, kulturu i umjetnost* (1998-1999).

Од 2001. г је уредница издања Етнографског института САНУ. Члан је одбора за етнологију Црногорске академије наука и умјетности, Антрополшког друштва Југославије и International Association for Southeast European Anthropology (In ASEA). Дугогодишњи је члан комисије за хуманистичке науке Министарства за науку и заштиту животне средине Републике Србије. Начелник је Одсека за проучавање народа Центра за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Од 2002. године интензивно сарађује са Међудодељенским одбором САНУ за проучавање националних мањина и људских права. Била је Председник Савета међународног фестивала етнолошког филма Етнографског музеја у Београду од 2002-2005. Добитница је Октобарске награде града Херцег Новог (1994.) и награде Министарства за науку и заштиту животне средине Републике Србије за научни рад (2004.).

У Етнографском институту САНУ запослена од јануара 2001. г, а за директора Института је изабрана децембра 2001. године где је руководила пројектом: *Савремена сеоска и градска култура – путеви и трансформације* (2001-2006.). Руководилац је текућег пројекта (2006-2011.г): *Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса*. Ментор је младим истраживачима у Етнографском институту САНУ.

Since 2001 she is an editor of the publications of the Ethnographic Institute SASA. She is a member of the Committee for ethnology of the Academy of Science and Arts of Monte Negro, of the Anthropological Society of Yugoslavia and of the International Association for Southeast European Anthropology (ASEA). For many years she has been a member of the commission for humanities in the Ministry of Science, Republic of Serbia. She is the head of the Department for studying people of the Center for Scientific Research SASA and University of Kragujevac. She has closely collaborated with Interdepartmental committee of SASA that researches national minorities and human rights since 2002. She was the president of the Council of international Festival of Ethnological Film (The Ethnographic Museum in Belgrade) in the period from 2002 till 2005. She won October award of Herceg Novi (1994) and the award for the scientific work, of the Ministry of science of Republic of Serbia in 2004.

She is employed in the Ethnographic Institute SASA since 2001 and she has been elected for the head of the Institute in December 2001. At that time she was managing a project “Contemporary Rural and Urban Culture – Trajectories and Transformation” (2001-2006). Currently, she manages the project “Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes” financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia (2006-2011). She is also a supervisor to the young researchers in the Ethnographic Institute SASA.

На Факултету за поморство у Котору, на Филозофском факултету у Никшићу и на Филозофском факултету у Београду на Одељењу за етнологију и антропологију била је ментор и члан комисија за одбрану дипломских радова, и магистарских и докторских дисертација.

Проучава етничке процесе и развој културних и комуникативних дешавања у савременом друштву у склопу материјалне и социјалне културе, као и миграционе процесе у прошлости уз примену визуелне методе рада. Истраживала архивску грађу из XVII и XVIII века у Архивама: Венеције, Падове, Дубровника, Котора и Херцег Новог. У склопу међународне сарадње руководи српско-бугарским пројектом: *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*. У Етнографском институту САНУ развила је и обновила међународну сарадњу са сродним институцијама у Словенији, Македонији, Бугарској, Мађарској, Чешкој, Словачкој, Русији и Грчкој. Аутор је четири етнолошка филма, од којих су два добила прву награду за сценарио (1993 и 1994).

Од јануара 2005. г. је члан Републичког одбора за решавање о сукобу интереса Републике Србије.

She was a supervisor and the member of the examination committees for numerous graduate, MA and Ph. D. dissertations at the Faculty for Navigation in Kotor, at the Faculty of Philosophy in Nikšić and at the Faculty of Philosophy in Belgrade, at the Department of Anthropology and Ethnology .

She researches ethnic processes, the development of cultural and communicational processes and contemporary societies, as well as the migration processes in the past. She often uses visual method in her work. She researched the archives from the seventeenth and eighteenth centuries in the archives in Venice, Padova, Dubrovnik, Kotor and Herceg Novi. She is a head of the international Serbian-Bulgarian project: "Everyday Culture in the Post-Socialist Period". In Ethnographic Institute SASA she developed and renewed common projects and international cooperation with the similar institutions in Slovenia, Macedonia, Bulgaria, Hungary, Czech Republic, Slovakia, Russia and Greece. She is the author of four ethnological films, two of which received the first award for the scenario (1993 and 1994). She is a member of the Republic Committee for Resolving Conflict of Interests – Establishment and Authorities, Republic of Serbia, since January 2005 .

Библиографија

Монографије:

1. *Крајина новска у судару свјетова*, Београд 1994, 1-289.
2. *Ношње и барокна одјећа у XVIII вијеку*, Никшић 1995, 1-59.
3. *Између култура Истока и Запада*, Београд 2006, 1-277.

Приручници за предмете

4. *Пословне комуникације*, Факултет за поморство Котор, Котор 1999.
5. *Етнологија*, Филозофски факултет Никшић, Никшић 1999.

Чланци:

6. *Рибарство у Боки Которској од XIX вијека до наших дана*, Зборник Бока, 15-16, Херцег Нови 1984, 193-235.
7. *Прилог проучавања судова добрих људи у другој пловини XIX вијека*, Зборник Бока, 17, Херцег Нови, 1985, 287-291.
8. *Становништво херцеговског краја према катастру из 1704. године*, Историјски записи 2, Титоград 1985, 73-80.
9. *Музеолошка валоризација традиционалне рибарске опреме у Боки Которској*, Зборник Бока, 18, Херцег Нови 1986, 85-92.
10. *Економски мотиви Феудалне Босне за оснивање најмлађег средњовековног града на источној обали Јадрана*, Зборник радова са 20. засједања југословенско-чехословачке комисије, Сарајево 1987, 185-189.
11. *Прилог проучавању традиционалног накита на основу радова Андрије Јовичевића*, Зборник радова поводом 50. годишњице смрти Андрије П. Јовичевића, Цетиње 1989, 127-133.
12. *Истраживања у етничкој антропологији*, Етноантрополошки проблеми 4, Београд 1989, 25-28.
13. *Западна села Боке Которске након велике миграције*, Сеоски дани Сретена Вукосављевића 13, Пријепоље 1990, 75-80.
14. *Миграциона кретања из Херцеговине у херцеговски крај крајем XVII и почетком XVIII вијека*, Миграције и Босна и Херцеговина, Сарајево 1990, 101-107.
15. *Занатлије одјевне струке XVIII вијека у Херцег Новом*, Историјски записи 3-4, Титоград 1990, 53-65.
16. *Етнологија у послератној научној периодици Црне Горе*, Историјски записи 3-4, Титоград 1990, 187-190.
17. *Етнографска истраживања на страницама „Просвјете“*, Зборник радова поводом стогодишњице просвјетно-педагошке периодике у Црној Гори, Цетиње 1990, 168-172.
18. *Неки подаци из XVIII вијека из Архива Херцег Новог о становништву словенског поријекла у Албанији и Боки Которској*, Зборник радова са међународног научног скупа „Становништво словенског поријекла у Албанији“, Титоград 1991, 417-424.

19. *Рад херцегновских зидара од 1797. до 1813. године на грађевинама у Боки Которској*, Зборник Уједињење Црне Горе и Боке Которске 1813-1814. година, Титоград 1991, 275-283.
20. *Вук у Боки и његови сарадници из Боке*, Дурмиторски зборник – на извору Вукова језика 1, Титоград 1991, 275-283.
21. *Прилог проучавању барокне моде у Херцег Новом у XVIII вијеку*, Годишњак поморског музеја у Котору, XXXIX – XL, Котор 1991-1992, 132-140.
22. *Тканине у Херцег Новом у XVIII вијеку*, Гласник Етнографског института САНУ XLII, Београд 1993, 177-184.
23. *Однос историје и етнологије у најновијим теоријским размишљањима*, Зборник Историја, наука и настава историје у савременим условима, Научни скупови 30, Одјелење друштвених наука 14, ЦАНУ, Подгорица 1994, 281-289.
24. *Валоризација традиционалног рибарског прибора са аспекта заштите рибље млађи*, Зборник „Истраживање и заштита Јадранског мора“, Котор 1995, 95-99.
25. *Накит у херцегновском крају у XVIII вијеку*, Гласник одјелења друштвених наука бр.9, ЦАНУ, Подгорица 1995, 165-185.
26. *Модернизација у приказивању архивске грађе*, Историјски записи 1-2, Подгорица 1995, 171-175.
27. *Неке антрополошке одлике становника Боке Которске у XVIII вијеку*, Гласник Етнографског института САНУ XLIV, Београд 1995, 310-313.
28. *Прилог проучавања судова добрих људи током XVIII вијека у херцегновском крају*, Правни зборник 2-3, Подгорица 1995, 263-268.
29. *Значај проучавања становништва и етничке историје у дјелима Јова Вукмановића*, Гласник одељења друштвених наука ЦАНУ бр. 11, Подгорица 1997, 31-38,
30. *Положај жене у Црној Гори за вријеме краља Николе*, Зборник радова „Краљ Никола – личност, дјело и вријеме“, Научни скупови 49, Одељење друштвених наука ЦАНУ 21, Подгорица 1998, 37-41.
31. *Визије о визуеленој антропологији у Црној Гори*, Гласник Антрополошког друштва Југославије (АДЈ), 34, Београд 1999, 43-46.
32. *Традиција стварност и очекивања у презентацији средњовјековне историје Црне Горе*, Зборник радова са научног скупа „Средњовјековна историја Црне Горе“, Подгорица, 1999, 280-289.
33. *Проблем глади у XVIII вијеку у Херцег Новом*, Зборник Бока 21, Херцег Нови 1999, 335-341.

34. *Архитектура камених плоча*, Гласник одељења друштвених наука ЦАНУ, Подгорица 2000, 161-173.
35. *Преглед занатства херцеговског краја током XVIII вијека*, Јубиларни Гласник Етнографског музеја Београд, Београд 2001, 189-198.
36. *Grand Prix Драгослав Антонијевић*, Каталог међународног фестивала етнолошког филма, Етнографски музеј у Београду, Београд 2002, 7-13.
37. *Етноантропологија данас*, Библиографски вијесник, Цетиње 2003, бр. 1, 2, 3, 63-67.
38. *Јубилеј Етнографског института Српске академије наука и уметности*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 7-11;11-14.
39. *Савремена функција старих култова, култних места и објеката*, Етнокултуролошки зборник VIII, Сврљиг 2003, 83-85.
40. *Traditional Costume as a Migration Phenomenon on the Part of the Adriatic Coast in the 17th and 18th Century*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 55-61.
41. *Идеологическа определеност в етнологичната периодика в Србија през 60-те години*, Социализмът – реалност и илюзии, Етнологични аспекти на всакидневната култура, Сборник доклади от меѓународна научна конференция, Етнографски институт с музеј, Софија 2003, 13-19.
42. *Традиционално и савремено у култури Срба*; 7-13, Уводно излагање у вези са пројектима МНТР РС, Посебна издања ЕИ САНУ 49, Традиционално и савремено у култури Срба, Београд 2003.
43. *Санитарни кордон*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 301-310.
44. *Тражење заједничких методолошких праваца*, Етнокултуролошки зборник IX, Сврљиг 2004, 79-83.
45. *Неки подаци о миграцијама из Црне Горе на Косово и Метохију почетком XX вијека*, Косово и Метохија у светлу етнологије, Етнографски музеј у Београду, Београд 2004, 411-417.
46. *Кречане/клагине – занат који је изумро*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 233-241.
47. *Архивски извори у реконструкцији живота*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 115-123.
48. *Етнологија и антропологија: Стање и перспективе*, уводно излагање, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 7-11.

49. *Проучавање српске мањине у суседним земљама*, Положај и идентитет српске мањине у Југоисточној и Централној Европи, САНУ, Одељење друштвених наука књ. 25, Београд 2005, 111-121.
50. *Визуелна антропологија у Србији. Или, вишедеценијски рад на стварању визуелне антропологије у Србији*, Сборник доклади от Третата българо-србска конференция, Етнографски институт с музей, Софија 2005, 44-51.
51. *Положај жене у Грбљу*, Конгрес етнолога и Антрополога Русије, Петроград, јуни 2005.
52. *Ношња из Врчина*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 259-270.
53. *Конкурси од „читуље“ до „рекламе“*, „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској – Балканска трансформација и европска интеграција“, Зборник Етнографског института САНУ 22, Београд 2006, 135-149.
54. *К историји сербско-руских одношений: Которская бухта и Россия, Меняющаяся Европа: проблемы этнокультурного взаимодействия*, РАН, Москва 2006, 112-119.
55. *Етнолошки филм и културна идентификација*, Зборник радова "Сусрети култура", Филозофски факултет у Новом Саду, Нови Сад 2006, 259-265.
56. *Наталитет у Топалској парохији у другој половини 18. века*, Гласник антрополошког друштва Југославије, св. 41, Београд 2006, 65-73.
57. *Институција Судова добрих људи у 18. вијеку*, Архив за правне и друштвене науке бр.3-4, јул-децембар 2006, Београд 2006.
58. *Voka Kotorška: a homeland of Vasa Brajovic and the fighters for the independent Greece*, "SIRIS" Periodikh Ekdosh tou Syndesmou Filologon Nomou Serrou tomos 7 (2003-2007), Serres 2007.
59. *Научно истраживачка делатност Етнографског института Српске академије наука и уметности*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), Београд 2007, 9-25.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу):

60. *Ауторизована дискусија са Осмог међународног симпозијума „Методолошки проблеми проучавања традиционалне и савремене културе“*, Етно-културолошки зборник X, Сврљиг 2005, 35-36, 43-44,
61. *Култура становања, традиционализам /модернизација*, Национални скуп са међународним учешћем, Округли сто: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Београд, 12. октобар 2006.

62. *Култура исхране у Црној Гори у делима П. Ровинског*, Научни скуп са међународним учешћем: Павле Ровински и његово дјело, ЦАНУ, Подгорица, 13. децембар 2006.
63. *Научно истраживачка делатност Етнографског института Српске академије наука и уметности*, VII Конгрес етнографа и антрополога Русије, Саранск 2007.
64. *Руси у Боки Которској*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.
65. *Мушки костим у служби женског одевања*, Симпозијум са међународним учешћем „Традиционална естетска култура: тело и одевање“, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу, Одсек за проучавање народа, Ниш, 23. новембар 2007.

Прилози и прикази:

66. *Зборник радова из науке, културе и умјетности, Бока 15-16*, Историјски записи 2, Титоград, 1985, 182-183.
67. *Научни скуп Културно историјски споменици Боке которске и туризам*, Историјски записи 3, Титоград 1985, 177.
68. *Етноантрополошки проблеми I*, Историјски записи 1-2, Титоград, 1989, 229.
69. *XXVII Конгрес антрополошког друштва Југославије*, Историјски записи 3-4, Титоград 1989, 192.
70. *Зборник извештаја о истраживањима Боке которске*, Споменик САНУ СХХVII, Историјски записи 1-2, Титоград 1989, 224.
71. *Истраживања у етнологији – питања садашњости и будућности*, „Просвјетни рад“ бр. 3, Подгорица 1993.
72. *Катун*, „Просвјетни рад“ бр. 4, Подгорица 1993.
73. *Критички аспекти "Бајкове Крушевице" Др Милана Милановића*, Историјски записи 1, Подгорица, 1998, 170-171.
74. *Ношња и одјевање-симбол једне епохе*, Путовања бр. 9/10, Подгорица, 1999, 25-27.

Остало

72. Уредница Гласника Етнографског института САНУ: L-LI, Београд 2003, 264; LI, Београд 2004, 373; LIII, Београд 2005, 435; LIV, Београд 2006, 491; LV, Београд 2007, 273.
73. Уредница Посебних издања ЕИ САНУ 49-61, Београд 2003-2007.

Војислав Становчић

дописни члан САНУ
e-mail: estanovc@eunet.yu

Војислав (Душана) Становчић рођен је 2.јула 1930 (Убли, Херцег Нови). Дипломирао је на Правном факултету у Београду 1955. године, уписао докторандске студије правно-теоријског смера и упоредо студирао светску књижевност на Филозофском факултету. Јануара 1965. одбранио је на Правном факултету у Београду докторску дисертацију са темом „Индустријска демократија – схватања у британској социјално-политичкој теорији“. На Факултету политичких наука у Београду изабран је 1968/69. за доцента, 1974. за ванредног, 1979. за редовног професора за предмет Историја политичких теорија, а пензионисан је 1995.

Школске 1960/61. био је на последипломским студијама на Факултету друштвених наука Универзитета у Лестеру (Leicester, Енглеска), а 1966. и 1967. на постдокторским студијама политичких теорија на универзитетима Јел (Yale) и Харвард. Школске 1986/87. држао је два семестра предавања из упоредних политичких система на последипломским студијама Универзитета у Албани-у (New York, САД) и у исто време по позиву у зимском семестру 1987. на Union College (Schenectady, N.Y.) држао предмет „Communsit Social and Political Systems: A Comparison of the Soviet, Yugoslav and East European Systems“. По позиву Института за европске студије из Беча држао је од јануара 1993. до јуна 1996. курс предавања „Topics in East European Politics“.

Vojislav Stanovičić

Corresponding Member of SASA

Vojislav Stanovicic was born on July 2, 1930 in Herceg-Novti, Montenegro. He graduated from the Faculty of Law, Belgrade (1955) and received his Ph. D. degree in Political Science (theory of law) from Belgrade University in 1965 with the dissertation “Industrial democracy – ideas of Britain socio-political theory”. As a postgraduate student he also studied comparative literature. Working at the Faculty of Political science he was chosen first for the assistant professor (1968/1969), associate professor (1974) and full professor (1979) for the subject History of political theories. He was retired in 1995.

During 1960 - 1961 he was at the postgraduate studies at the University of Leicester, England and at a Post-Doctoral research in Political Theory at Yale (1966-1967) and at Harvard (1967). He was teaching two semesters at the postgraduate studies as a Fulbright Visiting Professor at the SUNY/Albany, 1986-87 and in the same year (1987) he was invited at Union College (Schenectady, USA) where he was teaching „Communist Social and Political Systems: A Comparison of the Soviet, Yugoslav and East European Systems“. By invitation of the Institute for European studies from Vienna, he was teaching since January 1993 till June 1996 (except the summer semester in 1995) the course “Topics in East European Politics”.

На Факултету политичких наука био је шеф Катедре за политичку теорију и методологију, управник последипломских студија, после пензионисања сваке године држи предавања на различитим смеровима последипломских студија. Научно-наставно веће Факултета изабрало га је марта 2005. за члана Стручног савета за новоуведене постдипломске Америчке студије.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 15. децембра 1988. године. Биографски и библиографски подаци објављени су у Годишњацима XCV (1989. за период пре 1988), стр. 527-546; CV (1999), стр. 639-647; и CXII (за 2006), стр. 581-600. У Српској академији наука и уметности, председник је Међуодељењског одбора за проучавање мањина и људских права и члан Одбора за изворе српског права; члан је Научног већа и Управног одбора Географског института „Јован Цвијић“ и председник Управног одбора Етнографског института САНУ. На Годишњој скупштини САНУ 2007. изабран је за члана Финансијског одбора САНУ. Одељење друштвених наука на свом скупу 13. новембра 2007. изабрало га је поново за заменика секретара Одељења (а ту функцију је обављао и у претходном периоду).

У оквиру Међуодељењског одбора руководи пројектом Ф-183 – чији предмет је истраживање положаја српске националне мањине у суседним земљама и националних мањина у Србији. Организовао је више међународних научних скупова и округлих столова чији су резултати објављени у неколико зборника САНУ:

He was a head of the Department for Political theory and methodology at the Faculty of Political Science and the had of the postgraduate studies. Even after retirement he teaches at the different departments of the postgraduate studies. Scientific-teaching council chose him in March 2005 for the member of the Expert Council for new implemented American studies.

He was chosen for the corresponding member of Serbian Academy of Science and Arts on December 15th 1988. His biographic and bibliographic data were published in the Year Books XCV (1989 for the period before 1988), pp. 527-546; CV (1999), pp. 639-647; and CXII (for 2006), pp. 581-600. He is the president of the Interdepartmental committee for the research of minorities and human rights and he is the member of the Committee for sources of Serbian law in SASA. He is also the member of Scientific council and of the management committee of the Institute of Geography – Jovan Cvijić and the president of the management committee of Ethnographic Institute SASA. He has been also chosen for the member of the Financial committee of SASA at the annual meeting of SASA in 2007. On November 13th 2007, he was chosen the department of the social sciences chose him again for the deputy secretary of the Department (which was his function also in the former period).

He is also the head of the Project F-183 (of international cooperation), the research of the position of Serbian national minority in neighboring countries and national minorities in Serbia. He organized many international scientific gatherings and round tables, the results of which were published in several collections of SASA:

Друштвене науке о Србима у Румунији (априла 1991); „Положај мањина у Савезној Републици Југославији“ (САНУ, Београд, 11-13. јануара 1995), на којем је поднео реферат на тему „Владавина права и суживот етничких група“ и затим уредио (са академиком Милошем Маџуром) зборник *Положај мањина у Савезној Републици Југославији* (САНУ, Београд, 1996, XII + 862 стр.); *Друштвене науке о Србима у Мађарској* (Београд, 6-8 децембра 1998), зборник је објављен 2003. и у њему је Становчићев рад: „Шта су промене после 1989. значиле за мањине?“; *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи* (Београд, 26-29. новембра 2003; зборник, чији је уредник објављен је у издању САНУ, 2005, 553 стр.) са Становчићевим радом „Заштита мањина као основа за бригу о дијаспори“; *Положај националних мањина у Србији* (научни скуп 26-28. новембра 2005, у САНУ, која под истим насловом објављује и зборник радова који је у штампи, а уредник је Становчић, чији се рад „Већина и мањина у теоријама о демократији и политичким институцијама“ и „Предговор: Преглед истраживања положаја мањина“ објављују у зборнику).

Био је веома активан у међународној сарадњи. Одржао је велики број предавања у низу земаља и учествовао на више међународних конференција и по позиву националних удружења за политичке науке и уставно право, као и на тематске скупове из области друштвених наука, политичке теорије, федерализма, скупова о револуцијама од XVIII-XX века, проблемима етничитета и других проблема области за које је био професионално заинтересован.

Social Sciences about Serbs in Romania (April 1991); *The position of minorities in Federal Republic of Yugoslavia* (SASA, Belgrade, 11-13 January 1995) in which he published the paper “The reign of justice and coexistence of the ethnic groups” and he was an editor (together with the academic Miloš Macura) of the collection *The position of minorities in Federal Republic of Yugoslavia* (SASA, Belgrade, 1996, XII + 862 p.); *Social Sciences about Serbs in Hungary* (Belgrade, 6-8 December 1998), the collection was published in 2003 with the paper of Stanovčić: “What did changes mean for minorities after 1989?”; *Position and identity of Serbian minority in Southeastern and central Europe* (Belgrade, 26-29 November 2003; he was an editor of this collection published by SASA in 2005, 553 p.) including his paper “The protection of minorities as the basis for care about Diaspora”; *The position of national minorities in Serbia (scientific gathering 26-28 November 2005 in SASA)*. Stanovčić is also an editor of the collection of papers with the same title (currently in press). Among the papers of this collection are also his: “Majority and minority in theories about democracy and political institutions” and a “Foreword: Reviewing researches of minority position”.

He was very active in the international cooperation. He held a great number of lectures in numerous countries abroad and participated many international conferences by the invitation of national associations of political sciences and constitutional law, as well as the thematic gatherings in the field of social sciences, political theory, federalism, gatherings about revolutions in 18th and

Године 1985. постао је индивидуални члан Међународног удружења за политичке науке (IPSA), и активно је са рефератима и као организатор појединих сесија учествовао на пет наредних конгреса и био члан радних тела (3 Комитета) и Савета IPSA-е. На конгресима IPSA-е поднео је следеће реферате: 1985 (Paris): "Modes of Legitimizing Power of Governments and Regimes"; 1988 (Washington): "Ethnic Federalism and Majority Rule"; 1991 (Buenos Aires): "Balkan Geopolitics: Political Consequences of Mass Migrations in the Past", и други реферат "National Self-Determination and Secession: Ideas and Problems in Yugoslavia" (објављено у енглеској верзији у *Архиву за правне и друштвене науке*, 1993); 1994 (Berlin): "Democracy in Multi-Ethnic Societies: Populism, Bonapartism, Majority Rule, or Constitutional Polyarchy?" [објављено у Зборнику за друштвене науке Матице српске, Нови Сад, 1997]; 1997 (Seoul) организовао одржавање сесије на тему "Federalism: Multi-ethnicity, the Rule, not the Exception - Managing Diversities" и поднео реферат "Searching for New Designs: Alternatives to Federalism", скраћено објављено у *Архиву* 3, 1997). Године 1990 учествовао је at the World Congress for Soviet and East European Studies (Harrogate, England). На позив Америчког удружења за политичке науке (APSA), учествовао је на годишњој конференцији тог удружења 1990, San Francisco, и учествовао у округлом столу на тему "Problems of Political Reform"; на годишњој скупштини истог удружења учествовао је 1992 у Чикагу са рефератом "Federalism and Civil Rights".

19th centuries, problems of ethnicity and other problems he is professionally interested in.

In the year 1985 he became an individual member of International Political Science Association (IPSA) and he actively participated its sessions on the five congresses – as an organizer or with the presentations. He was a member of different bodies (3 Committees) and the Council of IPSA. Here are the titles of the presentations at these congresses: 1985 (Paris): "Modes of Legitimizing Power of Governments and Regimes"; 1988 (Washington): "Ethnic Federalism and Majority Rule"; 1991 (Buenos Aires): "Balkan Geopolitics: Political Consequences of Mass Migrations in the Past"; "National Self-Determination and Se-cession: Ideas and Problems in Yugo-slavia" (published in English version in the *Archive of legal and social science*, 1993); 1994 (Berlin): "Democracy in Multi-Ethnic Societies: Populism, Bonapartism, Majority Rule, or Constitutional Polyarchy?" [published in Collection of Matica Srpska for Social Sciences, Novi Sad, 1997]; 1997 (Seoul) organized the session "Federalism: Multi-ethnicity, the Rule, not the Exception - Managing Diversities" and had a presentation "Searching for New Designs: Alternatives to Federalism", shorter version published in *Archive* 3, 1997). In the year 1990 he participated the World Congress for Soviet and East European Studies (Harrogate, England). At the invitation of American Political Science Association (APSA), he participated the annual conference of this association in 1990, San Francisco, at the round table with the theme "Problems of Political Reform"; he took

Тада је у Чикаго путовао и да би Извршни комитет IPSA-е, који је имао заседање у Чикагу, покушао наговорити да не доносе одлуку о искључењу Удружења за политичке науке Србије и Црне Горе из Међународног удружења, јер су два удружења бивших југословенских република тражила наше искључење, а то је било и време санкција кад су искључивали сва наша професионална удружења. Становчић је успео да их од такве одлуке одврати и наше удружење, које је члан постало 1952, није било искључивано.

Учествовао је по позиву на годишњој скупштини Америчког удружења за славистичке студије (AAASS, Phoenix, Arizona, November 1992) и то у панел дискусији пред свим учесницима на тему "Bridging Ethnic Cleavages: Soviet and Yugoslav Lessons"; а наредне године (1993) исто Удружење га је позвало на конференцију (Pearl Harbour, Hawaii, November 1993) ради учешћа у панелу на тему "Ethnopolitics in Eastern Europe and Russia: Update 1993"; октобра 1996 учествовао је по позиву на годишњој конференцији регионалног Удружења AAASS за државе средњег Запада САД, која је одржана у Колумбији (Мизури), а поднео је реферат "Minorities in FR Yugoslavia".

Учествовао је на две британско-југословенске конференције одржане у Београду и поднео реферате (који су објављени) и то "Concerning the Consociation of Ethnic Groups" (1993) и "Civil Society and the Rule of Law in Multiethnic Societies" (January 1995).

part in the annual meeting of the same association in 1992 in Chicago with the presentation "Federalism and Civil Rights".

The aim his travel to Chicago was also to persuade the executive committee to reject the proposal (of two association from the countries of ex-Yugoslavia) for expelling Association for Political Science of Serbia and Monte Negro from this International Association. This was going on in the period of sanctions when all our professional associations were excluded from the public scene. Stanovcic succeeded to prevent such an expel of the Association, whose member he was since 1952.

At the 1992 AAASS Annual Meeting (Phoenix, Arizona, November 1992) he participated in the panel on "Bridging Ethnic Cleavages: Soviet and Yugoslav Lessons". Next year the same association invited him at the conference (Pearl Harbour, Hawaii, November 1993) to have presentation in a panel on "Ethnopolitics in Eastern Europe and Russia: Update 1993". In October 1996 he took part in Central [for Central States of Midwest] AAASS Conference in Columbia (MO) with the presentation on "Minorities in FR Yugoslavia" (he was invited at this conference by American professors who were at the conference in Belgrade, organized by SASA in 1995).

He took part in two British-Yugoslav conferences of scientists organized in Belgrade with presentations that were afterwards published "Concerning the Consociation of Ethnic Groups" (1993) and "Civil Society and the Rule of Law in Multiethnic Societies" (January 1995).

Године 1990. изабран је и активан је члан Савета за етничко споразумевање (Council for Ethnic Accord) Карнегијеве фондације (Њујорк) и за члана Савета Пројекта ПЕР (Project on Ethnic Relations) са Принстона. Од 1992. је члан Уређивачког савета часописа *Publius, Journal for Federalism* (Philadelphia, USA, најугледнији у свету часопис за питања федерализма). Године 1993. био је позван на острво Кона (Хаваји) да као члан мале групе експерата током неколико дана учествује у анализи међуетничких сукоба у свету и да изнесу своје закључке о узроцима, поводима и решењима, па је учествовао и у писању саопштења са тог састанка познатог у литератури као „Kona Statement“ (међу учесницима су били и Валериј Тишков, директор Етнографског института Руске АН; и Доналд Хоровиц, истраживач и аутор обимне студије *Ethnic Groups in Conflict*, 1985). Од 1997. до 2000. био је члан Научног савета Међународног пројекта „Владавина права и децентрализација у мултикултурним заједницама“ (Scientific Committee for the International Project on “Rule of Law and Decentralization in a Multicultural Context”), у Институту за федерализам Универзитета у Фрибуру (Швајцарска) чији директор је проф. Томас Флајнер. Године 2005. изабран је за потпредседника Удружења Фулбрајтових стипендиста Србије и Црне Горе (Fulbright Alumni Association of Serbia and Montenegro).

Становчић је по позиву учествовао и на скуповима више националних удружења за политичке науке, уставно право и за славистичке студије.

In the year 1990 he has been chosen and he is still an active member of the Council for Ethnic Accord, Carnegie foundation (New York) and he is the member of the Council of the Project on Ethnic Relations (Princeton). Since 1992 he has been a member of the editorial board of *Publius, Journal for Federalism* (Philadelphia, USA, the most distinguished journal in the world regarding federalism). In year 1993 he was invited to the island Kona (Hawaii) to become a member of the small group of experts that analyzed ethnic conflict in the world and set their conclusions about causes, reasons and solutions of this conflict. As a part of this team he was writing a report from this meeting, known in literature as „Kona Statement“ (among the participants were Valerij Tishkov, the head of the Institute of Ethnography, of Russian AN and Donald Horowitz, the researcher and the author of the huge study *Ethnic Groups in Conflict*, 1985). He was a member of the Scientific Committee for the International Project on "Rule of Law and Decentralization in a Multicultural Context" (1997-2000) in the Institute of Federalism of the University of Fribourg (Switzerland), the director of which is professor Thomas Fleiner. In the year 2005 he was chosen for the vice president of the Fulbright Alumni Association of Serbia and Montenegro.

He was invited and participated the gatherings of many national associations of political science, constitutional law and Slavistic studies.

У Токију је (1995) на IV Међународног конгресу удружења за уставно право (више од 1000 учесника) поднео два реферата и као члан Савета тог Удружења учествовао у бирању руководства (то Међународно удружење је први, оснивачки конгрес имало у Београду 1981).

Током бројних боравака у иностранству, поред реферата на међународним научним скуповима Становчић је одржао велики број предавања у САД, Енглеској, Пољској, Холандији, Белгији, Индији, Пакистану, Италији, Аустрији, Украјини, Руској Федерацији, Швајцарској, Словачкој, Немачкој, Мађарској, Чешкој републици, Румунији, Бугарској.

Као члан Председништва Удружења за политичке науке (најпре Југославије, а потом Србије и Црне Горе) и Југословенског удружења за уставно право (Србије и Црне Горе) био је врло активан у организовању више домаћих и међународних научних скупова и округлих столова, као и аутор реферата на тим скуповима. У томе је активно учествовао у сарадњи са Факултетом политичких наука, Удружењем политичких наука, Удружењем за уставно право, Етнографским институтом, Центром за истраживање етничитета, Агенцијом за развој културе Владе Републике Србије и другим установама и удружењима: поред осталих, на скупу у Нишу 2-5. новембра 2000, посвећеном проблемима транзиције, улоге државе и демократије, верских и етничких мањина и проблемима Косова и Метохије; на скупу посвећеном обнови културне баштине Срба у суседним земљама у функцији очувања и оснаживања идентитета баштиника, одржаном у САНУ, 19-20.

He had two presentation at the IV International Congress in Tokyo (1995) and as a member of the Council of this Association he took part in the voting for management (this association organized their first congress in Belgrade in 1981).

During many stayings abroad Stanovcic also had numerous lectures in USA, England, Poland, Holland, Belgium, India, Pakistan, Italy, Austria, Ukraine, Russian Federation, Switzerland, Slovakia, Germany, Hung aria, Czech Republic, Rumania and Bulgaria.

As a member of the chairmanship of the Association of Political Sciences (first of Yugoslavia and then of Serbia and Montenegro) and Yugoslav Association of Constitutional Law (Serbia and Montenegro), he was very active in the organization of many scientific gatherings and round tables, having also presentations at these gatherings. He also actively cooperated with the Faculty of Political Science, Association of Political Science, Association of Constitutional Law, Ethnographic Institute SASA, Center for the Research of Ethnicity, Agency for the Development of Culture of the Government of Republic of Serbia and other institutions and association. Furthermore, he participated the scientific gathering in Nis (2-5 November 2000) about the problems of transition, the role of state and democracy, religious and ethnic minorities and problems about Kosovo and Metohia. At the gathering about renovation of cultural heritage of Serbs in neighboring countries with the aim of preservation and empowerment of identity, organized in SASA (19-20 September 2003); at the conference

септембра 2003; на Конференцији *Стандарди заштите мањина у Мађарској и југоисточној Европи*, одржаној у Будимпешти 7-9. новембра 2003. По одлуци Извршног одбора САНУ, учествовао је на међународној конференцији *Penser l'Europe* (трећа по реду) коју је 16-18. септембра 2004. организовала Румунска академија наука у Букурешту, и на којем је поднео реферат „Democracy and the Rule of Law in Multiethnic Societies“, чију је ауторизовану верзију РАН објавила (Academia Româna, *Penser l'Europe*, Bucharest, 2004. p. 127-154).

Од 1993. је члан Уредништва *Зборника за друштвене науке* Матице српске, а године 1955. изабран је за члана-сарадника Матице. Од 1998. је неколико година био члан Савета *Архива за правне и друштвене науке*. Током 1990-их година (а исто тако и раније и касније) одржао је готово сваке године по више десетина предавања на летњим школама за демократија (за коју је био и суоснивач 1998), затим курсеве о владавини права на алтернативној академској образовној мрежи, на Београдској отвореној школи (БОШ), курс (поновљен наредне године) полазницима из више источноевропских земаља у организацији Београдског центра за јавну управу на Палићу; у Центру за унапређење правних студија у Београду одржао је предавање на тему: *Уставна демократија и полиархија: Политичка теорија демократије о облицима поделе власти и дисперзије моћи у друштву* (11. октобра 2001); у Центру за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу одржао је 5. децембра 2001. предавање на тему

Minority protection standards in Hungary and south-eastern Europe, held in Budapest (7-9 November 2003). According to the decision of the executive board of SASA, he took part in the international conference *Penser l'Europe* (third of a kind), organized by Romanian Academy of Science in Bucharest (16-18 September 2004) with the presentation “Democracy and the Rule of Law in Multiethnic Societies“. The authorized version of this paper was published by RAN (Academia Româna, *Penser l'Europe*, Bucharest, 2004. p. 127-154).

He has been a member of the editorial board of *Collection of Matica Srpska for Social Sciences* since 1993. and an associate member since 1955. Several years he was a member of the Council of *Archive for Law and Social Studies* since 1998. Every year during 1990ies (as well as earlier and later) he had more than tenths of lectures at summer schools for democracy (also as a co-founder in 1998), he thought courses about reign of law at the Alternative Academic Network (AOM) and Belgrade Open School (BOŠ), course (repeated next year) in Palić organized for students from different east European countries organized by Belgrade Center for public administration. In the Center for advanced legal studies, Belgrade, he held a lecture: *Constitutional democracy and poliarchy: political theory of democracy and forms of power distribution and dispersion of power in society* (11th October 2001); In the center for scientific research in Kragujevac he had lecture *The reign of law and establishing legal state* (December 5th 2001). He held lectures in many towns in Serbia (Kragujevac, Niš, Novi Pazar, Subotica,

Владавина права и успостављање правне државе; као и по већим градовима Србије (у неким и по неколико пута као у Крагујевцу, Нишу, Суботици, Новом Пазару, Прешеву, Бујановцу, Чачку, Ужицу, Шабцу, Пироту и др.), као и на универзитетима у Крагујевцу (у Центру за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу) и у Новом Саду и Нишу, а само током 2002. више од десет предавања на теме *Владавина права и унапређивање институција локалне заједнице*. Учествовао је у раду неколико скупова организованих ради разматрања различитих верзија устава Србије, закона о правима националних мањина, као и у представљању бројних књига. На позив професора Валерија Тишкова, директора Етнографског института Руске академије наука, 9. октобра 2003. године у Кумбору (Бока Которска) одржао је предавање и учествовао у целодневном разговору о „етно-политичким проблемима“ с групом руских експерата. На позив Београдског фонда за политичку изузетност за младе људе ангажоване на јавним пословима одржао је више предавања на тему *Шта је политички либерализам?* (Бања Врујци, 13. марта 2004; Фрушка Гора, 14. маја 2005). У оквиру циклуса предавања о либерализму, у Коларчевој задужбини одржао предавање на тему *Либерална традиција и савремени либерализам* (4. априла 2005).

У првој половини 2000. године за Економски институт из Београда израдио је теоријски пројекат на тему *Владавина права и изградња правне државе*. Пројекат је завршен јула 2000. Резултати су изложени пред групом стручњака у Институту, а

Preševo, Bujanovac, Čačak, Užice, Šabac, Pirot etc.), as well as at the University of Kragujevac (in the Center for Scientific Research SASA and University of Kragujevac), in Novi Sad and Niš. Only during 2002 he thought more than tenths of lectures about *Reign of law and improvement of local community institutions*. He participated gatherings organized with the aim of analysis of the constitution of Serbia, laws about national minority rights, book promotions. At the invitation of professor Valerij Tishkov (the head of the Institute of Ethnography of Russian Academy of Science), he had a lecture and took part in one day discussion with the Russian experts about “ethno-political problems” in Kumbor (Boka Kotorska). At the invitation of Belgrade fund for political excellence he held lectures for young people engaged in public jobs on the topic *What is liberalism?* (Banja Vrujici, March 13th 2004, Fruška Gora, March 14th 2005). In the frame of the cycle of lectures about liberalism in Kolarac, he had a lecture on *Liberal tradition in contemporary liberalism* (April 4th 2005).

In the first half of 2000 he made a theoretical project *The reign of law and building of the legal state* for the Economic institute. The project was finished in July 2000 and the results were presented in front of the team of specialists in the Institute, and partly published.

Stanovcic participated the work of many scientific gatherings organized with the aim to regard different projects of the constitutions of Serbia, and many

делимично су објављени у више публикација.

Учествовао је у раду више научних и стручних скупова организованих ради разматрања различитих пројеката устава Србије, као и више округлих столова и расправа које је о истим питањима организовало Удружење за уставно право у Београду. Поред осталих, на састанку стручњака за уставно право који су сазвали Центар за унапређење правних студија и Удружење за уставно право ради разматрања нацрта закона о избору посланика, одборника и председника републике (Србије), одржаном у Београду 14. јуна 2001; у панел дискусији у Медија-центру у Београду 19. новембра 2001. говорио је о више предлога уставних решења за Србију; на стручном скупу о четири нацрта устава Републике Србије 13. децембра 2002; на округлом столу на тему: „Уставне институције – функционисање и актуелни проблеми“ 19. децембра 2003; на скупу У сусрет новом Уставу 23. децембра 2003, у организацији Уставног суда Србије; и на више других научних и стручних скупова.

Крајем 2000. године Становчић је постао руководилац тима експерата који је образовала савезна влада са задатком да сачини нацрт Закона о заштити права и слобода националних мањина. Овај Закон је једногласно усвојен у Савезној скупштини 2002, а од стране представника Савета Европе, ОЕБС-а, Европске Уније и других европских и међународних тела веома је добро прихваћен и оцењен као добар узор за такве законе. У вези са овим задатком учествовао је на конференцији *Развој мултикултурног и мул-*

round tables and discussions on the same issue organized by the Association of constitutional law in Belgrade. He also took part at the meeting of specialist for constitutional law organized by the Center for advanced legal studies and Association of constitutional law regarding new draft law on assembly and committee members, and the president of the Republic (Serbia), held in Belgrade in June 14th 2001. In the panel discussion organized in Media Center (Belgrade) on November 19th 2001 he spoke about several constitutional solutions for Serbia. He participated the round table about the draft of the constitution of the Republic of Serbia, on December 13th 2002; also he took part in the round table about “Constitutional institutions – functioning and current problems” (December 19th 2003); he spoke at the gathering “In the face of a new constitution” (December 23rd 2003) organized by the Constitutional Court of Serbia and many others.

At the end of the year 2000 Stanovic became a head of the team of experts formed by the federal government with the task to make a draft Law on protection of rights and freedom of national minorities. This law was accepted by the Federal Assembly in 2002. It was also very good evaluated and accepted as a model for other similar laws by the representatives of the Council of Europe, by OEBS, European Union and other European and international bodies. In relation to this, he participated the conference *Development of multicultural and multiethnic society* (Belgrade, February 2nd and 3rd 2001; – conference was organized by the federal government and it was opened by the president of FRY at a time –

тиетничког друштва, (Београд, 2. и 3. фебруар 2001; конференцију је организовала савезна влада, а отворио је тадашњи председник СРЈ, др Војислав Коштуница и председавао њеном првом радном сесијом). Становчић је учествовао и на регионалној [министарској] конференцији о националним и етничким заједницама и мањинама у југоисточној Европи (Београд, 5-6. јула 2001, у организацији савезне владе уз учешће представника Савета Европе и стручњака и политичких представника из низа европских земаља). На међународној конференцији *Југоисточна Европа десет година после* (Београд, 22-24. октобра 1999), поднео је реферат на тему *Проблеми легитимизације власти у постсоцијалистичким друштвима Југоисточне Европе*. По позиву организације ПЕР, као члан Савета те организације, учествовао је на више међународних конференција у Швајцарској, Турској, Мађарској, Румунији, Русији, па и на конференцији о законском регулисању положаја националних мањина у Црној Гори (поводом нацрта закона) одржаној у Прчњу 17-18. октобра 2003. године.

Као експерт и представник Министарства за националне и етничке заједнице савезне владе Становчић је током 2002. и 2003. године активно учествовао на неколико међународних конференција (у Загребу, два пута у Стразбуру, два пута у Бечу, Пољани Брашов и више пута у Београду). Марта 2001. учествовао је у разговорима групе домаћих правних стручњака с правним стручњацима из више европских земаља у Савету Европе о положају мањина.

Voјislav Koštunica, who was also presiding its first session).

Stanovcic also participated the regional (ministry) conference about national and ethnic communities and minorities in south-eastern Europe (Belgrade, Jul 5-6 2001st organized by the federal government and attended by representatives of the Council of Europe and experts and political representatives from many European countries). At the international conference *Southeastern Europe – ten years after* (Belgrade, October 22-24 1999) he had a presentation titled *The problems of legitimization of the authority in post-socialist societies of Southeastern Europe*. At the invitation of PER organization, and as a member of its Council, he took part in international conferences in Switzerland, Turkey, Hungary, Romania, Russia and at the conference about legal regulation of the national minority position in Montenegro (on a law draft) held in Prčanj (October 17-18 2003).

As an expert and representative of the Ministry for national and ethnic groups of the federal government, Stanovcic actively participated several international conferences during 2002 and 2003 (in Zagreb, in Strasbourg twice, in Vienna twice, Poljana Brašov and in Belgrade several times). In March 2001 he took part in the debate of the law experts from country and abroad in the Council of Europe on the position of minorities.

Са групом српских стручњака посетио је Институт за федерализам Универзитета у Фрибуру (28-31. марта 2001) и Врховни суд Швајцарске у Лозани (30. марта 2001). Учествовао је и на светској конференцији *Федерализам 2002* (Универзитет у Ст. Галену, 27-30. августа 2002; под покровитељством Савезног савета Швајцарске и Конференције кантоналних влада).

На међународном научном скупу *Основне вредности у политици и друштву* (Београд, 4. и 5. новембар 2004; спонзор конференције: Фондација Конрад Аденауер) поднео је по позиву реферат *Основне вредности прокламоване у Уставу Европске Уније*.

Октобра 2007. решењем министра за државну управу и локалну самоуправу основана је „Посебна група“ од девет стручњака за уставно право и проблематику мањина чији је задатак да израде нацрт закона о положају мањина у Републици Србији, а Становчић је именован за руководиоца те групе.

Године 2004. Становчић је добио награду Фонда „Миодраг Јовичић“ која се додељује за допринос науци у области уставног права и политичких наука. Године 2007. добио је априлску награду града Београда за најбољу књигу из друштвених и хуманистичких наука објављену у 2006. години (то је Становчићев рад *Политичка теорија*, I, Службени гласник, 2006, 838 стр.).

У Етнографском институту је руководио пројекта *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* који се, према уговору Министарства науке и

With the group of Serbian experts he visited Institute of federalism of the University in Fribourg (March 28-31 2001) and the Supreme Court of Switzerland in Lausanne (March 30th 2001). He was also at the world conference *Federalism 2002* (at the University of St. Galen, August 27-30 2002, organized by the Federal council of Switzerland and the Conference of cantonal governments).

At the international scientific gathering *The basic values in the politics and society* (Belgrade, November 4 – 5 2004; sponsored by the Konrad Adenauer Foundation) he had a presentation (at the invitation) *The basic values promoted by the Constitution of European Union*.

According to the decision of Ministry of Public Administration and Local Self Government, the “Special group” has been formed, consisted of 9 experts for constitutional law and minority problems, the task of which is to make a draft law on the position of minorities in Republic of Serbia. Stanovicic is appointed fro the head of the group.

In the year 2004, Stanovicic received the reward of the Foundation “Miodrag Jovičić” for the contribution to the science of constitutional law and political sciences. In the year 2007 he received the April reward for the best book in the field of social sciences and humanities, published in 2006 (*Political Theory*, I, Službeni glasnik, 2006, 838 p.).

He is the head of the project *Ethnicity: contemporary processes in Serbia, neighbor countries and Diaspora*, in the Ethnographic Institute, financed by the Ministry of Science in the period since 2006 until 2010.

Института остварује од 2006. до 2010. године.

Одабрана библиографија

(од близу 500 библиографских јединица, овде су наведени само новији радови, књиге, прилози у научним часописима и зборницима научних радова, студије и чланци у зборницима САНУ, радови на страним језицима и они који се односе на проблеме „етницитета“)

I Посебна издања (књиге)

- *Политичка теорија*, I, Београд, Службени ГЛАСНИК, 2006, 1-838. (Библиотека „Синтеза“, књ. 1).
- *Моћ и легитимност*, Београд, Службени ГЛАСНИК, 2006, 1-140. (Библиотека „Политика и друштво“)
- *Političke ideje i religija*, drugo dopunjeno izdanje, Beograd, Udruženje za političke nauke i Čigoja štampa, 2003, t. 1: 1-370, и t. 2: 1-496.
- *Власт и слобода*, Београд, Удружење за политичке науке и Чигоја штампа, 2003, 1-338.
- *Macht und Legitimität*, St. Gallen – Lachen, Dike Verlag, 2003, 1-184.
- *Političke ideje i religija*, Београд, Југословенско удружење за политичке науке, 1999; књ. 1: 1-370, и књ. 2: 1-360.
- *Развитак политичке мисли*, Београд, Јустиција, 1993, 1-78.
- *Federalizam / Konfederalizam*, Titograd, Univerzitetska riječ, 1986, 1-233. (Библиотека „Поента“, 1 коло).

II Зборници радова које је уредио и у њима објавио прилоге

Enciklopedija političke kulture, predsednik Redakcionog odbora Vojislav Stanovčić, urednici: Milan Matić i Milan Podunavac; Beograd, Savremena administracija, 1993; XVI + 1312 str; 24 cm (Од укупно 1312 стр. енциклопедијског формата Војислав Становчић је написао 253)

Vojislav Stanovčić:

Predgovor: *Politička kultura i politički život: čemu Enciklopedija političke kulture*, XI-XVI.

Tekstovi:

Apsolutizam, 36-47; Autoritet i autoritarizam, 74-109; Cenzura, 139-156; Civilno društvo, 175-187; Despotizam, 229-233; Dominacija, 255-259; Elita, 290-304; Fašizam, 317-330; Konzervativizam, 530-548; Legalitet, 579-593; Makijavelizam, 640-648; Oligarhija, 782-786; Revolucija, 992-1018; Samoupravljanje, 1027-1037; Slobode i prava čoveka i građanina, 1056-1085; Tehnokratija, 1165-1170; Većina, 1237-1250.

Милош Маџура и Војислав Становчић (уредници), *Положај мањина у Савезној Републици Југославији*, зборник радова са научног скупа одржаног 11, 12. и 13. јануара 1995, САНУ, 1996, IX-XII + 862. (Посебна издања / САНУ; LXXXIV. Одељење друштвених наука; 19).

Војислав Становчић:

„Предговор“, IX-XII.

„Владавина права и суживот етничких група“, 49-69.

„Мултикултурализам и мањине“ [уводне напомене], 257-265.

„Мултикултурализам и мањине“, 848-850.

„Завршна реч“, 859-860.

Vučina Vasović i Vojislav Stanovčić (priređili), *Postkomunizam i vlast*, Beograd, Jugoslovensko udruženje za političke nauke i Fakultet političkih nauka, 1996, str.545; у овом Зборнику: Vojislav Stanovčić, „Vladavina prava i demokratske ustanove“, 51-80.

Војислав Становчић (ур.), *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи*, Зборник радова са научног скупа одржаног 26-29. новембра 2003, Београд, САНУ, 2005, 553 стр.

Војислав Становчић (ур.), *Положај националних мањина у Србији*, Зборник радова са научног скупа одржаног 24-26. новембра 2005, Београд, САНУ, 2007.

Војислав Становчић:

„Предговор:Преглед истраживања положаја мањина“.

„Већина и мањина у теоријама о демократији и политичким институцијама“.

III Чланци и студије

1. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ У ЗБОРНИЦИМА САНУ

- „Политичке идеје америчке револуције“ у Миодраг Јовичић (ур.), *Два века савремене уставности*, Зборник радова са научног скупа одржаног 17. и 18. септембра 1987 (Научни скупови, књ. XLVII, Одељење друштвених наука, књ. 9). Београд, САНУ, 1990; 57-77. Дискусија, 610-615.
- „Елементи федерализма и конфедерализма у политичком систему Југославије“, *Основи уставног уређења Југославије*, Зборник радова, Београд, САНУ, 1990; 41-51.

- „О неким ограничениостима глобалног моделирања у политичким наукама“ у Михаило Марковић (ур.), *Потребе друштвеног развоја*, Београд, САНУ, Зборник за филозофију и друштвену теорију, књ. I, 1991, 125 - 175.
- „Људска права и положај грађана“, *Актуелни проблеми устава и уставних промена*, Зборник радова са научног скупа одржаног 17. и 18. марта 1988. (Научни скупови САНУ, LVII), Београд, САНУ, 1991, 211- 238, Дискусија, 463-467.
- „Проблеми легитимности политичке власти“. - *ГЛАС CCCLXVI САНУ* (ур. Милош Мацура), Одељење друштвених наука, књ. 26 - 1992, Београд, 1992, 43-117.
- „Положај јужнословенских народности у Мађарској, Извештај са студијског путовања“.- *ГЛАС CCCLXVI САНУ* (ур. Милош Мацура), Одељење друштвених наука, књ. 26 - 1992, Београд, 1992, 281-377.
- „Развитак идеја о слободама и правима човека и грађанина“, Прилози демографским и економским наукама : зборник радова посвећен животу и раду академика Милоша Мацуре, Београд : САНУ, 1994, 311-332. (Посебна издања / САНУ ; 624. Одељење друштвених наука ; 103)
- Пет прилога у Зборнику: Милош Мацура и Војислав Становчић (уредници), *Положај мањина у Савезној Републици Југославији*, САНУ, 1996: „Предговор“; „Владавина права и суживот етничких група“; „Мултикултурализам и мањине“ [„Кратак преглед поднетих реферата“]; „Мултикултурализам и мањине“ [Приказ расправе на сесији], „Завршна реч“, стр. IX-XII, 49-69, 257-265, 848-850, 859-860.
- „Владавина права и/или владавина већине“, Миодраг Јовичић (ур.), *Успостављање модерне демократске и правне државе у Србији*: зборник радова са научног скупа одржаног 27. и 28. маја 1996, Београд, САНУ, 1997; 43-66, Расправа, 425-430.
- „Апсолутна владарска власт, бирократија, демократија и уставна влада (у делима Слободана Јовановића)“ у Миодраг Јовичић (ур.), *Слободан Јовановић - Личност и дело*, Зборник радова са научног скупа, Београд, САНУ, 1998, 619-651.
- „Шта су промене после 1989. значиле за мањине?“, у Никола Чобелић, Милош Мацура, Горан Башић и Петар Ластич (уредници), *Друштвене науке о Србима у Мађарској*, Будимпешта, САНУ и Самоуправа Срба у Мађарској, 2003, 147-152; Резиме на мађарском: Vojislav Stanovčić : Mit jelentettek az 1989. utáni változások a kisebbségek számára?. p. 286.
- „Заштита мањина као основа за бригу о дијаспори“, у Војислав Становчић (ур.), *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи*, Зборник радова са научног скупа одржаног 26-29. новембра 2003, Београд, САНУ, 2005, 31-64.

- „Улога норми и нормативних поредака у историји цивилизација“, *ГЛАС СДП САНУ* (уредник академик Михаило Ђурић), Одељење друштвених наука, књ. 30, 2005, 139-161.
- „Предговор:Преглед истраживања положаја мањина“ и „Већина и мањина у теоријама о демократији и политичким институцијама“, у Војислав Становчић (ур.), *Положај националних мањина у Србији*, Зборник радова са научног скупа одржаног 24-26. новембра 2005, Београд, САНУ, 2007.

2. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ НА СТРАНИМ ЈЕЗИЦИМА

- “How Political and Constitutional Institutions Deal with a People of Ethnic Diversity” - In: *Forging Unity Out of Diversity*. Ed. by Robert A. Goldwin, Art Kaufman, and William A. Schambra. Washington, American Enterprise Institute for Public Policy Research, 1989; pp. 369 - 410. [Discussion] pp.420 - 422, 424 - 426, 427, 428.
- “Legal Safeguards for Human and Political Rights”, *The Helsinki Process and the Future of Europe*. Ed. by Samuel F. Wells, Jr. Washington, The Wilson Center Press, 1990; pp. 156 - 168.
- “Federalism and Pluralism in a Democratic Society”, *American and Yugoslav Views on the 1990s*. Ed. by Predrag Simić, William Richey and Mirko Stojčević, Belgrade, Institute of International Politics and Economics, 1990; pp. 25 - 43.
- “Az etnikai federalizmus es a tobbsegi uralom elve”, *Letünk*, Novi Sad, 1990, XX, 6; 614-633.
- “Bureaucracy and Socialism: The Experience of Yugoslavia” / Vojislav Stanovic with Robin Remington, in Jaroslaw Piekalkiewicz and Christopher Hamilton (eds.), *Public Bureaucracies Between Reforme and Resistance*, New York - Oxford, BERG, 1991, pp. 179-215.
- “Problems and Options in Institutionalising Ethnic Relations”, u *International Political Science Review*, vol. 13, No 4, October, 1992, pp. 359-379.
- “On the Basic Ideas Related to the project Towards a New Community”, in *Towards a New Community*, ed. by Predrag Simić et al., Zug - Belgrade, Peace and Crisis Management Foundation - Institute of International Politics and Economics, 1992; pp. 33-48.
- “National Self-Determination and Secession: Ideas and Problems”, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, br 4, 1993, 747-762.
- “Concerning Constitutional Frames of a Multi-ethnic State”, реферат поднет четвртог светском конгресу Међународног удружења за уставно право, Токио, 25-28 септ. 1995, објављен у Miodrag Jovičić (ur.), *National Reports for the Fourth International Congress of the IACL*, Beograd, Udruženje za ustavno право, 1995, pp. 75-104.
- “Concerning the Association of Ethnic Groups”, in *Nationalism and Minorities*, Belgrade, Institute of Social Sciences & University of Essex, 1995; pp.26-34.

- “Entre una posicion internacional inestable y un orden constitutional inconsistente”, *Las nuevas instituciones politicas de la Europa Oriental* /Carlos Flores Juberias (dir.), Madrid : Valencia : Centro de Estudios Constitucionales, 1997, 451-491.
- “Law and Politics”, in *Democracy to Come*, Beograd, Fakultet političkih nauka - Timit, 1997, 43-66.
- “Searching for new designs : alternatives to federalism (the Yugoslav experience)”, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, 1997, 449-472.
- “The Rule of Law in Multireligious Communities: the Importance of Establishing It”, *Regional Contact*, Copenhagen, The Danish Cultural Institute - Maribor, Institut for Ethnic and Regional Studies, XII, no. 13, 1998, pp. 177-194.
- “Local and Regional Self-Government in Democratic Theory”, *Facta universitatis*, Series, Law and Politics, Niš, University of Niš, 1998; pp. 233-269.
- “The Rule of Law and Civil Society”, in *Civil Society in the Countries in Transition*, ed. by Nadia Skenderovic and Milan Podunavac, Subotica, 1999; pp. 237-264.
- “Religion, Peace and Tolerance”, in Božidar Jakšić (ed.), *Tolerancija/Tolerance*, Beograd, Republika i Biblioteka XX vek, 1999, pp. 387-400.
- “The Rule of Law and Civil Society”, u Margaret Blunden and Patrick Burke (eds.), *Democratic Reconstruction in the Balkans*, London, University of Westminster, 2001, pp. 93-114.
- “Decentralization, Regionalism and Autonomy (with regard to the Process of Democratic Transformation)”, in Lidija Basta Fleiner, Radmila Nakarada, Slobodan Samardžić (eds.), *The Labyrinths of Crisis*, Prerequisites for the Democratic Transformation of the Federal Republic of Yugoslavia, приређено као издање Института за федерализам из Фрибура, издавач: Bâle - Genève - Munich, Helbing & Lichtenhahn, 2001, pp.127-154.
- “Problems, Dilemmas and Alternatives in Legislative Approach to the Protection of National Minorities”, in *Act on the Protection of National Minorities / Experts’ Discussion on Preliminary Draft of the Act* (held in Belgrade, on September 20, 2001), Belgrade, Institute of Comparative Law, 2002, pp.11-44.
- “Constitutional/Legal Frames Concerning Religious Peace, Tolerance, Freedoms”, in *Democracy and Religion*, ERC – ISCOMET, Belgrade, 2003, pp. 190-214.
- “Democracy in Multi-Cultural Societies. Problems and Principles of Consociation: How to Live Together?”, *Democracy and Multiculturalism in South East Europe*, Beograd, Centar za istraživanje etniciteta, 2003, pp. 13-101.
- “Legal Status and Rights of Minorities in Serbia and Montenegro”, *European Yearbook of Minority Issues*, Vol. 2, Koninklijke Brill, Leiden (Netherlands), 2004, pp. 631-653.

- “National Minorities and New Democracies”, *Challenges to New Democracies in the Balkans*, ed. By Slobodan G. Markovich, Eric Beckett Weaver and Vukasin Pavlovic, Belgrade, Association of Fulbright Alumni of Serbia and Montenegro, 2004, pp. 61-87.
- “Civil Society and the Rule of Law in Multi-Ethnic Communities”, *Civil Society in Southeast Europe*, ed. by Dane R. Gordon and David Durst, Amsterdam, Editions Rodopi, 2004, pp. 111-125.
- “Democracy and the Rule of Law in Multi-Ethnic Societies”, *Penser l'Europe: Séminaire international, troisième édition*, Bucuresti, Academia Romana, Monitorul Oficial, 2004, pp. 127 - 154.
- “Mapping Cultural Diversity” у *Cultural Policy and Cultural Diversity - SERBIA*, Београд, Завод за проучавање културног развоја, 2004, стр. 8-46 енглеског дела. Текст на српском и текст на енглеском штампани су у међусобно супротним смеровима.
- “Democracy and Minorities in Southeastern Europe”, in *Prospects of Multiculturalism in Western Balkan States*, Belgrade, 2004, pp. 9-35. Овај рад је превод на енглески рада онјављеног и на српском.
- “Democracy and the Rule of Law”, in *Annals of the Faculty of Law in Belgrade, International Edition*, Belgrade, 2006, No. 1, pp. 49-67 (за енглеско издање *Анала* приређен рад из српског издања *Анала* бр 2 за 2005, 29-58).
- “Problems of Forging Unity out of Diversities”, in *Problems of Identities in the Balkans* (ed. by Slobodan G. Markovich, Eric Beckett Weaver and Vukasin Pavlovic), Belgrade, Anglo-Serbian Society, 2006, pp. 55-94.

3. ДРУГИ РАДОВИ У НАУЧНИМ ЧАСОПИСИМА И ЗБОРНИЦИМА ПОСВЕЋЕНИ ПРОБЛЕМАТИЦИ ЕТНИЦИТЕТА И ЉУДСКИХ ПРАВА

- „Декларације о правима и слободама у америчкој и француској револуцији“, *Анали Правног факултета у Београду*, 1989, XXXVII, 6; 691-706.
- „Ličnost i politička vlast“, у зborniku *Ličnost i politička vlast*. Beograd, CMU, Beogradski univerzitet, 1989; 11- 27.
- „Razlozi i problemi uvođenja političkog pluralizma“, *Savremenost*, 1989, XIX, br. 11-12; 30-38.
- „Reforma političkog sistema“, у *Smisao jugoslovenskog pluralističkog šoka*, у Vladimir Goati (red.), Beograd, Književne novine, 1989; 141-168.
- „Američka i Francuska revolucija“, у *Francuska revolucija i savremenost*, Beograd, Institut za evropske studije, 1990, str. 95-110. Učešće у raspravi, 65-66, 137-139, 141, 172-173, 203-204, 305-306, 311, 312, 315.
- „Konstitucionalizam i ljudska prava у Istočnoj Evropi“, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, 1990, LXXVI, 1- 2; 389-398.

- „Ljudska prava i slobode u ustavnom sistemu“, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, 1990, LXXVI, 3-4; 636-642.
- „O nekim metodološkim pitanjima proučavanja položaja jugoslovenskih narodnosti u susednim zemljama“, *Narodne manjšine*. Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1990; 53-62.
- „Montesquieu, Rousseau i Francuska revolucija“, u Eugen Pusić (ur.), *Francuska revolucija - ljudska prava i politička demokratija nakon dvjesto godina*, Zagreb, JAZU - Globus, 1991, 35-67.
- „Položaj južnoslovenskih narodnosti u Mađarskoj“. - *Narodne manjšine*, 2, Položaj hrvatske, slovenske in srbske manjšine na Mađarskemu, uredili Čedomir Popov i Anton Vratuša, Ljubljana, SAZU, 1991, 99-181.
- „Prava i slobode građana u preobražaju jugoslovenskog društva“ – *Novi ustav i preobražaji jugoslovenskog društva*. Titograd, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (Radovi sa naučnog skupa održanog u Titogradu, 12 i 13. oktobra 1990), 1991, 175-185. Diskusija, 217.
- „Etnički federalizam i princip vladavine većine“ – *Otvoreni problemi narodnosti u Jugoslaviji*. Novi Sad, Pravo - teorija i praksa, 1991, 26- 42.
- „Проблем религијске свести у савременој култури“, у зборнику *Стварање философије*, приредио П. Бубања, Крушевац, Багдала, 1992, стр. 209-245.
- „Parlamentarizam i etnički pluralizam“, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, knj. XLVIII, br. 1-2, 1992, 131-147.
- „Владавина права: Значај принципа и тешкоће да се он оствари“, *Јубиларни Зборник Правног факултета* у Подгорици, XIX, бр. 26, Подгорица, 1993, стр. 55-87; претходно поднесен као реферат на научном скупу „Српски народ на прагу новог доба“ који је организовала САНУ (Београд, 15-19. јуна 1992), али зборник радова није објављен.
- „Etnički federalizam i demokratija“, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, knj. XLIX, br. 2, 1993, 287-306.
- „Vladavina prava i demokratske ustanove“, podnesen naučnom skupu održanom u Beogradu, 26-28. maja 1994, a koji su organizovali Udruženje za političke nauke Srbije i Fakultet političkih nauka, *Arhiv za pravne i društvene nauke*, 1994, br 2, 221-246.
- „Postkomunizam, građansko društvo i nacionalno pitanje“, Predrag Simić (et al.), urednici, *Kriza i reforma*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, 1994, str. 95-104.
- „Конституционализација‘ револуција“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, бр. 96, 1994; 41-72 (рад претходно поднет научном скупу „Француска револуција и људска права“ који је организовала САНУ, у Београду 25 - 27. октобра 1989, али прилози с тог скупа нису објављени у издању САНУ).

- „Већина и мањина у демократији“, у Божидар С. Марковић ет ал. (ур.), *О демократији* Београд, Издавачка Задруга „Политика и друштво“, 1995, 96-109.
- „Civilno društvo i vladavina prava u višenacionalnim zajednicama“, *Potisnuto civilno društvo*, zbornik (ur. Vukašin Pavlović), Београд, Еко Центар, 1995, 107-130.
- „Демократија у вишеетничким друштвима : популизам, бонапартизам, владавина већине или уставна полиархија ? “, *Зборник МС за друштвене науке*. 1997, бр. 100, 7-54.
- „Promene u post-socijalističkim društvima i vladavina prava“, // *Promene post-socijalističkih društava iz sociološke perspektive*. Београд : Институт друштвених наука, Центар за социолошка истраживања, 1997, 235-258.
- „Decentralizacija - regionalizam - Autonomija (u funkciji demokratskog preobražaja)“, *Lavirinti krize*, Preduslovi demokratske transformacije SR Jugoslavije, priredili Slobodan Samardžić, Radmila Nakarada i Đuro Kovačević, Београд, Институт за европске студије, 1998, 125-148.
- „Vladavina prava i pravnička profesija (Uvodno izlaganje na Jedanaestom susretu правника Кораонишке школе природног права, децембра 1997). - *Pravni život*, br. 1-2, 1998, 1049-1054. Учеће у расправи, str. 816-818; 830-831; 986.
- „О уставу регионалне државе“, *Архив за правне и друштвене науке*, књ. LIV, бр.1, 1998; 152-168.
- „Локална и регионална самоуправа у демократској теорији“, у *Зборнику за друштвене науке Матице српске* бр. 106-107, 1999, 7-47.
- „Облици децентрализације и дисперзије моћи: федерализам, аутономија, регионализам, локална самоуправа“, у зборнику *Аутономија и мултиетничка друштва*, Суботица, Отворени универзитет, 2000, 9-44.
- „О основама и карактеру политичке облигације грађана“, у зборнику *Критика у правној науци*, Београд, *Анали Правног факултета*, 2001, 255-296.
- [Дискусија на конференцији „Развој мултикултурног и мултиетничког друштва“, одржаној у Београду 2. и 3. фебруара 2001. године] / Овјављено: Vojislav Stanovčić // Конференција „Развој multikulturnog i multietničkog društva“. Београд : Savezno ministarstvo nacionalnih i etničkih zajednica, Fond za otvoreno društvo, 2001, 75-78.
- „Политичке науке, владавина права и развитак демократије“, у зборнику *Посткомунизам и демократске промене*, приредили Вучина Васовић и Вукашин Павловић, Београд, Југословенско удружење за политичке науке, 2002, 161-211.
- „‘Подела власти’ и дистрибуција политичке моћи“, Правни факултет у Новом Саду, *Зборник радова*, год. XXXII-XXXIII, бр. 1-3 (1998-1999), Нови

Сад, 2002, 165-192. Прилог је поднет скупу „Конституционализам у друштвима у транзицији“, који су септембра 2001. у Новом Саду организовали Југословенско удружење за уставно право и Правни факултет Универзитета у Новом Саду ради обележавања двогодишњице смрти академика Миодрга Јовичића.

- „Владавина права и модернизација локалних заједница“, у Мијат Дамјановић (едитор), *Локална демократија - стање и перспективе*, Београд, Магна Агенда, 2002, 159-187.
- „Проблеми и дилеме/алтернативе правног регулисања заштите мањина“, у књизи *Закон о заштити националних мањина - стручна расправа поводом преднацрта закона* (одржана 20. септембра 2001), Београд, Институт за упоредно право, 2002, 11-44.
- „Razvitak programske koncepcije studija političkih nauka“, у *Fakultet političkih nauka, 1968-2003*, Београд, Fakultet političkih nauka, 2003, 17-41.
- „Шта данас и овде значи и подразумева демократија?“, у Вучина Васовић и Вукашин Павловић (прир.), *Услови и стратегије демократизације*, Београд, Удружење за политичке науке и Факултет политичких наука, 2003, стр. 73-107.
- „Уставно-законски оквири остварења верског мира, толеранције, слобода“, у *Демократија и религија*, Београд - Марибор, Центар за истраживање етничитета и ISCOMET, 2003, 174-197.
- „Улога уставног судства у остваривању „владавине права“ и „подели власти“, у зборнику радова: *Уставни суд Србије - у сусрет новом уставу*, Уставни суд, Београд 2004, 23-51.
- „Етика и политика: Значај и обнова 'филозофије људских ствари“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, бр. 116-117, Нови Сад 2004, 7-47.
- „Право и политика“, у зборнику: *УСТАВ - Lex superior*, приредио Срђан Ђорђевић, Београд, Удружење за уставно право Србије, 2004, 595-609.
- „О грађанској (не)послушности: Проблем политичке обавезе и грађанске (не)послушности у политичким и правним теоријама“, *ГЛАСНИК Одјељења друштвених наука ЦАНУ*, бр. 16, Подгорица 2004, 221-263.
- „Pravna država: Načela, institucije i otpori da se ona uspostavi“, у Зборнику Медитеранске школе европског права: Драган Вукчевић (ur.), *Pravna država - evropsko iskustvo*, Podgorica, Pravni fakultet, 2004, 53-77.
- „Demokratija i manjine u jugoistočnoj Evropi“, у *Perspektive multikulturalizma u državama zapadnog Balkana*, Београд, 2004, 9-34 (објављено и на енглеском, в. горе „Democracy and Minorities in Southeastern Europe“).
- „Већина и мањина у демократији“, *О демократији*, зборник радова, Београд, Службени гласник, 2005, 143-162; поновљено издање Издавачке

задруге Политика и друштво (96-109), под уредништвом Божидара С. Марковића, 1995.

- „Слика културне разноликости“, у *Културна политика и културна разноврсност - Србија*, Београд, Завод за проучавање културног развика, 2004, 8-42 стр. српског текста. Текст на српском и текст на енглеском штампани су у међусобно супротним смеровима).
- „Načela i pravna rešenja zaštite prava i sloboda manjina“, у Goran Bašić (ur.), *Iskušenja demokratije u multietničkom društvu*, Beograd, Centar za istraživanje etniciteta, 2006, 125-136.
- На тражење Савета за националне мањине Владе Републике Србије написао у првој половини 2006. године рад на договорену тему – „Појам националне мањине и индивидуалних и колективних права“ – уређивање и објављивање зборника прилога радова припремају сарадници поменутог Савета.
- На Форуму за националну стратегију учествовао у расправи (Крагујевац, 16-17. марта 2007) на тему „Српско и албанско питање: Како решити проблем Косова и Метохије?“, објављено у *Новија српска политичка мисао*, Анализе, год. III, број 1-2, 23-29.

Лада Стевановић

e-mail: lada_cokolada@yahoo.com

Lada Stevanović

Лада Стевановић, рођена је 1974. године у Загребу. 1992. г. завршила Филолошку гимназију у Београду и исте године уписала се на Филозофски факултет, Универзитета у Београду, Група за класичне науке, где је и дипломирала 1998. Потом се уписала на Факултет за постдипломске студије у хуманистици – Institutum Studiorum Humanitatis у Љубљани, где јој је по завршеним испитима на магистарским студијама, одлуком Већа факултета одобрен прелазак на јединствене докторске студије – Група за антропологију античког света, где завршава израду докторске дисертације под називом: *Laughing at the Funeral: Gender and Anthropology in the Greek Funerary Rites*, а чија се одбрана очекује до краја 2007. године. Запослена у Етнографском институту САНУ од 2006. године, где као истраживач ради на пројекту: Србија између традиционализма и модернизације – етнолошко и антрополошко проучавање културних процеса које финансира Министарство за науку Републике Србије.

Од страних језика говори енглески, руски и словеначки (течно), а немачки, италијански, француски, грчки (средњи ниво – читање литературе). Влада и класичним језицима (старогрчким, латинским, санскритом и старословенским). Објавила је више научних радова у домаћим и страним научним часописима.

Lada Stevanović was born in Zagreb in 1974. She finished Philological High School in Belgrade in 1992. In the same year she enrolled the Faculty of Philosophy (Department of Classical Philology) at the Belgrade University. In 2001 she enrolled Institutum Studiorum Humanitatis (Faculty for postgraduate studies in humanities) in Ljubljana (Slovenia) where she is going to defend. After finishing examinations at MA studies, the Council of the Faculty allowed her the shift to unified doctoral studies at the Group of Anthropology of antiquity. At the moment she is finalizing her Ph. D. thesis “Laughing at the Funeral: Gender and Anthropology in the Greek Funerary Rites”, expecting to defend it by the end of 2007. She is employed in the Ethnographic Institute SASA since 2006, working as a researcher on the project “Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes” financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia.

Her English, Slovenian and Russian are fluent. She uses German, Italian and French. Also she studied classical languages (Ancient Greek, Latin, Sanskrit and Old Church Slavonic).

Библиографија

Чланци:

1. *Nazivi za Rome*, Kultura Roma, (koautor J. Jovanović), Kultura, 103/104, 2002, 8-12.
2. *Manipulation with Death in War Discourse*, predstavljeno na konferenciji Gender and Power in the New Europe, the 5th European Feminist Research Conference August 20-24, 2003, Lund University, Sweden, elektronska publikacija http://www.5thfeminist.lu.se/filer/paper_757.pdf
3. *Mapping Gender in the Minorities: Roma Women in the Balkans* (koautor J. Petrović), The Making of European Women's Studies (Athena, Socrates Programme, European Commission), Utrecht 5, 2004, 50-55.
4. *Medeja nas sceni i na filmu*, Monitor ISH, Journal for the Humanities and Social Sciences, Ljubljana 7(2), 2005, 17-28.
5. *Soicolinguistic aspects of the language of Roma refugees from Kosovo – A comparative study* (koautor J. Petrović), Proc. 6th Inter. Conf. Romani Ling., „General and Applied Romani Linguistics“, Lincom Academic Publications 2005, 174-182.
6. *Memories of Furniture*, „Teaching with Memories: European Women's Histories in International a Interdisciplinary Classrooms“, National University of Ireland, Galway, Ireland, May 2006, 52-60.
7. *Greek Theater in the Context of Cult and Culture – Different Theoretical Approaches*, Гласник ЕИ САНУ LIV, Београд 2006, 361-374.
8. *Ridiculed Death and the Dead: Black Humor – Epitaphs and Epigrams of the Ancient Greece*, Гласник ЕИ САНУ LV (1), Београд 2007, 193-204.

Стручни преводи

9. *Q. Horatius Flaccus, Sat. 1, 7*, prevod sa latinskog, Zvono, Beograd leto/jesen (1996) 63- 67
10. *P. Ovidius Naso, Heroides, XIX 1-32*, prevod sa latinskog (L. Stevanović, G. Maričić), Književna reč, Beograd, februar 1995, 454-455

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу):

11. *Mapping Gender in the Minorities: Roma Women in the Balkans*, Athena Meeting, Portorož, Regional Seminar in Slovenia, 7th-10th November 2002.
12. *Medea in the Theater and on the Film*, “Antiquity in Everyday Life”, Conference at ISH, Ljubljana April 2004.

13. *Balkan women and rituals of mobility/petrification: Active participant vs. sacrificial victims*, "Gender and Citizenship in a Multicultural Context", University of Lodz, Poland August 31st – September 9th 2006.
14. *Погребни ритуал и деритуализација смрти у савременим градским условима*, Национални скуп са међународним учешћем, Округли сто: „Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010)“, Београд, 12. октобар 2006.
15. *Антика око нас*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Марта Стојић

e-mail: martastojic@gmail.com

Marta Stojić

Након завршених студија етнологије и антропологије на Филозофском факултету у Београду децембра 2003. године, уписала *Medfakultetni magistrski študij antropologije na Fakulteti za družbene vede* у Љубљани, Словенија. Током свог двогодишњег боравка у Словенији, а нарочито у 2005. и 2006. години, сарађивала на пројектима који су се бавили проблемом избрисаних (креирање и процесуирање тужбе на Суду за људска права у Стразбуру), проблемом ксенофобије, расизма и национализма у Словенији (сарадња са Афричким центром у Љубљани, проблем дислоцирања, сегрегације и напада на ромску популацију, проблеми миграната смештених у Азилантским домовима и Центрима за странце у Словенији). Учествовала у оснивању канцеларије за међународну правну помоћ мигрантима и другим маргинализованим групама у Социјалном центру Rog, Љубљана, где је сарађивала са различитим активистичким групама и појединцима из Европе, Азије, Африке и Латинске Америке. Од фебруара 2007. године запослена у Етнографском институту САНУ где ради на пројекту *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*, који финансира Министарство за науку Републике Србије. До краја 2007. године завршиће магистарске студије.

After graduating at the Department of Ethnology and Anthropology at the Faculty of Philosophy in Belgrade, in December 2003, she enrolled MA inter-faculty studies of anthropology at the Faculty of Social Sciences in Ljubljana (FDV), Slovenia. During two years that she spent in Slovenia she participated the projects that were dealing with the problems of erased people (creation and organizing court trials for the charges in Strasbourg), the problem of xenophobia, racism, segregation and attacks on the Roma population, problems of migrants in the assailant houses (cooperation with the African Center in Ljubljana and Centers for immigrants in Slovenia). She participated the foundation of the office for international law assistance to the migrants and other marginalized groups in the Social Center Rog, Ljubljana, where she worked with several groups of activists and individuals from Europe, Asia, South America. Since February 2007 she is employed in the Ethnographic Institute SASA, where she works on the project "Ethnicity: Contemporary processes in Serbia, neighboring countries, and Diaspora", financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. By the end of 2007 she is going to finish MA studies.

Истраживачка интересовања се односе на антропологију комуникације, критичку анализу дискурса, семиологију, ксенофобију и миграције Од страних језика говори енглески и словеначки, а служи се француским.

Her research is focused on the anthropology of communication, critical discourse analysis, semiology, xenophobia and migration. She speaks English and Slovenian and uses French.

Библиографија

Чланци:

1. *Izbrisani: od liminalnosti do metafore*, Časopis za kritiko znanosti 228, godina XXXV, Študentska založba, Ljubljana, 2007, 148-155.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

1. *Од фабрике бицикала до социјалног центра: Фабрика РОГ, Љубљана – експеримент друштвених односа*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Прилози и прикази:

1. *Радост Иванова, Култура наше свакодневнице*, Фабер, Велико Трново, Бугарска 2006, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 233-236.

Ивица Тодоровић

e-mail: ivica.todorovic@sanu.ac.yu

Ивица Тодоровић рођен је 1971. године у Подгорици. Студије на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета Универзитета у Београду започео је 1991. године, 1996. године, уписао је и постдипломске студије. Био је стипендиста Фондације за развој научног и уметничког подмлатка и Министарства за науку Републике Србије, а од 1999. године ради у Етнографском институту САНУ у Београду. Магистрирао је 2000. године, а 2003. године докторирао са темом *Значење и структура литијског опхода*, и стекао титулу доктора етнолошко-антрополошких наука, а затим и звање научног сарадника у Етнографском институту САНУ. Радио је на више научних пројеката које је финансирао Министарство за науку Републике Србије, а сада је ангажован на пројекту: *Србија између традиционализма и модернизације: Етнолошка/антрополошка проучавања културних процеса у Србији*. Написао је већи број научних радова и две обимне монографије. Као стручни консултант и сарадник ангажован је на још неколико пројеката (*Мала српска енциклопедија*, *Истраживање подјеличких села* итд.). Члан је редакција неколико научних часописа. Вршио је теренска етнолошка истраживања у различитим областима Србије и Црне Горе.

Ivica Todorović

Ivica Todorović was born in Podgorica in 1971. He enrolled the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade in 1991. He started postgraduate studies in 1996. He was receiving a scholarship from the Foundation for the development of scientific and artistic youth, by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. He is employed in the Ethnographic Institute SASA since 1999. He defended his MA thesis in the year 2000, and his Ph. D. thesis with the title "The meaning and the structure religious processions" in 2003, becoming thus the associate researcher in the Ethnographic Institute SASA. He worked on several scientific projects, and at the moment he is engaged in the project "Serbia between traditionalism and modernization – ethnological and anthropological researches of cultural changes" financed by the Ministry of Science of the Republic of Serbia. He published many scientific papers and two monographic books. He was a consultant and collaborator on the several projects (Small Serbian Encyclopedia, Research of Podjelica Region etc.) He was a member of the editorial board of several scientific publications. He did a filed research in different areas of Serbia and Monte Negro.

Учествовао је на већем броју међународних и домаћих научних скупова у земљи и иностранству, као и у бројним научним дискусијама и промоцијама књига и наступао у медијима (телевизија, радио, штампа). Ангажовао се у акцијама и пројектима Друштва за промоцију традиционалне културе „Извор“ у коме је члан Управног одбора. Бави се истраживањем митологије и сакралних текстова, културних образаца и идејних система традиционалне и савремене духовне културе, као и проблематике порекла Срба. Проучавао је опште обрасце на којима се заснива феномен културе и, између осталог, представио оригиналне концепте *универзалне структуре мишљења, примарне митске матрице* итд. Његов приступ првенствено је усмерен на разоткривање и реконструкцију базичних динамичких структура, у контексту мултидисциплинарних истраживања културне стварности и заснивања јединствене теорије културе. Такође се бави и књижевним радом (објављивао је у већем броју књижевних часописа и публиковао књиге поезије).

He participated numerous international scientific gatherings in country and abroad, as well as scientific discussions and book promotions. He was also a guest in media (TV, radio, press). He was engaged in the actions and projects of the Society for the promotion of the traditional culture “Izvor“, where he is also a member of Managing board. He researches mythology, sacral texts, cultural patterns and system of ideas of traditional culture, as well as the issue of the origin of Serbs. He researched general patterns that are intertwined in the phenomenon of culture, and he represented original concepts of the universal structure of cognition, of the primary mythical pattern etc. His approach is above all oriented towards uncovering and reconstructing the basic dynamic structures in the context of multidisciplinary researches of cultural reality and foundation of unique theory of culture. He does a literary work (he published in numerous literary magazines and he published a book of poetry).

Библиографија

1. *Ритуал ума – значење и структура литијског опхода*, Посебна издања Етнографског института САНУ 53, Београд 2005, 1-496.
2. *Митска истина Срба*, Звоник, Београд 2005, 1-446.

Чланци:

3. *Риба у обичајима и веровањима становништва источне Србије*, Етнокултуролошки зборник III, Сврљиг 1997, 233-238.

4. *Особена структура заветине у Гулијану (Сврљиг)*, Етно-културолошки зборник IV, Сврљиг 1998, 305-310.
5. *Прилог проучавању литија у сврљишком крају*, Гласник Етнографског института САНУ XLVII, Београд 1998, 103-120.
6. *Бајковити мотиви у сновима и веровањима становништва сврљишког краја*, Етно-културолошки зборник V, Сврљиг 1999, 167-171.
7. *Идејни систем "Срби, народ најстарији"*, Гласник Етнографског института САНУ XLVIII, Београд 1999, 25-49.
8. *Бог у предањима и веровањима становништва сврљишког краја*, Етно-културолошки зборник VI, Сврљиг 2000, 63-69.
9. *Значење сакралне архитектуре Лепенског Вира*, Гласник Етнографског института САНУ XLIX, Београд 2000, 119-125; Митолошки зборник 10-11, Центар за митолошке студије Србије, Рача 2004, 47-56.
10. *Митска основа литија*, Етно-културолошки зборник VII, Сврљиг 2001/2002, 149-153.
11. *Поступци за ефикаснију заштиту народног градитељства и сеоске културне баштине на примеру програма организације „Извор“*, Зборник о заштити народног градитељства, Центар за културу Вук Караџић, Лозница 2002, 80-88.
12. *Прилог проучавању народне медицине у области Тамнаве*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 135-154.
13. *Проблематика ритуала литијског опхода у светлу новијих истраживања*, Традиционално и савремено у култури Срба, Посебна издања Етнографског института САНУ 49, Београд 2003, 61-71.
14. *Прилог реконструкцији базичног митолошког кода српске народне религије – митска бића Тамнаве*, Гласник Етнографског института САНУ LI, Београд 2004, 205-225.
15. *Феноменологија воде – опити митско-обредни контекст*, Бдење 7, Сврљиг 2004, 165-194.
16. *Предлог обнове Тичјег Поља као прилог ревитализацији планинских предела Србије*, Симпозијум „Сеоски дани Сретена Вукодављевића“ XXII, Пријепоље 2005, 151-162.
17. *Приоритети савремене етнолошко-антрополошке науке у Србији*, „Етнологија и антропологија – стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 151-162.
18. *Митско злато – прилог проучавању митологије трагања за златом на примеру грађе из сврљишке области*, Братство X, Београд 2006, 113-134.
19. *Хришћанска и претхришћанска димензија ритуала литијског опхода*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 271-287.

20. *Структура културних и етничких образаца и промена у Горњем Полимљу*, Геокултура развоја и култура мира на Балкану (етничка и религијска позадина), Филозофски факултет – Универзитет у Нишу, Институт за социологију, Ниш 2006, 161-169.
21. *Резултати истраживања обреда литија – допунски осврт*, „Култура у трансформацији“, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд 2007, 189-213.
22. *Народна медицина некада и данас*, Зборник радова „Историја медицине, фармације и народне медицине“, Институт за савремену историју, Београд – Зајечар 2007, 213-228.
23. *Слично и супротно – прилог проучавању комуникацијске структуре магијског мишљења у народној медицини*, Етно-културолошки зборник XI, Сврљиг 2006-2007, 39-49.
24. *Резултати савремених етнолошких истраживања Горњег Полимља*, Милешевски записи 7, Пријепоље 2007, 301-317.

**Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима
(необјављено/објављено у изводу)**

25. *Ауторизована дискусија* са научног скупа „Митски и демонски свет, култна места и објекти у духовној и материјалној култури“, Етно-културолошки Зборник VIII, Сврљиг 2003; 48-49, 65-66, 96-97.
26. *Масовна култура као идеологија у Србији*, сажетак у: Апстракти радова са српско-бугарског научног скупа „Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској“ – Софија 2004.
27. *Структура магијског мишљења у народној медицини*, сажетак у: Тимочки медицински гласник 29, Зајечар 2004, 9; XI научно-стручни скуп „Историја медицине и народне здравствене културе“, Београд 2004.
28. *Савремена проучавања традиционалне духовне културе Србије*, Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010), Етнографски институт САНУ, Београд 2006, 11-12.
29. *Пространство и време мужичине – в етнолошеско-антрополошеском контексте*, VII конгрес етнографов и антропологов Русије – Саранск 2007, секција 11: „Култура повседневности в постсоцијалистический период“.
30. *О етничком идентитету и опитем геополитичком контексту – на примеру Горњег Полимља*, Симпозијум „Дани Сретена Вукосављевића“ XXIII, Пријепоље 2007.
31. *Од истине до мита и натраг – резултати истраживања феномена "Срби, народ најстарији"*, Округло сто "Фолклор данас", Баваниште 2007.

32. *Злато некада и данас – основни семантички простори митологије злата у српској народној традицији*, Округли сто "Фолклор данас", Баваниште 2007.
33. *Јединствени систем елемената културе – на примеру српске грађе*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.
34. *Иницијацијска структура и значења српске бајке – етнолошки контекст*, Међународни научни скуп "Међукултурни дијалози. Пола века темишварске славистике", Темишвар 2007.

Прилози и прикази:

35. *Рачко Попов, Български народен календар*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), Београд 2007, 209-212.

Весна Трифуновић

e-mail: vesnita@eunet.yu

Vesna Trifunović

Весна Трифуновић, рођена у Београду 1981. године. Године 2000. уписала се на Филозофски факултет у Београду, смер: етнологија и антропологија, где је дипломирала 2006. г. Исте године уписује Мастер студије на истој катедри, а 2007. стекла је звање Мастер. У Етнографском институту САНУ ради на пројекту *Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији* као стипендиста Министарства за науку РС. Добитница је награде „Боривоје Дробњаковић“ за најбољи дипломски рад у претходној години. Бави се проучавањем фолклора. Интересује је визуелна антропологија и примена документарног филма у антропологији. Говори енглески и шпански језик.

Vesna Trifunović was born in Belgrade in 1981. In the year 2000 she enrolled Faculty of Philosophy, Department of Ethnology and Anthropology, where she graduated in 2006. She enrolled Master studies in the same year and at the same department. She receives the scholarship of the Ministry of Science RS, and with that scholarship she works in the Ethnographic Institute SASA, on the project *Anthropological research of communication in contemporary Serbia*. She won the award “Borivoje Drobnjaković” for the best graduate thesis. She researches folklore. She is also interested in visual anthropology and application of documentary film in anthropology. She speaks English and Spanish language.

Библиографија

Чланци:

1. *Формирање социјалних типова у теорији Орина Клапа*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 125-139.

Учешће на конгресима, саветовањима и научним скуповима (необјављено/објављено у изводу)

2. *Технике хумора и приступ вицевама као хумористичком фолклорном материјалу*, Међународни научни скуп: „Слике културе некад и сад“, Етнографски институт САНУ и Народни музеј Крушевац, Крушевац 16-19. октобар 2007.

Прилози и прикази:

3. *Приказ часописа Етноантрополошки проблеми*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), 221-223.
4. *Приказ часописа Антропологија*, Гласник Етнографског института САНУ LV (2), 218-221.

Јелена Чворовић

e-mail: cvrvc@yahoo.com

Jelena Čvorović

Јелена Чворовић, рођена 1968 у Београду. 1992. завршила студије археологије на Филозофском Факултету у Београду, а 1994. магистрирала на одељењу за Археологију на истом факултету. 1996-2001. боравила на докторским студијама на Arizona State University, Department of Anthropology, Tempe, AZ, USA, где је и докторирала. Од 2002. године запослена као научни сарадник у Етнографском Институту САНУ. У времену од 2002-2006. године ангажована као Adjunct professor, Anthropology, Arizona State University, Department of Anthropology, Tempe, AZ, USA. Објавила две монографије и већи број научних радова у домаћим и страним научним часописима, углавном на енглеском језику. Такође учествовала на великом броју међународних конференција. Бави се проучавањем Рома примењујући еволуционистички метод. Бави се и преводилачким радом, као и визуелном антропологијом, аутор је документарног филма о Ромима који је добио две награде на фестивалима документарног етнолошког филма. Говори енглески језик.

Jelena Čvorović was born in Belgrade in 1968. She graduated from the Department of Ethnology and Anthropology (Faculty of Philosophy in Belgrade) in 1992 and she defended her MA thesis at the Department of Archeology in 1994. In the period 1996 – 2001 she was a doctoral student at Arizona State University, Department of Anthropology, Tempe, AZ, USA where she received a doctoral degree. She is employed as scientific associate in the Ethnographic Institute SASA since 2002. In the period 2002-2006 she was the Adjunct professor, Anthropology, Arizona State University, Department of Anthropology, Tempe, AZ, USA.. She published two monographic books and many scientific papers in the publications in the country and abroad, mainly in English. She also participated international conferences. She researches Roma population using evolutionist method. She also works as a translator. Her interest is focused as well on the visual anthropology. She is the author of the documentary film about Roma people that was twice rewarded on the festivals of ethnological films. She speaks English.

Библиографија

Монографије:

1. *The Wooers and the Wooed: Male Homosexual Behavior in Modern and Primitive Societies*, Guli, Beograd 2002, 1-168.

2. *Gypsy Narratives: From Poverty To Culture*, The Institute of Ethnography SASA, Belgrade 2004, 1-177.

Чланци:

3. *Ancient Greek Promiscuity*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 43-53.
4. *Sexual and Reproductive strategies among Serbian Gypsies*, *Population & Environment* 25, 2004, 217-242
5. *Reproductive behavior, ethnicity and social status: a comparison of two Serbian Gypsy groups*, Гласник Етнографског института САНУ LII, Београд 2004, 47-59.
6. *Traditions and Darwinian selection*, Етно-културолошки зборник IX, Сврљиг 2004, 129-132.
7. *Gypsy Oral History in Serbia*, *Oral History Journal* 33, no 1, 2005, 57-68.
8. *Gypsy Ethnic Socialization in Serbia*, Гласник Етнографског института САНУ LIII, Београд 2005, 35-48,
9. *Примена еволуционе теорије у антропологији*, „Етнологија и антропологија – стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд 2005, 2005, 97-109.
10. *Gender disturbance, nature or nurture: Islamic Homosexuality*, *Anthropology* 1, Belgrade 2006, 85-103.
11. *The Making of Gypsies: Invention of Tradition*, *Issues of Ethnology and Anthropology*, vol. 1, no 1, Belgrade 2006, 47-59.
12. *Nonhuman Primates Homosexual Behavior: A Critical Review of Literature*, *Anthropology* 2, Belgrade 2006, 7-17.
13. *Gypsies Drown In Shallow Water: Oral Narratives among Macva Gypsies*, *Journal of Folklore Research*, 43, 2, 2006, 129-148.
14. *Magic: a new approach*, Гласник Етнографског института САНУ LIV, Београд 2006, 173-188.
15. *The Gypsy Dragon*, Гласник Етнографског института САНУ LV (1), Београд 2007, 205-215.
16. *Caste behavior among Gypsies in Macva*, „Култура у трансформацији“, Зборник ЕИ САНУ 23, Београд 2007, 151-168.
17. *Genetic and Environmental Contributions to Group Differences on the Raven's Progressive Matrices Estimated from Twins Reared Together and Apart* (with Rushton, J.P.,., Vernon, T.), *Proceedings of the Royal Society of London. Series B. Biological Sciences Proc. R. Soc. B* (2007) 274, 1773–1777

18. *General mental ability in South Asians: Data from three Roma (Gypsy) communities in Serbia* (with Rushton, J.P.), *Intelligence* 35, 2007, 1-12.
19. *The enigma of tolerated male homosexuality*, *Revue de la societe anthropologique de Yugoslavie*, vol 42, Belgrade 2007, 437-454.

Документарни филм

20. *It is our blood that makes us Roma: caste among Gypsies in Serbia* (18 minutes), a documentary film in English. Collaboration with B92 TV, Serbia 2004. Shown at the 13th International Ethnological Film Festival, Belgrade and the II Festival of Ethnological Film on Minorities, Romanian Fondation for Ethnology and Folklore.

Конференције

21. *Ancient Greek Promiscuity* (with L. Steadman), Human Behavior and Evolutionary Society Meeting, Amherst, USA, 2000.
22. *Male Homosexual behavior*, Human Behavior and Evolutionary Society Meeting, London, England 2001.
23. *Tolerated homosexual behavior*, Moscow Summer School on Human Ethology. Moscow, Russia, 2002.
24. *Ethnic Identity in a Multiethnic society: The Roma in Serbia*, International Conference on Roma: The Roma Minority in Europe. Tel Aviv, Israel 2002.
25. *A Pilot Study: r-selected behavior among Gypsies of Serbia*. Human Behavior and Evolutionary Meeting. Rutgers University. New Jersey, USA 2002..
26. *A Comparison of two Serbian Gypsy groups: reproductive behavior*, Human Behavior and Evolutionary Meeting. Lincoln, Nebraska, USA 2003..
27. *Socialization for ingroup identity among Serbian Gypsies* (with L. Steadman), International Society for Human Ethology, Ghent, Belgium, 2004.
28. *“Urbaneness” among Gypsies in Serbia*. ASEA. Belgrade, Serbia, 2005.
29. *Child mortality among Gypsies in Serbia*, HBES, Austin, TX, USA, 2005.
30. *Intelligence and Life History Variables in Serbian Gypsies*, (with J. Philippe Rushton and Aurelio José Figueredo), ISIR, Albuquerque, New Mexico, USA. 2005.
31. *Islam, women and reproductive strategy*. HBES. Philadelphia, USA, 2006.
32. *Wife beating: nature or nurture?* HBES, Virginia, USA, 2007.
33. *Genetic and Environmental Contributions to Group Differences on the Raven’s Progressive Matrices Estimated from Twins Reared Together and Apart*, (with Rushton, J.P., Bons, T.A., and Vernon, T.) International Conference for Intelligence Research, Amsterdam, NL. 2007.

34. *A cross cultural study of assortative pairing* (Figueredeo, Čvorović, J. et al.),
ISSID Giessen, Germany 2007..

Прикази

Рачко Попов, Български народен календар

2006, 130 стр.

Књига др Рачка Попова представља покушај сажетог и приступачног изношења (на 130 страна текста) бугарских народних обичаја и веровања везаних за годишњи циклус, у оквиру презентовања „бугарског народног календара“. Ово дело је првенствено намењено широј читалачкој публици, али ће – као сажети етнолошки приручник – свакако бити занимљиво и информативно за етнологе и антропологе, пре свега за оне који желе да се ближе упознају са народним схватањима религије и митолошким представама распрострањеним на територији Бугарске, врло блиским народној традицији Срба и Србије. Књига садржи и 16 живописних фотографија, а ово је њено – допуњено и прерађено – треће издање. Аутор је представљање бугарског годишњег обичајног циклуса ускладио са црквеним православним, јулијанским календаром – који је у Бугарској напуштен и који је поштован у време одржавања и цветања традиционалних народних обичаја – истичући његов значај за учвршћивање народне самосвести и културне особености. У уводу се Р. Попов осврће на главну поделу годишњег обичајног круга на зимску и летњу половину, што је, слично као и у српској традицији, наглашено у народној изреци, по којој „свети Димитрије/Димитър (Митровдан/Димитровден) носи зиму, а свети Ђорђе/Георги (Ђурђевдан/Герговден)

лето“. Ово је у непосредној вези и са двоструким, зимским и летњим, празновањем дана посвећених појединим свецима (нпр. зимски и летњи Николдан/Николден итд.).

Аутор је у својој књизи, која представља неку врсту лексикона, обухватио 66 народних празника и празничних периода, поређаних хронолошки, почев од „православне Нове године“ (*Васильовден* тј. *Сурва*). Свака одредница је представљена крајње концизно, уз неколико карактеристичних, илустративних примера. Заједно, ови празници – који су обухватили неизмерно мноштво обичаја, веровања, обреда, митолошких представа и у које су укључена вековна народна, астрономска и земљорадничка знања – сачињавају јединствену, кружно осмишљену семантичку целину са више значењских слојева, у многим аспектима синонимну са годишњим обичајним циклусима других народа југоисточне Европе.

С тим у вези, увид у народне празнике, односно у бугарску етнолошку перцепцију бугарских народних празника, значајан је и због бројних преплитања садржаја српске и бугарске народне митологије и религије. Другим речима, многи обичаји које помиње Р. Попов идентични су са српским, или су разлике међу њима врло мале. Са феноменолошког аспекта је занимљиво упоредити бугарску интерпретацију обичаја (помињу се и *слава*, *бадњак/бџдник*, *коледарци*, *додола*, *Видовдан/Видовден* итд.) посебно карактеристичних за народну религију Срба, мада су многи од ових обичајних

комплекса само дотакнути. Аутор све празнике, обичаје и веровања разматра у најопштијем бугарском контексту, уз неке базичне општехришћанске паралеле, не претендујући да их сагледа у непосредној вези са сродним обичајима из балканског, словенског и индоевропског контекста. Исто тако, он се усредсређује на изношење конкретне грађе, не упуштајући се у дубљу анализу значења појединих обичаја и остављајући по страни – у складу са основном наменом своје књиге – компликована питања везана за културна прожимања, одређење народне религије као феномена, границе етничких простора, порекло и распрострањеност обичаја и сл. Наиме, компаративним сагледавањем народних обичаја и веровања присутних на српском, бугарском и румунском етничком простору уочава се мноштво сличности које, врло често, имају изузетно древно порекло, или су с друге стране, базиране на истоветном православно-хришћанском контексту, пре свега у вези са његовим промишљањем од стране сеоског становништва, што је Мирча Елијаде обухватио синтагмом „космичко хришћанство“. Карактеристични су и поједини упућујући примери народног преосмишљавања православља (примера ради, *св. Власиј* је господар болести *влас*), као и парохришћанских митолошких усложњавања (рецимо, у вези са Арханђелом Михаилом/*Архангел Михаил*) у бугарској народној религији, док је, с друге стране, наведен и велики број обичаја, обреда и веровања са израженим претхришћанским карактером (од тзв. вучјих празника/*вълчите празници* до Мечкиндана/*Мечкинден*, на пример), мада је општи календарски контекст бугарске народне религије (аналогно српској) неоспорно одређен хришћанским садржајима.

Занимљива је и, управо назначена, паралелна егзистенција хришћанске и претхришћанске симболике, што је очигледно већ на први поглед у називима појединих празника (*Рождество Христово/Коледа* итд.), у називима обичаја изведених из имена претхришћанских божанстава (на пример, *додола/перунига*) и слично (*Бабинден*, *Баба Марта*, *Горецниците*, *Русалска седмица*; *Лада*, *Крачун*, *Калојан*). У овом смислу, иако обимом невелико, дело Р. Попова успева да нас обавести о великом броју основних појмова уз помоћ којих је формулисана народна духовна култура, па га можемо назвати и приручником за упознавање општег контекста.

У сваком случају, поменимо још једном, ова књига представља илустративан и сажет увод у ближе упознавање са бугарском народном религијом. Уосталом, она је, и обимом и садржајем, осмишљена управо тако да представља интересантно штиво за све заинтересоване.

Ивица Тодоровић

Racko Popov,
Bulgarian Folk calendar

2006, 130 pp.

The book “Bulgarian Folk calendar” by Dr. Racko Popov is an attempt to present in a concise and accessible language some of the main Bulgarian folk customs and beliefs related to the annual cycle of Bulgarian folk calendar. This publication is primarily aimed to the general public, as a summarizing ethnological textbook, and will surely be of very much interest to anthropologists and ethnologists alike, as well to those interested in folk religion and mythological images that appear at the territory of Bulgaria. In a way, the subject

is similar and related to the folk traditions of the Serbs. There are sixteen illustrations, and the present edition represents a third and extended edition. The presentation of the Bulgarian folk calendar is corresponded with the Church, Orthodox, Julian calendar- which is abandoned in Bulgaria and respected at the times of flourishing of the traditional folk customs – while the author emphasizes the importance of the calendar in establishing and firming folk self-consciousness and cultural individuality.

Introductory part of the book contains the main division of the annual cycle: winter and summer cycle, which is similarly emphasized in Serbian folk saying: Saint Dmitri brings winter and Saint George brings summer. This is in a direct connection with the double, winter and summer, celebration of the days dedicated to particular Saints (for example, winter and summer Day of the Saint Nicolas).

In a way, the book could be read as a form of dictionary; the author included sixty six folk holidays and holiday periods, arranged chronologically, and starting from “Orthodox New Year”. Every holiday is presented in a clear, concise manner, with a few characteristically, illustrative examples. Taken together, these holidays- that incorporated enormous amount of customs, beliefs, rituals, mythological images, generated through centuries from the folk, astronomic and agricultural knowledge – make a united, cohesive semantic totality with a lot of layered meanings, and in many aspects synonymous with annual cycles of other peoples of the South East Europe.

The insight into Bulgarian folk holidays, that is, Bulgarian ethnological perception of the same, is important because there are in fact many

intertwining and similarities among Serbian and Bulgarian folk mythology and religion. That is to say, many customs mentioned by R. Popov are identical or almost identical to Serbian ones, or the differences are ineligious. It is interesting to read about Bulgarian interpretation of the customs that exist in Serbia too, such as slava, badnjak, koledarci, dodola, Vidovdan and so on. Many of these are typical for the Serbian folk religion, though are only partially explained if at all. As a matter of fact, the author discusses all holidays only in the most general Bulgarian context, along with some basic Omni-Christian parallels, failing so to analyze them in relations to similar or related customs from the Balkans, Slavs or Indo-European context. Equally important, the author focuses only on description of a direct data, without any deeper analysis of the possible meanings of customs- which, the truth, is the main goal of this book. So, complex and complicated questions on cultural intertwining, determination of folk religion as phenomena, ethnic boundaries, origin and ranging of custom and so on, are left out from the discussion.

The comparisons of folk beliefs and customs at the Serbian, Bulgarian and Romanian ethnic territories, reveals a lot of similarities that have an ancient origin, or are based on one, Christian Orthodox context; this is especially true for the rural populations, what Mircea Eliade has termed “cosmic Christianity”. Some typical examples of the folk understanding of Christianity include Saint Vlas, who is at the same time a God of Illness, and some Para-Christian mythological layering, as in the case of Archangel Michael in the Bulgarian folk religion. On the other hand, the author cites many other customs and rituals with an emphasized pre-Christina character (wolf’s holiday or bear’s holiday), though the general calendar context of the

Bulgarian folk religion belongs definitely in Christian spheres.

Very interesting thing is this emphasized parallel existence of Christian and pre-Christian symbolic, especially so in the names of certain holidays (Roždestvo Hristovo/Koleda, and so on), names of certain customs and names of pre-Christian deities (for example dodola/peruniga) and so on (babinden, Baba Marta, Goresnicite, Pusalska sedmica, Lada, Краџун, Kalojan). It is in this sense that the work of R. Popov, although limited in volume and content, can highlight a large number of basic notions that influenced folk spiritual culture, hence the book could be seen as a textbook/introductory of a general context.

In any case, this book represents an illustrative and concise introduction to Bulgarian folk religion. The book, with its content and volume, satisfies the requirement of being an interesting material to read for anyone interested in the basics of this subject.

Ivica Todorović

**Александар Крел, Дечије игре,
традиционалне спрске
такмичарске дечије игре у
Товаришеву
Београд 2005.**

Књигу Александра Крела извукла сам са полице једног недељног преподнева, док сам писала рад о античком грчком спорту, култу мртвих и погребним играма које су, преселивши се са гробља у култ хероја, опстале у форми Олимпијаде (додуше, изван религијског контекста који је првобитно постојао) све до данас. Књигу сам, дакле, узела у руке и нисам је

испустила следећих неколико сати. И то са добрим разлогом.

Дечије игре Александра Крела представљају прерађени текст магистарског рада овог аутора и очигледан су резултат дугогодишњег теренског истраживања и теоријског бављења овом инспиративном и лепом, али још увек ретко заступљеном темом. Премда важан део традиционалне културе, област дечијег фолклора није чест повод за истраживања. Утолико је и важније место које Крелов рад заузима. Ту пре свега мислим на први део књиге, који је у потпуности посвећен *теоријско методолошком оквиру истраживања дечијих игара*. У њему аутор даје драгоцен преглед теорија игре, и то са различитих полазишта – од најранијег биолошког (Грос, Штерн, Ботејндајк), преко психолошког и педагошког (психоаналитички и когнитивни приступ), до филозофског и, на послетку, историјског и социо-културног, од кога сам аутор и полази, сматрајући да дечија игра носи у себи симболички карактер који је неодвојив од друштвено-економског и културног контекста. Друго поглавље представља теоријско разматрање дечије игре као социо-културног феномена и изванредан преглед најзначајнијих теорија на ову тему – Хојзинге, Кајое, Статон-Смита, Финка и других. Ништа мање није значајан ни преглед и попис грађе, као и резултати истраживања дечијих игара и њихова класификација у Србији – од Вука Караџића, Радића и Т. Ђорђевића до савремених аутора. Теоријски део књиге заокружује поглавље о типологији и појму традиционалних дечијих игара, које представљају једну од форми традиционалног стваралаштва.

Јасно издефинисавши теоријски и методолошки појам игре и извршивши систематизацију онога што је на ту

тему урађено код нас, Крел се у другом делу књиге ограничио на дечије игре, и то на такмичарске (чији су учесници најчешће дечаци) у Товаришеву. Представљени игровни систем аутор повезује са сточарско-аграрним типом привређивања који је карактеристичан за овај крај, а управо је та особеност у вези са слабом флексибилношћу игара, што је и изазвало њихово нагло нестајање у процесу модернизације и урбанизације. Аутор расветљава социјалну, привредну и просторну структурираност Товаришева, постепено предочавајући најпре историјски, а потом и културни и економски контекст у коме су се такмичарске дечије игре одигравале.

Потом следе прегледан опис и систематизација ових такмичарских игара (двадесет седам идеалтипских модела), али и њихових појединих етапа. Закључни, али уједно и најзанимљивији део књиге јесте оригинална анализа самих такмичарских игара у Товаришеву у којој аутор обједињује све оно чиме се у претходним поглављима бавио. Теоријски анализирајући материјал који је описао, Крел сагледава различите аспекте и функције игре, преиспитујући њихову вредност у односу на друштвено-економски и културни контекст, као и њихову важност и начин функционисања у процесу социјализације и социјалне диференцијације, у васпитавању, комуникацији итд. Дајући систематичан и одличан преглед и анализу једног типа игара, аутор разматра и њихову трансформацију у околностима у којима су се извршиле промене на релацији селоград. Важан допринос овог рада је у закључцима у вези са такмичарским играма који далеко превазилазе значај самог округа Товаришева и који су релевантни за шире подручје Војводине, обележено сличним социјалним,

економским и културним чиниоцима. Ова књига упућује на неисцрпну и занимљиву тему, која слојевито обједињује не само традиционалне форме, него и механизме кроз које је заједница припремала децу за учествовање у њој, представљајући истовремено богат материјал за анализу дечијег фолклора, али и за анализу саме заједнице.

Лада Стевановић

Aleksandar Krel, Children' games: traditional competitive children' games in Tovariševo

Belgrade 2005.

One Sunday morning, while I was tirelessly working and writing about Ancient Greek sports, cult of dead and games dedicated to deceased, I accidentally pulled out from my bookshelf a book – and it turned out to be a book by my friend and colleague, Aleksandar Krel, about children' games. I started to read, and soon I could not give it out, until the next couple of hours. For the good reason!

Children' games is a book made of the adapted MA thesis by Aleksandra Krel; it is very obvious that the book is a result of a long term research and fieldwork, whose importance is even greater since this subject though inspirational and beautiful, did not receive enough attention. Children' folklore, even though it belongs to traditional culture, was not often the subject of interest. Krel did an exceptional work on this subject, especially in the first part of the book; dedicated completely to methodology and theory in researching children' games, this part contain an extensive literature review from many perspectives (biological, psychological, pedagogical, philosophical and socio-cultural). The author himself takes socio-cultural perspective as the most promising, assuming that children'

games carry a symbolic character that cannot be separated from social-economic and cultural context. Next, the author discusses children's games as socio-cultural phenomena and gives an exceptional review of the most important theories put forward to explain this subject. Also, archive sources are extremely well documented, as well as previous research done on children's games in Serbia – from Vuk Karadžić, Radić and T. Djordjević to contemporary authors. The theoretical part of the book also contains a chapter on typology and notion of traditional children's games that represent one of the forms of traditional creation.

The second part of the book includes an analysis on competitive children's games, whose participants are mostly boys. Krel pays meticulous attention to methodology and systematization, and discusses in details the games from Tovariševo. The games from Tovariševo are connected with cattle-agrarian type of subsistence, characteristic for the whole area. It is precisely this feature that is connected with the lack of flexibility of the observed games, which in turn also influenced their sudden disappearance in the process of modernization and urbanization. The author discusses social, industrial and space related structure of Tovariševo, gradually relating it to the historical, cultural and economic context where the games took place.

Then, the author provides a detailed description and systematization of the competitive games (twenty seven types) and some of their particular sequences. The conclusion is the most interesting part of the book. It is an original analysis of the competitive games in Tovariševo, where the author unites all discussed in the previous chapters. In doing so, Krel emphasizes different aspects of the games, reassessing the games' relation toward socio-economic and cultural con-

text, as well as the importance of functioning in the process of socialization and social differentiation, education, communication and so on. The author provides systematic and excellent review and analysis of one game type, and also discusses the games' transformation in circumstances related to changes provoked by interaction of urban-rural.

The important contribution of this book is in its conclusions, which overcome by many means the main subject of the book – the games in Tovariševo, being relevant for much wider area of Vojvodina, characterized by similar social, economic and cultural factors. This book points out toward one interesting and never ending subject, which unites at many levels not only traditional forms but also mechanisms that the community in question used to prepare children to participate in the games, and in the given community as well. Hence, the book presents a rich material for analysis of children's folklore and the community that generated the games.

Lada Stevanović

Бојан Жикић, Антропологија AIDS-а

Етнолошка библиотека, књ. 19,
Београд 2006, 263 стр.

Антропологија AIDS-а: ризично понашање интравенских корисника дроге, као што су аутори неколико претходних приказа¹ закључили, при-

¹ Данијел Синани, *Бојан Жикић, Антропологија AIDS-а*, Етно-антрополошки проблеми 2, Београд 2006, 256-257; Јелена Васиљевић, *Бојан Жикић, Антропологија AIDS-а*, Антропологија 1, Београд 2006, 136-137.

пада домену истраживања људске телесности. Поред тога, ако можда не и битније, ово је књига која се бави *концепцијама* које одређена група људи има о одређеном елементу сопствене телесности. Наиме, реч је о управљању ризиком од крвљу преносивих болести при, опет, врло одређеној пракси – интравенском коришћењу дроге. У том смислу, она је значајан допринос антрополошким истраживањима људске когниције. Међутим, њена вредност се ту не исцрпљује. Ова студија представља пример, у домаћој средини редак, успешног повезивања академске антропологије са њеном примењеном и друштвено релевантном страном.

Основу за ову монографију представља истраживање квалитативне димензије фактора ризика од инфекције HCV-ом и HIV-ом, спроведено током 2004. и 2005. године у Београду, у сарадњи лондонског Imperial College-а, београдских огранака UNDP-а и Лекара света, као и Центра за етнологска и антрополошка истраживања. Она, стога, представља пример за то како професионални антрополошки² ангажман може да игра битну улогу у сферама живота које нису стриктно ограничене на академски домен. Наиме, квалитативно истраживање праксе интравенског коришћења дроге мотивисано је идејом да његови резултати указују на димензију ризика која обично није осветљена класичним медицинским или епидемиолошким истраживањима, те да тако може допринети порасту успешности програма превенције зараза HIV-ом и HCV-ом. Међутим, ова књига је далеко од тога да делује као пука техничка, односно „употребљива“ етнографија:

наративи испитаника коришћени су као илустрација напора да се оцрта „ментална мапа“ ризика, те да се тако пружи подстицај како антрополошкој теорији, тако и њеној примени. Дакле, аутор комбинује две стране – етнографију и њене импликације, успевајући у ономе што је малом броју антрополога пошло за руком, а то је да оствари конструктиван однос теорије, етнографије и (широко схваћене) политике.

Књига Бојана Жикића је прегледна и јасно организована. Након уводних напомена о извођењу (*Организација истраживања*) и методологији (*Етнографија интравенског коришћења дроге у Београду*) самог истраживања, пажња је усмерена на концепт ризика, који је опет подељен како према „објективним“, тако и према категоријама у које га сврставају испитаници (*Основа прибора за убризгавање дроге: игле и шприцеви, Интерперсонална активност интравенског коришћења дроге, Перцепција контролисања ризика: чега се плаше највише интравенски корисници дроге, Ризично окружење*). Књига се завршава кратком расправом о могућим импликацијама (*Могућност примене резултата проучавања ризика од HIV и HCV међу интравенским корисницима дроге*). Јасна структура научног текста функционише као добра противтежа суровости и сировости етнографских података односно – наратива самих испитаника којима је илустрован. Једна од вредности ове студије јесте управо у „нецензурираности“ начина на које испитаници концептуализују своја, већини читалаца страна или барем врло одбојна, искуства. На тај начин аутор успева да скрене пажњу са традиционалног бављења етнографијом – ако не лепих ствари (као што су, на пример, свадбе и крштења), а оно барем неутралних или „удобних“

² Поред Бојана Жикића, у овом пројекту су учествовали етнологи-антрополози Слађана Барош, Елена Кунески и Ана Продановић.

(митови или дискурси) – на друштвену праксу која, мада за већину невидљива, јесте нешто што се дешава *овде* и *сада*, те је итекако легитиман предмет антрополошке анализе, чак и ако бисмо занемарили њену практично-политичку страну.

Истовремено, када је начин презентације у питању, Жикић хода танком линијом између етнографског сензационализма и научне ригидности, успевајући да не западне ни у једно од та два. С једне стране, он не конструира „етнографију суза“, чија би вредност била заснована на претпостављеном сажаљењу и/или ужасности коју би читаоци требало да осете при сусрету са искуствима наркомана, те тако избегава замку антрополошког заступања.³ Али, с друге стране, он се не претвара ни да је писање о пракси интравенског коришћења дроге идентично са писањем о, рецимо, покладама. Сам аутор износи у уводу да, „Ова студија није рађена ни са неким посебним симпатијама за популацију у оквиру које је вршено истраживање, [али] ... није ни са антипатијама“.⁴ Тако, може се рећи у најбољем Д'Андралеовском маниру, аутор успева да демонстрира читаоцима шта значи научна заинтересованост без упадања у *презинтересованост* или *незаинтересованост*. Парадоксално, једина слабост ове књиге јесте управо у строгиости с којом се аутор придржава овог средњег пута:

његов глас је готово потпуно пригушен, као да се трудио да ни на један начин не утиче на перцепцију проблема код самих читалаца.

Антропологија AIDS-а представља целовито и заокружено дело, које по значају, домету и квалитету превазилази оквире домаће дисциплинарне продукције. Наиме, она се може читати на више начина. За студенте етнологије и антропологије она представља добар пример истраживања у домену примењене етнологије, те и инспирацију за њихове будуће каријере или истраживачке подухвате; колегама у дисциплини ова књига убедљиво демонстрира како је могуће комбиновати узбудљиву, актуелну и надарену *релевантну* антропологију са минуциозним истраживачким техникама; онима из сродних дисциплина, политичарима и јавним личностима заинтересованим за политику здравства и нарочито за програме превенције HIV-а, HCV-а и AIDS-а, она пружа систематизован поглед на досад неистражену димензију проблема. Коначно, а можда и најбитније, заинтересовани читаоци, независно од тога које су струке, увериће се да је ова књига истовремено важно и занимљиво штиво.

Јана Баћевић

**Војан Џикић, *Антропологија AIDS-а*
(*Anthropology of AIDS*)**

Етнолошка библиотека 19,
Београд 2006, 263 pp.

Dr. Žikić's book *Anthropology of AIDS* is a significant contribution to anthropological studies of human cognition. Initially, the book deals with the conceptions that intravenous drug users may or may not have regarding the usage of their own body, blood and risks

³ Иван Ковачевић, *Традиција модерног*, Београд: Етнолошка библиотека Српског генеалогског центра 2006, 35-38; Nancy Schepher-Hughes, *The Primacy of the Ethical: Propositions for a Militant Anthropology*, Current Anthropology, Vol. 36 No. 3, 1995.

⁴ Војан Жикић, *Антропологија AIDS-а: ризично понашање интравенских корисника дроге*, Српски генеалогски центар, Етнолошка библиотека, Београд 2006, 5.

associated with injecting drugs through needles. In regard to Serbian, local anthropological market and environment, this book is a rare example of a successful association of academic and applied anthropology.

This monograph is based on a qualitative research on risks associated with drug consumption and exposure to HIV and HCV among Belgrade intravenous drug users. The original research was performed during 2004 and 2005, in collaboration with London Imperial College, Belgrade Office UNDP and *Medicine des Monde*, as well as Centre for ethnological and anthropological studies. The book itself could be taken as a bright example on how a professional anthropological engagement (aside from Bojan Žikić, several other anthropologists participated in the study: Sladjana Baroš, Elena Kuneski and Ana Prodanović) could play an important role in life spheres that are not strictly limited to academia. Namely, the qualitative research on intravenous drugs usage was motivated by the idea that the results could point out to a possible risk dimension usually not enlightened by a classical medical or epidemiological studies, hence that this could help in prevention programs of HIV and HCV. Nevertheless, this book is far from appearing as a pure technical, that is, usable ethnography; informants' narratives are used as an illustration of the effort to describe a "mental risk map", so to encourage anthropological theory and its application. Therefore, the author combines these two sides – ethnography and its implications – succeeding where very few anthropologists did: the author managed to create a constructive relationship between theory, ethnography and broadly understood, politics.

The book by Bojan Žikić is clearly organized and concise. After several introductory remarks on methodology

(research organization) and the research itself, the focus is directed to the risk behavior, divided into objective categories, but also described the way the informants experienced it (basic tools for drug injection, needles and syringes, intravenous activity of intravenous drug usage, perception of risk control, what the intravenous drug users fear most, risk environment). The book ends with a brief discussion on implications (possible application of this study). Clear and structured scientific writings functions as a good counterbalance to rough ethnographic data, especially accounts of the informants themselves. One of the biggest values of this publication is exactly in the book's unabridged form: the informants are given a chance to tell and share their own experiences, repellent or at least unfamiliar for the most readers. In doing so, the author manages to draw attention from traditional ethnography's focus- studying nice customs (weddings or baptisms), or neutral and comfortable enough (myths and discourses)- to social practice, which, though invisible for most, is something happening here and now and so becomes a legitimate subject to anthropological analysis, even if we are not neglect its practical/political issues.

At the same time, the author's performance in terms of presentation could be labeled as something in between scientific scrutiny and ethnographic sensationalism. However, he manages to stay above the both lines. The author does not construct "ethnography of tears" whose value would be based on compassion or horror that a reader should feel when faced with the experiences of drug users – and in this way, the author avoids the trap of anthropological representation or "speaking of, speaking with, speaking for others". On the other hand, it is evident that the author understands that writing about drug users is not the same as writing about, let's say,

some merry holiday. Even in the introduction of the book, Žikić clearly states his own attitude: he does not like but also does not dislike the population in question. So, in the best manner of one D'Andreade, the author manages to demonstrate to the readers what really means to be scientifically interested in, but not being too interested or disinterested! It is then a paradox, that the only weakness of this book is in the author's rigidity and determination to follow a middle road- his voice is almost totally indistinct, as he was trying hard not to influence the readership and their take on the problem.

All in all, this book stands well above all domestic disciplinary production. Namely, the book could be read in many different ways. For ethnology and anthropology students the book represents a good example of applied ethnology research, as well as inspiration for their future careers or research adventures. For colleagues and other anthropologists, the book demonstrates that it is very possible to combine interesting, actual and relevant anthropology with professional research techniques. For the ones belonging to similar disciplines, politicians and public persona interested in health policies and especially the programs of AIDS, HIV and HCV prevention, the book provides a systematic outlook into previously unknown dimension of the problem. Finally, but perhaps the most important, interested readership regardless of their orientation, will find this book as both relevant and interesting to read.

Jana Bačević

**Издазак нове серије часописа
ЕТНОАНТРОПОЛОШКИ
ПРОБЛЕМИ
на Филозофском факултету у
Београду**

Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду прославило је 2006. године стогодишњицу свог постојања, као и 125 година од увођења етнологије у наставу на београдском универзитету. Издазак нове серије часописа *Етноантрополошки проблеми* у истој години, представља свакако најприкладнији начин за обележавање ових значајних датума за нашу науку.

Етноантрополошки проблеми (ЕАП), дакле, нису потпуно нова публикација у нашој научној јавности. Први број овог часописа, чији је уредник био проф. др Петар Влаховић, изашао је 1987. године, а последњи – 1998. године. Услед потребе за постојањем још једног антрополошког часописа у нашој средини, Одељење за етнологију и антропологију изнова је покренуло ову публикацију, тако да је пред нама први број *нове серије Етноантрополошких проблема*, чија је главна и одговорна *уредница* др Драгана Антонијевић. Основна идеја која стоји иза покретања овог часописа јесте унапређивање и помагање даљег развоја српске антропологије, кроз објављивање иновативних, савремених и квалитетних научних радова из области етнологије, антропологије, фолклористике, али и других сродних хуманистичких дисциплина. Главне рубрике овог часописа су: *Научни чланци, Монографске студије, Критике и прикази и Хроника*.

У првом броју нове серије *Етноантрополошких проблема*, у оквиру рубрике *Научни чланци*, објављени су следећи оригинални

научни радови: Индивидуална антропологија или антрополог као лични гуслар (Иван Ковачевић), *Anthropology of AIDS. Risk environment and injecting routine. The case of Belgrade injecting drug users* (Бојан Жикић), *The making of Gypsies: Invention of traditions* (Јелена Чворовић), Уједињена Европа: економске, образовне и политичке интеграције (Владимир Рибих), Ван Генеп по други пут међу Србима – Прилог историји српске етнологије/антропологије у последњој четвртини двадесетог века (Иван Ковачевић), *Honour and Shame: Прилог алтернативној историји српске етнологије* (Јана Баћевић).

У рубрици Монографске студије, своје радове објавили су Слободан Наумовић: *On the heaviness of feathers, or what has culture got to do with the failure to establish an organic poultry production business in contemporary Serbia?*, Војислав Станимировић: Појам „невестине“: прилог терминологији брачних давања, Саша Недељковић: Мит, религија и национални идентитет: Митологизација у Србији у периоду националне кризе и Лидија Радуловић: Вампир: Осујеђени митски предак и симбол осујеђеног мушког сексуалног потенцијала.

Рубрика *Критике и прикази* упознаје научну јавност са новим издањима домаћих и страних књига, издвајајући у овом броју следећа дела: *Историја Африке*, у коауторству Филипа Куртена, Стивена Фајермана, Леонарда Томсона и Јана Вансине, чији је приказ дала Сенка Ковач; *Енциклопедија нових религија – нове религије, секте и алтернативни духовни покрети*, уредника Кристофера Партрица, са приказом Данијела Синанија; *Политика жртве на Косову. Идентитет жртве као примарни дискурзивни циљ Срба и Албанаца у упорном сукобу на Косову*, аутора

Хелене Здравковић, приказану од Владимира Рибиха који представља и књигу *Антинационализам. Етнографија отпора у Београду и Загребу*, аутора Стефа Јансена; *Српско село – друштвене и културне промене у сеоској заједници*, дело Џоела М. Халперна, са приказом Ивана Ђорђевића. У овој рубрици се, такође, срећемо са радом Бојана Жикића. *Перспективе савременог проучавања народне религије*, написане поводом књиге *Привиђења и сабласти у Србији – истраживања у пожешком и књажевачком крају*, аутора Данијела Синанија.

Рубрика *Хроника* је у овом броју нарочито богата обавештењима о значајним дешавањима. Сенка Ковач представља пројекат Министарства за науку РС – *Проблеми културног идентитета становништва савремене Србије*. Весна Вучинић – Нешкових обавештава нас о III конференцији Међународне асоцијације за антропологију југоисточне Европе: *Урбани живот и култура у југоисточној Европи*, а Драгана Антонијевић извештава о IV српско-бугарској конференцији, са темом *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду у Србији и Бугарској: балканска трансформација и европска интеграција*. Сенка Ковач представила је и Асоцијацију EURETHNO и годишњу скупштину ове мреже у Монпелијеу 2005. године. Саша Недељковић даје извештај са округлог стола *Мањине у проширеној Европи*, организованог у Грацу 2005. године, као и са семинара *IV Roaming anthropology*. Јана Баћевић представила је четврту међународну годишњу конференцију *New Contexts in Teaching and Learning: International Perspectives*, коју организује Центар за социологију, антропологију и политику у оквиру Академије за високо образовање Универзитета у Бирмин-

гему. Гордана Горуновић извештава о теренском раду студената етнологије и антропологије у Бугарској 2001. и 2002. године, и о теренском истраживању студената у Ораховцу, у Боки Которској, 2003. године. На крају је Јана Баћевић представила Истраживачку станицу Петница, са посебним освртом на семинар социо-културне антропологије који се тамо одржава.

Часопис ЕАП излази два пута годишње, у електронској и штампаној верзији, са резимеима објављених радова преведеним на енглески и француски језик. Ова публикација, која својом концепцијом претендује на то да буде међународно признат часопис, може се похвалити уваженом домаћом и међународном редакцијом, те као таква, свакако, представља подстицај даљем развоју наше науке.

Весна Трифуновић

Reinstatement of the journal *Ethno-Anthropological Problems*, published by Belgrade University of Philosophy

In 2006, Department of Ethnology and Anthropology at Belgrade University of Philosophy celebrated its 100th anniversary, as well as one hundred and twenty five years since Ethnology became a regular course taught at the University. Reinstatement of the new series of the journal *Ethno-Anthropological Problems* in the same year hence was the most appropriate means to celebrate these important dates for Ethnology as a science in Serbia.

Ethno-Anthropological Problems (EAP) is not an entirely new publication though. The first volume of the journal, with Petar Vlahović as the editor in chief, was published in 1987, and the last one in 1998. In 2006, the journal started to be published again, with Dragana Antonije-

vić as the editor in chief. The main idea behind the journal's reinstatement was to support and promote a further development of Serbian anthropology by publishing innovative, contemporary and good quality scientific papers from the disciplines of ethnology, anthropology, folklore, and other related humanistic perspectives. The journal contains several main captions such as *Original Scientific Papers*, *Monographic studies*, *Critiques*, *Reports* and *Chronicles*.

In the first number of *Ethno-Anthropological Problems*, in the caption of *Original Scientific Papers*, these articles were published: Individualna antropologija ili antropolog kao lični guslar (Ivan Kovačević), Anthropology of AIDS. Risk environment and injecting routine. The case of Belgrade injecting drug users (Bojan Žikić), The making of Gypsies: Invention of Traditions (Jelena Čvorović), Ujedinjena Evropa: ekonomske, obrazovne i političke integracije (Vladimir Ribić), Van Genep po drugi put medju Srbima – Prilog istoriji srpske etnologije/antropologije u poslednjoj četvrtini dvadesetog veka (Ivan Kovačević), Honor and Shame: Prilog alternativnoj istoriji srpske etnologije (Jana Bačević).

Monographic studies were represented by Slobodan Naumović: On the heaviness of feathers, or what has culture got to do with the failure to establish an organic poultry production business in contemporary Serbia?, Vojislav Stanimirović: Pojam nevestine: prilog terminologiji bračnih davanja, Saša Nedeljković: Mit, religija i nacionalni identitet: Mitologizacija u Srbiji u periodu nacionalne krize, Lidija Radulović: Vampire: Osujećeni mitski predak i simbol osujećenog muškog seksualnog potencijala.

Critique and reports inform scientific community about new editions and

publications of domestic and international book, such as *Istorija Afrike* by Philippe Courten, Steven Fireman, Leonard Thompson and Ian Vansine, a report by Senka Kovač, *Enciklopedija novih religija – nove religije, sekte i alternativni duhovni pokreti*, edited by Christopher Partridge, a report by Daniel Sinani, *Politika žrtve na Kosovu. Identitet žrtve kao primarni diskurzivni cilj Srba i Albanaca u upornom sukobu na Kosovu*, by Helena Zdravković, a report by Vladimir Ribić, who also writes about the book *Antinacionalizam. Etnografija otpora u Beogradu i Zagrebu*, Stef Jansen, *Srpsko selo – društvene i kulturne promene u seoskoj zajednici*, by Joel M. Hallpern, a report by Ivan Djordjević; also, B. Žikić reports on the book by D. Sinani, *Prividjenja i sablasti u Srbiji – istraživanja u požeskom i knjaževačkom kraju*.

Chronicle is especially rich in its contents: Senka Kovač presents a project by Serbian Ministry of Science: *Problemi kulturnog identiteta stanovništva savremene Srbije*. V. Vučinić informs on III conference by International Association of Anthropology in SE Europe: *Urban Life and culture in SE Europe*, while Dragana Antonijević reports on IV Serbian-Bulgarian conference, *Everyday Culture in post-socialist period in Serbia and Bulgaria: the Balkans transformation and European integration*. S. Kovač also presented an association by the name of EUROETHNO and annual meeting of this network in Montpellier in 2005. S. Nedeljković addresses a round table discussion Minorities in enlarged Europe, Gratz 2005, and a seminar IV Roaming anthropology. J. Bačević writes about IV annual international conference, New Contexts in Teaching and Learning: International Perspectives, organized by *Centar za sociologiju, antropologiju i politiku* within Academy for Higher Learning, University of Birmingham. G.

Gorunović reports about the fieldwork by ethnology students in Bulgaria, in 2001-2002, and on the fieldwork in Orahovac, Boka Kotorska in 2003. Finally, J. Bačević presented Research unit from Petnica with a special emphasis on seminar dealing with socio-cultural anthropology.

The journal EAP is published twice a year, in electronic and hard copy versions, with summaries in both English and French. This journal has established domestic and international editorial board, and aims to become internationally recognized. As such, it is a significant publication that would allow further development of Ethnology.

Vesna Trifunović

Први број часописа Центра за етнoлошка и антрополошка истраживања – АНТРОПОЛОГИЈА

Центар за етнoлошка и антрополошка истраживања Филозофског факултета у Београду издао је 2006. године први број свог часописа, под називом *Антропологија*. Иако сасвим нова, ова публикација се, према речима др Бојана Жикића, главног и одговорног уредника, надовезује на традицију етнoлошких и антрополошких истраживања у нашој земљи и уједно представља одговор на актуелно стање и потребе наше науке. Са амбицијом унапређивања комуникације унутар академске заједнице и ове средине, али и ван њих, *Антропологија* представља резултате савремених антрополошких истраживачких, аналитичких и интерпретативних радова. Главне рубрике овог часописа чине *Чланци и студије*, *Хроника*, те *Прикази и критике*, у оквиру којих се објављују оригинални научни радови, монографске студије,

хронике дисциплинарно релевантних дешавања, научне критике и дискусије, као и прикази научних и стручних монографија и зборника радова.

У првом броју Антропологије, у рубрици Чланци и студије, објављени су следећи оригинални научни радови: Легенда о поштару – лопову и бизнисмену, Ивана Ковачевића, Знаци старости, ауторке Сенке Ковач, Примена антропологије у индијанским резерватима у САД, Владимира Рибића, Значење и функција митских топоса у оквиру феномена „новокомпоноване културе“, Марка Стојановића, Мода, идеологија и политика: Одевање Јованке Броз, Данијеле Велимировић, Представе београдских средњошколаца о Европи, Срђана Радовића, Религија и род: Критички осврт на приступе истраживању, Лидије Радуловић, Islamic Homosexuality, Јелене Чворовић и „Поглед уназад“: Антрополошка анализа увођења усмереног образовања у СФРЈ, Јане Баћевић.

Од друштвено релевантних збивања, у овом броју Ана Продановић даје осврт на конференцију организовану од стране Иницијативе за превенцију HIV-а међу вулнерабилним групама, одржану 28. новембра 2006. године, док је Мирослава Рајић представила Летњу школу антропологије, етнографије и компаративног фолклора, коју је 2006. године организовао Универзитет у Јањини, кроз сарадњу са општином Коница у Грчкој.

У рубрици *Прикази и критике*, Јелена Васиљевић је представила књигу Ивана Ковачевића – *Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије* и књигу Бојана Жикића – *Антропологија АИДС-а*. Елена Кунески је дала приказ књиге *The Pursuit of Oblivion, A Social History of*

Drugs, чији је аутор Richared Devenport-Hines.

Часопис *Антропологија* излази два пута годишње, у електронској и штампаној форми, са резимеима објављених радова преведеним на енглески језик. Намера угледне домаће и међународне редакције ове публикације јесте да *Антропологија* постане један од водећих стручних часописа у овој средини и да објављивањем квалитетних радова колегиница и колега из овдашње средине, и из других средина, допринесе даљем развоју српске антропологије и сродних дисциплина.

Весна Трифуновић

The first issue of the journal for ethnological and anthropological research- *Anthropology*

In 2006 Center for ethnological and anthropological research, Belgrade University of Philosophy, has started a new journal edition titled *Anthropology*. According to the words of Žikić, editor in chief, the new journal presents an answer to the needs and current state of affairs in ethnology but will continue to build up on already established traditions of ethnological and anthropological research in Serbia. The journal aims to contribute to the much needed dialogue within the disciplines and to present results from contemporary research, analytical and interpretative perspectives. The journal consists of *Articles and Studies, Chronicle, Reports, Critiques* (original scientific work), actualities, discussions and reports on scientific, professional and other works from the disciplines.

The first issue of the journal presents several original papers: *Legenda o poštaru- lopovu i biznismenu* (Kovačević), *Znaci starosti* (Kovač), *Primena antropologije u indijanskim*

rezervatima u SAD (Ribić), Značenje i funkcija mitskih toposa u okviru fenomena novokomponovane kulture (M. Stojanović), Moda, ideologija i politika. Odevanje Jovanke Broz (Velimirović), Predstave beogradskih srednjoškolaca o Evropi (S. Radović), Religija i rod: kritički osvrt na pristupe istrživanju (L. Radulović), Islamic Homosexualities (J. Čvorović), and Pogled unazad: antropološka analiza uvodjenja usmerenog obrazovanja u SFRJ (J. Bačević).

Under *Actualities*, Ana Prodanović writes about a conference organized by *Inicijativa za prevenciju HIV* among vulnerability groups, held in November 2006, while Miroslava Rajić presents Summer School of Anthropology, ethnography and comparative folklore, organized in 2006 by University in Janjina with collaboration of Conica municipality in Greece.

Reports and Critiques contain a report by Jelena Vasiljević, who reviews the books by Ivan Kovačević, *Tradicija modernog. Prilozi istoriji savremene antropologije*, and *Antropologija AIDS-a* by Bojan Žikić. Elena Kuneski reviews the book *The Pursuit of Oblivion, A Social History of Drugs*, by Richard Devenport-Hines.

The journal *Antropologija* comes out twice a year in electronic and hard copy, with summaries of the published work translated into English language. The goal of the respected domestic and international editorial board of the journal is to establish *Antropologija* as one of the leading journals domestically and internationally, and to contribute to the development of Serbian anthropology and related disciplines.

Vesna Trifunović

Иван Ковачевић, *Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије*

Српски генеалогски центар и Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду

Београд 2006. 156 стр.

Књига проф. Ивана Ковачевића – *Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије*, објављена као 25. издање у оквиру Етнолошке библиотеке Српског генеалогског центра, усредсређена је на разматрање токова антропологије 20. века, али и на одређене, релативно савремене тенденције у овој научној дисциплини, које аутор означава као постмодернизам.

Студија је подељена на три равноправне целине кроз које аутор компаративно сагледава „судбину“ две антропологије, једне „велике“ (америчке) и једне „мале“ (српске), указујући како на многобројне (неочекиване) сличности, тако и на разлике.

Први део књиге, који носи назив *Антропологија*, представља ауторову тежњу да укаже на проблематичност постмодернистичке тенденције да се етнографија уздигне на ниво теорије. Истичући да „теорија етнографије“ заправо никада није ни могла да буде теорија, већ само „расправа о техникама прикупљања података“, Ковачевић закључује да постмодернистичка тенденција антрополошког писања о антропологији представља „скривалицу за оне који неће да пишу антропологију“. Настављајући критику постмодерног/посткултурног приступа дисциплини, аутор се осврће на настојање да се антропологија индивидуализује, односно да се истакне улога појединца у култури. Следећи тај пут, етаблира се, сматра аутор, једна нова

„лењографија“, чији је основни задатак заступање појединачних ставова испитаника, а једини посао – директна репродукција његових исказа. Тако, антрополог постаје „савремени гуслар“, који би, кроз писање/певање појединца, уколико се овакав приступ прихвати, на тај начин могао стицати и академска звања. Таква врста писања, истиче Ковачевић, свакако може бити предмет антрополошке праксе, али као антрополошко-белетристичка биографија, а не као научни производ.

Друга целина у овој књизи, названа *Српска етнологија/антропологија*, говори о токовима ове дисциплине у двадесетом веку и, кроз разматрање друштвених околности у којима се развијала али и стагнирала, указује на финализацију процеса који аутор назива „антропологизацијом“. У посебном поглављу, под називом „Ван Генеп по други пут међу Србима“, Ковачевић показује да је једна тема одиграла пресудну улогу у коначном раскиду са неинтерпретативном и на аутоекспликацији заснованом етнологском праксом у Србији. Реч је о проучавању обреда прелаза, Ван Генеповој теоријској поставци која је у нашу земљу дошла кроз радове представника британске социо-културне антропологије. Радови на ову тему, објављени крајем седамдесетих и током осамдесетих година прошлог века довели су до напуштања приступа који је карактерисало веровање да обичаји имају оно значење „које зна свака стара баба, и коју само треба, брзо, на време, за живота питати“, чиме је дисциплина финално „сцијентификована“. Аутор се у оквиру овог дела књиге осврће и на настојање да се антропологија дефинише као „наука о човеку“, указујући да, тако схваћена, дисциплина остаје садржински испражњена и „инхерентно неинтерпретативна“.

Трећи и најобимнији део студије представља поглавље о односима српске и америчке антропологије, под називом *Српско-америчке антрополошке паралеле*. Полазећи од компаративне анализе две монографске студије – „Српско село“ америчког антрополога Џоела Халперна насловљена, и „Јарменовци“, резултат ангажовања две домаће етнолошкиње Милке Јовановић и Сребрице Кнежевић – аутор истиче да обе етнографске монографије имају, заправо, велику епистемолошку сличност. Као разлог за овај релативно неочекиван закључак, Ковачевић пре свега наводи непостојање суштинске разлике између „антропологије другог“ и „нативне етнографије“, истичући да „културно порекло етнографског делатника није од пресудног значаја за крајњи производ“, с обзиром на, у том тренутку сличну, методолошку (не)обученост српских и америчких етнографа. У даљем тексту се аутор осврће и на оно што назива читањем „две шумадијске монографије у постмодернистичком кључу“, истичући да би, према наведеном схватању, ове и сличне етнографије биле одбачене као „конструкт колонијалног, евроцентричног, елитоцентричног (...) духа“, у корист „заступничких, мултивокалних (...) рефлексивних или аутоетнографских текстова“. Ковачевић се оштро супротставља таквим тежњама, предлажући да овакве врсте етнографија треба посматрати као и сваки други историјски извор, уз нужну дозу критике и деконструкције. У завршном делу књиге, аутор, у духу америчко-српске паралеле, разматра и нове могућности за проучавање „другог“, што је некада зависило од „квантитета људи и пара“. Све бржи развој информационог технологија, међутим, данас омогућава сваком аутору из Србије да путем Интернета приступи огромним базама података о

на пример, америчкој популарној култури, без потребе за скупим и фактички неизводљивим боравком на терену у САД.

Појава књиге *Традиција модерног. Прилози историји савремене антропологије* у оквиру антрополошке продукције у Србији је значајна из више разлога. Кроз елаборацију развоја и стања етнологије/антропологије у нашој земљи, те кроз вешто преплитање ове теме са „судбином“ једне велике антропологије попут америчке, аутор указује на то да евентуално некритичко прихватање „модерних тенденција“, попут постмодернизма, може имати озбиљне последице по тешком муком сцијентификовану српску антропологију. У том смислу, полемисање са „постмодер-нистичком традицијом“ треба разумети као критички отклон према схватању да свака „иновација“ нужно мора бити и боља од онога што јој је претходило, нарочито уколико јој се приступи без познавања контекста у коме је настајала.

Иван Ђорђевић

Ivan Kovačević, *Tradicija modernog. Prilozi istoriji savremene antropologije* (Tradition of the Modern. Accounts toward the history of contemporary Anthropology)

Srpski genealoški centar i odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog Fakulteta

Beograd 2006, 156 pp.

A book by professor Ivan Kovačević, *Tradicija modernog. Prilozi istoriji savremene antropologije* is published as a 25th edition in the series of Etnološka Biblioteka (Ethnological Library) of Srpski genealoški centar. The book

discusses various anthropological perspectives and approaches during the 20th century, with a special emphasis on relatively contemporary tendencies, which the author labels as postmodernism.

The study is divided into three parts, through which the author tries to perceive the destiny of the two Anthropology: one large, American and one small, Serbian, pointing out to many (unexpected) similarities and differences.

The first part of the book is named Anthropology, and represents the author's inclination to show all the problems related to postmodernism and its tendencies to raise ethnography at the level of theory. According to Kovacevic, the theory of ethnography in effect could never become a theory in itself, but only a discussion on data gathering techniques. Furthermore, the author concludes that postmodernists tendency of anthropological writings on anthropology is "hide and seek" for those who do not want to write anthropology. Criticizing further postmodern/postcultural approach, the author discusses a tendency of individualizing anthropology, that is, placing an emphasis at an individual within his or her culture. This perspective, the author argues, creates in turn, one new "lazygraphy" whose main task is to represent individual attitudes of given informants and whose only job is to directly reproduce their testimonials. In this way, an anthropologists becomes "contemporary fiddler", which could, through writings or singing of an individual, acquire even academic titles. Such writings, stated Kovacevic, could certainly become a subject of an anthropological practice but as anthropological/non fiction biography and not as a scientific product.

The second part of this book, called Serbian ethnology/anthropology, discusses perspectives of the Serbian science

and social circumstances that generated and created particular approaches during the 20th century. Particular social circumstances influenced what the author calls “the stagnation” of Serbian ethnology/anthropology, finalizing into what is being labeled as “anthropologization”. In a separate chapter named “Van Gennep - the second time among Serbs”, the author shows how one particular subject had played the determined role in the final break-up with non-interpretative and auto-explicatory established ethnological practice in Serbia. Namely, Rites of passage, Van Gennep’s theoretical postulate came to our country via articles and work of the representatives of the British socio-cultural anthropology. These particular papers were published at the end of 1970’s and in 1980’s and have caused the abandoning of the approach which was characterized by a belief that customs have meanings that “every grandmother knows, and she should be questioned about it really fast”, which made the discipline finally scientific. In this part of the book, the author also discusses the aim to define anthropology as a science of man, pointing out that, if taken in this way, anthropology is left empty in content and non-interpretative.

The third, and the largest part of the book is dedicated to the relations of Serbian and American anthropology, and it is labeled “Serbian-American anthropological parallels”. The starting point of this analysis is a comparative study on two monographs- one by and American Joel Hallpern “Serbian Village”, and the other by two domestic ethnologists, Milka Jovanović and Srebrica Knežević “Jarmenovci”. The author emphasizes how the two monographs share in effect, a great epistemological similarity. The reason for this unexpected conclusion, Kovačević finds in similarities among “anthropology

of others” and “native ethnography”, where mutual differences are not so great. The author argues that a cultural background of an ethnographer should not be of a special importance for the final product, considering at that moment in time, methodological training or lack of it of Serbian and American ethnographers.

Furthermore, the author discusses possible readings of the “two Šumadija” monographs in postmodern fashion, emphasizing the fact that the two monographs, and many similar alike, should be rejected as products of colonial, Eurocentric, elite-centric, and other spirits, for the liberal usage of “representatives, multivocal...reflexive or auto-ethnographic manuscripts”. Kovačević is firmly opposed to this kind of tendencies, suggesting instead that these kinds of ethnographies should be perceived as any other historical source, but with necessary critique and deconstruction. In the final pages of the book, the author, in the line of the American-Serbian parallel, discusses also new possibilities for studying “the other”, that ones depended on “quantity of money and people”. The fast growing and developing field of information technology allows every author, even he or he be it from Serbia, to access via Internet to huge database on for example, American popular culture, without the need to engage in expensive and practically impossible fieldwork and USA.

The appearance of this book in the framework of anthropological production in Serbia is important for several reasons. The author rightly points out that eventual rejection of modern tendencies could have serious consequences for Serbian anthropology. In this sense, discussions with and about postmodernist tendencies should be understood as a critical shield toward understanding that every innovation must be better than its

precedent, especially so if one approaches it without the real knowledge of the context that generated it.

Ivan Djordjević

**Мирјана Ротер-Благојевић,
Стамбена архитектура Београда у
19. и почетком 20. века**

Архитектонски факултет
Универзитета у Београду, Орион арт
Београд 2006, 522 стр.

Београд, један од најстаријих градова у Европи, метропола некадашње Југославије, а пре тога и данас – Србије, познат је по честим разарањима, али и значајним обновама, захваљујући којима је мењао свој садржај, структуру и физиономију.

Период 19. и почетка 20. века обухвата историјски период у коме се Београд преображава од турске утврђене, пограничне вароши у град европских назора, са Статутом, Урбанистичким планом и развијеном грађевинском регулативом.

Овај транзициони амбијент суштински је деловао на развој архитектуре и урбанизма града, како на општем плану, тако и на појединачним примерима грађевина, првенствено оних стамбене намене. Највећи помак од Оријента ка Европи догодио се баш у стамбеној култури његових становника. Суштинске промене догодиле су се у погледу организације плана, конструкције грађевина, односно материјализације структура, инфраструктурне опремљености и естетике стамбених здања.

Монографија Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века представља до сада најобимнију,

најцеловитију и најкомплекснију студију на ову тему, која се заснива на докторској дисертацији коју је доц. др Мирјана Ротер-Благојевић осмислила у сарадњи са недавно преминулим професором Јованом Нешковићем и ментором-професором Најом Куртовић-Фолић. Докторат представља синтезу досадашњег рада архитектке Ротер-Благојевић на пољу истраживања стамбене архитектуре, али и испитивања бројних аутора: Николе Несторовића, Богдана Несторовића, др Бранка Максимовића, Жељка Шкаламере, др Дивне Ђурић-Замоло, Гордане Гордић, др Бранка Вујовића и других.

Метод истраживања садржи упоредну анализу развоја европске и домаће градитељске праксе тога времена, праћење актуелности и савремених тенденција у тадашњој Европи, као и брзину и начин њихове примене у нашој средини.

Ново „читање“ појединачних грађевина са аспекта просторне организације, те конструктивног склопа и композиције фасаде са примењеним декоративним елементима, резултат је ауторових свеобухватних и систематских истраживања, у која је укључена и анализа грађевинског законодавства као основе за осмишљен настанак града и његових здања.

Из овога се може закључити да анализирани грађевине представљају вредну градитељску баштину, која као материјални вид културе изузетно много говори о периоду новије историје Београда.

Студија садржи предговор и пет поглавља различитог обима и садржаја: 1) Увод; 2) Урбани и архитектонски преображај Београда током 19. и почетком 20. века; 3) Анализа просторне организације стамбених зграда; 4) Архитектонско обликовање

стамбених зграда; 5) Закључна разматрања.

На крају публикације налази се шири резиме студије на енглеском језику, Скраћенице, Библиографија, Порекло илустрација и Индекс.

Монографија је богато илустрована бројним конкретним примерима који садрже схеме локација, анализе основа и фасада, као и бројним фотографијама из различитих временских периода. Посебан квалитет студије чине обимне напомене на крају сваког поглавља, у којима су дати изузетно вредни подаци о градитељима, стиловима градње, архитектонским елементима и др. Најобимније, и за истраживаче најинтересантније, сегменте чине треће и четврто поглавље, у којима су изведена типолошка испитивања анализираних грађевина. Типолошка истраживања којима обилује ова студија посебно су значајна јер се путем њих уочавају одређени константни базични елементи, који се јављају као полазиште у историји градитељства. Као такве, типолошке анализе, за разлику од досадашњих квалификација, имају за циљ утврђивање основних принципа који су карактеристични за урбанистички и архитектонски аспект истраживаних грађевина.

Примарни критеријуми у трећем поглављу, на основу којих су дефинисани основни типови, јесу облик основе и урбанистичка позиција, као и основне особине унутрашње просторне организације куће или стамбене јединице.

Код вишепородичних зграда, ови критеријуми су проширени додатним истраживањима начина груписања стамбених јединица (по хоризонтали и вертикали), по врсти и положају хоризонталних и вертикалних комуникација, као и сложености склопа и

броју стамбених јединица на једном нивоу.

За анализу обликовања и композиције фасаде карактеристичних типова, усвојени критеријуми били су хоризонтална подела, рашчлањеност површина фасаде и употреба мезанина и мансардних кровова.

Томе су придодате и анализе секундарних хоризонталних подела, вертикалних подела, као и положај појединих особених елемената фасаде – попут балкона, портала и др.

Мале, али изузетно вредне за нашу културу, просторне целине (Косачићев венац, Савинац и др.) и поједини улични потези недвосмислено говоре о бурном развоју стамбене архитектуре Београда током 19. и почетком 20. века. Обновом и заштитом ових урбаних целина, као и појединачних грађевина, чувамо амбијенте у којима је настао аутентични београдски дух, који је провејавао међу његовим становништвом тога времена и који се деценијама неговао као део традиције која под ударом глобализације прети да ишчезне са ових простора. Ова комплексна студија др Мирјане Ротер–Благојевић представља значајан помак у истраживању наше културне (градитељске) баштине, управо зато што представља основу за даља темељна проучавања и будуће стваралачке пројекте у којима ће се афирмисати нови приступи изучавања наше прошлости.

Горан Бабић

Mirjana Roter-Blagojević, *Stambena arhitektura Beograda u 19. i početkom 20. veka* (Dwelling Architecture in Belgrade in 19 and beginning of 20th century)

Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, Orion art,
Beograd 2006, 522 pp.

Belgrade is one of the oldest cities in Europe, known for being capital of the former Yugoslavia and at present, the capital of Serbia. During its history, the city was destroyed and damaged many times but also renewed as much, causing the city to change its contents, structure and appearance.

The period of the 19th and 20th century is a historical period for Belgrade, where the city is experienced a transformation from a Turkish provincial fort into a city of more European values, with the Statute, Architectural regulation and developed building legislation.

This transitional ambient affected greatly the development of the Belgrade architecture and urban tendency, especially so the development of buildings for lodgings, but the same could be seen at the more general plan. The biggest shift from Orient toward Europe is evident especially in the lodging culture of the Belgrade inhabitants. The essential changes are evident in the spatial organizational plan, building constructions, infrastructure and esthetics of the dwelling buildings.

The monograph *Stambena arhitektura Beograda u 19. i početkom 20. veka* (Dwelling Architecture in Belgrade in 19 and beginning of 20th century) is the most extensive and most complex study on the subject; it is based on a PhD dissertation by docent dr Mirjana Roter-Balgojevic, in collaboration with the deceased professor

dr Jovan Nešković and mentor dr Nadja Kurtović-Folić. The dissertation is a synthesis of the work in dwelling architecture of an architect Roter-Blagojević, with an additional impact of numerous authors: Nikola Nestorović, Bogdan Nestorović, dr Branko Maksimović, Željko Škalamera, dr Divna Djurić-Zamolo, Gordana Gordić, dr Branko Vujović and others.

The research method covered a comparative analysis of the development of European and domestic architectural building practice in a given period, with an emphasis of actualities and tendencies in Europe, as well as appropriate response time to the given changes in the given locality.

New “readings” of particular buildings, from an aspect of spatial organization, constructive structure and composition of facade with applied decorative particles, represent a totally new approach, resulting from the author’s systematic and detailed research, which include also an analysis of architectural/building legislations as a foundation for development of the city and its buildings.

Therefore, it can be concluded that the analyzed buildings represent a valuable architectural heritage that, as a material culture, reveals much about the given time period and the history of Belgrade.

The study has an introductory part and five chapters of a different content and volume: 1. Introduction; 2. Urban and architectural transformation of Belgrade during 19th and the beginning of 20th century; 3. Analysis of spatial organization of dwelling buildings; 4. Architectural modeling of dwelling buildings; and 5. Concluding remarks. Addendum contains a summary in English language, Shortcuts, References, Origin of Illustrations and Index.

In addition, the monograph is richly illustrated with numerous direct examples that contain scheme of particular locations, analyses of foundations and facades, as well as numerous photographs from the different time periods.

An especial quality of this study is in detailed footnotes at the end of each chapter; the footnotes contain very valuable information on master builders, architectural styles, elements and so on.

The largest, and possibly the most interesting chapters are the third and fourth, since they cover an extensive typological research of the analyzed buildings. These typological researches are of a special importance since they allow a perception of certain constant, basic elements that appear as a foundation in the history of architecture.

As such, the typological analyses are different from the previous qualifications, and their aim is to establish basic principles that characterize urban and architectural aspects of the given buildings.

In the third chapter, the primary criteria used to define basic types are the form of the foundation and urban disposition, as well as basic features of inner spatial organization of a house or given dwelling unit.

Within multi-family building units, these criteria are expanded to include additional research on clustering of dwelling units (horizontally and vertically), type and position of horizontal and vertical communication, and complexity of the assemblage and number of dwelling units per one level.

For the analysis of modeling and façade' composition of the characteristic types, the adopted criteria were horizontal division, disengagement of the facades' area and usage of mezzanine and garret roofs.

In addition, other analyses included secondary horizontal divisions, vertical divisions and position of particular façade' elements, such as balcony, portals and so on.

Small, though especially significant for our culture in general, spatial totalities such as Kosancicev Venac, Savinac and so on, and certain architectural street solutions, reveal the turbulent development of the dwelling architecture of Belgrade during 19th and the beginning of the 20th century.

By renewal and protection of these urban areas, as well as of individual buildings, we keep and preserve ambiances that witnessed the birth of an authentic spirit of Belgrade, felt among the city's inhabitants in the past; the same spirit was maintained decade after decade as a part of a distinctive tradition, which is lately being under attack of globalization and disappearance.

That is the reason why this complex study by dr Mirjana Roter-Blagojević represents a significant shift forward into researching our cultural and architectural heritage, and forms a basis for further studies and future creative projects that will affirm new approaches in studying our past.

Goran Babić

Секција етнолога – Музејско друштво Србије

У музејима Србије данас ради велики број музеолошки оспособљених стручњака, који имају академско образовање дипломираног етнолога или етнолога/антрополога.⁵ Због вели-

⁵ Музеолошки оспособљени стручњаци су они који имају положен стручни испит, па

ког броја „етнолога музеалаца“ који су чланови струковне организације Музејско друштво Србије (у наставку: МДС) – тј. због чињенице да у 46 музеја ради укупно 86 етнолога⁶ – према статуту МДС-а започела је рад Секција етнолога (у наставку: ЕС МДС). Оснивачка скупштина секције одржана је у пролеће 2005. године, уз координатора-домаћина – Народни музеј у Нишу, а исте године је у Музеју Војводине у Новом Саду одржана прва редовна скупштина секције. Досадашњи рад ЕС МДС-а одвијао се у редовним шестомесечним интервалима после којих су организовани стручни скупови и одржаване редовне скупштине.

Вишеструко значајан као први стручни скуп, Округли сто у Новом Саду, организован под називом *Етнологија у музејима Србије на почетку 21. века*, одржан је после уводне презентације првог председника секције, Живке Ромелић из Народног музеја Крушевац. Она је на основу свог истраживања – према подацима из попуњених упитника који су били послати свим етнологима

запосленим у музејима Србије⁷ – начинила одређени увид у стање етнографске музеологије у Србији на почетку трећег миленијума. После изнетих података, покренута је дискусија о проблемима и дати су предлози за њихово решавање. Већина присутних је сматрала да је значајна чињеница то што не постоји институционализована сарадња музејских установа, пре свега између појединих музеја, чак ни у случајевима када се баве сродном проблематиком – антропогеографским подручјима или истим темама. У одређеној градацији, такав разједињен приступ раду одражава се и у оквиру неиспуњавања *функције матичности* Етнографског музеја у Београду, а напослетку и у непостојању било каквог облика сарадње музеја са Етнографским институтом САНУ и Одељењем за етнологију/антропологију Филозофског факултета у Београду. Бољом комуникацијом и обједињеним, заједничким пројектима постигли би се бољи резултати, са већом „друштвеном тежином“. Истакнуто је, такође, да често не постоји успешна индивидуална сарадња између етнолога у музејима.

За рад Секције посебно је значајна 2006. година када је за остваривање дугорочног плана рада, првенствено на основу резултата Округлог стола у Новом Саду, усвојен пројекат *Етнологија у музејима Србије на почетку III миленијума – Стратешки циљеви даљег развоја*.⁸ За сукцесивне

према томе и неко од стручних музејских звања: *кустос*, *виши кустос*, *музејски саветник*. Према Закону о платама у државним органима и јавним службама (Сл. Гласник бр. 34 за 2001. годину) и каснијим уредбама о коефицијентима стручно звање *виши кустос* изједначено је у коефицијентима са академским звањем магистра, а *музејски саветник* – са доктором наука.

⁶ Број и место запослења дати су према подацима МДС-а из 2005. године. У Србији има укупно 111 музеја и музејских збирки. *Адресар Музеја Србије*, Завод за проучавање културног развоја, Београд 2000.

⁷ У истраживању спроведеном међу члановима ЕС МДС током 2005. године учествовао је 31 етнолог из 21 музеја.

⁸ Према подацима Одељења за документацију Етнографског музеја у Београду, који су ажурирани за 2003. годину, приближан број етнографских предмета – као покретних културних

фазе и остваривање циљева у реализацији пројекта предвиђено је следеће: а) сагледавање стања етнологије у музејима Србије, б) дефинисање основних проблема у раду, в) могући правци развоја. На основу тога, током 2006. године, уз музеје домаћине као суорганизаторе, успешно су остварени потпројекти у форми стручних скупова о етнографској музејској документацији (Чачак, мај – јун 2006) и редефинисању појма етнографског музејског предмета (Крушевац, новембар 2006). Оба потпројекта реализована су као скупови са међународним учешћем, а потом су штампани зборници радова.

Скуп *Музејска етнoлошка документација – стање и перспективе* одржан је од 31. маја до 1. јуна 2006. године у Чачку. На основу учешћа стручњака из Словеније, Федерације БиХ и Републике Српске, а уз посредно учешће Министарства културе Србије, које је партиципирало са делом средстава за организацију, дводневни рад је представљао и иницијативу за свеобухватну међународну сарадњу етнолога запослених у музејима. У неколико тематских целина представљени су уводни реферати, видео презентације, радионице и дискусије:

1. Теоријски оквири и савремене тенденције у музејској документацији

Љиљана Гавриловић (Етнографски институт САНУ, Београд) – *Документација етнoлошких музеолошких предмета и нова музеолошка парадигма*, Весна Омчикус (Етнографски

добара - у музејима Србије износио је око 160.000, од чега је већим делом стручно обрађено око 120.000, фотографисано је нешто мање - 106.000, а у Централни регистар унето је око 54.000 предмета.

музеј у Београду) – *Семинари о музејској документацији*, Мирослав Митровић (Етнографски музеј у Београду) – *Централни регистар покретних културних добара МИСС⁹ 2000 – тренутно стање, потребе и могућности музеја у области дигитализације*, Аленка Симикич (Словенски етнографски музеј, Љубљана, Словенија) – *Документација у Словенском етнографском музеју*.

2. Документовање материјалних и нематеријалних културних добара – примери из наших музеја

Богдан Шекарић (Музеј Војводине, Нови Сад) – *Музејска документација у Музеју Војводине*, Гордана Марковић (Народни музеј Ваљево) – *Етнoлошка музејска документација у Народном музеју Ваљево*, Мирослав Митровић (Етнографски музеј у Београду) – *Заштита нематеријалне културне баштине на примеру Центра за заштиту народних игара*, Марина Цветковић (Етнографски музеј у Београду) – *Проблеми стандардизације збирки и термина (р а д о н и ц а)*.

3. Дигитализација у функцији заштите и презентације етнографске материјалне и нематеријалне баштине – позитивни примери

Мирјана Менковић (Етнографски музеј у Београду) – *Обрада предмета из збирки традиционалног костима – домаћа пракса у светлу препоруке Савета Европе*, Саша Срећковић (Етнографски музеј у Београду) – *Формирање центра за визуелну антропологију у Етнографском музеју у Београду*, Ранко Баришић (Етнографски музеј у Београду) – *Заштита традиционалних заната путем дигитализације*, Марица Филиповић (Земаљски музеј, Сарајево,

⁹ МИСС = Музејски информациони систем Србије

Федерација БиХ) – Дигитализација етнографске документације у Земаљском музеју у Сарајеву.

4. Панел дискусија

У дискусији (модератор Живка Ромелић, Народни музеј Крушевац), која је на неки начин објединила изнесене ставове из свих излагања, активно је учествовала већина присутних. Тежиште дискусије било је на остварењу циљева МИСС-а, на проблемима, стратегији и приоритетима у етнографској музејској документацији.

Велики број етнолога/антрополога запослених у музејима у Србији и страних учесника¹⁰ указао је на преку потребу за коначним решавањем проблема који се тичу примене основне дигитализације за етнографске музејске документације. После дужег времена и изолације од ажурираних знања о достигнућима у музејској документацији, етнологизацији из Србије су, са стручњацима из региона који имају сличан музеолошки материјал и проблеме у класификацији, стандардизацији, те уопште у музеолошкој документацији, могли да упореде тешкоће или достигнут напредак у раду. Исто тако, велики број пријављених учесника из матичне институције, тј. из Етнографског музеја у Београду, говори о томе да је у Србији већ уложен огроман труд у двосмерну комуникацију – од матичног музеја до крајњих корисника у музејима, музејима у саставу, музејским јединицама и другим институцијама где постоји етнографски материјал који треба адекватно музеолошки обрадити. То је изузетно значајно за уједначавање критеријума у раду на

очувању и заштити *нематеријалне баштине*, која према препорукама УНЕСКО-а представља приоритет у процесу очувања целокупне светске културне и природне баштине. Општи је закључак да без теоријских и законских оквира не може да напредује целокупна музеологија, па тако ни етнографска. Са становишта професионалног удружења које се заснива на добровољном чланству, а у складу са кодексима професије, може се препоручити да се сваки стручњак бори својим квалитетом и знањем, и да се тако афирмише појединачно и струковно. Потребно је радити на систематској класификацији музеолошких термина, из чега би требало да произађу тезаурус и илустровани речник етнографских појмова. Отварањем овог проблемског питања за етнологе-музеалце из Србије и суседних земаља био би учињен помак у редефинисању временских и социјалних оквира из којих потиче етнографски предмет, а то би проширило поље деловања етнолога-музеалца на групације културних феномена у последњих педесетак година – како у сеоској, тако и у градској средини.

Секција је организовала и други стручни скуп, под називом *Редефинисање појма етнографског музејског предмета*, који је одржан 9-10. новембра 2006. у Крушевцу. Домаћин скупа био је Народни музеј Крушевац, а учествовало је преко 50 стручњака из 23 музеја у Србији, уз учеснике из Македоније и Републике Српске. Иако је рад планиран на основу уводних предавања, значај „отварања проблема“ ревалоризације досадашњих критеријума за проглашавање покретног културног добра, проширења значења појма етнографски музејски предмет и рецентних тешкоћа у раду етнолога у музејима утицао је на то да сви покушаји да се одговори на бројна

¹⁰ У раду скупа активно су учествовала 44 музејска стручњака, од чега је 7 било из страних земаља.

питања заслуже подједнаку пажњу. Стога се подједнако важна могу сматрати следећа излагања:

Борисав Шурдић (Министарство културе Републике Србије) – *Рedefиниција етнографског музејског предмета – Етнографски музејски предмет у садашњости и будућности*, Велибор Стојаковић (Етнографски музеј у Београду) – *Шта заиста треба рedefинисати*, Љиљана Гавриловић (Етнографски институт САНУ) – *Музејски етнографски предмет: између опанка и Мона Лизе*, Никос Чаусидис (Филозофски факултет – Скопје, Македонија) – *Метафизички аспекти музеја (митска и магијска база музеологије)*, Весна Душковић (Етнографски музеј у Београду) – *Шта је заправо етнографски предмет*, Данијела Василић и Владимир Ђукановић (Музеј Републике Српске, Бања Лука, Република Српска) – *Етнолошко одјељење Музеја Републике Српске, са освртом на откуп предмета*, Ивана Јовановић, Тијана Јаковљевић, Весна Ангеловска–Недељковић, (Музеј града Новог Сада) – *Шта један кустос етнолог ради (на примеру Музеја града Новог Сада)*.

Утиску који су наведена излагања оставила на дискусанте Округлог стола (а у дискусији су учествовали дословно сви присутни) умногоме су потпомогла различита формална образовања уводничара – два доктора филозофских наука, учешће директора матичне институције за етнографски материјал на тлу Србије – Велибора Стојаковића, и напослетку чињеница да су проблем рedefиниције начели представници „свих заинтересованих страна“, при чему мислим на саме музејске етнологе, на истраживачку перспективу сарадника научног института, као и на академско-педагошку визуру једног предавача. На основу свега тога, учесници у дискусији на Округлом

столу сагласили су се да би у будућем раду, на основу вишеструке сарадње свих заинтересованих за побољшање музеолошке етнографије, требало посебно обратити пажњу на следеће чињенице:

- Досадашња пракса набавке и стручне обраде у нашим музејима показала је да се музеолошка етнографија углавном бавила предметима који су настали у традиционалним сеоским заједницама тзв. патријархалне културе, која је свој врхунац доживљавала у преиндустријском периоду на тлу Балкана. Убрзане промене које је 20. век донео, најшире схваћено у оквиру потрошачког друштва урбаних социо-културних средина, тек спорадично су биле предмет музеолошког изучавања и изложбених програма. С обзиром на то да је такав приступ створио својеврсни вакуум у документовању културне прошлости, скуп етнолога и етнолога/антрополога запослених у музејским институцијама Србије – путем изложених радова, Округлог стола и дискусије – указао је на потребу за рedefинисањем и новом институционализацијом појма етнографски предмет.
- У светлу чињенице да се, према важећем закону, културним добром може прогласити само предмет старији од педесет година, јасне су назнаке потребе за проширењем појма етнографски предмет, а сходно томе и проблемских садржаја који би савремени живот и блиску прошлост поставили у жижу интересовања етнолога музеалаца. Напослетку, на основу рedefинисања би требало да се у музејској и музеолошкој пракси – према светским стандардима – осавремени приступ примењен у прикупљању, стручној и научној обради и,

- напоследку, у излагању етнографских предмета као музеалија које су покретна културна добра, интегрални део националне баштине. Управо стога, Етнолошка секција је свој целокупни рад и програм скупа усмерила ка сарадњи са Министарством културе, које предлаже нови Закон о културним добрима, ка Етнографском музеју у Београду, као матичној институцији за етнографски материјал, и ка регионалној сарадњи етнологa из Југоисточне Европе, који проучавају сличан историјски и социо-културни простор.
- Треба помирити и ускладити теме, проблемске задатке и интересовања која проистичу из академског образовања етнологa и етнологa/антрополога – усмереног ка теоријским оквирима, методологији и истраживачком раду – са различитим проблемима и садржајима који произилазе из научног и стручног рада етнологa и етнологa/антрополога у оквирима етнографске музеологије.
 - Етнографску музеологију треба усмерити на деловање у оквирима историјског, социо-економског и културног контекста данашњице и блиске прошлости, и на основу тога радити на процесу осавремењавања набавке, стручне и научне обраде, те музеолошке експозиције етнографског предмета.
 - Треба инсистирати на процесу усклађивања терминологије у условима набавки савремених етнографских музејских предмета и њиховој даљој обради према стандардима савремене музеолошке теорије и праксе.
 - Треба интензивирати рад на прикупљању и музеолошкој обради одређеног броја етнографских предмета из савременог социо-културног кон-

текста, а који би представљали репрезентативне примерке – најчешће коришћене предмете међу припадницима једне културе у одређеном времену и простору.

- Треба интензивирати процес рада на музеолошкој теорији и пракси, а током кога ће, систематским радом на осавремењавању улоге, визије и мисије етнологa и етнологa/антрополога запослених у музејским и другим установама које се баве заштитом културне баштине, бити превазиђене предрасуде које музејска публика и друга јавност има према музеолошкој етнологији и кустосима као својеврсним медијаторима културне стварности.
- Треба интензивирати рад на интерактивном процесу током кога ће етнологи и етнологи/антрополози који раде као кустоси бити представљени не само као пасивни сакупљачи и тумачи артефаката везаних за тзв. патријархалну традиционалну културу, већ и као активни учесници и тумачи савремених социо-културних дешавања и трансформација, у складу са глобалним цивилизацијским процесима.

После досадашњих успешних покушаја да се коренито промени положај етнологa запослених у музејима, али и осавремени и усагласи њихов стручни и научни рад са светским токовима у етнологији/антропологији, музеологији и експологији, ЕС МДС ће и у 2007. години наставити са традицијом организовања стручних скупова. У припреми је стручни скуп на теме *Народно градитељство у функцији музеологије и Музеји у оквиру привредних организација*, који ће, у оквиру остваривања плана рада, уз Народни музеј из Пожаревца као

домаћина и суорганизатора, бити одржан у Пожаревцу, у периоду од 31. маја до 1. јуна 2007. године.

Марко Стојановић

Section of Ethnologists – Serbian Museum Society

Museums in Serbia employ a great number of museum workers, who got their education and degrees at the Department of Ethnology and Anthropology, Belgrade University of Philosophy, as BA ethnologists or BA ethnologists/anthropologists.¹¹ Due to the large number of the ethnologists-museum custodians, members of the professional association Serbian Museum Society- in 46 museums, there are a total of 86 employed ethnologists¹²- it was decided to create a section of ethnologists, which soon started to operate, according to the Statute of the association.

The first assembly of the section was held in the spring of 2005, in collaboration/host National Museum of the city of Nis, while another meeting, a first regular assembly, took place later that year, in Museum of Vojvodina, Novi Sad. So far, the section operates in six months regular intervals with assemblies, professional meetings and gatherings.

The first regular assembly in Novi Sad was important for several reasons. The

official title of the meeting was Ethnology in Serbian Museums at the beginning of the 21 century. The first president of the section, Zivka Romelic, National Museum of Krusevac gave a plenary talk on current state of affairs in ethnographic museum studies. Her talk was based on a questioner sent to all museum employees all over Serbia.¹³ After the talk, a discussion developed and some solutions were suggested. The majority of participants agreed that institutional collaboration should be a priority, since very little cooperation exists even at the basic level, even in cases when museum deal with similar or the same subjects or themes.

This is further transmitted into a relation with other institutions, such as with the Institute of Ethnography, Serbian Academy of Sciences and Arts, or Department of Ethnology and Anthropology, Belgrade University of Philosophy, and it is rightly to say that the Ethnographic Museum of Belgrade does not fulfill its basic function. This function would be to establish and maintain better communication and cooperation, by collaboration in joint projects that would certainly provide much better results, with much more influence in the society spheres. Also, as it was pointed out, often there is not even a successful collaboration at the individual level among museum employees.

2006 was especially important for the activities of the section. At the same meeting in Novi Sad, a long term plan was adopted: Strategic aims for further development.¹⁴ There are several succe-

¹¹ In addition, they had to pass a professional examination and acquire titles such as museum custodian or senior custodian. These titles are, according to the legislative, recently equalized with the academic titles. Hence senior custodian is equal to MA title, and senior consultant equals PhD title.

¹² According to the data from 2005. In Serbia, there are total of 111 Museums and museum collections. Adresar Muzeja Srbije, Zavod za proucavanje kulturnog razvitka, Beograd 2000.

¹³ The data obtained during 2005, with a participation of 31 ethnologists from 21 museum.

¹⁴ According to the data of Ethnographic Museum, Belgrade, in 2003, an approximate number of ethnographic artifacts, in Serbia' museums, was around 160.000, the majority,

ssive phases and goals within this plan: 1. Review of the state of affairs within museums in Serbia, 2. defining basic problems, 3. possible direction for development. Based on this, during 2006, a couple of smaller projects were successfully fulfilled, with the participation of local museums as hosts: Cacak, May-Jun 2006, a professional meeting on ethnographic museum documentation, and Krusevac, November 2006, on redefining an ethnological object. Both projects were realized as meetings with international participation, and presented talk were published in Collection of Papers.

The meeting on museum ethnological documentation- current state of affairs and perspectives- was held in Cacak, May 31st-June 1st, 2006. Several participants from Slovenia, BiH Federation and RS also attended the meeting, which was helped in a great deal by the Serbian Ministry of Culture; the meeting was successful in promoting collaboration at various levels, thorough workshops, video presentations, reports and discussions.

Several thematic approaches were defined:

1. *Theoretical framework and contemporary tendencies in museum documentation*

Ljiljana Gavrilovic, the Institute of Ethnography, SASA, Belgrade: *Documentation of ethnological museum artifacts and new museum paradigm*; Vesna Omcikus, Ethnographic Museum, Belgrade, *Seminars on museum documentation*; Miroslav Mitrovic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Central registrar of mobile cultural goods: Museum*

Information Center Serbia 2000 – current affairs and museum possibilities in the domain of digitalization; Alenka Simikic, Slavic Ethnographic Museum, Slovenia, Ljubljana, *Documentation in Slovenian Ethnographic Museum*.

2. *Documentation of material and non material cultural goods- examples from our museums*

Bogdan Sekaric, Museum of Vojvodina, Novi Sad, *Museum documentation in Museum of Vojvodina*; Gordana Markovic, National Museum, Valjevo, *Ethnological museum documentation in National Museum, Valjevo*; Miroslav Mitrovic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Protection of non-material cultural heritage – the example of Centre for protection of folk dance*; Marina Cvetkovic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Problems in collection standardization and terminology (workshop)*.

3. *Digitalization in function of heritage protection and presentation of ethnographic material and non material objects- some positive examples*

Mirjana Menkovic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Treatment of traditional costume collection – domestic practice and recommendation from the Council of Europe*; Sasa Sreckovic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Creation of the Centre for visual anthropology at Ethnographic Museum, Belgrade*; Ranko Barisic, Ethnographic Museum, Belgrade, *Protection of traditional occupation by digitalization*; Marica Filipovic, Earth Museum, Sarajevo, BiH Federation, *Digitalization of ethnographic documentation in Earth Museum, Sarajevo*.

4. *Panel discussion*

The majority of participants actively participated in the discussion, whose

around 120.000 being professionally documented, around 106.000 were photographed, and around 54.000 were put into central registrar.

mediator was Zivka Romelic, National museum, Krusevac, who also managed to summarize most arguments from previous discussions. The focus of the discussion was directed toward achievement of the goals and aims posted by the section, problems, strategies and priorities in ethnographic museum documentation.

A large number of ethnologists/anthropologists employed in museums in Serbia and foreign participants¹⁵ – addressed the issue of mandatory need for digitalization as a final solution in overcoming obstacles related to museum documentation. After significant break and isolation, Serbian ethnologists have had the chance to learn about new achievements and similar encountered problems in museum documentation thanks to their foreign counterparts. In this way, it was possible to contrast and compare experiences and achievements, discuss about classification problems, standardization, and museum documentation in general. At the same time, many of the participants who are employees of the Ethnographic Museum in Belgrade, have stressed that Serbia already has invested a great deal of effort in twofold communication – from museum to users/visitors, museum units, associates, and other instances where ethnographic material exists and is in need of actively adequate museum treatment. This is especially important for equalizing the criteria in preserving and protection of non material heritage, according to the recommendations by UNESCO – which is a priority in the process of protection of the total world culture and natural heritage.

The general conclusion drawn is that both theoretical framework and legislation are badly needed for any further

development. From the point of view of a professional association, based on voluntary participation, and in accordance with the codex of a given profession, it was recommended that every professional should do her or his best along the respective quality and knowledge and so contribute to the affirmation both individually and professionally. It is a necessity to work on a systematic classification of museum terminology, which would later on facilitate a creation of thesaurus and an illustrated dictionary of ethnographic notions. The opening of this problematic question for ethnologists/museum workers in Serbia and neighboring countries would represent a step forward in redefining time and social frames that generated an ethnographic artifact, and this would, furthermore expand the field of activities for ethnologists/museum workers toward grouping cultural phenomena in the past fifty years or so – in both rural and urban areas.

The section has organized another scientific meeting, this time in Krusevac, in November 9-10, 2006. The title of the conference was Redefining the notion of an ethnographic museum artifact. The host was National Museum, Krusevac, and the attendance included more than fifty professionals from Serbia, with participation from colleagues from Macedonia and Republic of Srpska. It was planned that the discussion focuses on plenary talks, but this subject had shown provoked many interesting discussions and talks, that almost all talks and related themes became equally important. Some of the addressed subjects included: a revalorization of the previous criteria used to evaluate mobile cultural goods, a need to broaden the notion and understanding of an ethnographic object, and recent but omnipresent difficulties that all ethnologists meet on a daily basis during the

¹⁵ 44 domestic and 7 foreign professionals actively participated at the meeting

course of their respective work. Some of the important talks included:

Borisav Surdic (the Serbian Ministry of Culture) – *Redefinition of an ethnographic museum objects- Ethnographic museum artifacts in at present and in the future*; Velibor Stojakovic (Ethnographic Museum, Belgrade), *What really needs to be redefined?*; Ljiljana Gavrilovic (the Institute of Ethnography, SASA), *Museum ethnographic object- from opanak to Mona Lisa*; Nikos Chausidis (Skoplje University of Philosophy), *Metaphysical aspects of a museum (mythical and magical base of museum studies)*; Vesna Duskovic (Ethnographic Museum, Belgrade), *What is exactly an ethnographic object?*; Daniela Vasilic and Vladimir Djukanovic (Museum of Republica Srpska, Banja Luka), *Ethnological department of the Museum of Republica Srpska*, with a report on objects consignment; Ivana Jovanovic, Tijana Jakovljevic and Vesna Angelovska-Nedeljkovic (City Museum of Novi Sad), *What is the job of an ethnologists? – Based on the example of the City Museum of Novi Sad*.

Almost all participants joined the discussion, which benefited in many ways from the different education and background of the participants. For example, there were two PhD in Philosophy (the participation of Velibor Stojakovic, the director of Ethnographic Museum, Belgrade) that greatly contributed to the argument from their respective perspectives; all participants, regardless of the background, were extremely interested in the problem of the redefinition, and especially so the ethnologists employed at museums, one research fellow at one institute and one lecturer who brought pedagogical and academic dimension to the discussion. Based on all these facts, the participants in the discussion have agreed on the future developments and perspectives,

especially regarding to the future of museum ethnography:

- the previous practice of museums in acquiring and treating ethnographic objects has shown to be not very successful: museum ethnography dealt mostly with objects originated in traditional rural areas of so called patriarchal culture (the peak in the pre-industrial period at the Balkans). Hence, the accelerated changes brought about by the 20th century (creation of urban socio-cultural areas) were only sporadically included in museum ethnography and its field of interest, as well as the exhibition programs. This kind of approach have created a vacuum in documenting cultural past, therefore, this conference, with an agreement of all participants, ethnologists/anthropologists employed in museums in Serbia, pointed out to the need to redefine and new institutionalization of the notion of an ethnographic object.
- according to the present legislation, a cultural good could be an object which is fifty or more years older, and there is a clear necessity to expand the time span and the understanding on what exactly constitute an ethnographic object; in doing so, the attempt is to focus more closely on recent past, so that it could become a subject of interest for ethnologists/anthropologists. After all, and based on the redefinition, the new standards should be set in treatment, collection, exhibition and usage of ethnographic objects, all according to the world standards and recommendations. That is the reason why has the section directed all of its work and efforts to better collaboration with the Serbian Ministry of Culture (that will put in proposition a new legislation on cultural goods), Ethnographic Museum in Belgrade as a basic institution for

ethnographic material and regional cooperation of all ethnologists from South-Eastern Europe who study similar historical and socio-cultural areas.

- themes, problem tasks and interests of ethnologists/anthropologists should be adjusted, according to the interests and education of the respective museum workers. Some should be directed toward theoretical frameworks, methodology or field and library research, in accordance with the respective experience, knowledge and interests and education, all within frames of museum ethnography.
- museum ethnography should be directed toward historical, socio-economic and cultural context of the present day and recent past, and based on this framework, continuously keep working in promoting contemporary methodology, treatments, acquisition, and museum exposition of ethnographic objects.
- it should be insisted on the process of terminology adjustment regarding acquisition of contemporary ethnographic objects and their further treatment according to the standards of contemporary museum theory and practice.
- keep insisting on acquisition and appropriate treatment of certain number of ethnological objects from the contemporary socio-cultural context (these would represent typical, representative objects, such as the most widely used among members of one given culture at certain time and location).
- intensify the process of work in museum ethnography and practice, which should in turn, and in time, bring about more contemporary and modern

outlook, roles, visions and missions of ethnologists and ethnologists/anthropologists employed in museums and other institutions dealing with protection of cultural heritage. It is hoped that this will create a favorable climate for overcoming certain present prejudice that museum audience and other spheres in public may have toward museum ethnology and museum custodians as one-of-the-kind mediators of cultural reality.

- intensify the interactive process in which ethnologists and ethnologists/anthropologists will be presented to the general and professional public not solely as custodians/keepers and readers of the artifacts from the patriarchal traditional culture but also as active participants and readers of contemporary socio-cultural events and transformations in accordance with global civilization processes.

These recent attempts to change the position and status of ethnologists employed in museums were successful. In the years to come, the section will continue efforts to modernize and adjust the work of ethnologists according to the world standards in ethnology/anthropology, museum studies, museum ethnography and ways of presentations. The section is already preparing another scientific, professional conference with a working title Folk architecture/building in the function of museum studies and another one, termed Museums within industrial organizations. Both will be held in Pozarevac, in collaboration with National Museum of Pozarevac, as the host and co-organizer, in May 31st -Jun 1st 2007.

Marko Stojanovic

Библиографије

Биљана Миленковић-Вуковић, Александар Јанковић

БИБЛИОГРАФИЈА ИЗДАЊА ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА САНУ (2003 – 2007)¹

І ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА

1. **ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА L-LI = BULLETIN OF THE ETHNOGRAPHICAL INSTITUTE L-LI** / уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2003. – 264. стр. ISSN 0350-0861

Садржај:

2. *Драгана Радојичић*, Јубилеј Етнографског института Српске академије наука и уметности, стр. 7
Dragana Radojčić, Jubilee of the Ethnographic Institute Serbian Academy of Sciences and Arts, стр. 11
3. [*Драгана Радојичић*], Сарадници Етнографског института Српске академије наука и уметности, стр. 15
[*Dragana Radojčić*], Researchers of the Ethnographical Institute Serbian Academy of Sciences and Arts, стр. 19

Оригинални научни радови

4. *Miroslava Lukić-Krstanović*, Mass Gatherings seen as Political and Cultural Events: Social Dramas and Spectacles, стр. 23
Мирослава Лукић-Крстановић, Масовна окупљања као политички и културни догађаји: друштвене драме и спектакли, стр. 33
5. *Miroslava Malešević*, The Belgrade Elementary Schoolgirls' Junior Prom, стр. 35
Мирослава Малешевић, Матурско вече ученица београдских основних школа, стр. 42
6. *Jelena Čvorović*, The Ancient Greek Promiscuity, стр. 43
Јелена Чворовић, Промискуитет код античких Грка, стр. 52

¹ Ова Библиографија је допуна за период од 2003. до 2007. године. Види и : А. Јанковић, М. Ивановић-Баришић, Б. Миленковић-Вуковић: *Библиографија издања ЕИ САНУ 1947-2003*, Гласник Етнографског института САНУ L-LI, Београд 2003, 171-237

7. *Dragana Radojičić*, Traditional Costume as a Migration Phenomenon on the Part of the Adriatic Coast in the 17th and 18th Century, стр. 55
Драгана Радојичић, Народна ношња као миграциони феномен на јужном делу јадранске обале у XVII и XVIII веку, стр. 60
8. *Mirjana Pavlović*, The Role of Immigrant Organisation in the Community Life – Serbs in Chicago, стр. 61
Мирјана Павловић, Улога имигрантских организација у животу Срба у Чикагу, стр. 69
9. *Mladena Prelić*, Ethnic Identity: the Serbs in Hungary, стр. 71
Младена Прелић, Етнички идентитет: Срби у Мађарској, стр. 77
10. *Aleksandra Pavićević*, The Wedding Act in Serbia in the Light of Social Changes – a Study of Traditional and Contemporary Ceremony, стр. 79
Александра Павићевић, Чин венчања у Србији у светлу друштвених промена – проучавање традиционалне и савремене церемоније, стр. 86
11. *Jadranka Đorđević*, The Period of Crisis and Kinship relations – in the Region of Vranje, стр. 87
Јадранка Ђорђевић, Сроднички односи у кризном периоду у Врању и околини, стр. 95
12. *Zorica Divac*, Pre-Marital Relations – Entering Adulthood, стр. 97
Зорица Дивац, Предбрачни односи – улазак у свет одраслих, стр. 102
13. *Lasta Banović*, Силовање – правна регулатива некад и сад, стр. 103
Lasta Đarović, Rape – Past & Present Legal Regulation, стр. 121
14. *Marija Crnić-Peجویћ*, Свиларство у Боки Которској (XVIII-XX), стр. 123
Marija Crnić-Peجویћ, Sericulture in Boka Kotorska Bay (18th- 20th), стр. 134
15. *Ivica Todorović*, Прилог проучавању народне медицине у области Тамнаве, стр. 135
Ivica Todorović, A Contribution to the Investigation of Folk Medicine in the Tamnava Region, стр. 154
16. *Milina Ivanović-Barišić*, Народна ношња у ивањичком крају – Кушићи, Маскова, Деретин и Равна Гора, стр. 155
Milina Ivanović-Barišić, National Costumes of the Ivanjica Region – Kušići, Deretin, Maskova and Ravna Gora, стр. 168

Стручни радови

17. *А. Јанковић, М. Ивановић-Баришић, Б. Миленковић-Вуковић*, Библиографија издања ЕИ САНУ 1947–2003, стр. 171
 - I Гласник Етнографског института САНУ, стр. 171
 - II Зборник радова Етнографског института САНУ, стр. 223
 - III Повремена издања Етнографског института САНУ, стр. 230
 - IV Посебна издања Етнографског института САНУ, стр. 231
 - V Editions Speciales, стр. 236
 - VI Библиотека Животопис, стр. 237
 - VII Остала издања, стр. 237

Хроника

18. *Марина Симић*, Програм етнологије у Истраживачкој станици Петница, стр. 239
19. *Јана Баћевић*, Прича о нама: Клуб студената етнологије и антропологије, стр. 241

Прикази

20. *Ласта Ђановић*, Татомир Вукановић, *Енциклопедија народног живота, обичаја и веровања у Срба на Косову и Метохији – VI век – почетак XX века*, Војно издавачки завод, Verzalpress, Београд, 2001, 1-548., стр. 245
21. *Миљана Радовановић*, Атлас народне културе Словака у Југославији (Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii), Матица словачка у Југославији – Бачки Петровац, 2002., стр. 246
22. *Миљана Радовановић*, Недељко-Неђо Паовица: *Љубомир – антропогеографска истраживања*; Српска академија наука и уметности, Београд 2002., стр. 247
23. *Никола Пантелић*, Миленко Каран, *Психологија стећка*, Просвета Ниш 2001, 264 стране, стр. 248
24. *Горан Бабић*, Драгиша Милосављевић – *Осаћански неимари*, Просвета, Београд, Завичајни музеј, Прибој, 2000, 280 стр. илуст., стр. 250
25. *Мирослав Нишкановић*, Олга Зиројевић: *Булгур – (не)заборављена намирница*, Музеј „Старо село“ – Сирогојно 2002. стр. 54., стр. 252
26. *Десанка Николић*, Бојан Јовановић, *Карактер као судбина*, Народна библиотека „Стефан првовенчани“, Краљево 2002, стр. 253

In memoriam

27. *Бојан Јовановић*, Драгослав Антонијевић (1930–2001), стр. 257
28. *Никола Павковић*, Ђурђица Петровић (7. мај 1927 – 12. јануар 2003), стр. 261
29. **ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА LIИ = BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY LIИ / уредник Драгана Радојичић.**
– Београд : Етнографски институт САНУ, 2004. – 373. стр.
ISSN 0350-0861

Садржај:

Оригинални научни радови

30. *Љиљана Гавриловић*, Етнографија виртуелне реалности, стр. 9
Ljiljana Gavrilović, The Ethnography of Virtual Reality, стр. 16
31. *Бојан Жикић*, Гест у егзотеричном контексту, стр. 17
Bojan Žikić, Gesture in a Exoteric Context, стр. 28

32. *Nevena Ćurčić*, Texts, Audiences and Relations of Power Research Paradigms in Media and Cultural Studies, стр. 29
Невена Ћурчић, Медијски текстови, публике и односи моћи истраживачке парадигме у студијама медија и културе, стр. 40
33. *Мирослава Малешевић*, Снови о будућности: како дечеци и девојчице виде своје родне улоге, стр. 43
Miroslava Malešević, Dreams about the Future: how Boys and Girls Perceive Gender Roles, стр. 51
34. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Фолклорно стваралаштво у бирократском коду – управљање музичким догађајем, стр. 53
Miroslava Lukić-Krstanović, Folklore in Bureaucrasy Code – Running a Music Event, стр. 65
35. *Марина Симић*, Конструкција идентитета једног фудбалског клуба на примеру ФК Обилића, стр. 67
Marina Simić, Identity Construction of a Football Club on the Example of FC Obilić, стр. 80
36. *Иван Ђорђевић*, Улична прослава Нове године у Београду, стр. 81
Ivan Djordjević, Street Celebration of New Year's Eve in Belgrade, стр. 90
37. *Александар Крел*, Путеви трансформације традиционалних дечијих игара Срба у Товаришеву, стр. 91
Aleksandar Krel, Changes in Traditional Children's Games Among Serbs in Tovariševo, стр. 108
38. *Младена Прелић*, Крсно име (крсна слава) код Срба у Будимпешти и околини у функцији одржавања етничког идентитета, стр. 109
Mladena Prelić, Maintaning Ethnic Identity: Family Patron's Day Among the Serbs in Budapest and Surrounding Area, стр. 115
39. *Мирјана Павловић*, Матерњи језик као један од етничких симбола Срба у Темишвару, стр. 117
Mirjana Pavlović, Native Language as an Ethnic Symbol Serbs in Timisoara, стр. 126
40. *Александра Павићевић*, Нека питања спољних миграција југословенског становништва током друге половине двадесетог века – Време за преиспитивање? –, стр. 129
Aleksandra Pavićević, A Few Questions Concerning Exterior Migrations of Yugoslav Population During the Second Half of the 20th Century – A Time for Reconsideration –, стр. 136
41. *Петер Славковски*, Традиционална култура словачких мањина у средњој и југоисточној Европи, стр. 139
Peter Slavkovsky, Traditional Culture of Slovakian Minorities in Central and Southeastern Europe, стр. 145
42. *Јелена Ћворовић*, Reproductive Behavior, Ethnicity and Socio-Economic Status: A Comparison of two Serbian Gypsy Groups, стр. 147

- Јелена Чворовић*, Репродуктивно понашање, етницитет и социо-економски статус: поређење две групе Рома, стр. 152
43. *Сања Златановић*, Василица и самоодређење Рома, стр. 155
Sanja Zlatanović, Vasilica and Self-Determination of Roma, стр. 164
44. *Милош Луковић*, Цинцари у Урошевцу и другим „Косовским железничким варошима“ – Прилог историји Цинцара у Србији –, стр. 165
Miloš Luković, Tzinzars in Uroševac and Other Kosovo' Rail Centers – a contribution to the history of Tzinzars in Serbia –, стр. 185
45. *Мирко Барјактаровић*, Религија и насеље као чувари народносног, стр. 187
Mirko Barjaktarović, Religion and Settlement as Preservers of Ethnicity, стр. 197
46. *Никола Пантелић*, Градска породица и традиција осамдесетих година XX века, стр. 199
Nikola Pantelić, Urban Family and Tradition in the 1980's, стр. 204
47. *Ивица Тодоровић*, Прилог реконструкцији базичног митолошког кода српске народне религије – Митска бића Тамнаве –, стр. 205
Ivica Todorović, Mythical Creatures of the Tamnava Region – A Basic Mythological Code in the Serbian Folk Religion –, стр. 225
48. *Бојан Јовановић*, Вампир као метафора, стр. 227
Bojan Jovanović, Vampire as a Metaphor, стр. 233
49. *Гордана Благојевић*, Прилог проучавању вампира у Срба или Лужничке приче о вампиру, стр. 236
Gordana Blagojević, A Contribution to the Vampire Studies Among Serbs or Vampire Stories from Luznica, стр. 242
50. *Ласта Ђанковић*, Највећа жртва – Жртвовање сопственог детета као мотив у словенској народној књижевности –, стр. 243
Lasta Djarpović, The Main Sacrifice – Sacrificing Own Children in Slavic Folk Literature –, стр. 255
51. *Милина Ивановић-Баришић*, Временско одређење празника и годишњих обичаја у подавалским селима, стр. 257
Milina Ivanović-Barišić, Temporal Settling of Holidays and Annual Customs in Villages at the Foot of the Avala Mountain, стр. 266
52. *Зоран Гудовић*, Неке архаичне црте у друштвеном животу Брскућана (етнографске забелешке), стр. 267
Zoran Gudović, Some Archaic Traits in Social Life of Brskuceans (Ethnographical Notes), стр. 280
53. *Јадранка Ђорђевић*, Одлике родбинске терминологије у Врањском крају, стр. 283
Jadranka Djordjević, Kinship Terms in the District of Vranje, стр. 293
54. *Десанка Николић*, Шалтиве ерске приче из Ариљског краја, стр. 295
Desanka Nikolić, Humorous "Era" Stories From the Arilje Region, стр. 300
55. *Драгана Радојичић*, Санитарни кордон, стр. 301
Dragana Radojčić, Sanitary Cordon, стр. 310

56. *Мирослав Свирчевић*, Миграције у Србији XVIII века и установе патријархалног друштва, стр. 311
Miroslav Svirčević, Migrations in Serbia During the 18th Century and Patriarchal Society Institutions, стр. 326

Стручни радови

57. *Јадранка Ђорђевић*, Преглед словеначких часописа из етнологије (2000-2003), стр. 327
58. *Биљана Миленковић-Вуковић*, Библиографија проф. др Ђурђице Петровић – 1. део (1927-2003), стр. 335

Прикази

59. *Софија Милорадовић*, Невенка Миловановић, *Доња Мутница. Варош међу селима*, Параћин 2003, 505 стр., стр. 357
60. *Милина Ивановић-Баришић*, Радоје Д. Цветић, *Пиносава – подавалско насеље*, Београд 2003, Библиотека *Хроника села*, 351 стр., стр. 358
61. *Душан Дрљача*, Етнологија у часопису шабачког Музеја – Годишњак Народног музеја у Шапцу, бројеви 1, 2 и 3 (2000, 2001. и 2002), стр. 360

In memoriam

62. *Бојан Жикић*, Проф. др Душан Бандић (1939-2004), стр. 364

Сећање

63. *Никола Пантелић*, Ранко Финдрик (1922-2004) – Неимар музеја „Старо село“ у Сирогојну –, стр. 365

64. **ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА LIII = BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY LIII** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2005. – 435. стр.
ISSN 0350-0861

Садржај:

Оригинални научни радови

65. *Lyle B. Steadman*, Australian Kinship, стр. 9
Лајл Стедман, Сроднички односи код аустралијских Аборигина, стр. 19
66. *Наталња Л. Пушкарева*, „История повседневности“ и етнографическое исследование быта: расхождения и пересечения, стр. 21
Natalija L. Puškareva, Everyday Life through the Eyes of Ethnologists, стр. 34
67. *Jelena Čvorović*, Gypsy Ethnic Socialization in Serbia, стр. 35
Јелена Чворовић, Етничка социјализација Рома у Србији, стр. 48
68. *Младена Прелић*, Етничка егзогамија као фактор конструкције идентитета: пример Срба у Будимпешти и околини, стр. 51

- Mladena Prelić*, An Example of Ethnic Exogamy and Identity: the Serbs in Budapest and its Surroundings, стр. 65
69. *Бојан Жикић*, Етнокултурна дуалност и (етнички) стереотипи, стр. 67
Bojan Žikić, Ethno-cultural Duality and (Ethnic) Stereotypes, стр. 81
70. *Сања Златановић*, Свакодневица у енклави, стр. 83
Sanja Zlatanović, Daily Life in the Enclave Vitina, стр. 92
71. *Мирјана Павловић*, Етницитет и интеграција у историјском контексту: Срби у Темишвару, стр. 93
Mirjana Pavlović, Ethnicity and Integration in the Historical Context: Serbs in Timisoara, стр. 104
72. *Барош Слађана*, Ставови Срба повратника о етничком идентитету Срба и Хрвата, стр.105
Baroš Slađana, The Attitudes of Serbian “Returnees”: About Identity of the Serbs and Croats, стр. 119
73. *Марија Црнић-Пејовић*, Смјешани бракови, стр. 121
Marija Crnić-Peجویić, Mixed Marriages, стр.134
74. *Мирослава Малешевић*, „Оправослављење“ идентитета српске омладине, стр. 135
Miroslava Malešević, “Orthodoxing” the Identity of Serbian Youth, стр. 151
75. *Гордана Благојевић*, О рецепцији црквене византијске музике у Београду крајем 20. и почетком 21. века, стр. 153
Gordana Blagojević, On Reception of the Church Byzantine Music in Belgrade at the End of 20th Century and Beginning of 21st Century, стр. 171
76. *Јана Ваћевић*, Веронаука и(ли) евронаука: критика елемената реформе образовања 2000-2003., стр. 173
Jana Vaćević, Religious and Civic Education: A Critique of Elements of Educational Reform in Serbia 2000-2003., стр. 185
77. *Александра Павићевић*, Шта ради и где седи „Бели анђео“?, стр. 187
Aleksandra Pavićević, The White Angel: Where He Sits and What He Does?, стр. 195
78. *Љиљана Гавриловић*, Појединац и породица, стр. 197
Ljiljana Gavrilović, An Individual and His Family, стр. 212
79. *Јадранка Ђорђевић*, Полна припадност и наслеђивање, стр. 213
Jadranka Đorđević, Gender Affiliation and Inheritance, стр. 222
80. *Елена Узенева*, Джендър в български пословици, стр. 223
Elena Uzeneva, The Gender in Bulgarian Proverbs, стр. 231
81. *Драгана Радојичић*, Кречане/клагине – занат који је изумро, стр. 233
Dragana Radojčić, Lime-Kiln – a craft not used any more, стр. 240
82. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Етнографско тумачење публице: EXIT NOISE SUMMER FEST, стр. 241

Miroslava Lukić-Krstanović, Explaining the Audience in Ethnographic Discourse: EXIT NOISE SUMMER FEST, стр. 261

83. *Иван Ђорђевић*, Идентитет у 'виртуелној заједници': случај форума „Знак Сагите“, стр. 263
Ivan Đorđević, Identity in a Virtual Community: the Case of Forum “The Sign of Sagita”, стр. 275
84. *Срђан Радовић*, Дневник о цунамију, стр. 277
Srđan Radović, Tsunami Diaries, стр. 291
85. *Миљина Ивановић-Баришић*, Задушнице – вид комуникације живих са мртвима, стр. 293
Milina Ivanović-Barišić, Memorial Service – a Means of Communication with the Dead, стр. 305
86. *Данијел Синани*, Привиђења у западној Србији, стр. 307
Danijel Sinani, Apparitions in Western Serbia, стр. 319
87. *Марија Илић*, Фолклорни текст у процесу заборављања, стр. 321
Marija Ilić, Folklore Text in a Process of Oblivion, стр. 335

Прегледни чланци

88. *Марина Мартинова*, Етнолошка наука у Русији. Нови пројекти Института за етнологију и антропологију Руске Академије Наука, стр. 337
Marina Martinova, Ethnology in Russia. The New Projects of the Institute of Ethnology and Anthropology, Russian Academy of Sciences, стр. 350
89. *Александар Крел*, Традиционалне такмичарске дечје игре као инструмент социјализације деце у Товаришеву, стр. 351
Aleksandar Krel, Traditional Competitive Childrens' Games as an Instrument of Socialization in Tovariševo, стр. 365
90. *Ласта Ђаповић*, Зла судбина деце сурових родитеља, стр. 367
Lasta Đapović, Sad Destiny of the Children of the Cruel Parents, стр. 380
91. *Десанка Николић*, Старовлашки Ера ивањичког краја у Цвијићево и данашње време, стр. 381
Desanka Nikolić, Old-Vlah Era from the Ivanjica District: Construction from the Time of Jovan Cvijić and Contemporary Images, стр. 388
92. *Марко Стојановић*, Алтернативна медицина – исцелитељи душе, стр. 389
Marko Stojanović, Alternative Medicine – Soul Healers, стр. 400

Полемика

93. *J. Philippe Rushton*, Jared Diamond, *Guns, Germs and Steel: The Fates of Human Societies*, стр. 401
94. *Александар Палавестра*, Царед Дајмонд, *Микроби, пушке и челик. Судбине људских друштава*, стр. 413

Прикази

95. *Младена Прелић*, Скривене мањине на Балкану, ур. Биљана Сикимић, Балканолошки институт САНУ, Посебна издања 82, Београд 2004, стр. 417
96. *Илдико Ердеи*, Дидара – прича о ходању „изван линија“ – Мирослава Малешевић, *Дидара – животна прича једне Призренке* Етнолошка библиотека (књига 14), Београд, 2004, стр. 420
97. *Милина Ивановић-Баришић*, Тома Миленковић, *Калмици у Србији 1920-1944* Београд 1998, 5-241, стр. 423
98. *Горан М. Бабић*, Љубивоје Костић, *Мостови причају* Часопис „Изградња“, Београд 2004. 430 стр., стр. 427
99. *Горан М. Бабић*, Светислав Вученовић, *Урбана и архитектонска конзервација*, том 1: Свет – Европа, Друштво конзерватора Србије, Београд 2004, 405 стр., стр. 429
100. **ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА LIV = BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY LIV** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006. – 491. стр.
ISSN 0350-0861

Садржај:

Оригинални научни радови

101. *Eleftherios Alexakis*, Benefaction and Benevolence: The Concept of the Pure Gift and Realization of the Community in Greece: An Anthropological Approach, стр. 9
Елефтхериос Алексакис, Добročинство и добротворност: концепт поклона и реализација заједнице у Грчкој: Антрополошки приступ, стр. 23
102. *Kalliopi Panopoulou*, “Those Were the Difficult Years...”: Oral Accounts of Vlachophones from their Captivity in Požarevac, Serbia, стр. 25
Калиопи Панопулу, „То су биле тешке године...“: Усмена сведочења Влаха о затвореништву у Пожаревцу, у Србији, стр. 37
103. *Гордана Благојевић*, Колонија Срба у Солуну: лична имена и етничко обележје према матичним књигама (1896-1945), стр. 39
Gordana Blagojević, Serbian Colony in Thessalonica: Personal Names and Ethnic Markers in Registers (1896-1945), стр. 45
104. *Стана Ристић*, Стереотипи о Грцима у српском језику, стр. 47
Stana Ristić, Stereotypes Concerning Greeks in Serbian Language, стр. 55
105. *Ивана Коњик*, Представе о Грцима у Вуковом корпусу епских песама, стр. 57
Ivana Konjik, Traditional Perception of Greeks in Serbian Oral Tradition, стр. 67
106. *Мирослава Малешевић*, Хришћански идентитет секуларне Европе, стр. 69
Miroslava Malešević, Christian Identity of Secular Europe, стр. 86

107. *Љиљана Гавриловић*, „Да Винчијев код“ – пробни камен припадности, стр. 87
Ljiljana Gavrilović, “Da Vinci Code” – a Trial Step-Stone of Belonging to..., стр. 100
108. *Иван Ђорђевић*, Употреба традицијских мотива у домаћој научно-фантастичној књижевности, стр. 101
Ivan Đorđević, Use of Traditional Motives in Serbian Science-Fiction Literature, стр.111
109. *Тијана Цејетићанин*, Електронски фолклор тинејџера: SMS поруке, стр.113
Tijana Cvjetičanin, Electronic Folklore Among Teenagers: SMS Messages, стр. 125
110. *Иван Ковачевић*, Киоск – критички оглед из урбане/политичке антропологије, стр. 127
Ivan Kovačević, Kiosk – a Critical Examination in Urban/Political Anthropology, стр. 143
111. *Марко Стојановић*, Значење и функција митских топоса „новокомпоноване културе“: компаративна анализа медијских биографија Мирослава Илића и Жељка Јоксимовића, стр. 145
Marko Stojanović, Meanings and Function of Mythical Places in “New Culture”: a Comparative Analysis of Biographies of Miroslav Ilić and Željko Joksimović, стр.159
112. *Милош Миленковић*, „Идеални етнограф“, стр. 161
Miloš Milenković, “The Ideal Ethnographer”, стр. 172
113. *Јелена Чворовић*, Магија без магичног: нови приступ, стр. 173
Jelena Čvorović, A New Approach to Magic, стр. 187
114. *Војан Џикић*, Managing HIV/HCV-related Risk at Private Places Among Belgrade Injecting Drug Users, стр. 189
Bojan Žikić, Управљање ризиком од ХИВ и ХЦВ у оквиру приватног стамбеног простора међу београдским интравенским корисницима дроге, стр. 198
115. *Слађана Барош*, Кондом као симбол професионалности код особа које се баве сексуалним радом у Београду, стр. 201
Sladana Baroš, Condom as a Professional Symbol Among the Persons Engaged in Sex Work in Belgrade, стр. 217
116. *Зорица Дивац*, Породичне и брачне (не)прилике у Србији (19. век), стр. 219
Zorica Divac, Family and Marital Affairs in 19th Century Serbia, стр. 232
117. *Драгана Стјепановић-Захаријевски*, Друштвени положај сеоских жена у фокусу једног развојног пројекта, стр. 233
Dragana Stjepanovic-Zaharijevski, Social Status of Rural Women in the Focus of a Developmental Project, стр. 242
118. *Миљина Ивановић-Баришић*, Одевање и мода, стр. 245
Milina Ivanović-Barišić, Dress and Fashion, стр. 257

119. *Драгана Радојичић*, Ношња из Врчина, стр. 259
Dragana Radojičić, Costume Style from Vrčin, стр. 270
120. *Ивица Тодоровић*, Хришћанска и претхришћанска димензија ритуала литијског опхода, стр. 271
Ivica Todorović, Christian and Pre-Christian Dimension of Ritual Procession, стр. 287
121. *Александра Павићевић*, „Друштво *Огањ* за спаљивање мртваца у Београду“ – развој, идеје и симболи, стр. 289
Aleksandra Pavićević, “*Oganj*: Association of Cremation in Belgrade” – Development, Ideas and Symbols, стр. 303
122. *Марина Симић*, Displaying Nationality as Traditional Culture in the Belgrade Ethnographic Museum: Exploration of a Museum Modernity Practice, стр. 305
Марина Симић, Националност као традиционална култура у Етнографском Музеју у Београду: истраживање музејске модернистичке праксе, стр. 318
123. *Александар Крел*, Промене стратегије етничког идентитета Немаца у Суботици у другој половини 20. века, стр. 319
Aleksandar Krel, The Change in Ethnic Identity Strategy of Germans in Subotica in the Second Half of the 20th Century, стр. 332
124. *Мирјана Павловић*, Божићни обичаји Срба у Тимишвару, стр. 333
Mirjana Pavlović, Christmas Customs Among Serbs in Timisoara, стр. 344
125. *Ласта Бановић*, Јован Мишковић – заборављени етнограф и географ, стр. 345
Lasta Đapović, Jovan Mišković: A Forgotten Ethnographer and Geographer, стр. 360

Прегледни чланци

126. *Лада Стевановић*, Greek Theatre in the Context of Cult and Culture – Different Theoretical Approaches, стр. 361
Лада Стевановић, Грчко позориште у контексту култа и културе – различити теоријски приступи, стр. 374
127. *Јана Баћевић*, Антропологија, туризам и транзиција: концепције о развоју туризма у Књажевцу, стр. 377
Jana Bačević, Anthropology, Tourism and Transition: Concepts of Tourism Development in Knjaževac, стр. 388
128. *Срђан Радовић*, Релативизам и антропологија, стр. 389
Srđan Radović, Relativism and Anthropology, стр. 402
129. *Ана Продановић*, Пријем структурализма на примеру проучавања обреда прелаза у етнологији и антропологији Србије, стр. 403
Ana Prodanović, Reception of Structuralism Exemplified by Research on Rite-de-Passage in Serbian Ethnology and Anthropology, стр. 413
130. *Ивана Грубишић*, Етноботаника – нова дисциплина, стр. 415
Ivana Grubišić, Ethnobotany – a New Discipline, стр. 430

Грађа

131. *Марија Црнић Пејовић*, Архивска грађа – примарни извори, стр. 433
132. *Биљана Миленковић Вуковић, Ласта Ђановић*, Етнографска грађа у делу Јована Мишковића, 1. део, стр. 445

Прикази

133. *Гордана Благојевић*, Политика и сећање на Балкану – грчко виђење Црне Горе (19. век – први светски рат), стр. 475
134. *Марија Црнић Пејовић*, Зборник радова из науке, културе и умјетности, БОКА 25 Херцег Нови, 2005, стр. 476
135. *Милина Ивановић-Баришић*, Бранко Ђупурдија, *Породица колониста у Бајмоку 1945-1948*, Београд, 2005, стр. 482

136. **ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА LV (1) = BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY LV (1)** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007. – 271. стр.
ISSN 0350-0861

Садржај:

Оригинални научни радови

137. *Мирослава Малешевић*, Хришћански идентитет секуларне Европе, стр. 9
Miroslava Malešević, Christian Identity of Secular Europe, стр. 28
138. *Љиљана Гавриловић*, Приче о истини и толеранцији: креатори и креирани, стр. 29
Ljiljana Gavrilović, Stories About the Truth and Tolerance: the Creators and the Created, стр. 43
139. *Срђан Радовић*, Глобализација идентитета у закаснелој транзицији: представе о Европи и Србији међу студентима у Београду, стр. 45
Srdan Radović, Globalization of Identity in the Delayed Transition: Notions About Europe and Serbia Among Students in Belgrade, стр. 59
140. *Иван Ђорђевић*, Владе Дивац – недовршена транзициона бајка, стр. 61
Ivan Djorđević, Vlade Divac – Unfinished Transition Fairy Tale, стр. 75
141. *Јана Ваћевић*, Дан заљубљених као Осми март транзиционе Србије. Анализа једног (новог?) празника, стр. 77
Jana Vačević, Valentine's Day as the 8th March of Transitional Serbia. Analysis of a (New?) Holiday, стр. 89
142. *Радост Иванова*, Свети Валентин vs. Свети Трифон или две в едно, стр. 91
Радост Иванова, Свети Валентин vs. Свети Трифун или два у једном, стр. 102

143. *Bojan Žikić*, Injecting Drug Users' Utilisation of Public Space in Belgrade: Places, Risk-management, and Habitual Life, стр. 103
Бојан Жикић, Коришћење јавног простора од стране интравенских корисника дроге у Београду: места, управљање ризиком и навике, стр. 113
144. *Александра Павићевић*, Друштвена политика према породици – подруштвљавање или крај једне историјске форме?, стр. 115
Aleksandra Pavićević, Social Policy Towards the Family – Socialization or the End of a Historic Form?, стр. 124
145. *Весна Трифуновић*, Формирање социјалних типова у теорији Орина Клапа, стр. 125
Vesna Trifunović, Formation of Social Types in the Theory of Orin Klap, стр. 139
146. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Антрополошки концепт спектакла у мрежи ритуала, светковина и догађаја, стр. 141
Miroslava Lukić-Krstanović, Anthropological Concept of Spectacle in the Network of Rituals, Ceremonies and Events, стр.155
147. *Марко Стојановић*, Етнографска музејска експозиција у функцији комуникационог процеса: пример сталне поставке Етнографског музеја у Београду, стр.157
Marko Stojanović, Ethnographic Museum Exposition as a Function of Communication Process: an Example of the Permanent Exposition in the Ethnographic Museum in Belgrade, стр. 170
148. *Maria Koumarianou*, Cursed Sites and Cursed Practices. Treasure Hunting at Haunted Places: a Case Study from Greece, стр. 171
Мариа Кумариану, Уклета места и уклета пракса. Потрага за благом и уклета места: студија случаја из Грчке, стр. 192
149. *Lada Stevanović*, Ridiculed Death and the Dead: Black Humor: Epitaphs and Epigrams of the Ancient Greece, стр. 193
Лада Стевановић, Подсмевање мртвима и исмевање смрти: црни хумор на епитафима и епиграмима античке Грчке, стр. 203
150. *Jelena Čvorović*, Gypsy Dragon: an Evolutionary Approach to Narratives, стр. 205
Јелена Чворовић, Прича о циганском змају: еволуциони приступ наративима, стр. 215
151. *Марија Илић*, Фолклорна анегдота: између индивидуалног и колективног – теренска истраживања Срба у Медини (Мађарска), стр. 217
Marija Ilić, Folklore Anecdote Between Memorata and Fabulata – Field Research of Serbs in Medina (Hungary), стр. 232

Прегледни чланци

152. *Гордана Благојевић*, Српске школе и настава српског језика у Грчкој у 20. веку, стр. 233
Gordana Blagojević, Serbian Schools and Teaching of Serbian Language in Greece in the 20th Century, стр. 244
153. *Александар Бошковић*, Клифорд Герц: једна каријера, стр. 245

Aleksandar Bošković, Clifford Geertz : a Career, стр. 251

154. *Goran Štrkalj, Victoria E. Gibbon, A. Tracey Wilkinson, Teaching Human Variation: Can Education Change Students' Attitudes Towards 'Race'?*, стр. 253
Горан Штркаљ, Викторија Е. Гибон, А. Трејси Вилкинсон, Предавања о људској разноликости: може ли образовање променити став студената према схватању „расе“?, стр. 258

Прикази

155. *Илдико Ердеи, Етнографија музике света – Иван Чоловић, Етно, приче о музици света на Интернету, XX век, Београд, 2006, стр. 259*
156. *Гордана Благојевић, Светски конгрес: 20th World Congress on Dance Research "Promotion of diversity" 25-29. октобар 2006. године, Атина (Грчка), стр. 262*
157. *Марта Стојић, Радост Иванова, Култура наше свакодневице, Фабер, Велико Трново, Бугарска, 2006. Обим: 188 страна, стр. 263*

II ЗБОРНИК РАДОВА

Књига 21

158. **ЕТНОЛОГИЈА и антропологија : стање и перспективе** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић ; уредник Љиљана Гавриловић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2005 (Београд : Чигоја штампа). – 287 стр. – (Зборник / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт, ISSN 0351-1499 ; 21)

На спор. насл. стр.: *Ethnology and Anthropology : contemporary standings and perspectives.* – Према подацима у тексту, зборник садржи радове са истоименог међународног научног скупа, одржаног у Београду, децембра 2004. – Напомене и библиографске референце уз сваки рад. – *Summaries.*

ISBN 86-7587-032-9

Садржај:

Уводна реч, стр. 5

159. *Драгана Радојичић, Етнологија и антропологија: стање и перспективе, стр. 7*

Оригинални научни радови

160. *Иван Ковачевић, Из етнологије у антропологију (Српска етнологија у последње три деценије 1975-2005.), стр. 11*
Ivan Kovačević, Ethnology en Route for Anthropology (Serbian Ethnology During the Past Three Decades 1975-2005), стр. 19
161. *Радост Иванова, Бугарска етнологија – стање и перспективе, стр. 21*
Radost Ivanova, Bulgarian Ethnology – Conditions and Perspectives, стр. 27
162. *Ines Prica, Autori, zastupnici, presuditelji: Hrvatska etnologija u paralelizmima postsocijalističkog konteksta, стр. 29*

- Ines Prica*, Authors, Representatives, Adjudicators: Croatian Ethnology in Post-Socialist Context, стр. 44
163. *Лидија Вујачић*, Етнологија и антропологија у Црној Гори – институционални и професионални оквири, стр. 45
Lidija Vujačić, Ethnology and Anthropology in Montenegro – Institutional and Professional Framework, стр. 53
164. *Гордана Благојевић*, О лаографији и антропологији у Грчкој, стр. 55
Gordana Blagojević, Laography and Anthropology in Greece, стр. 65
165. *Загорка Голубовић*, Интердисциплинарни приступ и однос антропологије и етнологије, стр. 67
Zagorka Golubović, Interdisciplinary Approach: the Relationship Between Anthropology and Ethnology, стр. 75
166. *Александар Бошковић*, Антропологија и сродне науке – методологије и перспективе, стр. 77
Aleksandar Bošković, Anthropology and Related Sciences – Methodologies and Perspectives, стр. 85
167. *Александар Палавестра*, Добросуседско немешање – Српска археологија и етнологија, стр. 87
Aleksandar Palavestra, Good-Neighbourly Uninvolvement – Serbian Archaeology and Ethnology, стр. 95
168. *Јелена Чворовић*, Примена еволуционе теорије у антропологији, стр. 97
Jelena Čvorović, Evolutionary Theory in Anthropology, стр. 107
169. *Ђуро Шушњић*, Антропологија религије и социологија религије, стр. 109
Djuro Šušnjić, Anthropology of Religion and Sociology of Religion, стр. 114
170. *Драгана Радојичић*, Архивски извори у реконструкцији живота, стр. 115
Dragana Radojičić, Archives Sources: a Tool Meant for Time Reconstruction, стр. 121
171. *Зорица Ивановић*, Терен антропологије и теренско истраживање пре и после критике репрезентације, стр. 123
Zorica Ivanović, The Field of Anthropology and Fieldwork Before and After the Critiques of Representation, стр. 141
172. *Љилјана Гавриловић*, Прелудијум за антропологију медија, стр. 143
Ljiljana Gavrilović, Prelude for Anthropology of Media, стр. 150
173. *Ивица Тодоровић*, Приоритети савремене етнолошко-антрополошке науке у Србији, стр. 151
Ivica Todorović, Priorities of Contemporary Ethnology/Anthropology in Serbia, стр. 162
174. *Александра Павићевић*, Идентитет етнологије и (не)оствареност антропологије, стр. 163
Aleksandra Pavićević, Identity of Ethnology and Unfeasibility of Anthropology, стр. 172

175. *Илдико Ердеи*, „Очи зелене као долари“ – Антропологија потрошње у Србији у транзицији, стр. 173
Idiko Erdei, „Eyes Green Like Dollars“ – Anthropology of Consumption in Serbia During the Transition Period, стр. 186
176. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Читање популарне културе: музичке сцене у идеолошком промету, стр. 187
Miroslava Lukić-Krstanović, Readings in Popular Culture: Musical Scenes in Ideological Turnover, стр. 197
177. *Младена Прелић*, Неки проблеми проучавања етницитета/етничког идентитета у културној антропологији, стр. 199
Mladena Prelić, A Few Problems Concerning Studies on Ethnicity/Ethnic Identity in Cultural Anthropology, стр. 207
178. *Мирјана Павловић*, Глобализација и регионални културни идентитет, стр. 209
Mirjana Pavlović, Globalization and Regional Cultural Identity, стр. 217
179. *Мирослава Малешевић*, Традиција у транзицији: у потрази за „још старијим и лепшим“ идентитетом, стр. 219
Miroslava Malešević, Tradition in Transition: In a Search for New, „More Ancient and More Beautiful“ Identity, стр. 234
180. *Биљана Сикимић*, Изазов теренског рада – етнолингвистика или антрополошка лингвистика?, стр. 235
Biljana Sikimić, Fieldwork Challenges – Ethno-Linguistics or Linguistic Anthropology?, стр. 244
181. *Драгана Антонијевић*, Антропологија фолклора – перспективе истраживања, стр. 245
Dragana Antonijević, Anthropology of Folklore – Perspectives, стр. 251
182. *Владимир Рибич*, Основе наставе из предмета Примењена етнологија: перспективе развоја, стр. 253
Vladimir Ribić, Development Perspectives of Applied Ethnology: the Course Basics, стр. 261
183. *Весна Марјановић*, Улога етнографских музеја и збирки у XXI веку – време прошло, време садашње, време будуће –, стр. 263
Vesna Marjanović, Role of Ethnographic Museums and Collections in the 21st Century, стр. 272
184. *Александар Крел*, Од етнографског ка антрополошком приступу проучавању дечјих игара у Србији, стр. 273
Aleksandar Krel, From Ethnographic to Anthropological Research of Children’s Games in Serbia, стр. 279

Коментари и дискусија

185. *Драгана Антонијевић*, стр. 281
186. *Живка Ромелић ; Биљана Тојага-Васић*, стр. 283
187. *Марко Стојановић*, стр. 285

Књига 22

188. **СВАКОДНЕВНА култура у постсоцијалистичком периоду : [балканска трансформација и европска интеграција]** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић ; уредник Зорица Дивац. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006 (Београд : Академска издања). – 447 стр. : илустр. – (Зборник / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт, ISSN 0351-1499 ; 2)

На спор. насл. стр.: Everyday Culture in Post-Socialist Period. – [Зборник садржи радове са истоименог међународног научног скупа, одржаног у Зрењанину, октобра 2005.]. – Радови на више језика. – Стр. 11-14: Уводна реч / уредник = Introduction / editor. – Библиографија уз већину радова. – Резимеи на буг. и енгл. или срп. и енгл. језику уз сваки рад.

ISBN 86-7587-036-1

Садржај:

189. [*Драгана Радојичић*], Уводна реч, стр. 11
[*Dragana Radojčić*], Introduction, стр. 13
190. *Радост Иванова*, Фактори на промяната във всекидневната култура на българите днес, стр. 15
Радост Иванова, Фактори промене у свакодневном животу Бугара данас, стр. 26
Radost Ivanova, Factors of the Change in the Daily Live of the Bulgarians Today, стр. 26
191. *Младена Прелић*, Корак ближе Европи или корак даље од ње: Србија у потрази за европским идентитетом на почетку 21. века, стр. 29
Младена Прелић, Стъпка на приближаване към Европа или стъпка на отдалечаване от нея: Сърбия в търсене на европейска идентичност в началото на XXI век, стр. 48
Mladena Prelić, A Step Forward or a Step Backward En Route for Europe: Serbia in Searching for the European Identity in the Beginning of 21st Century, стр. 49
192. *Горан Башић*, Принципи либерализма и комунитаризма у организацији мултиетничких постсоцијалистичких друштава, стр. 51
Горан Башић, Принципите на комунитаризъм и либерализъм в организацията на мултиетническите постсоцијалистически общества в Югоизточна Европа, стр. 73
Goran Bašić, The Principles of Liberalism and General Welfare in Organization of Multiethnic Post-Socialist Societies, стр. 74
193. *Марина Мартинова*, Утицај савремених миграционих процеса на свакодневну културу Московљана, стр. 75
Марина Мартинова, Влиянието на миграционните процеси върху всекидневната култура на московчаните, стр. 86
Marina Martinova, The Influence of Recent Migration Processes on Moscow Everyday Culture, стр. 87

194. *Наталья Пушкарева*, Современное состояние и предмет „истории повседневности“ и ее отличие от этнографических исследований быта, стр. 89
Наталија Пушкарова, Савремено стање и предмет „историје свакодневног“ за разлику од етнографских проучавања начина живота, стр. 95
Наталия Пушкарьова, Съвременно състояние и предмет на “историята на всекидневието” и нейната различност от етнографските изследвания на бита, стр. 96
Natalia Pushkareva, Anthropology of Everyday Life and Ethnographic Research of the Everyday: Differences and Similarities, стр. 97
195. *Мирослава Малешевић*, Православље као срж „националног бића“ посткомунистичке Србије, 99
Мирослава Малешевич, Православието като сърцевина на „националното битие“ на поскомунистическа Сърбия, стр. 119
Miroslava Malešević, Christian Orthodox Religion Affiliation as a Core of National Being in Post-Communist Serbia, стр. 119
196. *Милина Ивановић-Баришић*, Традиционална религиозност и ревитализација православља деведесетих година 20. века, стр. 123
Милина Иванович-Баришич, Традиционната религиозна практика в светлината на ревитализацијата на православието през деведесетте години на XX век, стр. 132
Milina Ivanović-Barišić, Traditional Religious Practice in the Light of Revival of the Orthodoxy in 1990., стр. 133
197. *Драгана Радојичић*, Конкурси од „читуље“ до „рекламе“, стр. 135
Драгана Радойичич, Конкурсите от „поменници“ до „реклама“, стр. 147
Dragana Radojčić, Job Openings: from Obituaries to Advertising, стр. 148
198. *Зорица Дивац*, У потрази за професијом – млади у транзицији, стр. 151
Зорица Дивац, В търсене на професия – младите и прехода, стр. 158
Zorica Divac, In Search for Occupation – Serbian Youth in Transition, стр. 159
199. *Иванка Петрова*, Доверие на работното място през постсоциализма, стр.161
Иванка Петрова, Поверење на радном месту током постсоцијализма, стр. 170
Ivanka Petrova, Trust on the Work Place Through the Post-Socialism, стр. 171
200. *Ана Лулева*, Памет и забрава за социализма в биографичните разкази, стр. 173
Ана Лулева, Памћење и заборав социјализма у биографским причама, стр. 184
Ana Luleva, Memory of the Communism and Auto/biographical Narration, стр. 184
201. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Политика трубаштва – фолклор у простору националне моћи, стр.187
Мирослава Лукич-Кръстанович, Политиката на групите за духова музика – фолклор в пространството на националната мощ, стр. 203
Miroslava Lukić-Krstanović, Trumpet Politics: Folklore in the Space of National Power, стр. 204

202. *Љиљана Гавриловић*, Право на раѓање и идеја родне равноправности, стр. 207
Љиљана Гаврилович, Правото на раждане и идејата за полова (gender) равноправност – от традицијата до прехода, стр. 221
Ljiljana Gavrilović, A Right to Give Birth: Idea of Gender Equality: from Tradition to Transition, стр. 222
203. *Соња Ризоска-Јовановска*, Положбата на жените во Република Македонија во постсоцијалистичкиот период, стр. 225
Соња Ризоска-Јовановска, Положај жене у Републици Македонији у постсоцијалистичком периоду, стр. 235
Соња Ризоска-Јовановска, Положението на жените в Македония през постсоцијалистическият период, стр. 237
Soňa Rizoska-Jovanovska, The Position of the Woman in R. Macedonia in the Post Socialistic Period, стр. 237
204. *Светла Богданова*, Положението на децата в семејствата на безработни, стр. 239
Светла Богданова, Положај деца у породицама незапослених, стр. 251
Svetla Bogdanova, The Situation of the Children in Families of Unemployed, стр. 252
205. *Александра Павићевић*, „Слобода“ од родителја: живот савремене омладине у Србији у светлу процеса демократизације друштва, стр. 255
Александра Павичевич, „Свобода“ от родителите: животът на съвременната младеж в Сърбия в светлината на процесите на демократизация на обществото, стр. 265
Aleksandra Pavićević, „Liberation“ from Parents: the Contemporary Serbian Youths in Process of the Society Democratization, стр. 266
206. *Јадранка Ђорђевић*, Интернет комуникација и брачно посредовање, стр. 267
Јадранка Ђордџевич, Интернет-общуване и брачно посредничество, стр. 276
Jadranka Djordjević, Virtual Matchmaking, стр. 277
207. *Драгана Антонијевић*, Антрополошки приступ модерним облицима фолклорне комуникације: графити и формулативне SMS и имејл поруке, стр. 279
Драгана Антониевич, Антропологично въведение към модерните форми на фолклорната комуникация: графити, стандартизирани sms-сообщения и електронни послания, стр. 295
Dragana Antonijević, Anthropological Approach to Modern Forms of Folklore Communication: Graffiti, Formative SMS and E-mail Messages, стр. 296
208. *Бојан Жикић*, Антрополошка анализа HIV/HCV-вулнерабилности и ризичног понашања у Београду, стр. 299
Бојан Жикич, Антропологичен анализ на уязвимостта от заразяване със СПИН и на рисковото поведение в Белград, стр. 313
Bojan Žikić, An Anthropological Analysis of HIV/HCV: Vulnerability and Risky Behavior in Belgrade, стр. 313
209. *Љубинко Раденковић*, Додир са светим у народном хришћанству, стр. 315

- Любинко Раденкович*, Докосването до светостта в народното християнство, стр. 325
Ljubinko Radenković, In Touch with Holiness: Folk Christianity, стр. 326
210. *Станка Янева*, Сувенирите: инвестиция в спомена, стр. 329
Станка Јанева, Сувенири: инвестиција у успомене, стр. 343
Stanka Yaneva, The Souvenirs: An Investment in the Memory, стр. 343
211. *Zuzana Profantová*, Naratívna každodennosť v kontexte historických zlomov v Česku /a/ Slovensku, стр. 345
Зузана Профантова, Наративна свакодневица у контексту историјских преврата у Чешкој (и) Словачкој, стр. 352
Зузана Профантова, Наративното всекидневије в контекста на историческите превратности в Чехия (и) Словакия, стр. 353
Zuzana Profantova, Everyday narratives in the context of historical changes in Czech (and) Slovak Republic, стр. 354
212. *Сања Златановић*, Пут до Токија: етнонационализам у Врању од 1999. године, стр. 357
Саня Златанович, Път до Токио: етнонационализъм във Враня през 1999 година, стр. 369
Sanja Zlatanović, A Trip to Tokyo: Ethno-Nationalism in Vranje Since 1999, стр. 370
213. *Галин Георгиев*, За опазването, показването и преживяването на фолклора, стр. 371
Галин Георгиев, О очувању, показивању и преживљавању фолклора, стр. 388
Galín Georgiev, About the Preservation, Presentation and Living of the Folklore, стр. 389
214. *Иван Ђорђевић*, Трансформација „социјалистичких“ празника у транзиционој Србији, стр. 391
Иван Ђорђевић, Трансформација на „социјалистическите“ празници в Сърбия през преходниј период, стр. 403
Ivan Djordjević, Transformation of „Socialist“ Holidays in Transitional Serbia, стр. 404
215. *Дарја Василева*, Некролозите в постсоцијалистическата преса: преход од традиција към модерност, стр. 407
Дарја Василева, Некролози у постсоцијалистичкој штампи: од традиције до модерности, стр. 427
Darja Vasileva, The Obituaries in the Post-Socialist Press: Transition from a Tradition to Modernity, стр. 427
216. *Ласта Ђаповић*, Схватање смрти у савременим читуљама, стр. 429
Ласта Ђапович, Представата за смъртта в съвременните поменници, стр. 446
Lasta Djapović, The Comprehension of Death in Contemporary Obituaries, стр. 447

Књига 23

217. **КУЛТУРА у трансформацији** / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић ; [превод Јелена Чворовић]. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007 (Београд : Академска издања). – 235 стр. – (Зборник / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт, ISSN 0351-1499 ; 23)

На спор. насл. стр.: Culture in Transformation. – Упоредо срп. текст и енгл. превод. – „Радови у овом Зборнику резултат су рада на пројектима: Савремена сеоска и градска култура – путеви трансформације, Традиционална култура Срба – системи представа, обреда и социјалних институција, Србија између традиционализма и модернизације – етнологска и антрополошка проучавања културних процеса, Антрополошко испитивање комуникације у савременој Србији и Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори“ --> полеђина насл. листа. – Напомене и библиографске референце уз сваки рад.

ISBN 978-86-7587-042-5

Садржај:

218. *Мирослава Малешевић*, Културни обрасци у обликовању женског идентитета. Проблем одрастања основношколки у Београду, стр.7
Miroslava Malešević, Shaping female identity: cultural patterns and the problems of coming of age among girls in elementary school, стр. 20
219. *Александра Павићевић*, Живот савремене сеоске омладине – на примеру села Дубона код Младеновца, стр. 21
Aleksandra Pavićević, Contemporary Rural Youth: Life in the Village Dubona Near Mladenovac, стр. 34
220. *Сања Златановић*, Свадба и конструисање идентитета, стр. 35
Sanja Zlatanović, Wedding and Identity Construction, стр. 46
221. *Јадранка Ђорђевић*, Ко кога наслеђује? – врањски крај у другој половини двадесетог века, стр. 47
Jadranka Đorđević, Who Inherits Whom in the 2nd Half of the 20th Century in the Vranje Area?, стр. 61
222. *Љиљана Гавриловић*, Живот у новој средини: балканска избегличка прича, стр. 63
Ljiljana Gavrilović, Life in new environment: the Balkans refugee' story, стр. 92
223. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Методе и извори истраживања етничности: Срби у Батањи, стр. 93
Miroslava Lukić-Krstanović, Methodology and Sources put Forward to Explore Ethnicity: the Serbs in Battony, стр.101
224. *Младена Прелић*, Етнички идентитет Срба у Мађарској: резултати истраживања, стр. 103
Mladena Prelić, Ethnic Identity of the Serbs in Hungary: Research Results, стр.117

225. *Мирјана Павловић*, Асимилација и мањинске организације Срба у Темишвару у историјском дискурсу, стр. 119
Mirjana Pavlović, Assimilation and Serbian minority organization in Timisoara: a historical discourse, стр.134
226. *Мирјана Павловић*, Међунационални односи: Срби у Батањи, стр. 135
Mirjana Pavlović, International Relations: Serbs in Battonya, стр.150
227. *Јелена Ћворовић*, Caste behaviors among Gypsies in Serbia, стр. 151
Јелена Ћворовић, Кастинско понашање Рома у Србији, стр.168
228. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Спектакли XX века: политичке арене и културне сцене у Србији, стр. 169
Miroslava Lukić-Krstanović, 20th century spectacles: political arenas and cultural scenes in Serbia, стр.188
229. *Ивица Тодоровић*, Резултати истраживања обреда литија – допунски осврт, стр. 189
Ivica Todorović, Religious Processions: Additional Results, стр. 213
230. *Милина Ивановић-Баришић*, Промене у годишњим обичајима у подавалским селима, стр. 215
Milina Ivanović-Barišić, Changes in Annual Customs in the Villages Underneath the Avala Mountain, стр. 235

III ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Књига 49

231. **ТРАДИЦИОНАЛНО и савремено у култури Срба** / уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2003 (Београд : Чигоја штампа). – 357 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 49)

Према предговору „Традиционално и савремено у култури Срба“ је научни скуп Етнографског института САНУ. – Напомене и библиографске референце уз текстове. – Summaries.

ISBN 86-7587-027-2

Садржај:

232. *Драгана Радојичић*, Уводно излагање у вези са пројектима МНТР РС, стр. 7
Dragana Radojčić, Introductory Remarks Relating to the Research Projects Sponsored by the MSTD of RS, стр. 9
233. *Душан Бандић*, Верски идентитет савремених Срба, стр. 13
Đušan Bandić, Religious Identity of Contemporary Serbs, стр. 23
234. *Лидија Радуловић*, „Учење вери“ – конструкција родних идентитета путем популаризације православне теолошке литературе, стр. 25
Lidija Radulović, ‘The Teaching of Faith’ – Construction of Sex Identities Through Popularization of Orthodox Theological Literature, стр. 46

235. *Милина Ивановић-Баришић*, Годишњи обичаји у подавалским селима, стр. 47
Milina Ivanović-Barišić, Annual Folkways in Villages Under Avala Hill, стр. 59
236. *Ивица Тодоровић*, Проблематика ритуала литијског опхода у светлу новијих истраживања, стр. 61
Ivica Todorović, Problem Area of Ritual Procession Against the Background of Recent Research, стр. 71
237. *Весна Вучинић-Нешковић*, Прослава Божића на полуострву Луштица у Боки Которској: сатница једног кућног празника, стр. 73
Vesna Vičinić-Nešković, Christmas Celebration on Luštica Peninsula in the Bay of Kotor: a Schedule of a Domestic Holiday, стр. 95
238. *Сенка Ковач*, Поруке предлагача нових државних празника Србије, стр. 101
Senka Kovač, Messages by Proponents of New State Holidays in Serbia, стр. 109
239. *Зорица Дивац*, Врачање у североисточној Србији, стр. 111
Zorica Divac, Sorcery in North-Eastern Serbia, стр. 121
240. *Ласта Ђанковић*, Проблематика смрти у тужбалицама, стр. 123
Lasta Djavorić, Problem Area of Death in Folk Lamentations, стр. 130
241. *Милош Миленковић*, Антропологија као мултикултурна пропедутика у Србији: „национална наука“, културна политика и друштвена надања, стр.133
Miloš Milenković, Anthropology as Multicultural Propedeutics in Serbia: ‘the National Science’, cultural policy and social hope, стр. 147
242. *Драгана Антонијевић*, Символичка употреба ликова Карађорђа и кнеза Милоша у политичким збивањима у Србији у последњој деценији XX века, стр. 149
Dragana Antonijević, Symbolic Use of Images of Karadjordje and Prince Miloš in Political Events of Serbia in Last Decade of 20th century, стр. 171
243. *Илдико Ердеи*, Потрошња и идентитети у савременој Србији – народне представе о богатству и сиромаштву, стр. 173
Ildiko Erdei, Consumerism and Identities in Contemporary Serbia – Folk Perceptions of Wealth and Poverty, стр. 195
244. *Гордана Горуновић*, Просторно-физичке и друштвене карактеристике панчевачког насеља Миса Виногради, стр. 197
Gordana Gorunović, Spatial/Physical and Social Features of the Pančevo Community “Misa Vinogradi”, стр. 216
245. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Спектакл и друштво: проучавање музичких манифестација у Србији, стр. 221
Miroslava Lukić-Krstanović, Spectacle and Society: a Study of Music Events in Serbia, стр. 234
246. *Мирослава Малешевић*, Има ли нација на планети Рибок?: локални идентитет насупрот глобалном међу младима у Србији, стр. 237
Miroslava Malešević, Are There Nations on Planet Reebok?: Local vs. Global identities Through the Eues of Belgrade High School Students, стр. 257

247. *Јадранка Ђорђевић*, Прилог проучавању наследно-својинских односа у другој половини XX века – на примеру Врања и околине, стр. 259
Jadranka Djordjević, A Contribution to Research of Succession-Property Relations in the Second Half of 20th Century – As Exemplified by Vranje and Its Surroundings, стр. 267
248. *Десанка Николић*, Концепција и оквири монографских проучавања Ариљског краја, стр. 269
Desanka Nikolić, Concept and Framework of Arilje District Monograph, стр. 274
249. *Младена Прелић*, Етнички идентитет: проблеми теоријског одређења, стр. 275
Mladena Prelić, Ethnic Identity: Problems of Theoretic Determination, стр. 284
250. *Бојан Жикић*, Конструкција идентитета у дуалној етнокултурној заједници: Бечеј и околина, стр. 287
Bojan Žikić, Structure of Identity in Dual Ethno-Cultural Community: Веќеј and Its Neighborhood, стр. 302
251. *Мирослав Нишкановић*, Приступ етнолошком проучавању Срба у Бањалуци крајем XIX и почетком XX века (1878-1918), стр. 303
Miroslav Niškanović, An Approach to Ethnologic Research of Serbs in Banjaluka in Late 19th and Early 20th Centuries (1878-1918), стр. 307
252. *Саша Недељковић*, Етноантрополошке дилеме у више димензија: пример Египћана у Београду, стр. 310
Saša Nedeljković, Ethno-Anthropological Multi-Level Dilemmas: Example of Egyptians in Belgrade, стр. 327
253. *Александра Павићевић*, Срби у Грчкој: прилог проучавању националног идентитета нових емиграната, стр. 329
Aleksandra Pavićević, Serbs in Greece: The National Identity of the New Emigrants, стр. 337
254. *Мирјана Павловић*, Етнички идентитет Срба у Темишвару, стр. 339
Mirjana Pavlović, Ethnic Identity of Serbs in Temisoara, стр. 348
255. *Гордана Благојевић*, Обичаји животног циклуса верника српских православних парохија у Калифорнији, стр. 349
Gordana Blagojević, Life Cycle Folkways of Serbs in California, стр. 357

Књига 50

256. МИЛОРАДОВИЋ, Софија

Употреба падежних облика у говору парафинског Поморавља : балканистички и етномиграциони аспект / Софија Милорадовић ; уредник Драгана Радојичић. - Београд : Етнографски институт САНУ, 2003 (Београд : Чигоја штампа). – 365 стр. + [1] пресавијен лист с геогр. картом Општине Парафин. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 50)

На пресавијеном делу кор. листа белешка о аутору. – Библиографија: стр. 350-360. – Summary: The Use of Case Forms in the Speech of Paraćinsko Pomoravlje: стр. 362

ISBN 86-7587-028-0

Садржај: Реч унапред 9; УВОД 13 – Прошлост подручја и етнички састав становништва 16: Период средњег века 16. Период од 15. до 19. века 18. Етномиграциона кретања и порекло становништва 20. Период друге половина 20. века 24; Досадашње проучавање говора Параћинског Поморавља 25. О називу „прелазни говор“ 27. Избор теме и циљ истраживања 29. Методолошки подаци 31: О истраживању 31. О приступу теми 33; Техничке напомене 35; ОПШТИ ПАДЕЖ (casus generalis) 36 – НОМИНАТИВ 37; ГЕНИТИВ 50; ДАТИВ 133; АКУЗАТИВ 164; ВОКАТИВ 191; ИНСТРУМЕНТАЛ 197; ЛОКАТИВ 246; ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА 289; ТЕКСТОВИ 317; ЛИТЕРАТУРА 350; СКРАЋЕНИЦЕ 361; THE USE OF CASE FORMS IN THE SPEECH OF PARAĆINSKO POMORAVLJE : BALKANISTIC AND ETHNOMIGRATIONAL ASPECT 362.

Књига 51

257. ЧВОРОВИЋ, Јелена

Gypsy Narratives : from poverty to culture / Jelena Čvorović ; editor Dragana Radojičić ; [illustrations Peđa Todorović ; all photographs by the author]. – Belgrade : Etnografski institut SANU, 2004 (Zemun : Akademska izdanja). – 177 str. : ilustr. – (Special editions / Serbian Academy of Sciences and Arts, Ethnographical Institute ; vol. 51)

Библиографија: стр. 168-174. – Резиме: Pripovedanje Roma/Cigana : od bede do kulture: стр. 175.

ISBN 86-7587-029-9

Садржај/Contents: **PART ONE: FOREWORD** 11; **A HISTORY OF GYPSIES** 14 – Modern Evolutionary Theory 22; **GYPSIES IN SERBIA** 31 – Ethnicity 32. Ethnicity and Endogamy 42. Socio-economic characteristics of Gypsies in Serbia 46. Demographic Assessment Data 48 : Increase of Gypsy Population 48. Increase of Gypsy Population in Serbia 49. Age and Gender Sctructure 50. Fertility 50. Crime Rates 52. Education 53. Mortality 55; **Study Sites and Ethnography** 56 : Little London 58. The Village og Dogwood 59. Marriage Pattern of Gypsies in Dogwood 61. Sexual and reproductive behavior of Gypsies in Dogwood 63. Natural Increase of Population in Dogwood 64. The Village of Cedar 66. The village of Bramble: Rich Gypsy 76. The village of Cock: Poor Gypsy 79; Discussion 81; Conclusion 86; **PART TWO: GYPSY NARRATIVES** 89 – **STORY I: FROM POVERTY TO CULTURE** 93: Family 94. Marriage and children 98. Migrations 99. Females 101. Hierarchy 105. Ethnic relations 105. Music 107; **STORY II: OLD STORIES ARE JUST LIKE SCHOOL** 117 – *Lepa's story* 119: Family 119. Marriage and children 122. Women 123. Ethnic relations 125. Proma and Paramic 127; **STORY III: A TRUE SERB** 137 – *Djokara's story* 137: Childhood 138. Music 144. Ethnicity 146. Marriage and family 153; **CONCLUSION** 157; **ADDENDUM** 161 – *Gypsy stories from the village Bramble* 161: A blacksmith Bilc 161. To marry a girl 162. My Dzakulica (my sack-y) 163. To marry

the Emperor's Daughter 165. Why Roma celebrate Djurdjevdan 167; REFERENCES 168; Rezime: PRIPOVEDANJE ROMA/CIGANA: OD BEDE DO KULTURE 175.

Књига 52

258. ГАВРИЛОВИЋ, Љиљана

Балкански костими Николе Арсеновића / Љиљана Гавриловић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2004 (Београд : Чигоја штампа). – 229 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 52)

Слика Н. Арсеновића. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Извори: стр. 205-206. – Библиографија: стр. 207-219. – Summary: Costumes from the Balkan Peninsula : the fine arts of Nikola Arsenović: стр. 221.

ISBN 86-7587-030-2

Садржај: Акварели; Увод 3; Визуелни извори у етнолошким/антрополошким истраживањима 5; Никола Арсеновић: живот и рад 37; Паралелни извор за познати костим 53; Извор за потврђивање континуитета варијанте одевног предмета 61; Извор за варијанту одевног предмета 77; Извор за реконструкцију непознатог облика одевног предмета 87; Извор за реконструкцију непознатих делова костима 97; Извор за непознати костим 107; Извор за службену одећу 115; Извор за формирање костима 123; Извор за сеоски костим у градској средини 129; Извор за ширење утицаја из града у село 135; Извор за ширење утицаја из политичког центра 145; Закључак 153; Акварели 161; Извори 205; Литература 207; Costumes from the Balkan Peninsula: the fine arts of Nikola Arsenović 221.

Књига 53

259. ТОДОРОВИЋ, Ивица

Ритуал ума : значење и структура литијског опхода / Ивица Тодоровић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2005 (Ниш : Пунта). – 495 стр. : граф. прикази. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 53)

Белешка о аутору: стр. 495. – Напомене и библиографске референце уз свако поглавље. – Библиографија: стр. 470-492. – Summary: The Ritual of the Mind : meaning and structure of the procession rite: стр. 493

ISBN 86-7587-031-0

Садржај: ПРЕДГОВОР 7; I. ОПШТЕ ОДРЕЂЕЊЕ ТЕМЕ И МЕТОДОЛОШКИ ОКВИРИ ИСТРАЖИВАЊА 11 – Уводно ображложење теме 11. Основне поставке истраживања 20; II. МОДЕЛ ЛИТИЈСКОГ ОПХОДА 32 – Опште одреднице 32. Конкретизоване представе (модела литијских опхода у селима источне сврљишке културне зоне) 43; III. НАЈСЛОЖЕНИЈИ ОБЛИЦИ 75 – Општи опис – основни елементи,

просторни и временски структурни модел 75. Имагинарни модели и додатна структурна дескрипција 87; IV. ДОКУМЕНТАЦИЈА И ШЕМАТСКЕ ПРЕДСТАВЕ 104; V. ШИРИ ПРОСТОРНИ, ВРЕМЕНСКИ И КУЛТУРНИ КОНТЕКСТ 141 – Илустративни примери 141. Димензије ширег просторно-временско-културног контекста анализе ритуала литијског опхода 186; VI. СТРУКТУРНЕ ОСОБЕНОСТИ И ПАРАДИГМАТСКЕ МОГУЋНОСТИ 213 – Главне структурне особености и спектар могућности 213. Узроци и околности настанка најсложенијих модела 247. Недоумице у вези са проблематиком одређивања праваца кретања литијске обредне поворке 263; VII. МИТСКА ОСНОВА И ПРИМАРНИ СЛОЈЕВИ ЗНАЧЕЊА 270 – Митска основа литија 270. Централни митолошки контекст литија – додатна запажања 282. Шири ритуално-митолошки контекст 296. Древне паралеле и елементи различитих култова у ритуалу литијског опхода 329. Примарни слојеви значења 349. Семантички класификационо-аналитички модели 358; VIII. УНИВЕРЗАЛНА СТРУКТУРА МИШЉЕЊА 389; IX. ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА 449; X. ЛИТЕРАТУРА 470; THE RITUAL OF THE MIND : MEANING AND STRUCTURE OF THE PROCESSION RITE 493; БЕЛЕШКА О АУТОРУ 495.

Књига 54

260. БЛАГОЈЕВИЋ, Гордана

Срби у Калифорнији : обредно-религијска пракса и етницитет верника српских православних парохија у Калифорнији / Гордана Благојевић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2005 (Београд : Академска издања). – 268 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 54)

На пресавијеном делу коричног листа ауторова слика и белешка о њему. – Речник мање познатих речи: стр. 227-244. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 231-244. – Summary: Serbs in California: стр. 263

ISBN 86-7587-033-7

Садржај: УМЕСТО ПРЕДГОВОРА 7; I. УВОД 9; II. ДОСЕЉАВАЊЕ СРБА НА АМЕРИЧКИ КОНТИНЕНТ (демографске и социјално-економске карактеристике) 15 – О миграцијама уопште 15. Периодизације досељавања 17. Најранији досељеници 20. Исељеници прве половине 20. века 23. Исељеници од краја Другог светског рата до краја 20. века 34 ; III. О ДОСЕЉАВАЊУ СРБА У КАЛИФОРНИЈУ 45 – Исељеници у Сан Франциску 53. Исељеници у Лос Анђелесу 56; IV. ЕТНИЦИТЕТ И РЕЛИГИЈА 65 – Појмовно одређење етноса, етничког идентитета, етницитета 65. Етницитет у америчком друштву 72. Религија као саставни део етницитета 77. Појмовно одређење религије 79. Религија у Америци 83. О хришћанство у Срба 92. О дијаспори 97; V. О СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ У АМЕРИЦИ 101 – Оснивање првих парохија 101. Оснивање Америчко-канадске епархије 111. Период раскола 113. Уједињење 116; VI. ЦРКВЕНО-ШКОЛСКЕ ОПШТИНЕ И ПАРОХИЈЕ У

КАЛИФОРНИЈИ 117 – Уређење парохије 117. Парохијске заједнице 125. Коло српских сестара (КСС) 138. Црквене школе 142. Фолклорна удружења 150. Дечији камп 154; VII. ОБРЕДИ ПРЕЛАЗА ТОКОМ ЖИВОТА ПОЈЕДИНЦА 157 – Литургија 157; Крштење и веропрелази 167; Венчање и породични живот 176; Погребни обичаји 185; Монаштво 190; VIII. ПРАЗНИЦИ УЗ ЦРКВЕНИ КАЛЕНДАР 197 – Слава 197; Храмовна слава 204; Слава Кола српских сестара 206; Божићни празници 207; Српска нова година 210; Прослава Светог Саве 211; Врбица 212; Васкрс 213; Ђурђевдански уранак 215; Видовдан 215; IX ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА 219; X. СКРАЋЕНИЦЕ 225; XI. РЕЧНИК МАЊЕ ПОЗНАТИХ РЕЧИ 227; XII. ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА 231; XIII. ИЛУСТРАЦИЈЕ 245; XIV. SERBS IN CALIFORNIA : Ceremonial-religious practice and ethnicity of the faithful in Serbian orthodox parishes in California 263.

Књига 55

261. ГАВРИЛОВИЋ, Љиљана

Југословенски етнограф Никола Арсеновић / Љиљана Гавриловић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006 (Београд : Академска издања). – 168 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 55)

Напомене и библиографске референце уз текст. – Извори: стр. 155-156. – Библиографија: стр. 157-160. – Summary: A Yugoslav Ethnographer Nikola Arsenović: стр. 161

ISBN 86-7587-034-5

Садржај: ПРЕДГОВОР 3; УВОД 5 – Шта смо до сада знали о Арсеновићу и његовом раду 7. Методолошки приступ збирци Николе Арсеновића 14; БИОГРАФИЈА НИКОЛЕ АРСЕНОВИЋА 17; ДЕЛО НИКОЛЕ АРСЕНОВИЋА 59 – Акварели 59. Садржај збирке акварела 64. Аутори 68. Тематске целине 73. Реконструкција структуре збирке 75. Датирање 79. Рад на оснивању школа 84. Рад на сакупљању предмета 94. Изложбе 142. РЕКАПИТУЛАЦИЈА 151; ИЗВОРИ 155 – Музејске збирке 155. Архивска грађа 155; ЛИТЕРАТУРА 157; A Yugoslav Ethnographer Nikola Arsenović 161

Књига 56

262. РАДОЈИЧИЋ, Драгана

Између култура Истока и Запада : северозападна Бока Которска / Драгана Радојичић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006 (Београд : Академска издања). – 277 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 56)

Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 239-249. – Summary: In Between the Cultures of East and West : northwest Boka Kotorska: стр. 265.

ISBN 86-7587-037-X

Садржај: ПРЕДГОВОР 5; УВОД 7; ИСТОРИЈСКИ И ДРУШТВЕНО-КУЛТУРНИ ОКВИРИ 19 – Трговина 43. Поморство 54. Социјални односи 59. Здравство 71. Судство 80. Образовање 89. Градитељство и становање 95. Покућство 99; ЗНАТСТВО ОДЕВНЕ СТРУКЕ СЕВЕРОЗАПАДНЕ БОКЕ КОТОРСКЕ 105 – Штављачи коже 112. Ткачи 114. Ваљавичари 115. Мастионичари 115. Крзнари 116. Кројачи 117. Обућари 119. Златари 120; ТКАНИНЕ 123; ЖЕНСКИ КОСТИМ 137 – Традиционални костим 139. Грађански костим 140. Делови женског костима 143. **Кошуља:** *традиционална* 143; КОШУЉА (camisa) 143; *грађанска* 144; КОШУЉА (camisa) 144. **Сукња:** *традиционална* 145; РАША (rassa) 145; СУКЊА (cotula) 146; *грађанска* 146; СУКЊА (cottola) 146; КАРПЕТА (carpeta) 148; **Појас:** *традиционални* 150. ПОЈАС (fassa) 150; *грађански* 150. ПОЈАС (fassa) 150; **Прегача:** *традиционална* 151. ПРЕГАЧА (траверса) 151; *грађанска* 153. ПРЕГАЧА (traverssa) 153; **Прслук:** *традиционални* 154. ЈЕЧЕРМА 154. КАМИЖОЛА (camisiola) 155; *грађански* 155. КАМИЖОЛА (camisiola) 155. ПРСЛУК (busto) 156. ПЕТОРИНА (pettorina) 157. КОРПЕТА (corpeta) 158; **Горњи кратки одевни предмети са рукавима:** *традиционални* 159: КАПАМА (сарамa) 159. МИНТАН 159; *грађански* 160: КОТУС (cottus) 160. ТОДЕСКИНА (todesschina) 160. ПОЛАКА (polacha) 161. ПОЛАКЕТА (polachetta) 162; **Дуги горњи одевни предмети:** *традиционални* 163: КОРЕТ 163. ЗУБУН 164. ДОЛАМА 165. ЂУРДИЈА 165. АЛАЦА 166. АНТЕРИЈА 166. БЕНЛУК 166. КАФТАН 167; *грађански* 167: МИЉОРДИН (milordin) 167. КРАТКИ КАПУТИЋ (capotin/capoto) 168. КРАТКИ ОГРТАЧ- mezzo manto 169. БОКАСИН (bocassin) 170. МОКАЈАР (mocaiar) 171; **Одећа/одело/комплет (abito)** 172 – **Хаљине:** *традиционалне* 173: БРАН (bran) 173. МРЧИНА 173; *грађанске* 174: ХАЉИНА (vesta) 174. ХАЉИНА (andrienne/andrien) 175; **Мушки костим у служби женског одевања – травестирање** 176: ПАНТАЛОНЕ (braghese) 177. ОГРТАЧ (velada) 177; **Обућа** 178: *традиционална* 178: ЧАРАПЕ (бјечве) 178. ОПАНЦИ 179. ПАШМАГЕ 179. ПАПУЧЕ 179. ЦИПЕЛЕ (цревље) 180; *грађанска* 180: ЧАРАПЕ (calze) 180. ЦИПЕЛЕ (scarpe) 182. ПАПУЧЕ (mulepianella/pantofola) 183; **Оглавља:** *традиционална* 184: ПОЧЕЛИЦА (pachielica) 184. КАПИЦА (sacara) 184. МАРАМА (mahrame/macrame) 185. ПОКРИВАЧА (превезача) 186. ОБРУСАЦ (врста мараме) 186. АСПУРЛИЈА (врста мараме) 187. ФАЦУЛЕТ (fazoletti) 187; *грађанска* 188: МАРАМА (fazoletto) 188. МАРАМА 190. ВЕО (vello) 191. ЋЕНДАЛ (cendal) 192. ШЕШИР (capello) 193. КАПИЦА (scuffia) 194; **Рубље** 194: СТЕЗНИК (comeso) 195; **Украсни модни детаљи** 195: *традиционални* 195. РУКАВИ (maniche) 196; *грађански* 196: ОКОВРАТНИК (colarin) 196. НАРУКАВЉЕ (cascada) 197. РУКАВИ (manice/manighe) 197. МУФ (manizza) 199. РУКАВИЦЕ (quante) 199. ЛЕПЕЗА (ventola) 200. МАРАМИЦЕ ЗА НОС (fazoletti da naso) 201; **Накит** 213; ЗАКЉУЧАК 231; ИЗВОРИ 239; ЛИТЕРАТУРА 240; РЕЧНИЦИ 249; ИЛУСТРАЦИЈЕ 251; Summary: IN BETWEEN THE CULTURES OF EAST AND WEST: NORTHWEST ВОКА КОТОРСКА; 265; СПИСАК ИЛУСТРАЦИЈА

Књига 57

263. ПАВИЋЕВИЋ, Александра Б.

На удару идеологија : брак, породица и полни морал у Србији у другој половини 20. века / Александра Б. Павићевић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006 (Београд : Академска издања). – 396 стр. : табеле. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 57)

На пресавијеном делу коричног листа ауторова слика и белешка о њему. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 365-391. – Summary: Ideologies at Work : marriage, family and sexual morality in Serbia in the second half of 20th century: стр. 397

ISBN 86-7587-038-8

Садржај: УМЕСТО УВОДА 7; I ИДЕЈЕ, ПРОЦЕСИ И СТРАТЕГИЈЕ 17 – Одлике времена 17. Лице и наличје економских реформи 24. Живот (је) око ауто-пута 33. Промене изражене бројевима 37. Идеје и идеологије или „Смрт фашизму *слобода* народу" 42: „**Слобода**" од **Бога** 46: а) „Српско православље" 49. б) Атеизација и секуларизација 54. в) „Слобода" од рада или „Учи, сине, да не копаш". 65. г) Делатност цркве и унутрашња секуларизација 70. д) Епилог 81; „**Демократизација**" брака 86: а) Склапање брака у два чина 90: а.а) Први чин 91. а.б) Други чин 96; б) Епилог 100. в) „Слобода" (од) љубави 103. г) Брачно законодавство и брачна структура 108: г.а) Пожељност брака и услови за његово закључење 113. г.б) Пре, за време и ван брака 121. г.в) Престанак брака 131. „**Ослобађање**" породице 139: а) Идеје, теорије, правна и социјална политика 139. а.б) Учинак 159; б) „Слобода" од мужа или нова Евина побуна 163. в) „Слобода" од деце 185. г) „Слобода" од деце, слобода од жене или еманципација на мушки начин 214. д) „Слобода" од родитеља 220; II САВРЕМЕНО СРБИЈАНСКО СЕЛО 233 – Опште напомене о селу и области 233. Друштвени и приватни живот у селу Дубона у другој половини двадесетог века 241: а) Општи подаци 241. б) Јавни живот 247. в) Живот породице 256. г) Живот омладине 271. д) Брак 287. њ) Крај романтичне представе 311. е) Конзервативизам, модернизам и жал за прошлим временима 335; III ЗАКЉУЧАК 359; СКРАЋЕНИЦЕ 367; ИЗВОРИ 369; ШТАМПА 371; ЛИТЕРАТУРА 373; IDEOLOGIES AT WORK: Marriage, family and sexual mortality in Serbia in the second half of 20th century 397.

Књига 58

264. ПАНТЕЛИЋ, Никола

Породица и традиција у градовима Србије крајем XX века : на примеру Крушевца, Шапца, Ужица и Бора / Никола Пантелић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007 (Београд : Интерпринт). – 168 стр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 58)

На пресавијеном делу коричног листа ауторова слика и белешка о њему. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Summary: Urban Family and

Tradition in the Eighties of the 20th Century in Serbia in the Towns of Kruševac, Šabac, Užice and Bor: стр. 159

ISBN 86-7587-039-6

Садржај: ПРЕДГОВОР 5; ТРАДИЦИЈА У ГРАДСКОЈ ПОРОДИЦИ ОСАМДЕСЕТИХ ГОДИНА 20. ВЕКА 9; НЕКОЛИКО ОПШТИХ ПОДАТАКА О КРУШЕВЦУ, ШАПЦУ, УЖИЦУ И БОРУ 15; НАЧИН ИЗЛАГАЊА ГРАЂЕ И КОМЕНТАРИ 21; ГРАЂА И КОМЕНТАРИ 31 – Испитиване породице у Крушевцу – одговори на питања 31. Испитиване породице у Шапцу – одговори на питања 65. Испитиване породице у Ужицу – одговори на питања 88. Испитиване породице у Бору – одговори на питања 114; ЗАШТО СЕ У СРБИЈИ У ГРАДСКОЈ ПОРОДИЦИ ОДРЖАВАЈУ ТРАДИЦИОНАЛНИ ОДНОСИ И ОБИЧАЈИ 149; URBAN FAMILY AND TRADITION IN THE EIGHTIES OF THE 20TH CENTURY IN SERBIA IN THE TOWNS OF KRUSHEVAC, ŠABAC, UŽICE AND BOR 159.

Књига 59

265. ИВАНОВИЋ-Баришић, Милина

Календарски празници и обичаји у подавалским селима / Милина Ивановић-Баришић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007 (Београд : Академска издања). – 411 стр. : илустр. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 59)

Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 385-399. – Summary: Calendar Holidays and Customs in Villages at the Footstool of the Avala Mountain: стр. 401

ISBN 978-86-7587-040-1

Садржај: УВОДНА НАПОМЕНЕ 13; ПРЕДМЕТ, МЕТОД И ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА 23; ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОБЛАСТИ 31 – Историјски преглед 31. Насељавање области 34. Миграције и становништво 36; КАЛЕНДРАСКИ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАЈИ У ПОДАВАЛСКИМ СЕЛИМА : ДЕСКРИПЦИЈА 41 – **Обичаји зимског циклуса** 45: Божићне покладе 45. Божићни пост 47. Ваведење Пресвете Богородице 51. Света Варвара 53. Свети Никола 56. Материце 58. Оци 60. Свети Игњатије Богоносац 61. Туциндан 64. Бадњи дан 67: Припремање куће 71. Враћање позајмљених ствари и забрана позајмљивања из куће 72. Клање и печење печенице 73. Мешење обредних хлебова 74. Сечење и уношење бадњака 77.. Припремање и уношење сламе 82. Бадња вечера 85;. Рождество Христово – Божић 92: Доношење воде 95. Обредно умивање 95. Промрсивање (омрсивање) укућана 96. Долазак полагањика 97. Обичаји пре божићног ручка 98. Божићни ручак 100. Други дан Божића 104. Трећи дан Божића 104; Божићни дани 107; Обрезање Господа Исуса Христа/Свети Василије Велики/Нова година/Мали Божић 108; Некрштени дани 112; Крстовдан 116; Богојављење 118; Месојеђе 122; Свети Јован Крститељ – Свети Јован 124; Свети Сава 126: Служба у цркви 127. Приредба у школи 128. Ручак после приредбе 128. Просветитељски рад и веровања 128; Свети Трифун 129;

Сретење Господње – Сретеније 131; Задушнице 133; Месне покладе 140; **Обичаји пролећног циклуса** 141: Бела недеља 141: Ритуална исхрана 142. Обредно љуљање 143. Обредне поворке 143; Беле покладе 146: Ритуална гозба 147; Васкршњи пост 149; Чиста недеља 151; Младенци 153; Благовести 155; Цветна недеља 157; Лазарева субота 158; Улазак Господа Исуса Христа у Јерусалим – Цвети 162; Велика недеља 164; Велики петак 165; Велика субота 169; Васкрсење Господа Исуса Христа – Васкрс 170: Одлазак у цркву на причешће 172. Једење бојених јаја 172. Васкршњи ручак 173. Излазак у село 173. Туцање јаја 175. Други дан Васкрса 176. Трећи дан Васкрса 177; Водена недеља 178; Побусани понедељак 179; Свети великомученик Георгије – Ђурђевдан 180: Обичаји око стоке 183. Обичаји за засејане њиве 184. Кићење зеленилом 184. Врачања и гатања 185. Ђурђевдански уранак 187. Веровања о времену 187; Марковдан 187; Пренос моштију Светог Николе 189; Свети Ђирило и Методије 190; Вазнесење Господње – Спасовдан 191; **Летњи циклус обичаја** 195: Силазак Светог Духа на апостоле – Духови – Тројице – Педесетница 195; Видовдан 198; Рођење Светог Јована Крститеља – Ивањдан 199; Свети апостоли Петар и Павле – Петровдан 202; Свети Прокопије 205; Света великомученица Марина – Огњена Марија 206; Свети пророк Илија – Илиндан 208; Света Марија Магдалина – Блага Марија 211; Преображење Господње – Преображење 212; Успеније Пресвете Богородице – Велика Госпојина 214; **Јесењи циклус обичаја** 219: Рођење Пресвете Богородице – Мала Госпојина 219; Воздвижење часног Крста – Крстовдан 220; Преподобни Киријак Отшелник – Михољдан 221; Свети апостол Тома – Томин дан 222; Преподобна мати Параскева – Света Петка 223; Свети апостол и јеванђелист Лука 225; Свети великомученик Димитрије – Митровдан 226; Обнављање храма Светог великомученика Георгија – Ђурђиц 228; Сабор Светог Архангела Михаила – Аранђеловдан 229; Свети краљ Стефан Дечански – Свети Мрата 230; *Породичне славе* 233: Пост пред Славу 235. Свећење водике 236. Обавештавање и позивање гостију 236. Навечерје 237. Први дан Славе 237. Други дан Славе 239. Трећи дан Славе 240; *Литије* 243: Служба 245. Сечење колача са домаћином у порти цркве 246. Обилазак сеоског атара 246. Ручак 247; *Државни празници* 249: Нова година 249. Празник рада – 1. мај 251. Дан борца – 7. јул 252; **КАЛЕНДАРСКИ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАЈИ У ПОДАВАЛСКИМ СЕЛИМА У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 20. ВЕКА – АНАЛИЗА** – 255 – Промене у садржају календарских празника и обичаја 257. Време прослављања 261. Простор одржавања 266. Учесници у обичају 272. Обичајне радње 278. Најчешће коришћени реквизити 287. Промене функција календарских празника и обичаја 295. Магијско-религијски аспект календарских обичаја 300. Друштвени аспект календарских обичаја 304. Узроци промена у празновању календарских обичаја 315; **ЗАКЉУЧАК** 325 – Промене у форпразничних обичаја 325. Промене функција празничних обичаја 330. Узроци промена календарских празника и обичаја 334; **ИЛУСТРАЦИЈЕ** 337; **ОКВИРНИ УПИТНИК ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ ГОДИШЊИХ ОБИЧАЈА У ПОДАВАЛСКИМ СЕЛИМА** 363 – Основни подаци о информатору 363. Општи упитник 363. Пост 363. Некрштени дани 364. Месојеђе 364. Упитник за појединачне празнике 364. Породична слава 382. Литије 383; **БИБЛИОГРАФИЈА** 385; *Calendar Holidays and Customs in Villages at the Footstool of the Avala Mountain* 401.

Књига 60

266. ГАВРИЛОВИЋ, Љиљана

Култура у излогу: ка новој музеологији / Љиљана Гавриловић ; уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007 (Београд : Академска издања). – 220 стр. : вињете. – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 60)

Напомене и библиографске референце уз текст. – Извори: стр. 191-192. – Библиографија: стр. 193-204. – Summary: Culture in Show-Window: toward a new museology: стр. 205

ISBN 978-86-7587-041-8

Садржај: КАКО И ЗАШТО ЈЕ НАСТАЛА ОВА КЊИГА ? 1; МУЗЕОЛОГИЈА У ВАКУУМУ 7 – Савремено стање у свету...8; ...И у СРБИЈИ 11: Закон 11. Књиге 13. Часописи 15. Образовање 15. Музејски бум 17. Нове технологије 19; Усвајање нових концепата 20; Однос према матичним дисциплинама 23; Шта даље? 28; *СУБЕР-МУЗЕЈ*: МУЗЕЈСКИ ПРОСТОР И КАКО ГА САВЛАДАТИ 33 – Свети простори 33. Простор и стварање слике културе 38. Поруче простора 40. *Cyber* – простор 41. Шетња кроз *Cyber* – музеј 45. Корисници 46; ТЕЛО: БОЈНО ПОЉЕ ПРИРОДЕ И КУЛТУРЕ 49: Тело/телесно као културни конструкт 50. Музеји 53. Изложбе 54. Посетиоци 56. МОШТИ И ДРУГИ СВЕТИ ЛЕШЕВИ 5 8. ПЕРСПЕКТИВА 60; „ЕТНОГРАФСКА МУЗЕОЛОГИЈА“: ДА ИЛИ НЕ? 63 – Дисконтинуитет између развоја етнологије/антропологије и музеолошке праксе: разлози и пракса 64. Како превазићи дисконтинуитет? 73. Етнографска музеологија као решење 80; МОСТ ПРЕКО МУТНЕ ВОДЕ 83 – Етнологија/антропологија: музејска и академска дисциплина 83. Музеологија музеалцима 84. Музеолошко образовање за етнологе/антропологе 88. Образовање за креирање слике културе 92; „ЕТНОГРАФСКА МУЗЕОЛОГИЈА“ И/ИЛИ ПРИМЕЊЕНА АНТРОПОЛОГИЈА 95 – Шта јесте примењена антропологија? 95. Реалност у пракси 96. Место, време 99. Сlike стварности 101: Опортунизми 103. Опасности 107; Етички проблеми 110; МУЗЕЈСКИ ЕТНОГРАФСКИ ПРЕДМЕТ: ИЗМЕЂУ ОПАНКА И МОНА ЛИЗЕ 113 – Питања 113. Хорор класичне музејске стварности 114. Фасцинација предметом 117. Етнографски предмет 119. Избори, избори...121. Репрезентативност 123. Специјализације, идеализације, слепила 126. Предметност слике и обрну то 127. Неопходност антропологије у музејима 129; ДОКУМЕНТАЦИЈА МУЗЕЈСКОГ ПРЕДМЕТА И НОВА МУЗЕОЛОШКА ПАРАДИГМА 131 – О музејској документацији 131. Стање 132. Проблем 133. Историјат домаће праксе 137. Које документација служи 138. Концепт темељне документације 139. Искористивост 142. Доступност 143. Перспективе 144; *OBJECT ID*: ПРЕДНОСТИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ НА ДЕЛУ 147 – Због чега је потребан? 147. Како је настао? 150. *Object ID* стандард 151: Шта обухвата? 151. Ко га креира, ко га користи? 153; Реални и потенцијални резултати 154; У ПОТРАЗИ ЗА ИДЕАЛНИМ ОПИСОМ МУЗЕЈСКОГ ПРЕДМЕТА 157 – Оквири 157. Смисао предмета 159. Проблем

етнографске стварности 162. Опис и креирање стварности 165. Образовање, поново 167; Г-ЋИЦА РУЖА САВИЋ *VS* СТЕРЕОТИПИЈА ИЛИ: НЕОЧЕКИВАНА МОЋ ЕТНОГРАФСКЕ ИЗЛОЖБЕ 169 – Изложба *VS* ЖИВОТА 169. Емоција као идентификације 171. Алтернативне могућности 172: Родни стереотип: поглед изнутра 174. Људско лице иконе 175; Идентификација, поново 176; КУДА И КАКО ДАЉЕ? 179; ИЗВОРИ 191; ЛИТЕРАТУРА 193; CULTURE IN SHOW-WINDOW: TOWARD A NEW MUSEOLOGY 205;

Књига 61

267. БУКУМИРИЋ, Милета

Живот Срба у Гораждевцу / Милета Букумирић ; уредник Драгана Радојичић ; [превод на енглески Јелена Чворовић]. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2007 (Београд : Академска издања). – 428 стр. : илустр. ; – (Посебна издања / Српска академија наука и уметности, Етнографски институт ; књ. 61)

Напомене и библиографске референце уз текст. – Summary: Life of Serbs in Goraždevac: стр. 405. – Списак скраћеница и литература: стр. 411-420.

ISBN 978-86-7587-043-2

Садржај: УВОД 1; ПОЛОЖАЈ И ЗНАМЕНИТОСТИ СЕЛА 5 – Архитектура 11. Назив села и сведочанства о њему 18; ОНОМАСТИКА 25; ТОПОНИМИЈА 25 – Семантика и творбени модели топонима 31; АНТРОПНИМИЈА 35 – Презимена 35. Презимена породица иселиених после 1976. године 55. Презимена привремено досељених 57. Структурна и творбена анализа презимена 67. Мушка имена 71. Женска имена 73. Осврт на лична имена 75. Имена страног порекла 78. Избор имена 79. Мушка имена 80. Мушки хипокористици 84. Женски хипокористици 87. Творба хипокористика 90. Мушки хипокористици 90. Женски хипокористици 92. Мушки надимци 93. Женски надимци 93. Мотивација за надимке 93; ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ 95 – Школа 95. Културно-уметнички рад 97. Сродство и односи у њему 99. Кумство 100. Култ мушкарца 101. Породичне задруге 102. Сеоски службеници 104. Моба 105. Народне мере 106; ПРИВРЕДА 107 – Ратарство 107 : Жетва и вршидба 111. Повртарство 113. Индустријске биљке 113. Воћарство 115; Ливаде 117: Ђубрење усева и ливада 119; Сточарство 120: Гајење домаћих животиња 121. Боравак на планинама 122. Сточарски производи 129. Живинарство 131; Пчеларство 132. Лов и риболов 133. Домаћа радиност 135. Ношња 140. Одржавање хигијене 142; ИСХРАНА 145 – Спремање хране 145: Хлеб 145. Јела од брашна и зачина 146. Варива и јела од поврћа 148. Употреба меса 149. Млеко и млечни производи 149. Узимање хране 151. Зимница 152. Пића 153. Биљке за уживање 154; ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ 155; СВАДБЕНИ ОБИЧАЈИ 155 – Просидба 155. Веридба 156. Спремање невесте 159. Испитивање 160. Звање 161. Свадба 163. Прстеновање младе 166. Повратак сватова 168. Рођење 172; ВЕРСКИ ОБИЧАЈИ 172 – Слава 172. Туциндан 179. Бадњи дан 180. Божић 181. Мали Божић 182. Ускрс 183. Крста 184. Богојављење 186. Ђурђевдан 187. Смрт и сахрана 188: Знаци жалости и помени 192.

Задушнице 192; ОБИЧАЈИ У ОДНОСИМА МЕЂУ ЉУДИМА 193 – Поздрављање 193. Клетве и заклетве 194. Псовке 195; НАРОДНА ВЕРОВАЊА 197 – Тумачење разних појава 197. Временске прогнозе 198; ЗАБАВЕ 199; ИГРЕ 204 – Игре 204; Пословице 211; ПОМЕНУЛО СЕ, НЕ ПОВРАТИЛО СЕ 217 – Горе високо а доле тврдо 224; ФОНЕТСКЕ И МОРФОЛОШКЕ ОСОБИНЕ ГОВОРА 252 – Акцент 253: Опште напомене 253. Дезакцентуација 253; ВОКАЛИЗАМ 259; КОНСОНАНТИЗАМ 273; СИСТЕМ ОПСТРУЕНАТА 282; КОНСОНАНТСКЕ ГРУПЕ 288; ОБЛИЦИ ИМЕНИЦА 300; ЗАМЕНИЦЕ 311; ПРИДЕВИ 316; БРОЈЕВИ 319; ГЛАГОЛИ 320; НЕПРОМЕНЉИВЕ РЕЧИ 339; Закључна разматрања 347; РОДОСЛОВИ 351; LIFE OF SERBS IN GORAŽDEVAC 405; СПИСАК СКРАЋНИЦА И ЛИТЕРАТУРА 411.

IV ОСТАЛА ИЗДАЊА

268. **ОКРУГЛИ сто Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010) (2006 ; Београд)**

Округли сто Актуелни пројекти Етнографског института САНУ (2006-2010) које финансира МНЗЖСС, национални скуп са међународним учешћем, Београд, 12. октобар 2006. / [главни и одговорни уредник Драгана Радојичић]. – Београд : Етнографски институт САНУ, 2006 (Београд : Етнографски институт САНУ). – 32 стр.

ISBN 86-7587-035-3

Садржај:

269. *Људмила Кузмичева; Љиљана Гавриловић*, **ПРОЈЕКАТ: Србија између традиционализма и модернизације – етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса** (бр. 147020) – руководиоца: проф. др Драгана Радојичић, стр. 5

Теме сарадника на пројекту

270. *Љиљана Гавриловић*, Реконструкције и репрезентације културе: музеологија као парадигма конструкције слика културе, стр. 6

271. *Драгана Радојичић*, Култура становања, традиционализам/модернизација, стр. 7

272. *Александра Павићевић*, Друштвене институције у провинцији – између локалног и глобалног -, стр. 8

273. *Зорица Дивац*, Брачни односи и друштвена стратификација – традиционално и модерно у стилу живота брачних заједница, стр. 9

274. *Јадранка Ђорђевић*, Институција наслеђивања у светлу етнолошко/антрополошких изучавања обичајног права у Србији крајем XX века – на примеру Врања и околине, стр. 9

275. *Мирослава Малешевић*, Разумевање дискриминације и однос према различитим видовима другости међу младима у Србији, стр. 10
276. *Ивица Тодоровић*, Савремена проучавања традиционалне духовне култура Србије, стр. 11
277. *Миљана Ивановић-Баришић*, Традиционална религиозност у другој половини 20. века, стр. 12
278. *Ласта Ђаповић*, Схватање оностраности код нас, стр. 13
279. *Лада Стевановић*, Погребни ритуал и деритуализација смрти у савременим градским условима, стр. 14
280. *Ивана Грубишић*, Значај природне средине у свакодневном и сакралном животу у Србији: етноботаничке студије свакодневног и сакралног живота у Србији, стр. 15
281. *Марина Мартинова; Иван Ђорђевић*: ПРОЈЕКАТ: **Антрополошко испитивање комуникације у савременој Србији** (бр. 147021) – руководилац: др Јелена Чворовић, стр. 17

Теме сарадника на пројекту

282. *Јелена Чворовић*, Диференцијални утицај религије на животне историје и репродуктивне стратегије, стр. 18
283. *Љиљана Гавриловић*, Нормативна и популарна култура: Србија на „путу у Европу“, стр. 19
284. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Популарна култура и културно наслеђе – јавни ритуали и светковине -, стр. 20
285. *Александра Павићевић*, Модерно спаљивање посмртних остатака – развој идеје и унутрашње контроверзе -, стр. 21
286. *Мирослава Малешевић*, Митови о „нашој“ посебности – медијска конструкција идентитета, стр. 22
287. *Иван Ђорђевић*, У потрази за идентитетом – анализа идеолошких дискурса у савременој Србији, стр. 22
288. *Срђан Радовић*, Утицај јавних дискурса на идентитете грађана Србије – културна и идеолошка анализа -, стр. 23
289. *Младена Прелић; Радост Иванова; Александар Крел*, ПРОЈЕКАТ: **Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори** (бр. 147023) – руководилац: дописни члан САНУ Војислав Становчић, стр. 25

Теме сарадника на пројекту

290. *Војислав Становчић*, Владавина права и суживот етничких група, стр. 26
291. *Младена Прелић*, Процеси етничких и националних идентификација: пример Србије, стр. 27

292. *Сања Златановић*, Однос етничког и других облика колективног идентитет у мултиетничком друштву, стр. 27
293. *Мирјана Павловић*, Етнички/национални идентитет српске мањинске заједнице на мултиетничким просторима (Темишвара, Батање и Чикага), стр. 28
294. *Мирослава Лукић-Крстановић*, Етнички и културни идентитет етничке мањине: Срби у Батањи, стр. 29
295. *Гордана Благојевић*, Етницитет српских миграната у дијаспори: Срби у Грчкој, стр. 29
296. *Мирослав Нишкановић*, Срби у Босни и Херцеговини, стр. 30
297. *Александар Крел*, Етнички идентитет немачке националне мањине у региону Војводине у другој половини 20. и почетком 21. века, стр. 30
298. *Душан Дрљача*, Скривене етничке мањине у јужном и северном Банату, стр. 32
299. **СЛИКЕ културе – некад и сад** : 60 година Етнографског института САНУ : књига апстраката : Крушевац 16.-19. октобар 2007. / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Београд : Етнографски институт САНУ ; Крушевац : Народни музеј, 2007 (Београд : Академска издања). – 51 стр.
- Према подацима из текста публикација садржи и апстракте са V Српско-бугарске конференције Етнографског института САНУ и Етнографског института и музеја БАН: *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*, Крушевац, 18. октобар 2007.
- ISBN 978-86-7587-044-9
- Садржај:**
300. *Младена Прелић*, Првих шездесет година Етнографског института САНУ (1947-2007): Осврт на пређени пут, стр. 3
301. *Радост Иванова*, Българо-србско научно сьтрудничество в областта на етнологията, стр. 4
Радост Иванова, Бугарско-српска научна сарадња у домену етнологије, стр. 5
302. *Марина Мартинова*, У сарадњи са Етнографским институтом САНУ. Балканолошка истраживања у Институту за етнологију и антропологију Руске академије наука, стр. 5
303. *Ingrid Slavec Gradišnik*, Institucije in produkcija etnološkega znanja, стр. 6
Ингрид Славец Градишник, Институције и продукција етнoлошког знања, стр. 7
304. *Биљана Сикимић*, Етнолингвистички теренски рад: концептуализација ризика, стр. 8

305. *Gabriela Kiliánová*, Culture as difference: the ethnological studies about ident
стр. 9
306. *Марко Стојановић*, ГЕМ и ГЕИ САНУ: Паралелни светови етнологије
транзиције/транзиције етнологије, стр. 10
307. *Љупчо С. Ристески*, За истражувањето на народната култура, стр. 11
Љупчо С. Ристески, О истраживању народне културе, стр. 12
308. *Софија Милорадовић*, Једно могуће читање Петријиног венца или књижевно
дело као етнодијалекатски текст, стр. 14
309. *Драгана Радојичић*, Руси у Боки Которској, стр. 15
310. *Десанка Николић*, Стереотипије становника микрорегија северозападне
Србије у постмиграционом периоду, стр. 15
311. *Душан Дрљача*, Етничка група и народносно опредељење: Вислани у
Остојићеву (Банат), стр. 16
312. *Кузмичева Људмила*, Схватање рата и ратних догађаја код Руса и Срба, стр.
17
313. *Јелена Тошић*, Култура и људска права: поставка и трансформација једне
антрополошке теме, стр. 18
314. *Ines Prica*, „Horor, porno, dosada“. О колективној перцепцији, па онда и етнографiji
tranzicijske kulture, стр. 19
315. *Драгана Антонијевић*, О Црвенкапици, *Durex*-у и љутњи: производња и
рецепција једне рекламне поруке, стр. 20
316. *Мирјана Павловић*, Транзиција и обичајни живот Срба у Темишвару, стр. 20
317. *Лидија Вујачић*, „Моћ“ љепоте у савременом друштву, стр. 21
318. *Naško Križnar*, Slike kulture so slike preteklosti, стр. 22
Naško Križnar, Слике културе – одраз су прошлости, стр. 23

У СРПСКО-БУГАРСКА КОНФЕРЕНЦИЈА

Етнографског института САНУ и Етнографског института и музеја БАН:

СВАКОДНЕВНА КУЛТУРА У ПОСТСОЦИЈАЛИСТИЧКОМ ПЕРИОДУ

319. *Ана Лулева*, Мъжественостите на прехода. Криза или преоткриване на
патриархата, стр. 24
Ана Лулева, Мушкост транзиције. Криза или поновно откривање
патријархата, стр. 24
320. *Александра Павићевић*, „Света смрт“ Слободана Милошевића: прича о
једном неуспелом миту, стр. 25
Александра Павичевич, „Святата смърт“ на Слободан Милошевич: разказ за
един несъстоял се мит, стр. 26

321. *Иванка Петрова*, Надежди и реалност в процеса на присъединяването на България към Европейския съюз. Примерът на българските дребни предприемачи, стр. 27
Иванка Петрова, Наде и реалност у процесу приступања Бугарске у Европску заједницу. Пример бугарских малих предузетника, стр. 28
322. *Маријана Митровић*, Агенти спектакла: политике тела у турбо-фолку, стр. 28
Маријана Митровић, Агентите на спектакла: политика на тялото в турбо-фолка, стр. 29
323. *Мирослава Лукић Крстановић*, Музички спектакл у излогу политике – производња визуелне перцепције, стр. 29
Мирослава Лукић-Крстановић, Музикалният спектакл във витрината на политиката – производство на визуална шерцепция, стр. 30
324. *Станка Јанева*, Сватбата на Ива, стр. 31
Станка Јанева, Ивина свадба, стр. 31
325. *Галин Георгиев*, Песенната традиция като форма на културна памет и идентичност (по материали от българската общност в Украйна), стр. 32
Галин Георгиев, Традиција песме као форма културног сећања и идентитета (на грађи бугарске заједнице у Украјини), стр. 33
326. *Мирослава Малешевић*, Насиље идентитета, стр. 33
Мирослава Малешевић, Насилие на идентичноста, стр. 34
327. *Љиљана Гавриловић*, Супермен у Србији или: камење и идентитет, стр. 35
Љиљана Гавриловић, Супермен в Србија: или камъни и идентичност, стр. 36
328. *Иван Ђорђевић*, Утеривање патриотизма: антрополошка анализа конструисања „култа“ кошаркашке репрезентације Србије у спортој штампи, стр. 36
Иван Ђорђевић, „Вкарването“ на патриотизъм: антрополошки анализ на конструирането на „култа“ към националният баскетболен отбор на Србија в спортната преса, стр. 37

Постер презентације

329. *Милош Матић*, Празно село: нове економске могућности или таворење у граду, стр. 38
330. *Александар Крел*, Сликe културе некад и сад: Немачка национална мањина у Сомбору, стр. 39
331. *Марта Стојић*, Од фабрике бицикала до социјалног центра: фабрика *POG*, Љубљана – експеримент друштвених односа, стр. 40
332. *Весна Трифуновић*, Технике хумора и приступ вицевама као хумористичком фолклорном материјалу, стр. 41
333. *Мирослав Нишкановић*, Светосавске и друге бесједе у Босни и Херцеговини крајем 19. и почетком 20. века, стр. 41
334. *Лада Стевановић*, Антика око нас, стр. 42

335. *Гордана Благојевић*, Етнички стереотипи: Срби виђени очима савремених Грка, стр. 43
336. *Сања Златановић*, Летница: слика превазилажења етничких граница, стр. 43
337. *Ивица Тодоровић*, Јединствени систем елемената културе: (на примеру српске грађе), стр. 44
338. *Срђан Радовић*, Окцидентализам у Србији: неке карактеристике културне концептуализације у периоду транзиције, стр. 45
339. *Миљана Ивановић-Баришић*, Празнична култура друге половине 20. века, стр. 45
340. *Рајка Грубић*, Жетелачки обичаји у савременом контексту, стр. 46
341. *Живка Ромелић*, Црква која је одлетела, стр. 47
342. *Зорица Дивац*, Породични живот и „европско“ радно време, стр. 47
343. *Гордана Пајић-Марковић*, Етнолошка збирка Народног музеја Ваљево. Пола века после, у новом миленијуму, стр. 48
344. *Душица Живковић*, Завичајни музеј Књажевац – етномузеолошка пракса, стр. 49
345. *Снежана Шапоњић-Ашанин*, Забаве младих некад и сад, стр. 49
346. *Ивана Јовановић*, Могућности примене релационог маркетинга у музејима, стр. 50

РЕГИСТАР ИМЕНА

- Алексакис, Елефтериос (Alexakis, Eleftherios) 101
 Антонијевић, Драгана 181, 185, 207, 242, 315
- Бабић, Горан М. 24, 98-99
 Бандић, Душан 233
 Барјактаровић, Мирко 45
 Барош, Слађана 72, 115
 Баћевић, Јана 19, 76, 127, 141
 Башић, Горан 192
 Благојевић, Гордана 49, 75, 103, 133, 152, 156, 164, 255, 260, 295, 335
 Богданова, Светла (Богданова, Светла) 204
 Бошковић, Александар 153, 166
 Букумирић, Милета 267
- Василева, Дарја (Василева, Дария) 215
 Вилкинсон, А. Трејси (Wilkinson A. Tracey) 154
 Вујачић, Лидија 163, 317
 Вучинић-Нешковић, Весна 237
- Гавриловић, Љиљана 30, 78, 107, 138, 158, 172, 202, 222, 258, 261, 266, 269-270, 283, 327
 Георгиев, Галин (Георгиев, Галин) 213, 325
 Гибон, Викторија Е. (Gibbon, Victoria E.) 154
 Голубовић, Загорка 165
 Горуновић, Гордана 244
 Грубић, Рајка 340
 Грубишић, Ивана 130, 280
 Гудовић, Зоран 52
- Дивац, Зорица 12, 116, 188, 198, 239, 273, 342
 Дрљача, Душан 61, 298, 311
- Ђаповић, Ласта 13, 20, 50, 90, 125, 132, 216, 240, 278
 Ђорђевић, Иван 36, 83, 108, 140, 214, 281, 287, 328
 Ђорђевић, Јадранка 11, 53, 57, 79, 206, 221, 247, 274
- Ердеи, Илдико 96, 155, 175, 243
- Живковић, Душица 344
 Жикић, Бојан 31, 62, 69, 114, 143, 208, 250
- Златановић, Сања 43, 70, 212, 220, 292, 336
- Иванова, Радост (Иванова, Радост) 142, 161, 190, 289, 301
 Ивановић, Зорица 171
 Ивановић-Баришић, Милина 16-17, 51, 60, 85, 97, 118, 135, 196, 230, 235, 265, 277, 339
 Илић, Марија 87, 151
- Јанева, Станка (Јанева, Станка) 210, 324
 Јанковић, Александар 17
 Јовановић, Бојан 27, 48
 Јовановић, Ивана 346
- Килианова, Габриела (Kiliánová, Gabriela) 305
 Ковач, Сенка 238
 Ковачевић, Иван 110, 160
 Коњик, Ивана 105
 Крел, Александар 37, 89, 123, 184, 289, 297, 330
 Крижнар, Нашко (Križnar, Naško) 318
 Кузмичева, Људмила (Кузьмичева, Людмила) 269, 312
 Кумариану, Марија (Maria Koumarianou) 148

- Лукић-Крстановић, Мирослава 4, 34, 82, 146, 176, 201, 223, 228, 245, 284, 294, 323
 Луковић, Милош 44
 Лулева, Ана (Лулева, Ана) 200, 319
- Малешевић, Мирослава 5, 33, 74, 106, 137, 179, 195, 218, 246, 275, 286, 326
 Марјановић, Весна 183
 Мартинова, Марина (Мартинова, Марина) 88, 193, 281, 302
 Матић, Милош 329
 Миленковић, Милош 112, 241
 Миленковић-Вуковић, Биљана 17, 58, 132
 Милорадовић, Софија 59, 256, 308
 Митровић, Маријана 322
- Недельковић, Саша 252
 Николић, Десанка 26, 54, 91, 248, 310
 Нишкановић, Мирослав 25, 251, 296, 333
- Павићевић, Александра Б. 10, 40, 77, 121, 144, 174, 205, 219, 253, 263, 272, 285, 320
 Павковић, Никола 28
 Павловић, Мирјана 8, 39, 71, 124, 178, 225-226, 254, 293, 316
 Пајић-Марковић, Гордана 343
 Палавестра, Александар 94, 167
 Панопулу, Калиопи (Panorouloу, Kalliopi) 102
 Пантелић, Никола 23, 46, 63, 264
 Петрова, Иванка (Петрова, Иванка) 199, 321
 Прелић, Младена 9, 38, 68, 95, 177, 191, 224, 249, 289, 291, 300
 Прица, Инес (Prіca, Ines) 162, 314
 Продановић, Ана 129
 Профантова, Зузана (Profantová, Zuzana) 211
 Пушкарева, Наталија Л. (Пушкарева, Наталья Л.) 66, 194
- Раденковић, Љубинко 209
 Радовановић, Миљана 21-22
 Радовић, Срђан 84, 128, 139, 288, 338
 Радојичић, Драгана (као аутор) 2-3, 7, 55, 81, 119, 159, 170, 189, 197, 232, 262, 271, 309
 Радојичић, Драгана (као уредник) 1, 29, 64, 100, 136, 158, 188, 217, 231, 256-268, 299
 Радуловић, Лидија 234
 Раштон, Филип (Rushton, Philippe) 93
 Рибић, Владимир 182
 Ризоска-Јовановска, Соња 203
 Ристески, Љупчо С. 307
 Ристић, Стана 104
 Ромелић, Живка 186, 341
- Свирчевић, Мирослав 56
 Сикимић, Биљана 180, 304
 Симић, Марина 18, 35, 122
 Синани, Данијел 86
 Славец-Градишник, Ингрид (Slavec-Gradišnik, Ingrid) 303
 Славковски, Петер (Slavkovský, Peter) 41
 Становчић, Војислав 290
 Стевановић, Лада 126, 149, 279, 334
 Стедман, Лајл Б. (Steadman, Lyle B.) 65
 Стјепановић-Захаријевски, Драгана 117
 Стојановић, Марко 92, 111, 147, 187, 306
 Стојић, Марта 157, 331
- Тодоровић, Ивица 15, 47, 120, 173, 229, 236, 259, 276, 337
 Тодоровић, Пеђа 257
 Тојага-Васић, Љиљана 186
 Тошић, Јелена 313
 Трифуновић, Весна 145, 332
- Ћурчић, Невена 32
 Узенева, Елена (Uzeneva, Elena) 80

Цвјетићанин, Тијана 109

Црнић-Пејовић, Марија 14, 73, 131,
134

Чворовић, Јелена 6, 42, 67, 113, 150,
168, 217, 227, 257, 267, 282

Шапоњић-Ашанин, Снежана 345

Штркаљ, Горан 154

Шушњић, Ђуро 169

Упутство ауторима

Гласник Етнографског института САНУ, познат широј научној и стручној јавности као једина етнологска публикација међународног ранга у Србији (R 52), већ више од пола века објављује резултати истраживања етнологских и антрополошких, као и сродних наука.

У Гласнику се објављују следеће категорије чланака: оригинални научни радови, прегледни чланци, научне критике, полемике, прикази, хронике и библиографије. Политика редакције Гласника је да публикује само радове који се први пут објављују, и то на српском или на неком од светских језика.

Гласило Етнографског института настоји да објављује радове који прате светске научне токове у матодолошком и тематском погледу. Наш перманентни циљ је што бољи и квалитетнији часопис, као и учешће еминентних аутора, како из земље тако и из иностранства.

Најљубазније Вас позивамо да као угледни аутор/сарадник пошаљете свој прилог (чланак, осврт, приказ, критику и сл.) до 01. априла сваке наредне године.

У уверењу да ћете се одазвати нашем позиву упућујемо Вам изразе нашег поштовања и жеље да заједно оснажимо Гласник ЕИ САНУ.

Срдачни поздрави

Редакција ЕИ САНУ

Рукописи за објављивање у издањима Етнографског института САНУ предају се у следећем облику и року који одреди редакција.

Издања Етнографског института штампају се ћириличним писмом.

У Гласнику Етнографског института објављују се радови обима до једног ауторског табака (30.000 знакова) – укључујући напомене и друге прилоге.

Поред основног текста рукопис обавезно садржи:

- Име и презиме аутора, назив те установе, адресу
- Апстракт обима до 100 речи, кључне речи (до десет) и резиме обима до десет посто дужине рукописа.
- Резиме се преводи на енглески језик. Уколико је текст на страном језику, резиме мора бити најмање обима једне стране и објављује се на српском језику.

- Рукопис се предаје одштампан на папиру (два примерка) и на дискети као Word документ. – Користи се фонт *Times New Roman* ћирилица, са напоменама испод текста. Уз рукопис се предају сви потребни прилози (илустративни прилози, табеле..). Посебно треба дати списак илустрација, потписе испод њих, те име и презиме аутора прилога.
- Уколико аутор има потребе да користи старогрчко или старословенско писмо обавезно треба да достави и фонтове које је користио или да употреби команду *Save as/ Tools /Save Options/Embed True type fonts*. Уколико аутор користи старије верзије Word-а од XP, није дозвољено коришћење команде *Insert Symbol*.
- Графички прилози могу се доставити у електронском облику и то за цртеже обавезно као *Line art* у резолуцији од 600 dpi, а фотографије у резолуцији од 300 dpi. Ако аутор угради графички прилог у свој Word документ, обавезно мора доставити исти тај графички материјал и као посебне документе у облику *.tif*, *.pdf* или *.jpg*. Уколико аутор доставља графички материјал на папиру, мора водити рачуна о његовом квалитету (избегавати некавалитетне фотокопије).

Прилози се не враћају аутору.

Напомене (фусноте) се уређују на следећи начин:

Напомена треба да садржи све податке о аутору, назив рада, публикацији у којој је рад објављен, издавачу, месту и години издавања, те броју страница на које се односи, без икаквог скраћивања код првог навођења. Када се аутор помиње први пут наводи се његово пуно име и презиме, а касније само иницијал имена и презиме. Исти принцип је и код навођења часописа или публикације у којој је рад објављен. Први пут се наводе потпуни подаци са односном скраћеницом у загради. У следећим навођењима доноси се само скраћеница.

Напомене испод текста:

аутор – први пут: Мирјана Прошић-Дворнић – следећи пут: М. Прошић-Дворнић

часопис – први пут: Гласник Етнографског института САНУ (ГЕИ САНУ) XI. – следећи пут: ГЕИ САНУ XI,

Курзивом се обележава назив рада.

¹М. Vodopija, *Maturiranje kao rittes de passage*, Narodna umjetnost 13, Zagreb 1976; М. Prošić, *Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje poklada kao obreda prelaza*, Etnološke sveske I, Beograd 1978; ista, *Pogrebni rituali u svetlu obreda prelaza, na primeru Stonskog primorja*, Etnološki pregled 18, Beograd 1983; I. Ковачевић, *Разбијање предмета као граница појединих фаза свадбеног*

ритуала, Симпозијум Сеоски дани Сретена Вукосављевића VII, Пријепоље 1979; *исти*, *Semiologija rituala*, Prosveta – XX vek, Beograd 1985, 115-142.

Као скраћенице користи се:

н. д., = наведено дело – Исто = када су подаци идеитични претходној напмени – иста, исти = када се ради о аутору из иретходне напомене – Уп. – упореди – в. = види

Када се поново наводи дело доноси се само име аутора и назив дела

први пут: М. Прошић, *Теоријско-hipотетички оквир за проучавање покллада као обреда прелаз*, Етнолошке свеске I, Beograd 1978.

други пут: М. Прошић, *Теоријско-hipотетички оквир за проучавање покллада као обреда прелаз*

или само: М. Прошић, *Теоријско-hipотетички оквир ...*

General Guidelines for Submissions

In the past 50 years, the Bulletin of the Institute of Ethnography, SANU has published results from ethnology and anthropology and other related sciences. It aims to be a transnational journal and to encompass all scholarship on human cultures and therefore makes a strong commitment to a comprehensive view of anthropology and ethnology and provides a forum for active scholarly critique as a major means by which to achieve this view. It is distributed in more than 70 countries worldwide, and it is the only journal of this kind in the area.

The Bulletin of IE SANU builds a comprehensive ethnology and anthropology by publishing analytic, theoretical, or synthetic articles that communicate to the ethnologists and anthropologists and to scholars in related disciplines. Scholarships (previously unpublished) in several formats are published: original scientific articles, reports, critical comments, book reviews, bibliographies and other anthropological news items. Publications could be in Serbian, English or other world languages. The Bulletin makes a commitment to publish articles contributing to current trends in ethnology/anthropology and related disciplines.

You are kindly invited to submit your article for our journal by April 1st every following year.

Sincerely,

Editorial Board of the
Bulletin of the Institute of Ethnography, SANU

Contributions submitted for review should take the following format:

- length up to 30.000 characters;
- name, institutional affiliation and address of the author;
- abstract of 100 words, key words (up to 10) and summary approximately 10% of the manuscript's length;
- summaries are translated to English language; if the manuscript is written in a foreign language, it must be accompanied by a summary up to 1 page in Serbian language;
- 2 hard copies of the manuscript, and an electronic version (in Word doc);
- Times New Roman, 12pt, in Cyrillic, notes in the text, accompanied by tables, marked illustrations etc.
- If Ancient Greek or Ancient Slavic are used, submit also fonts used or use the command *Save as/ Tools /Save Options/Embed True type fonts*. The command *Insert Symbol* is not to be used with older version of Word XP;

- Graphic contributions to be submitted in an electronic form, for drawing *Line art* resolution of 600 dpi, and photographs in resolution of 300 dpi. A graphic contribution in word doc must be accompanied by .tif, .pdf или .jpg. *Avoid low quality photocopies.*

Submitted material is not returned to the authors.

References and footnotes:

all data on the authors, title of papers, publication, publisher, year, page numbers. First time mentioned: full name and data, later initials of first and last name. The same valid for journals.

The form for notes and references:

author – first time: Мирјана Прошић-Дворнић – next time: М. Прошић-Дворнић

journal – first time: Гласник Етнографског института САНУ (ГЕИ САНУ) XI. – next time: ГЕИ САНУ XI,

Italics for the paper title:.

¹М. Vodopija, *Maturiranje kao rittes de passage*, Narodna umjetnost 13, Zagreb 1976; М. Prošić, *Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje poklada kao obreda prelaza*, Etnološke sveske I, Beograd 1978; ista, *Pogrebni rituali u svetlu obreda prelaza, na primeru Stonskog primorja*, Etnološki pregled 18, Beograd 1983; I. Ковачевић, *Разбијање предмета као граница појединих фаза свадбеног ритуала*, Симпозијум Сеоски дани Сретена Вукосављевића VII, Пријеполје 1979); isti, *Semiologija rituala*, Prosveta – XX vek, Beograd 1985, 115-142.

Abbreviations

н. д., = op cit – same = when the data are the same as in the previous note – same = when the authors are the same as in the previous note – compare. - = see

For repetitious references: the name of the authors and titleКада

First time: М. Prošić, *Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje poklada kao obreda prelaza*, Etnološke sveske I, Beograd 1978.

Second time: М. Prošić, *Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje poklada kao obreda prelaza*

or: М. Prošić, *Teorijsko-hipotetički okvir ...*